

БЯЛАТА
КЪЩА

ДЖОН
ГРИШАМ

О Б С И Д И А Н

ДЖОН ГРИШАМ БЯЛАТА КЪЩА

Превод: Зорница Димова

chitanka.info

„Бялата къща“ е роман от американския писател Джон Гришам, публикуван през 2001 година. Историята е вдъхновена от детството на автора в Арканзас по време на войната с Корея.

Романът тече през погледа на седемгодишното момче Люк Чандлър, което живее заедно с родителите си в малка, небоядисана къща. С настъпването на новия сезон на памука семейство Чандлър наема едно семейство и няколко мексиканци да им помагат в събирането. В рамките на тези няколко месеца, писателят описва подробно всеки ден от този начин на живот и всевъзможните проблеми, породени от условията му.

Източник: [Уикипедия, свободната енциклопедия](#)

Статията „Бялата къща“ от Уикипедия се разпространява при условията на [Лиценза за свободна документация на ГНУ](#). (Можете да разгледате [историята](#) и [авторите](#) на статията.)

Планинците и мексиканците пристигнаха в един и същи ден. Беше сряда, някъде в началото на септември 1952 г. Три седмици преди края на сезона Доджърс водеха пред Кардинале с пет спечелени мача и работата ни май беше спукана. Затова пък памукът стигаше до кръста на баща ми, още малко и щеше да ме задмине, а преди вечеря татко и дядо си шепнеха думи, каквито рядко чувах от тях. Очертавала се хубава реколта.

Татко и дядо бяха фермери, работеха здраво и ставаха черногледни само когато обсъждаха времето или памука. Слънцето прежуряло, дъждовете край нямали, реката щяла да придойде, семената и торовете поскъпвали, пазарът бил несигурен. И в най-прекрасните дни мама ми прошепваше тайничко: Не се тревожи. Ей сега ще намерят за какво да се вайкат.

Когато тръгна да търси планинците, дядо ми се притесняваше колко ще поискат. Според него миналата година вървяло по долар и половина за петдесет килограма набран памук, но вече се говорело, че някакъв фермер в Лейк Сити дава по долар и шейсет.

На път към града това явно не му излизаше от ума. Дядо никога не приказваше зад кормилото. Според майка ми, която също не беше кой знае каква шофьорка, той имал страх от автомобилите. Камионът му беше Форд от 39-а година, но нямахме друго превозно средство, само него и стария ни трактор. Това не беше кой знае какъв проблем, освен когато ходехме на църква, защото мама и баба трябваше да се тъпчат и двете отпред с най-хубавите си рокли, а ние с татко се возехме отзад в прахоляка. В Арканзас модерните коли бяха рядкост.

Дядо караше с петдесет километра в час. Той вярваше, че всеки автомобил си има оптимална скорост, и кой знае как беше определил, че неговият стар камион върви най-добре при петдесет километра в час. Майка ми твърдеше пред мен, че това е смешно. Казваше също така, че дядо и татко навремето се разправяли дали камионът не трябва да се кара по-бързо. Но баща ми рядко шофираше, а когато аз се возех с него, той заковаваше на петдесет от уважение към дядо. Майка ми подозираше, че татко кара много по-бързо, когато е сам.

Излязохме на шосе 135 и както обикновено дядо бавно натискаше амбреажа и внимателно местеше лоста, докато камионът не стигна идеалната си скорост. Аз се наведох да погледна скоростомера

— петдесет километра в час. Дядо се усмихна, сякаш и двамата бяхме убедени, че камионът е създаден за тази скорост.

Шосе 135 разсичаше полята в делтата на Арканзас. От двете страни на пътя, додето погледът ми стигаше, белееше памук. Беше време за бране, което безкрайно ме радваше, защото училището излизаше в двумесечна ваканция. За дядо ми обаче това бяха дни на безкрайни тревоги.

Отдясно на пътя група мексиканци работеха във фермата на Джордан. Превити в кръста, те влачеха зад себе си чувалите с памук, а ръцете им се стрелкаха между стъблата и изтегляха белите влакна от кутийките. Дядо се намръщи. Той не харесваше семейство Джордан, защото бяха методисти... и фенове на Къбс. А сега си бяха намерили работници преди него — още една причина да ги мрази.

От нашата ферма до града нямаше и тринайсет километра, но с тази скорост пътуването отнемаше двацет минути. Винаги толкова, дори и когато нямаше почти никакво движение. Дядо не обичаше да изпреварва по-бавните коли пред себе си. Разбира се, обикновено той беше бавният. До Блек Оук настигнахме ремарке, отрупано със снежнобели камари току-що набран памук. Предната част беше покрита с брезент, а близнаците Монтгомъри, които бяха горе-долу на моята възраст, весело се валяха из памука. Щом ни видяха, те спряха и ни помахаха. Аз отвърнах на поздрава им, но дядо ми не помръдна. Когато шофираше, той никога не махаше и не кимаше на познатите си, според майка ми защото се страхувал да свали ръцете си от кормилото. Тя казваше, че хората го смятали за грубиян, дете никому не цепи басма. Аз лично мисля, че на дядо не му пукаше какво разправят за него.

Следвахме ремаркетото на Монтгомъри, докато то не зави към магана. Бе прикачено към стария им трактор, а зад кормилото седеше Франк, най-големият син на семейство Монтгомъри. Франк беше зарязал училище след пети клас и всички в църквата казваха, че си търси белята.

Докато пресичаше Блек Оук, шосе 135 стана за кратко главната улица. Минахме покрай баптистката църква; обикновено все спирахме тук за едно-друго. Всички магазини, работилници, църквата и дори училището гледаха към главната улица, та в събота колите едва пъплека, защото хората идваха да напазаруват за седмицата. Днес

обаче беше сряда и когато стигнахме в града, паркирахме пред бакалницата на Поп и Пърл Уотсън, и тя на главната улица.

Аз почаках на тротоара, докато дядо не кимна към магазина. Това беше знак, че мога да вляза и да си купя марципанче „Тутси“ на кредит. Струваше няколко цента, но изобщо не беше сигурно, че ще го получа при всяко идване в града. Понякога дядо не кимваше, но аз все пак влизах в магазина и се мотаех около касата, докато Пърл не ми дадеше скришом марципанчето с най-строги указания да не казвам на дядо. Тя се страхуваше от него. Илай Чандлър беше беден, но страшно горд човек. По-скоро би умрял от глад, отколкото да приеме даром храна. Ако разбереше, че съм взел скришом някое лакомство, щеше да играе пръчката, така че с готовност давах на Пърл обет за мълчание.

Но този път дядо кимна. Както обикновено, Пърл бършеше праха на тезгяха. Аз влязох и я прегърнах несръчно.

— Добър да е — каза шофьорът.

— Откъде сте? — попита дядо.

— Живеем на север от Харди.

Наоколо нямаше движение. Дядо ми стоеше на асфалта с любезно изражение и поглъщаше с поглед камиона и всичко в него. Шофьорът и жена му седяха в кабината, а между тях се мъдреше малко момиченце. Отзад дремеха три едри момчета. Всички изглеждаха здрави и добре облечени. Личеше си, че дядо иска да ги наеме.

— Работа ли търсите? — попита той.

— Да. Търсим Лойд Креншо, живеел някъде на запад от Блек Оук.

Дядо ми им посочи пътя и те заминаха. Гледахме след тях, докато не се изгубиха зад хоризонта.

Дядо можеше да им предложи повече, отколкото бе обещал мистър Креншо. Планинците обичаха да се пазарят. Миналата година по средата на памукобера семейство Фулбрайт от Калико Рок се изнизаха посред нощ и отидоха да работят на някакъв фермер на петнайсет километра от нас.

Но дядо не беше такъв човек, пък и не му се щеше да започва наддаване.

Взехме да си подхвърляме една бейзболна топка на края на полето, но зададеше ли се камион, веднага спирахме.

Ръкавицата ми беше Роулинг. Намерих я под елхата миналата Коледа. Спях с нея всяка нощ, а веднъж седмично я мажех със специално масло. Нищо друго не ми беше толкова скъпоценно.

Дядо ми, който ме беше научил да хвърлям, да хващам и удрям топката, нямаше нужда от ръкавица. Големите му мазолести ръце посрещаха ударите ми, без да трепнат.

Макар да беше мълчалив и скромен, навремето Илай Чандлър бил прочут играч. На седемнайсет години подписа договор с „Кардинале“ да играе професионален бейзбол. Тогава започнала Първата световна война, а малко след като дядо се върнал от фронта, баща му умрял и дядо нямал друг избор, освен да стане фермер.

Поп Уотсън обичаше да ми разказва колко велик бил Илай Чандлър — колко надалеч пращал топката, какъв силен замах имал.

— Най-добрият играч от Арканзас — отсичаше Поп.

— По-добър от Дизи Дийн? — питах аз.

— Дума да няма — въздишаше Поп.

Когато предавах думите му на мама, тя винаги се усмихваше и казваше:

— Внимавай. Поп си пада по големите приказки.

Дядо, който въртеше топката из гигантските си ръце, чу шум на мотор и нададе ухо. От запад идваше камион с ремарке. От половин километър си личеше, че са планинци. Отидохме до отбивката и зачакахме шофьорът да намали скоростта и да удари спирачки. Камионът спря със скърцане и вой.

Преброих седем парчета — пет в камиона и две в ремаркетото.

— Здравсти — каза бавно шофьорът и измери с поглед дядо ми, докато ние на свой ред оглеждахме него и спътниците му.

— Добър ден — отвърна дядо и пристъпи напред съвсем леко, без да губи дистанцията си.

Долната устна на шофьора беше зацапана с тютюнев сок. Това беше лоша поличба. Майка ми смяташе, че повечето планинци са мръсни и имат лоши навици. Тютюнът и алкохолът бяха забранени у дома. Ние бяхме баптисти.

— Казвам се Спрюл — каза шофьорът.

— Илай Чандлър. Приятно ми е. Работа ли търсите?

— Да.

— Откъде сте?

— От Юрика Спрингс.

Камионът беше стар почти колкото возилото на дядо. Гумите бяха износени, предното стъкло напукано, калниците бяха ръждясали, а под слоевете прах едва личеше избеляла синя боя. В каросерията, точно зад кабината, бяха струпани кашони и торби с храна, овързани с въжета. Две едри момчета ме гледаха безизразно от проснатия на пода дюшек. До задния капак седеше як младеж с широки рамене и врат като пън. Беше без обувки и без риза. Плюеше тютюнев сок между камиона и ремаркетото и сякаш изобщо не ме забелязваше. Той бавно заклати крака и пак се изплю, без да отмества поглед от асфалта.

— Търся берачи — каза дядо.

— Колко плащаш? — попита шофьорът.

— Долар и шейсет на петдесет кила — обяви дядо.

Мистър Спрюл се намръщи и погледна жена си. Двамата промърмориха нещо.

В този момент от ритуала се вземаха бързите решения. Ние трябваше да преценим дали искаме тези хора да живеят у нас. А те трябваше да приемат или да отхвърлят заплатата.

— Какъв е памукът? — попита мистър Спрюл.

— Стоунвил — отвърна дядо ми. — Вече е узрял. Лесно ще се бере.

Мистър Спрюл можеше да се огледа и да види отворените кутийки. Досега слънцето, земята и дъждът ни бяха помагали. Разбира се, дядо се тюхкаше за някакви ужасни валежи, предсказани в „Алманах на фермера“.

— Долар и шейсет вземахме миналата година — каза мистър Спрюл.

Разговорите за пари ме отегчаваха, така че тръгнах по бялата линия да разгледам ремаркетото. Неговите гуми бяха дори по-износени от тези на камиона. Едната беше почти сплескана от тежестта. Добре, че пътуването им свършваше скоро.

В единия ъгъл на дървената обшивка седеше много красиво момиче. Тъмната ѝ коса беше опъната назад, а очите ѝ бяха големи и кафяви. Беше по-млада от майка ми, но къде-къде по-голяма от мен. Аз я зяпах, без да мигам.

— Как се казваш? — попита тя.

— Люк — отвърнах аз и сригах един камък. Бузите ми тутакси пламнаха. — А ти?

— Тали. На колко си години?

— На седем. А ти?

— На седемнайсет.

— Откога се возиш в това ремарке?

— От ден и половина.

Беше боса, а роклята ѝ беше мръсна и много тясна — прилепнала по краката ѝ чак до колената. За пръв път оглеждах момиче. Тя ме наблюдаваше с разбираща усмивка. На една щайга до нея с гръб към мек беше седнало дете, което се обърна бавно и ме погледна така, сякаш не съществувах. Имаше зелени очи и покрито с черна сплъстена коса чело. Лявата му ръка висеше безпомощно.

— Това е Трот — каза Тали. — Той не е добре.

— Здравсти, Трот — поздравих го аз, но той извърна поглед. Държеше се така, сякаш не ме е чул. — На колко е години? — попитах Тали.

— На дванайсет. Той е сакат.

Трот рязко се обърна с лице към ъгъла, а лявата му ръка се залюля безжизнено. Моят приятел Диуейн казваше, че планинците се женели за братовчедките си и затова имали много увредени деца.

Тали обаче изглеждаше страхотно. Тя погледна замислено полята с памук, а аз отново се възхитих на мръсната ѝ рокля.

Разбрах, че дядо и мистър Спрюл са се спогодили, защото камионът потегли. Аз минах край ремаркетото, покрай младежа в каросерията, който се беше поразмърдал, но пак гледаше асфалта, и застанах до дядо.

— Тринайсет километра натам, завивате покрай една изгоряла плевня и после още десет километра до река Сейнт Франсис. Първата ферма след реката вдясно.

— Близо е до река? — попита мистър Спрюл, сякаш го пращаха в блато.

— Да, но земята е хубава.

Мистър Спрюл отново погледна жена си, а после се обърна към нас:

— Къде да разпънем палатките?

— Ще видите едно сенчесто място отзад до силоза. Там е най-добре.

Гледахме ги как се отдалечават — камионът им дрънчеше, гумите им играеха, кашоните и тенджерите подскачаха.

— Май не ти харесаха, а? — попитах аз.

— Защо, добри хора са. Просто са различни.

— Имахме късмет, че ги намерихме, нали?

— Да.

Колкото повече помощници, толкова по-малко памук щях да бера аз. През следващия месец щях да ходя на полето по изгрев, да мятам през рамо един триметров чувал, да огледам за миг-два някой безкраен ред памук, по-висок от мен, а после да тръгна по него и да се изгубя. Щях да бера памук, да късам с равномерни движения пухкавите топчици от разпукнатите кутийки и да ги тъпча в чувала, щях да се боя да погледна реда и да си спомня колко е безкраен, щеше да ме е страх да охлабя темпото, защото някой можеше да забележи. Пръстите ми щяха да се разкърват, вратът ми щеше да изгори, а гърбът ми щеше да се схване.

Да, исках много помощници на полето. Много планинци, много мексиканци.

Памукът чакаше и дядо ми губеше търпение. Макар все още да караше камиона с най-подходящата според него скорост, той беше неспокоен, защото по другите ферми край пътя имаше работници, а в нашата не. Нашите мексиканци закъсняваха с два дни. Отново паркирахме до бакалницата на Поп и Пърл и аз отидох с дядо до кафенето, където той се сдърпа с отговорника за сезонните работници.

— Спокойно, Илай — каза човекът. — Всеки момент ще дойдат.

Дядо обаче не можеше да се отпусне. Отидохме пеша до магана в края на града — пътят беше дълъг, но на дядо не му се щеше да хаби бензин. Между шест и единайсет сутринта беше набрал близо сто кила памук и все пак вървеше толкова бързо, че едва го настигах.

Около магана беше пълно с камиони и ремаркета. Някои бяха празни, други чакаха реда си. Отново магнах на близнаците Монтгомъри, докато те потегляха с празно ремарке да докарат още памук от фермата си.

Хорът на тежките машини гърмеше ли, гърмеше. Бяха неописуемо шумни и опасни. Всяка есен поне един работник ставаше жертва на някаква ужасна злополука в магана. Беше ме страх от машините и когато дядо ми заръча да го чакам отвън, се съгласих с голяма радост. Той мина покрай група фермери, които чакаха ремаркетата си, но не си направи труда да им кимне. Имаше си проблеми.

Намерих си безопасно местенце там, където изкарваха готовите бали и ги товареха на ремаркета, които после заминаваха за Северна и Южна Каролина. В единия край на магана набраният памук се засмукваше през дълга тръба, широка трийсет сантиметра; после изчезваше в сградата, където го подхващаха машините. Излизаше от другия край на спретнати четвъртити бали, покрити със зебло и здраво пристегнати със стоманени ленти, широки колкото палеца ми. Добрият маган изкарва идеални бали, дето могат да се редят като тухли.

Една бала струваше сто седемдесет и пет долара с леки отклонения в зависимост от пазара. При добра реколта се изкарваше по бала от акър. Ние бяхме засели осемдесет. Повечето деца можеха да направят сметката.

Всъщност сметката беше толкова лесна, че недоумявах защо някой ще иска да бъде фермер. Майка ми се беше постарала аз да проумея колко е безполезно. Двамата вече бяхме сключили таен договор за нищо на света да не оставам във фермата. Щях да завърша всичките дванайсет класа и да ида да играя за Кардинале.

През март дядо и татко бяха взели четиринайсет хиляди долара от собственика на магана. Това беше заем срещу реколтата и парите бяха похарчени за семена, торове, надници и други такива разходи. Досега имахме късмет — времето беше почти идеално и реколтата се очертаваше добра. Ако все така вървеше и успеехме да изкараме по бала от акър, можеше и да не излезем на червено. Това беше целта ни.

Само че като повечето фермери татко и дядо имаха дългове от миналата година. Дължаха на собственика на магана две хиляди долара от 1951-ва, когато реколтата беше средна хубост. Освен това дължаха пари на продавача на трактори в Джоунсбъро, от когото бяха взели резервни части, на братята Ланс за гориво, на кооперативния магазин за семена и торове и на Поп и Пърл за бакалски стоки.

Аз изобщо не трябваше да зная за заемите и дълговете им. Само че през лятото родителите ми често седяха на предните стълби до късно през нощта, чакаха да захладнее, за да могат да спят, без да се потят, и разговаряха. Леглото ми беше под прозореца до верандата. Те си мислеха, че спя, но аз чувах повече, отколкото трябваше.

Силно подозирах, че дядо е дошъл да вземе на заем още пари, за да плати на мексиканците и на планинците. Не можех да преценя дали успя да ги получи, или не. Като влезе в магана, беше начумерен, като излезе, също.

Планинците слизаха от Озаркс от десетки години насам, за да берат памук. Много от тях имаха собствени къщи и земи, а често и похубави камиони от фермерите, които ги наемаха. Работеха здраво, пестяха парите си и изглеждаха бедни като нас.

Към петдесета година броят им взе да намалява. Следвоенното замогване най-сетне беше стигнало до Арканзас, или поне до някои части от него, и по-младите планинци нямаха толкова голяма нужда от пари като родителите си. Те просто си оставаха вкъщи. Никой не се натискаше да бере памук. Работната ръка все повече и повече не достигаше на фермерите; докато не откриха мексиканците.

Първият камион пристигна в Б лек Оук през 1951-ва. Ние взехме шестима, между които приятелят ми Хуан, който ми даде първата ми тортиля. Хуан и още четирийсет души бяха пътували три дни в дълго ремарке, натъпкани един до друг, с малко храна, без нищо, което да ги пази от слънцето и дъжда. Когато стигнаха до главната улица, бяха уморени и замаяни. Дядо каза, че ремаркетото воняло по-лошо от конски вагон. Който го беше видял, бе разказал на другите и не след дълго жените от баптистката и методистката църква взеха открито да роптаят срещу това, че мексиканците се превозват като добитък.

И майка ми се обади, поне пред баща ми. Чувах ги да се карат дълго след като памукът беше прибран, а мексиканците бяха откарани обратно. Тя искаше татко да говори с другите фермери и да получи уверения от човека, отговарящ за сезонните работници, че ще се държат по-човешки с мексиканците. Чувстваше, че наш дълг като фермери е да защитаваме тия хора. Баща ми донякъде беше съгласен, но не искаше той да повдига въпроса. На дядо не му пукаше. На мексиканците също — те искаха само да работят.

Най-сетне към четири часа пристигнаха. Имаше слухове, че ще дойдат с автобус, и аз се надявах да е вярно. Не исках родителите ми да се карат по този въпрос още една зима. Пък и ми беше жал за мексиканците.

Само че те пак бяха натъпкани в открито старо ремарке с дъсчени капаци. Наистина по-зле от животни.

Внимателно взеха да скачат на земята по трима-четирима наведнъж. Изсипаха се пред големия кооперативен магазин и доста объркани се скупчиха на тротоара на групички. Протягаха се и се оглеждаха, сякаш бяха кацнали на друга планета. Преброих шейсет и две парчета. За мое голямо разочарование Хуан не беше сред тях.

Бяха с няколко сантиметра по-ниски от дядо, много слаби и до един мургави и чернокоси. Всеки носеше торбичка с дрехи и продукти.

Пърл Уотсън стоеше на тротоара пред бакалничката си с ръце на хълбоците и гледаше ядосано. Те бяха нейни клиенти и тя искаше с тях да се отнасят добре. Знаех, че преди неделната служба жените пак ще вдигат шум. Освен това знаех, че майка ми ще ме разпита още щом пристигнем с нашата група вкъщи.

Човекът, отговарящ за сезонните работници, и шофьорът си размениха остри думи. Някой в Тексас наистина бил обещал, че мексиканците ще бъдат извозени с автобус. Вече втори път идваха в мръсно ремарке. Дядо никога не бягаше от схватките и аз виждах, че му се ще да скочи и да довърши шофьора. Само че беше ядосан и на отговорника, а не виждаше смисъл да се кара и на двамата. Седнахме отзад на камиона си и зачакахме пушилката да стихне.

Когато крясъците спряха, започна оформянето на документите. Мексиканците се бяха скупчили на тротоара пред големия магазин. От време на време пооглеждаха към нас и другите фермери, които се бяха събрали на главната улица. Вече се беше разчуло, че новата партия е пристигнала.

Дядо прибра първите десет. Водачът им се казваше Мигел. Изглеждаше най-стар, а както установих при първоначалния оглед, само той имаше торба с дрехи. Останалите носеха нещата си в хартиени чували.

Мигел говореше английски прилично, но изобщо не можеше да се сравнява с Хуан. Аз го заприказвах, докато дядо приключваше с документите. Мигел ме представи на групата. Запозна ме с Рико,

Роберто, Хосе, Луис, Пабло и още няколко души, чиито имена не можех да разбера. От миналата година си спомнях, че ще започна да ги различавам едва след седмица.

Макар да си личеше колко са изтощени, всеки правеше усилие да се усмихне — с изключение на един, който ме изгледа презрително. Шапката му сякаш беше излязла от някой уестърн; Мигел я посочи и каза:

— Той се мисли за каубой и ние така и си му викаме. — Каубой беше много млад и твърде висок за мексиканец. Очите му бяха присвити и гледаха лошо. Имаше тънки му стачки, които му придаваха още по-злобен вид. Той ме изплаши толкова силно, че за миг се замислих дали да не кажа на дядо. Никак не исках да живея при нас през следващите седмици. Но вместо това просто отстъпих назад.

Нашите мексиканци тръгнаха след дядо по тротоара към магазинчето на Поп и Пърл. Аз ги последвах, като внимавах да не се приближавам много-много до Каубой. Като влязохме, заех позиция до касата, където Пърл чакаше да дойде някой, с когото да си пошушука.

— Отнасят се с тях като с животни — каза тя.

— Според Илай те са доволни, че са тук — отвърнах ѝ шепнешком аз.

Скръстил ръце на гърдите си, дядо чакаше до вратата и гледаше как мексиканците избират малкото неща, от които имаха нужда. Мигел сипеше указания.

Пърл не смяташе да критикува Илай Чандлър. Затова пък го изгледа гневно, макар той да не забеляза това. Дядо не се интересуваше нито от мен, нито от Пърл. Единствената му грижа беше необраният памук.

— Просто ужасно — каза Пърл. Личеше си, че с нетърпение чака да се махнем, за да намери приятелките си от църквата и отново да разбуди духовете. Пърл беше методистка.

Докато мексиканците се строяваха пред касата с покупките си в ръце, Мигел продиктува имената им на Пърл, която им отвори сметки. Тя пресмяташе сумата за плащане, записваше я до името на работника и я показваше на него и на Мигел. Незабавен кредит в американски стил.

Купиха си брашно и мас за тортили, ориз и много боб в консерви и пакети. Нищо излишно — никаква захар, никакви сладкиши и

зеленчуци. Ядяха колкото се може по-малко, защото храната струваше пари. Целта им беше да спестят всеки изработен цент и да го отнесат у дома си.

Разбира се, горките хорица си нямаха представа къде отиват. Не знаеха, че майка ми е запалена градинарка, която се грижеше за зеленчуците си по-всеотдайно, отколкото за памука. Имаха голям късмет, защото мама смяташе, че никой край нас не бива да гладува.

Каубой беше последен на опашката и когато Пърл му се усмихна, аз помислих, че ще я заплюе. Мигел стоеше наблизо. Той бе прекарал три дни в ремаркетото с това момче и вероятно знаеше всичко за него.

За втори път този ден се сбогувах с Пърл, което беше странно, тъй като обикновено я виждах по веднъж седмично.

Дядо заведе мексиканците до камиона. Те се качиха на каросерията и седнаха рамо до рамо, с преплетени крака. Мълчаха и гледаха право напред, сякаш нямаха представа къде ще свърши пътуването им.

Старият камион запъшка под тежестта им, но най-сетне закова на петдесет километра и дядо почти се усмихна. Беше късно следобед, денят беше горещ и сух, идеален за бране. Семейство Спрюл и мексиканците вече представляваха достатъчно работна ръка. Бръкнах в джоба си и извадих втората половина от марципанчето.

Дълго преди да стигнем до вкъщи, видяхме дим, а после и палатка. Живеехме до един черен път, който през по-голямата част от годината беше много прашен, та дядо едва пъплеше, за да не се задушат мексиканците.

— Това пък какво е? — попитах аз.

— На палатка ми прилича — отвърна той.

Беше разпъната до пътя, в края на предния ни двор, под един стогодишен бор близо до табелката на къщата. До пощенската кутия още повече намалихме скоростта. Семейство Спрюл беше окупирало предния ни двор. Огромната палатка беше мръснобяла с островърх покрив, опъната върху безразборно събрани грубо издялани пръчки и метални пръти. Двете страни на палатката бяха отворени и се виждаха струпаните под покрива кашони и одеяла. Мярнах и Тали, която дремеше вътре.

До палатката беше паркиран камионът им, покрит с някакво зебло и привързан с въже, за да не тръгне да се движи. Старото им

ремарке беше разтоварено криво-ляво. Кашоните и чувалите бяха разхвърляни по земята, сякаш е паднала бомба.

Мисис Спрюл кладеше огън. Ето откъде идваше димът. Кой знае защо, беше избрала едно по-голо място до края на двора. Тъкмо там почти всеки следобед приклякваха дядо или татко, за да посрещат хвърлените от мен топки. Доплака ми се. Никога нямаше да простя това на мисис Спрюл.

— Не им ли каза да идат зад силоза? — попитах аз.

— Казах им — отвърна дядо. Той намали скоростта почти докрай, а после зави към къщата. Силозът беше отзад, до плевнята, на достатъчно разстояние от нас. Там и друг път бяха отсядали планинци — но никога в предния двор.

Дядо паркира под един друг бор, който според баба беше само на седемдесет години. Беше най-малкият от трите, които пазеха сянка на къщата и двора ни. Спряхме в същия сух коловоз, в който дядо паркираше от десетки години. Мама и баба чакаха на кухненските стълби.

Баба ми Рут никак не беше доволна, че планинците са се настанили в предния двор. Дядо и аз разбрахме това още преди да излезем от камиона. Беше сложила ръце на кръста си.

Майка ми нямаше търпение да види мексиканците и да ме разпита как са пътували. Гледаше ги как се изсипват от камиона, а после дойде до мен и стисна рамото ми.

— Десет са — каза тя.

— Точно.

Баба посрещна дядо пред камиона и каза тихо, но строго:

— Защо има хора в предния ни двор?

— Помолих ги да се настанят до силоза — отвърна дядо, който никога не се огъваше, дори и пред жена си. — Не знам защо са избрали това място.

— Можеш ли да ги накараш да се преместят?

— Не. Съберат ли си багажа, ще си тръгнат. Нали ги знаеш какви са планинците.

Това беше краят на бабините въпроси. Нямаше да се карат пред мен и десет новодошли мексиканци. Тя тръгна към къщата, като клатеше неодобрително глава. Дядо наистина пет пари не даваше къде

са се настанили планинците. Изглеждаха здрави и работливи, а за него нищо друго нямаше значение.

Подозирах, че и баба не е особено разтревожена. Брането беше толкова важно, че биха наели и банда престъпници, стига да берат по двеста кила на ден.

Мексиканците последваха дядо до плевнята, която беше на сто метра от кухненските стълби. Дотам се минаваше покрай кокошарника, водната помпа, въжетата за пране, бараката с инструментите и един захарен клен, който през октомври цял почерняваше. Миналия януари татко ми помогна да измерим точното разстояние. На мен ми се струваше почти два километра. От хоума до левия край на стадиона „Спортманс Парк“, където играеха „Кардинале“, имаше стотина метра и всеки път, когато Стан Мюжъл удареше хоумрън, на следващия ден аз сядах на стълбите и се дивях на разстоянието. В средата на юли той беше изпратил топката на сто и двайсет метра в мач срещу „Брейвс“. „Направи страхотен удар, Люк“, бе казал дядо.

Два дни след това седях на стълбите и си мечтаех да прехвърля плевнята.

Когато мексиканците минаха край бараката с инструментите, мама каза:

— Много уморени ми изглеждат.

— Цели шейсет и двама дойдоха натъпкани в едно ремарке — отвърнах аз, обзет от необяснимо желание да поразбуня духовете.

— От това се страхувах.

— И то старо ремарке. Разнебитено и мръсно. — Пърл направо побесня.

— Повече няма да се повтори — каза тя и аз разбрах, че на татко ще му трият сол на главата. — Бягай да помогнеш на дядо си.

Бях прекарал последните две седмици в плевнята. Двамата с мама метохме и бърсахме горния етаж, като се опитвахме да създадем малко уют за мексиканците. Повечето фермери настаняваха своите в изоставени пристройки или обори. Носеше се слух, че Нед Шакълфорд слагал мексиканците си да живеят при кокошките.

Ала във фермата на семейство Чанддър това не можеше да се случи. По липса на друго място мексиканците щяха да са принудени да живеят в плевнята ни над обора, но там нямаше да има и прашина.

Освен това щеше да мирише приятно. Майка ми цяла година събира стари одеяла и юргани, за да има на какво да спят.

Мушнах се вътре, но останах долу в обора, до мястото на Изабел. Тя беше нашата дойна крава. Дядо твърдеше, че през Първата световна война животът му бил спасен от млада францужойка на име Изабел, и затова беше кръстил на нейно име породиста крава. Баба ми изобщо не повярва на тази история.

Чувах ги как се движат и се настаняват горе. Дядо говореше с Мигел, който беше смаян от чистотата и уюта в плевнята. Дядо приемаше комплиментите, сякаш той и само той я беше лъснал.

Всъщност и той, и баба хич не вярваха, че майка ми ще успее да спретне прилично място за спане на работниците. Мама беше израснала в малка ферма в покрайнините на Блек Оук, така че беше почти гражданка. Всъщност беше расла сред деца, които били с твърде големи възможности, за да берат памук. Никога не беше ходила пеша на училище — баща ѝ я карал с колата. Беше ходила в Мемфис три пъти, преди да се омъжи за татко. Беше израснала в боядисана къща.

Нашето семейство наемаше земя от мистър Фогел от Джоунсбъро. Аз никога не го бях виждал. Името му рядко се споменаваше, но когато се прокраднеше в разговора, то се произнасяше с уважение и страхопочитание. Аз го смятах за най-богатия човек на света.

Дядо и баба наемаха земя от Голямата депресия насам. В селския Арканзас кризата беше дошла рано и си беше отишла късно. След трийсет години изтощителен труд бяха успели да купят от мистър Фогел къщата и трите акра около нея. Освен това притежаваха трактора „Джон Диър“, два диска, редосеялка, едно товарно ремарке за памук и камиона. Баща ми бе сключил някакво неясно споразумение, което го правеше съсобственик на тези машини. Договорът за земята беше на името на Илай и Рут Чандлър.

Единствените фермери, които печелеха пари, бяха онези, които притежаваха земята си. Арендаторите като нас се мъчеха да излязат на чисто. Най-зле бяха изполичарите, които бяха обречени на вечна бедност.

Целта на баща ми беше да притежава четирийсет акра земя, която да си е изцяло негова. Мечтите на майка ми бяха грижливо укривани, за да бъдат споделени с мен, когато порасна. Но аз вече

знаех, че тя копнее да скъса със селския живот и е твърдо решена да не ме прави фермер. Преди да навърша седем, вече ме беше спечелила на своя страна.

Когато се увери, че мексиканците са настанени както трябва, тя ме прати да намеря баща си. Беше късно, слънцето се скриваше зад дърветата по бреговете на река Сейнт Франсис и беше време татко да претегли за последен път чувала си с памук и да приключи работата за деня.

Вървах бос по пътеката между двете полета и се оглеждах за него. Почвата беше тъмна и плодородна, хубав чернозем, който раждаше достатъчно, за да стоиш вързан за него. Пред мен видях ремаркетото с памука. Знаех, че татко върви към него.

Джеси Чандлър беше най-големият син на дядо и баба. По-малкият му брат Рики беше на деветнайсет и се биеше някъде из Корея. Имаше и две сестри, които бяха избягали от фермата веднага след завършване на гимназията.

Татко не беше избягал. От малък си бил намислил да стане фермер като баща си и дядо си с тази разлика, че искаше да бъде първият Чандлър, който притежава земята си. Не ми беше известно да има някакви мечти за живот далеч от полето. Също като дядо той навремето си бил превъзходен бейзболист и съм сигурен, че в някой момент е мечтал за славата на Висшата лига. Но в началото на 1944 година един немски куршум го улучил в бедрото при Анцио и сложил край на бейзболната му кариера.

Татко вървеше със съвсем леко накуцване, но пък това се отнасяше за повечето хора, които гледат памук.

Спрях при ремаркетото, което беше почти празно. Стоеше до един тесен път през полето и чакаше да бъде напълнено. Покатерих се на него. Около мен от всички страни се простираха прави редове зеленокафяви стъбла, чак до поясите дървета, които опасваха земите ни. На върха на всяко стъбло се разпукваха пухкави кутийки. Памукът оживяваше с всяка изминала минута, така че когато стъпих на ремаркетото и огледах полята, видях бял-беленичък океан. В един миг почти разбрах защо татко иска да си остане фермер.

Едва успях да съзря старата му сламена шапка, която мърдаше между редовете в далечината. Скочих долу и хукнах да го пресрещна. Здравчаваше се и пътеките между редовете ставаха още по-тъмни.

Слънцето и дъждът се бяха постарали листата да са месести, дебели и преплетени. Докато бързах към татко, те се удряха в мен.

— Ти ли си, Люк? — извика баща ми, макар много добре да знаеше, че няма друг да дойде да го търси.

— Аха! — отвърнах аз и се насочих към гласа му. — Мама каза, че е време да се прибираш!

— А, така ли?

— Да, сър! — Показах се през един ред от него. Промуших се през стъблата и ето го татко, превит в кръста, ръцете му шават между листата, сръчно късат памука и го тъпчат в почти пълния чувал, повесен през рамото му. Татко бе излязъл на полето още по изгрев и бе спрял да бере само колкото да хапне на обяд.

— Намерихте ли помощници? — попита той, без да ме погледне.

— Да, сър — казах гордо аз. — Мексиканци и планинци.

— Колко мексиканци?

— Десет — отвърнах аз, сякаш лично ги бях наел.

— Това е добре. Кой са планинците?

— Семейство Спрюл. Забравих откъде са.

— Колко души са? — Татко довърши едно стъбло и се промъкна напред. Тежкият му чувал се влачеше зад него.

— Цял камион. Трудно може да се каже. Баба е сърдита, защото се настаниха в предния ни двор и даже запалиха огън до хоума. Дядо им каза да идат до силоза. Чух го с ушите си. Мисля, че нямат много пипе в главите си.

— Не говори така.

— Добре, сър. Все едно, баба хич не е доволна.

— Ще ѝ мине.

— Да, сър. И дядо тъй рече. Ама никак не ми харесва, дето развалиха хоума.

— Сега брането е по-важно от бейзбола.

— Е, сигурно. — За него може и така да беше.

— Как са мексиканците?

— Не много добре. Пак бяха натъпкани в товарно ремарке и мама е бясна.

Ръцете му спряха за миг при мисълта за още една зима караници.

— Те се радват, че са тук — каза той и ръцете му отново заиграха.

Направих няколко крачки към ремаркетото в далечината, а после пак се обърнах, за да го погледна.

— Кажи го на мама.

Той ме изгледа строго, преди да продължи:

— Хуан дойде ли?

— Не, сър.

— Съжалявам.

Цяла година бях говорил за Хуан. Миналата есен ми беше обещал да се върне.

— Няма проблеми — заявих аз. — Новият се казва Мигел. Много е добър.

Разказах му как пътувахме до града, как намерихме семейство Спрюл, разправих му за Тали, Трот и едрия младеж в каросерията, после за връщането в града, където дядо се кара с отговарящия за сезонните работници; разправих му и за магана и най-накрая за мексиканците. Говорех все аз, защото моят ден със сигурност беше изпълнен с повече събития от неговия.

Като стигнахме до ремаркетото, татко вдигна вървите на чувала си и ги окачи на куката в долната част на кантара. Стрелката спря на двайсет и шест килограма. Той записа цифрата в една стара тетрадка, вързана с тел за ремаркетото.

— Колко общо? — попитах, когато той затвори тетрадката.

— Двеста и десет кила.

— Страхотно — казах аз.

— Не е зле — сви рамене той.

Двеста и десет кила се равняваха на това да удариш хоумрън — нещо, което той постигаше всеки ден. Татко клекна и каза:

— Скачай.

Аз се метнах на гърба му и така поехме към къщи. Ризата и гащеризонът му бяха подгизнали от пот. Така беше стоял цял ден, но ръцете му бяха от стомана. Веднъж Поп Уотсън ми каза, че Джеси Чандлър ударил топка, която паднала в центъра на главната улица. На другия ден Поп и мистър Снейк Уилкокс измерили разстоянието и почнали да разправят на всички, че топката е изминала във въздуха сто четирийсет и три метра. Само че от кафенето бързо тръгнаха зловредни слухове — мистър Джуниър Барнхарт твърдял, че топката се е ударила в земята поне веднъж, преди да стигне до главната улица.

Поп и Джуниър не си говорили седмици наред. Майка ми потвърди за кавгата, но не и за удара.

Тя чакаше до водната помпа. Татко седна на една пейка и събу обувките и чорапите си. После разкопча гащеризона и свали ризата си.

Една от задачите ми сутрин беше да пълня голямото корито с вода и да го оставям на слънцето да се грее цял ден, та всеки следобед да има топла вода за баща ми. Майка ми топна един пешкир в коритото и леко разтърка врата на татко с него.

Тя бе израсла в къща, пълна с момичета, и отчасти бе възпитана от превзети стари лели. Мисля, че те са се къпели по-често от фермерите, така че манията за чистота на майка ми бе заразила и татко. Всяка събота следобед ме жулеха от глава до пети, все едно дали имаше нужда, или не. Когато татко се изми и избърса, майка ми му подаде чиста риза. Време беше да поздрави гостите с „добре дошли“. В една голяма кошница майка ми беше наредила най-хубавите си зеленчуци, всички грижливо подбирани, разбира се, и измити през последните два часа. Домати, лук, картофи с розова кожица, червени и зелени камби и кочани царевица. Занесохме ги в дъното на плевнята, където мексиканците си почиваха, разговаряха и чакаха слабия огън да загасне, за да си направят тортили. Представих баща си на Мигел, който на свой ред го запозна с част от хората си.

Каубой седеше сам, с гръб към плевнята, и с нищо не показваше, че ни е забелязал. Виждах го как гледа майка ми изпод ръба на шапката си. За миг това ме изплаши, но после осъзнах, че Джеси Чандлър ще му счупи тънкото вратле при първия грешен ход.

Много неща бяхме научили от миналогодишните мексиканци. Не ядяха зелен фасул, тиква, патладжани и ряпа, но обичаха домати, лук и царевица. И никога не молеха за храна от градината ни. Чакаха сами да им предложим.

Майка ми обясни на Мигел и хората му, че градината ни е пълна и че ще им носи зеленчуци през ден. Нямахме да плащат за тях. Това беше част от договора.

Занесохме друга кошница пред къщата, където лагерът на Спрул се разрастваше с всеки изминал час. Бяха пролазили още по-навътре в двора и бяха разхвърляли още повече кашони и чували от зебло. Бяха подпрели три дъски с кашон от едната страна и с варел от другата, за да си направят маса. Когато се приближихме към тях, те се бяха

събрали около нея и вечеряха. Мистър Спрюл стана на крака и се здрависа с баща ми.

— Лион Спрюл — представи се той. По устата му имаше трохи. — Приятно ми е.

— Радвам се, че дойдохте — каза любезно баща ми.

— Благодаря — отвърна мистър Спрюл и подръпна нагоре панталона си. — А това е жена ми Люси. — Тя се усмихна и продължи бавно да дъвче. — Това пък е дъщеря ми Тали — посочи я с пръст мистър Спрюл. Когато Тали ме погледна, усетих как бузите ми пламват. — И племенниците ми Бо и Дейл — добави мистър Спрюл и кимна към двете момчета, които се бяха изтегнали на дюшека, когато ги срещнахме на шосето. Бяха на около петнайсет години. А до тях седеше великанът, когото бях видял да дреме в каросерията. — Синът ми Ханк — продължи да изрежда мистър Спрюл. Ханк беше поне двайсетгодишен и със сигурност достатъч но голям, за да стане и да подаде ръка. Той обаче просто продължи да яде. Двете му бузи бяха натъпкани с нещо, което приличаше на царевичен хляб. — Здравно похапва момчето — добави мистър Спрюл и ние се опитахме да се за смеем. — А това пък е Трот. — Трот не вдигна очи. Сакатата му лява ръка висеше. С дясната стискаше вилица. Така и не стана ясно какъв се пада на мистър Спрюл.

Майка ми им връчи голямата препълнена кошница и за секунда Ханк спря да дъвче и вдигна поглед към пресните зеленчуци. После отново се върна към боба си.

— Тази година доматиите и царевицата станаха чудни — каза майка ми. — И има много. Само ми кажете какво обичате.

Тали дъвчеше бавно и ме гледаше. Аз забих поглед в краката си.

— Безкрайно мило от ваша страна, госпожо — каза мистър Спрюл, а мисис Спрюл добави набързо едно „благодаря“.

Нямаше опасност семейството им да остане без храна, макар те и без това да не пропускаха ядене. Ханк беше едър, а широките му гърди се стесняваха само съвсем леко там, където стигаха до врата му. Мистър и мисис Спрюл бяха набити и изглеждаха яки. Бо и Дейл бяха стройни, но не и слаби. Само Трот беше кльоцав и изпит.

— Не исках да ви прекъсвам вечерята — каза баща ми и ние тръгнахме да си ходим.

— Още веднъж благодаря — отвърна мистър Спрюл.

От опит знаех, че в скоро време ще научим за тяхното семейство повече, отколкото бихме искали. Те щяха да ползват земята ни, водата ни и тоалетната ни. Щяхме да им носим зеленчуци от градината, мляко от Изабел и яйца от кокошарника. Щяхме да ги каним да идват с нас до града в събота и на църква в неделя. Щяхме да работим до тях на полето от изгрев до мрак шест дни в седмицата. А когато брането приключеше, те щяха да си заминат обратно в планината. Листата на дърветата щяха да окапят, зимата щеше да дойде и ние щяхме да прекараме много мразовити нощи сгушени около огъня и да разказваме истории за семейство Спрюл.

Вечеряхме изпържени на тънки филийки картофи, варена бамя, царевица на кочани и горещ царевичен хляб — но без месо, защото приближаваше есен и защото предния ден бяхме яли печено. Баба пържеше пиле два пъти седмично, но никога в сряда. Градината на майка ми раждаше достатъчно домати и лук, за да изхрани цял Блек Оук, та затова мама режеше по една чиния зеленчуци на всяко ядене.

Кухнята беше малка и сгорещена. Един кръгъл вентилатор бръмчеше върху хладилника и се мъчеше да пораздвижи въздуха, докато мама и баба приготвяха вечерята. Движенията им бяха бавни и сигурни. Бяха уморени, пък и беше твърде горещо за бързане.

Двете не се обичаха особено, но бяха твърдо решени да съжителстват в мир. Никога не ги бях чувал да се карат, нито пък бях чувал мама да каже нещо лошо за свекърва си. Живееха под един и същи покрив, готвеха едни и същи ястия, перяха едно и също пране и беряха един и същ памук. При толкова работа откъде време да се дърлят?

Но баба беше родена и израсла сред памука. Тя знаеше, че ще бъде погребана в земята, на която работи. А майка ми мечтаеше да се махне от всичко това.

Двете мълчаливо бяха договорили ритуала на кухненската си работа. Баба сновеше край печката, наглеждаше хляба, разбъркваше картофите, бамята и царевицата. Майка ми стоеше до мивката, където белеше домати и редеше мръсните чинии. Аз ги наблюдавах от кухненската маса, където сядах всяка вечер, за да беля краставици. И двете обичаха музиката и от време на време едната почваше да тананика, а другата да пее тихо. Музиката потискаше напрежението.

Ала не и тази вечер. Бяха твърде заети, за да пеят и тананикат. Майка ми пуфтеше, задето мексиканците дойдоха натъпкани като добитък, а баба се цупеше, задето семейство Спрюл бяха завзели предния ни двор.

Точно в шест часа баба свали престилката си и седна срещу мен. Краят на масата беше опрян в стената и служеше като широк рафт, където трупахме разни неща. По средата беше радиото в сандъка си от орех. Баба го включи и ми се усмихна.

Новините на Си Би Ес бяха представени от Едуард Ар Мъроу на живо от Ню Йорк. От една седмица имаше тежки боеве край Пьонганг, близо до Японско море. А от старата карта, която баба държеше на нощното си шкафче, бяхме разбрали, че пехотната рота на Рики е в този район. Последното му писмо беше пристигнало преди две седмици. Беше надраскано набързо, но между редовете се усещаше, че той е в центъра на събитията.

Когато мистър Мъроу свърши с водещата си новина за спора с руснаците и заговори за Корея, баба затвори очи. Скръсти ръце, допря показалци до устните си и зачака.

Не бях сигурен какво точно чака. Мистър Мъроу нямаше да съобщи дали Рики Чандлър е жив.

Майка ми също слушаше. Беше застанала с гръб към мивката, бършеше ръце с една кърпа и гледаше към масата, без да я вижда. Това се случваше почти всяка вечер през лятото и есента на 1952-ра.

Преговорите за примирие бяха започнати, а после прекратени. Китайците се оттеглиха, а после отново нападناха. Ние изживявахме войната чрез репортажите на мистър Мъроу и писмата на Рики.

Дядо и татко не слушаха новините. Те си намираха работа навън, в бараката с инструменти или при водната помпа, вършеха разни дреболии, които можеха да почакат, разговаряха за реколтата и си търсеха нещо друго, за което да се тревожат, за да не мислят за Рики. И двамата бяха ходили на война. Нямаше нужда мистър Мъроу в Ню Йорк да им чете репортажите на някой кореспондент от Корея и да разказва на нацията какво се случва в една или друга битка. Те си знаеха.

Във всеки случай тази вечер репортажът от Корея беше кратък и в нашата фермичка това се прие за добър знак. Мистър Мъроу премина на други теми и баба най-сетне ми се усмихна.

— Рики е добре — каза тя и стисна ръката ми. — Докато се усетиш, ще се върне вкъщи.

Тя имаше право на тази надежда. Беше чакала дядо две години през Първата световна и се бе молила отдалеч за татко и неговите рани през Втората. Момчетата ѝ винаги се връщаха вкъщи и Рики нямаше да ни изложи.

Тя изключи радиото. Картофите и бамята се нуждаеха от вниманието ѝ. Двете с майка ми пак се заеха с готвенето и всички зачакахме през задната врата да влезе дядо.

Мисля, че дядо очакваше в тази война да стане най-лошото. Досега през този век семейство Чандлър бе имало късмет. Дядо не слушаше новините, но искаше да знае дали нещата вървят на добре. Щом чуеше радиото да спира, обикновено тръгваше от задната веранда към кухнята. Той спря до масата и разроши косата ми. Баба го погледна.

— Няма лоши новини — усмихна се тя.

Майка ми беше казала, че баба и дядо често спят по-малко от час, преди да се събудят от тревога за по-малкия си син. Баба беше убедена, че Рики ще се върне. Дядо не.

В шест и половина седнахме около масата, склучихме ръце и благодарихме на Бога за храната и всичко останало, с което ни беше дарил. Дядо водеше молитвата, поне на вечеря. Той благодари за мексиканците и семейство Спрюл, както и за добрата реколта. Аз се молех тихичко и само за Рики. Бях признателен за храната, но тя далеч не ми изглеждаше толкова важна като него.

Възрастните ядяха бавно и говореха само за памука. От мен не се очакваше да участвам много-много в разговора. Най-вече баба беше на мнение, че децата трябва да се виждат, но не и да се чуват.

Исках да отида в плевнята и да видя как са мексиканците. Освен това ми се щеше да се промъкна отпред и евентуално да зърна Тали. Майка ми заподозря нещо и когато вечерята свърши, каза да ѝ помогна с чиниите. Бих предпочел камшик, но няхах друг избор.

Пренесохме се на предната веранда, за да поседим както всяка вечер. Ритуалът изглеждаше простичък, но не беше. Първо оставяхме яденето да се слегне, а после минавахме на бейзбола. Включвахме радиото и Хари Кери от Кей Ем Оу Екс в Сейнт Луис ни предаваше подробно мачовете на нашия любим отбор „Кардинале“. Мама и баба

чистеха боб и грах. Изясняваха се всички страни на обсъжданите на вечеря клюки. Естествено, пак ставаше въпрос за реколтата.

Тази вечер обаче в Сейнт Луис валеше и мачът беше отменен. Аз седях на стъпалата, стисках с ръкавицата си „Роулинг“ топката, гледах сенките на семейство Спруъл в далечината и се чудех как някой може да бъде толкова нетактичен, че да накладе огън на хоума.

Външното ни радио беше малък „Дженеръл Електрик“, купен от баща ми в Бостън след изписването му от болницата през войната. Единственото му предназначение беше да свързва нашия живот с „Кардинале“. Рядко пропускахме мач. Радиото стоеше на една дървена щайга до скърцащата люлка, където си почиваха мъжете. Мама и баба седяха на тапицираните дървени столове недалеч от тях, в другия край на верандата, и чистеха грах. Аз бях по средата на стълбите.

Преди да дойдат мексиканците, имахме преносим вентилатор, който оставяхме до замрежената врата. Всяка вечер той бръмчеше тихо и успяваше да завърти тежкия въздух точно колкото да стане попоносим. Но благодарение на мама сега той беше в плевнята над оборани. Това бе създадо напрежение, макар, общо взето, да се мъчеха да го скрият от мен.

Така че вечерта беше много тиха — нито мач, нито вентилатор, само бавните разговори на уморени фермери, които чакаха температурата да спадне с още един-два градуса.

Дъждът в Сейнт Луис даде тон на мъжете да почнат да се притесняват за времето. Реките и потоците в делтата на Арканзас прииждаха с неприятно постоянство. На всеки че-тири-пет години те напускаха бреговете си и удавяха реколтата. Аз не си спомнях никое наводнение, но бях слушал толкова много по въпроса, че се чувствах като ветеран. Със седмици се молахме за хубав дъжд. Но щом завалеше и земята се напоеше добре, дядо и татко започваха да гледат облаците и да разказват за страховити наводнения.

Семейство Спруъл се канеха да си лягат. Гласовете им позаглъхнаха. Виждах как сенките им сноват около палатките. Огънят им затихна, а после и изгасна.

Във фермата на Чандлър всичко беше спокойно. Имахме си планинци. Имахме си мексиканци. Памукът чакаше.

По някое време сред безбрежната тъмнина на нощта нашият жив будилник дядо стана, нахлузи си обувките и започна да тропа из

кухнята, за да свари първата кана кафе. Къщата ни не беше голяма — три спални, кухня и всекидневна, — а освен това беше толкова стара, че на места дъските на пода бяха хлътнали. Ако някой искаше да събуди останалите, нямаше никакви проблеми.

Разрешавах ми да остана в леглото, докато татко не дойде да ме забере. Трудно обаче можех да заспя с всички тези хора във фермата и с всичкия този памук, дето ни чакаше. Вече бях буден, когато татко ме побутна и ми каза, че е време да вървим. Облякох се бързо и отидох при него на задната веранда.

Нямаше и помен от изгрев, когато пресякохме задния двор с измокрени от росата обувки. Спряхме до кокошарника, където татко се наведе и се пъкна вътре. Аз трябваше да го изчакам отпред, защото миналия месец, като събирах яйцата, настъпих огромен смок и ревах два дни. Отначало баща ми не ме съжали кой знае колко — смоците са безвредни и са част от живота във фермата. Майка ми обаче се намеси с гръм и трясък и на първо време на мен не ми се позволяваше да събирам яйца сам.

Татко напълни една сламена кошничка с яйца и ми я подаде. Тръгнахме към обора, където ни чакаше Изабел. Тъй като събудихме кокошките, петлите започнаха да кукури-гат.

Единствената светлина идваше от една бледа крушка, която висеше от тавана на плевнята. Мексиканците бяха будни. Бяха запалили огън и се бяха скупчили около него, сякаш им беше студено. Аз вече се бях сторещил от влагата.

Можех да доя кравата и обикновено сутрин това беше мое задължение. Но още бях изплашен от смока, а освен това бързахме, защото трябваше да бъдем на полето по из-грев-слънце. Баща ми за нула време издои цяла кофа, което би ми отнело половината сутрин. Занесохме яйцата и млякото в кухнята, където шетаха жените. Шунката вече беше в тигана и апетитното ѝ ухание изпълваше въздуха.

Закуската се състоеше от пресни яйца, мляко, пушена шунка, горещи питки и по желание сорго. Докато жените готвеха, аз се наместих на стола, прокарах пръсти по влажната карирана мушама и зачаках чашата си с кафе. Това беше единственият разрешен от мама порок.

Баба постави чашата и чинийката пред мен, а после сложи до тях захарта и току-щър обрания от млякото каймак. Аз си сипах от тях в

кафето, докато то не стана сладко като меласа, а после бавно го засърбах.

На закуска разговорите в кухнята бяха сведени до минимум. Беше вълнуващо да има толкова много непознати във фермата, но ентузиазмът беше задушен от мисълта, че ще прекараме следващите дванайсет часа прегърбени и изложени на слънцето и ще берем памук, докато пръстите ни не се разкървавят.

Ядохме бързо, а петлите вдигаха врява в двора. Питките на баба ми бяха тежки, идеално кръгли и толкова горещи, че когато сложих парченце масло в средата на една от тях, то веднага се разтопи. Видях как жълтата бучица попива, а после отхапах едно залче. Майка ми признаваше, че Рут Чандлър прави най-хубавите питки на света. Толкова ми се искаше да изям две-три, като татко, но просто нямаше къде да ги побера. Майка ми изяде една, също като баба. Няколко часа по-късно, към средата на утрото, щяхме да спрем за малко под сянката на някое дърво или до ремаркетото с памука, за да изядем останалите питки.

През зимата закуската беше дълга, защото нямаше какво друго да правим. През пролетта вървеше по-бързичко, защото трябваше да сеем, както и през лятото, когато се-чахме дърва. Но по време на есенната беритба, когато бързахме да изпреварим слънцето, ние ядохме, без да губим време.

Поприказвахме малко за времето. На дядо не му излизаше от ума снощният дъжд, заради който бяха отменили мача на „Кардинале“. Сейнт Луис беше толкова далеч, че никой на масата освен дядо не беше ходил там, но все пак времето в града беше станало съществен фактор за прибирането на памука. Майка ми слушаше търпеливо. Аз не казах нито дума.

Баща ми беше чел алманаха и изказа мнение, че времето ще е благоприятно през целия септември. Октомври обаче изглеждал съмнителен. През следващите четири седмици трябваше да работим до изнемога. Колкото повече работехме ние, толкова по-усърдно щяха да работят и мексиканците, и семейство Спрул. Така разбираше баща ми агитацията.

Стана въпрос и за надничарите. Това бяха местни хора, които ходеха от ферма на ферма и се опитваха да спазарят най-добрата цена. Повечето бяха наши познати от града. Миналата есен мис Софи

Търнър, която преподаваше в пети и шести клас, ни оказа голяма чест, като избра да бере нашите земи.

Ние имахме голяма нужда от надничари, но те, общо взето, сами избираха къде да отидат.

Когато дядо преглътна и последния си залък, той благодари на жена си и снаха си за вкусната храна и ги остави да разчистят кухнята. Аз се затътрих към верандата с мъжете.

Къщата ни беше обърната на юг, плевнята и нивите бяха на север и запад, а на изток първите оранжеви отблясъци плъзваха над равните поля в делтата на Арканзас. Скоро щеше да изгрее слънцето, нескривано от облаци. Ризата ми вече беше залепнала за гърба.

Към трактора ни беше прикачено ремарке и мексиканците се бяха качили в него. Татко отиде да поговори с Мигел.

— Добро утро? Как спяхте? Готови ли сте за работа?

Дядо отиде да доведе семейство Спрул.

Аз си имах място, точно между калника и седалката, откъдето с часове бях държал здраво желязната дръжка на чадъра, с който пазех шофьора, дядо или баща ми, докато карахме из полето, за да орем, сеем или торим. Заех мястото си и погледнах надолу към пълното ремарке. От едната страна бяха мексиканците, а от другата семейство Спрул. В този момент се почувствах привилегирован, защото можех да се возя на трактора, а пък той си беше наш. Високомерието ми обаче щеше да се изпари съвсем скоро, защото сред стъблата памук всички бяха равни.

Бях любопитен дали горкият Трот ще дойде на полето. За брането трябваша две здрави ръце. Доколкото можех да преценя, Трот имаше само една. И все пак той беше тук, сепнал в края на ремаркетото с гръб към всички останали, сам в собствения си свят. И Тали беше дошла, но не ми обръщаше внимание, а само гледаше към далечината.

Без да каже нито дума, дядо натисна съединителя и тракторът и ремаркетото се люшнаха напред. Аз се озърнах да не би някой да е паднал. Зад кухненския прозорец се виждаше лицето на мама, която ни гледаше, докато миеше чиниите. Тя щеше да почисти кухнята, да прекара един час в градината си, а после да дойде при нас, за да работи цял ден на полето. Същото се отнасяше и за баба. Преди да се прибере памукът, никой не си почиваше.

Минахме край плевнята, дизеловият мотор боботеше, а ремаркетото скърцаше. После завихме на запад към долните четирийсет акра, един парцел до реката. Винаги започвахме с долните четирийсет, защото като придойдеше, реката заливаше първо тях.

Наши бяха долните четирийсет и задните четирийсет. Осемдесет акра не са шега работа.

След няколко минути стигнахме до ремаркетото за памук и дядо спря трактора. Преди да скоча на земята, погледнах на изток и видях светлините от нашата къща, която беше на по-малко от километър. Зад нея небето се съживяваше от ивици оранжево и жълто. Не се виждаше ни едно облаче, което значеше, че не се задават проливни дъждове. А също и че нямаше да има мира от прежурящото слънце.

— Добро утро, Люк — каза Тали, като мина край мен.

Едва успях да отвърна на поздрава ѝ. Тя ми се усмихна, сякаш знаеше тайна, която никога нямаше да издаде.

Дядо не ни даде никакви напътствия, пък и нямаше нужда. Избери си ред в която посока искаш и почвай да береш. Никакво бърборене, никакво мотаене и никакви прогнози за времето. Без да кажат нито дума, мексиканците метнаха през рамо дългите си чували за памук, строиха се в една редица и тръгнаха на юг. Хората от Арканзас отидоха на север.

За миг аз останах в полумрака на горещото септемврийско утро и погледнах един много дълъг и прав ред памук, който някак си беше определен за мен. „Никога няма да стигна до края“, помислих си и внезапно се почувствах уморен.

Имах братовчеди в Мемфис, синове и дъщери на двете сестри на баща ми. Те никога не бяха брали памук. Бяха гражданчета, живееха в предградията в хубави къщички и тоалетните им бяха вътре. Връщаха се в Арканзас само за погребения... и понякога за Деня на благодарността. Докато гледах моя безкраен бял ред, аз си мислех за тези братовчеди.

Две неща ме караха да работя. Преди всичко от едната страна беше баща ми, а от другата — дядо ми. Никой от тях не понасяше мързеливците. Трудеха се на полето от деца и аз трябваше да правя същото. Второ, на мен ми плащаха за брането също като на другите работници. Долар и шейсет на всеки петдесет килограма. А аз имах големи планове за тези пари.

— Хайде, почвай — каза твърдо баща ми.

Дядо вече беше поел сред стъблата и беше навлязъл три метра в реда си. Виждах силуета му и сламената му шапка. Чувах семейство Спрул да си говорят през няколко реда от нас. Планинците пееха много и нерядко се чуваше как подхващат някаква тиха и тъжна песен, докато берат. Тали се смееше на нещо си и чудният ѝ глас отекваше през полето.

Тя беше само с десет години по-голяма от мене.

Бащата на дядо се беше бил в Гражданската война. Името му беше Джеремая Чандлър и според семейните предания той едва ли не сам беше спечелил битката при Шайлоу, когато втората жена на Джеремая починала, той се оженил за трета, местна девойка, близо трийсет години по-млада от него. Няколко години по-късно тя родила дядо.

Трийсет години разлика между Джеремая и булката му. Десет между мен и Тали. Можеше да излезе нещо.

С тържествена решимост аз метнах триметровия чувал зад гърба си и нападнах първата разпукната кутийка памук. Реколтата беше влажна от росата и това беше една от причините да започнем толкова рано. През първия час, преди слънцето да се изкачи нависоко и да почне да прежуря, памукът беше мек и нежен в ръцете ни. По-късно, след като го изсипехме в ремаркетото, щеше да изсъхне и да се чисти лесно от семената. Прогизналият от дъжд памук не можеше да се пусне в магана — нещо, което всеки фермер знаеше от горчив опит.

Берях колкото се може по-бързо, и с двете ръце, и тъпчех памука в чувала си. Трябваше все пак да внимавам. По някое време сутринта дядо, баща ми или и двамата щяха да проверят чувала ми. Ако оставях по много памук в кутийките, щяха да ми се карат. Строгостта им щеше да зависи от това колко близо е майка ми в момента.

Възможно най-сръчно малките ми ръце сновяха между стъблата и улавяха кутийките. Гледах да избягвам ръбовете, защото бяха остри и можеха да ме порежат. Хващах кутийката, изтеглях нишката и продължавах напред, макар да изоставах от татко и дядо.

Памукът ни беше толкова гъст, че стъблата от всеки ред се преплитаха. Удряха се в лицето ми. След случката със смока аз гледах в краката си при всяка стъпка около фермата ни и особено в полето,

защото до реката имаше змии па-мукчийки. Бях видял много от задната част на трактора, когато оряхме и сеехме.

Не след дълго останах сам. Хората с по-бързи ръце и по-яки гърбове лесно можеха да задминат едно дете. Слънцето се бе превърнало в ярко оранжева топка и бързо се насочваше към мястото, откъдето щеше да прежуря цял ден. Когато дядо и татко се изгубиха от погледа ми, аз реших да направя първата си почивка. Най-близо до мен беше Тали. Беше през пет реда, на петнайсет метра от мен. Едва виждах избелялата ѝ шапка през памука.

Под сянката на стъблата опънах чувала си, който след час бране беше потискащо плосък. Имаше няколко меки буци, но нищо съществено. Предната година от мен се очакваше да бера по двайсет и пет кила на ден и се боях, че тази норма ще се вдигне.

Лежах по гръб и гледах през стъблата гладкото синьо небе, молех се за облаци и си мечтаех за пари. Всеки август получавахме по пощата последния брой на каталога на „Сиърс и Роубък“ и малко събития бяха по-важни в този живот, поне в моя живот. Пристигаше в кафяв плик чак от Чикаго и баба държеше да стои в края на кухненската маса до радиото и семейната Библия. Жените разглеждаха дрехите и обзавеждането. Мъжете обръщаха внимание на инструментите и частите за коли. Аз обаче се спирах на най-важните раздели — играчките и спортните стоки. Правех си наум тайни списъци с коледни подаръци. Страхувах се да запиша нещата, за които мечтаех. Някой можеше да намери един такъв списък и да реши, че съм или безнадеждно алчен, или душевноболен.

На страница 308 от последния брой бяха сложили невероятна реклама за бейзболни якета. Почти всеки професионален отбор си имаше свое униформено яке. Най-удивителното в рекламата беше, че манекенът носеше яке на „Кардинале“, а снимката беше цветна. Кардиналско ярко червено, от някакъв лъскав плат. От всички възможни отбори някой невероятен мъдрец от „Сиърс и Роубък“ беше избрал да покаже тъкмо якето на „Кардинале“.

Струваше седем долара и половина плюс пощенските разходи. Имаше и детски номера, което представляваше допълнително затруднение, защото аз щях да порасна, а исках да нося якето до края на живота си.

Десет дни усилен труд и щях да имам достатъчно пари, за да си го купя. Сигурен бях, че никой не е виждал нещо подобно в Блек Оук, Арканзас. Майка ми каза, че е доста крещящо, каквото и да значеше това. Татко каза, че имам нужда от обувки. Дядо мислеше, че е прахосване на пари, но си личеше, че тайничко му се възхищава.

При първия най-малък студ щях да почна да нося jakето на училище всеки ден, а в неделя на църква. Щях да го нося в града в събота като червена светкавица сред мрачните дрехи по тротоарите. Щях да го нося навсякъде и да събуждам завистта на всички деца в Блек Оук. И на немалко възрастни.

Те никога нямаше да имат шанс да играят за „Кардинале“. Аз, от друга страна, щях да стана известен в Сейнт Луис. Беше важно да започна да изглеждам подобаващо за ролята си.

— Лукас! — провикна се строг глас през тишината на полето. Наблизо зашумяха стъбла.

— Да, сър! — Сkochих на крака и ръцете ми се стрелнаха към най-близката кутийка памук.

Изведнъж баща ми застава над мен.

— Какво правиш? — попита той.

— Пишках — отвърнах аз, без да спирам да бера.

— Много дълго, бе — каза той недоверчиво.

— Да, сър. От кафето е. — Вдигнах очи към него. Той знаеше каква е истината.

— Гледай да не изоставаш — каза татко, обърна се и тръгна.

— Да, сър — казах аз на гърба му, макар да знаех, че никога няма да го стигна.

Един триметров чувал като на възрастните побираше около трийсет кила памук, така че към осем и половина, девет мъжете бяха готови за теглене. Дядо и баща ми бяха на кантара, който висеше от края на ремаркетото. Работниците вдигаха чувалите си и им ги подаваха. Вървите се окачваха на куките в долната част на кантара. Стрелката отскачаше като стрелка на голям часовник. Всички виждаха колко е набрал всеки отделен човек.

Дядо записваше данните в една тетрадка до кантара. После чувалът се вдигаше още по-високо и се изпразваше в ремаркетото. Нямаше време за почивка. Щом ти хвърлят чувала, хващаш го, избираш си друг ред и изчезваш за още два часа.

Аз бях насред един безкраен ред памук, потях се, пържех се на слънцето, превит в раменете, опитвах се да движа бързо ръцете си и от време на време спирах, за да следя движенията на дядо и татко, та да мога евентуално да си позволя отново да подремна. Но така и не се отвори възможност да оставя чувала си. Вместо това продължавах напред, чаках чувалът да натези и за първи път започвах да се питам дали наистина толкова ми трябва яке на „Кардинале“.

След като прекарах цяла вечност сам в полето, чух как тракторът запали и разбрах, че е време за обяд. Макар да не бях довършил и първия си ред, не се притеснявах, че не напредвам. Срегнахме се до трактора и видях Трот, свит на кълбо в ремаркетото. Мисис Спрул и Тали го потупваха. Отначало го помислих за умрял, но тъкмо тогава той взе, че помръдна.

— Слънчасал е — прошепна ми татко, като пое чувала ми и го метна през рамо, сякаш беше празен.

Аз го последвах до кантара, където дядо бързо го претегли. Цялата тази мъка за петнайсет кила памук.

Когато премерихме чувалите на мексиканците и семейство Спрул, всички потеглихме към къщи. Обядът беше точно в единайсет и половина. Мама и баба тръгнаха от полето един час по-рано, за да наготвят.

От мястото ми на трактора стисках дръжката на чадъра с издраната си лява ръка и гледах как работниците се друсат в ремаркетото. Мисис и мистър Спрул придържаха Трот, който все още беше блед и безжизнен. Тали седеше до него, простряла дългите си крака през пода на ремаркетото. Бо, Дейл и Ханк сякаш пет пари не даваха за горкия Трот. Също като всички останали те бяха примрели от жега и готови за почивка.

От другата страна мексиканците седяха в редичка, рамо до рамо. Стъпалата им почти докосваха земята. Двама-трима нямаха нито обувки, нито ботуши.

Малко преди да стигнем до плевнята, видях нещо, на което отначало не повярвах. Каубой, който седеше в самия край на късото ремарке, бързо се обърна и погледна Тали. Тя явно очакваше погледа му, защото му отправи една от хубавите си усмивчици, подобна на онези, които получавах и аз. Макар той да не отвърна на усмивката й, личеше си, че е доволен.

Всичко стана за секунди и никой освен мен не видя.

Според баба и мама, които се бяха съюзили, следобедният сън беше жизненоважен за правилния растеж на всяко дете. Аз бях на тяхното мнение само когато беряхме памук. През останалата част от годината се борех срещу следобедния сън със същия ентусиазъм, с който планирах бейзболната си кариера.

Но по време на бране всички си почиваха след обяда. Мексиканците се наядоха бързо и се проснаха под един клен до плевнята. Семейство Спрул изяде останалата шунка и питките и също си намери сянка.

Не ми разрешаваха да се кача на леглото, защото бях мръсен от полето, така че легнах на пода в стаята си. Бях уморен и схванат от работа. Мразех следобедното бране, защото винаги ми се струваше по-дълго, а и времето беше доста по-горещо. Веднага се унесох и когато се събудих половин час по-късно, бях още по-схванат.

Трот създаваше грижи в предния двор. Баба, която се смяташе за нещо като докторица, беше отишла да го прегледа, без съмнение с цел да забърка някой от ужасните си горчилаци и да му го излее в гърлото. Бяха го проснали на стар дюшек под едно дърво и бяха сложили на челото му мокра кърпа. Беше ясно като бял ден, че не може да се върне на полето, а мистър и мисис Спрул не искаха да го оставят сам.

Те, естествено, трябваше да берат памук, за да спечелят пари, с които да преживяват. За разлика от мен. В мое отсъствие бе съставен план да ме накарат да остана при Трот, докато всички други работят в жегата още пет часа. Ако по някаква причина на Трот му станеше още по-зле, аз трябваше да притичам до долните четирийсет акра и да доведа най-близкия член на семейство Спрул. Опитах се да покажа недоволство от това предложение, когато майка ми го разясни.

— Ами бейзболното яке? — попитах я аз с цялата загриженост, на която бях способен.

— Ще ти оставим предостатъчно памук — каза тя. — Само поседи с него този следобед. До утре трябва да се оправи.

Разбира се, имаше осемдесет акра памук, които трябваше да бъдат обрани два пъти през следващия месец. Ако не спечелех за якето на „Кардинале“, нямаше да е заради Трот.

Гледах как камионът пак потегля. Този път майка ми и баба ми седяха при работниците в ремаркетото. То скърцаше и дрънчеше, докато

се отдалечаваше от къщата покрай плевнята, надолу по полския път, и най-накрая се изгуби сред редовете памук. Не можех да спра да се чудя дали Тали и Каубой се гледат. Ако съберях смелост, щях да попитам мама.

Когато се приближих до дюшека, Трот лежеше напълно неподвижен, със затворени очи. Не си личеше да диша.

— Трот — казах високо аз, внезапно изплашен, че може да е умрял под мой надзор.

Той отвори очи, после много бавно седна и ме погледна. Озърна се, сякаш за да се увери, че сме сами. Сакатата му лява ръка не беше по-дебела от дръжка на метла и висеше от рамото му почти неподвижно. Черната му коса стърчеше във всички посоки.

— Добре ли си? — попитах аз. Още не го бях чувал да говори и ми беше любопитно дали може.

— Горедолу — изръмжа той. Гласът му беше дебел, а думите завалени. Не можех да преценя дали има говорен дефект, или просто е уморен и замаян. Той продължи да се озърта, за да се увери, че всички са заминали, а на мен ми хрумна, че може да се е преструвал. Започвах мъничко да му се възхищавам.

— Тали обича ли бейзбол? — зададох аз един от стотиците въпроси, с които исках да го заляя. Мислех, че въпросът ми е прост, но на Трот май му дойде в повече, защото моментално затвори очи и се отпусна на една страна, след което сви колене до гърдите си и отново задряма.

Лек ветреца люлееше върха на бора. Намерих меко, обрасло с трева местенце на сянка до дюшека и се изтегнах. Гледах листата и клоните високо горе и си мислех какъв късмет съм изкарал. Другите се пържеха на слънцето, а времето едва се влачеше. За миг се опитах да почувствам вина, но нищо не излезе. Късметът ми нямаше да трае вечно, така че реших да му се насладя както трябва.

Трот правеше същото. Докато той спеше като бебе, аз гледах небето. Скоро обаче ми доскуча. Отидох до къщата да взема една топка и бейзболната си ръкавица. Започнах да я хвърлям високо нагоре, над главата си, нещо, което можех да правя с часове. По едно време хванах седемнайсет топки подред.

През целия следобед Трот не се отлепи от дюшека. Щом се събудеше, сядаше и се озърташе, а после ме поглеждаше за миг. Ако се

опитах да завържа разговор, той обикновено лягаше и продължаваше да спи. Поне не беше на умирање.

Следващата жертва на памуковото поле беше Ханк. Той се дотътри късно следобед, като вървеше бавно и се оплакваше от жегата. Каза, че трябвало да види как е Трот.

— Набрах сто и петдесет кила — заяви той, сякаш това би ме впечатлило. — После слънцето ме хвана. — Лицето му беше почервеняло. Той не носеше шапка, което показваше колко му е пипето. На полето всички глави бяха покрити.

Ханк хвърли един поглед на Трот, а после отиде зад камиона и взе да рови из кашоните като прегладнял мечок. Натъпка една студена питка в огромната си уста, след което се излегна под дървото.

— Донеси ми вода, малкият — изръмжа ми внезапно той.

От изненада не можах да помръдна. Никога не бях чувал планинец да дава заповеди на някой от нас. Чудех се как да постъпя. Но той беше голям, а аз само дете.

— Моля?

— Донеси ми вода! — повтори той с по-висок тон.

Сигурен бях, че някъде сред, техните неща има вода. Пристъпих несръчно към камиона. Това го ядоса.

— Студена вода, малкият! От къщата! Аз съм работил цял ден, а ти не си.

Изтичах в къщата, в кухнята, където баба държеше бидонче вода в хладилника. Ръцете ми трепереха, докато наливах от нея в една чаша. Знаех, че като разкажа на нашите, ще има неприятности. Баща ми щеше да си поприказва с Лион Спрюл.

Подадох чашата на Ханк. Той я пресуши бързо, примлясна и каза:

— Още една.

Трот седеше и ни гледаше. Аз изтичах обратно в къщата и отново налях вода. Когато Ханк изпи втората чаша, той се изплю до краката ми.

— Добро момче — хвърли ми чашата той.

— Благодаря — казах аз и я хванах.

— А сега ни остави сами — нареди ми той и легна на тревата. Аз се оттеглих в къщата и зачаках майка ми.

Който искаше, можеше да спре да бере в пет часа. По това време дядо връщаше ремаркетото вкъщи. Другият вариант беше да останеш на полето до тъмно като мексиканците. Те имаха невероятен хъс. Можеха да берат, докато виждат кутийките, след което да изминат километър и половина с тежките си чували до плевнята, където стъкваха малък огън и изяждаха по няколко тортили, преди да заспят дълбоко.

Останалите от семейство Спрюл се събраха около Трот, който успя да си придаде още по-болнав вид за краткото време, през което го преглеждаха. Щом установиха, че е жив и що-годе в съзнание, те бързо насочиха вниманието си към вечерята. Мисис Спрюл накладе огън.

След това баба се засуети около Трот. Изглеждаше дълбоко загрижена и мисля, че роднините му оцениха това. Аз обаче знаех, че тя просто иска да изпробва върху горкото момче някое от своите ужасни лекарства. Като най-малката налична жертва обикновено аз бях морското свинче за всеки току-що измислен от нея бъркоч. От опит знаех, че може да спретне такава отрова, че Трот да се изстреля от дюшека и да побегне като попарен. След няколко минути момчето заподозря нещо и започна да я наблюдава внимателно. Личеше си, че е дошъл на себе си. Баба прие това за знак, че няма нужда от лекарства, поне не веднага. Все пак го постави под наблюдение и реши отново да намине да го прегледа утре.

Най-неприятното ми задължение в късния следобед беше в градината. Смятах, че е жестоко да карат мен или което и да е друго седемгодишно момче да става преди изгрев, да работи на полето цял ден, а след това да го товарят с градинска работа преди вечеря. Но знаех колко е хубаво, че имаме такава красива градина.

По някое време преди да се родя, жените бяха отделили няколко местенца в къщата и извън нея и ги бяха обявили за свои. Не знам как майка ми беше получила цялата градина, но тя без съмнение си беше нейна. Баба никога не припарваше до мамината градина.

Намираше се от източната страна на къщата, на завет, далеч от кухненската врата, задния двор и кокошарника. Далеч от камиона на дядо и тесния черен път, където паркираха редките ни гости. Беше оградена с телена мрежа, висока повече от метър, опъната от татко под надзора на майка ми, за да държи надалеч елените и другите вредители.

Около оградата беше насадена царевица, така че щом затвориш разхлопаната порта с коженото резе, да пристъпиш в един таен свят, скрит зад стъблата на кукуруза.

Задачата ми беше да взема една сламена кошница и да вървя след майка си, докато тя обере всичко, което ѝ се стори узряло. Мама също носеше кошница и постепенно я пълнеше с домати, краставици, тиквички, пипер, лук и патладжани. Говореше тихо, не точно на мен, а по-скоро на градината като цяло.

— Виж само царевицата, моля ти се. Другата седмица май ще я ядем.

— Добре.

— Тиквите ще узреят точно по Все светии.

— Да.

Тя непрекъснато се оглеждаше за плевели, дребни нарушители на реда, които не оцеляваха за дълго в нашата градина. Майка ми спря, посочи с пръст и каза:

— Люк, отскубни онези буренчета там до пъпешите.

Оставих кошницата на пътеката и заскубах бясно.

Градинската работа не беше толкова тежка в края на лятото, колкото през пролетта, когато пръстта трябваше да се копае, а плевелите растяха по-бързо от зеленчуците.

Една дълга зелена змия ни накара да замръзнем за миг, след което изчезна сред боба. Градината беше пълна със змии, до една безвредни, но все пак змии. Майка ми не се боеше чак толкова от тях, ала гледахме да не им се пречкаме. Живеех в страх да не би да посегна към някоя краставица и да усетя как в ръката ми се забива остър зъб.

Майка ми обичаше това парче земя, защото си беше нейно — никой друг не го искаше. За нея то беше светилище. Когато къщата се препълнеше с хора, винаги можех да я открия в градината да говори на зеленчуците си. Тежките думи бяха рядкост в нашето семейство, но чуеха ли се, знаех, че майка ми ще изчезне в своето убежище.

Когато тя свърши с брането, едва мъкнех кошницата си.

Дъждът в Сейнт Луис беше спрял. Точно в осем часа дядо включи радиото, поигра си с копчетата и антената и ето ти Хари Кери, дрезгавия глас на „Кардинале“. Този сезон оставаха още около двайсет мача. Доджърс бяха първи, а Джайънтс — на второ място. Кардинале бяха трети. Това не се търпеше. Феновете на Кардинале, естествено,

мразеха Янкис, а да се влачим след два други отбора от Ню Йорк в лигата беше непоносимо.

Дядо беше на мнение, че мениджърът Еди Станки трябвало да бъде уволнен още преди месеци. Когато Кардинале спечелеха, заслугата беше на Стан Мюзъл. Когато загубеха със същите играчи на терена, вината винаги беше на мениджъра.

Дядо и баща ми седяха един до друг на люлката. Ръждясалите й вериги скърцаха при всяко тяхно залюляване. Баба и мама чистеха боб и грах в другия край на верандата. Аз се бях разположил на предните стъпала, близо до радиото, гледах как панаирджийските изпълнения на семейство Спрул привършват и чаках заедно с възрастните жегата най-сетне да намалее. Липсваше ми равномерното бръмчене на стария вентилатор, но знаех, че няма смисъл да повдигам въпроса.

Полека-лека разговора подеха жените, като заприказваха за църковни работи — есенния празник на баптистите и големия пикник. Едно момиче от Блек Оук се омъжваше в голяма църква в Джоунсбъро, явно за богаташко момче, и това трябваше да се обсъжда всяка вечер по един или друг начин. Не можех да си представя защо жените винаги се връщаха на същата тема ден след ден.

Мъжете нямаха буквално нищо за казване, поне нищо свързано с бейзбола. Дядо беше способен да мълчи с часове, а баща ми не падаше по-долу от него. Без съмнение се тревожеха за времето или за цената на памука, но бяха твърде уморени, за да се вайкат на глас.

На мен ми стигаше просто да слушам, да затворя очи и да се опитам да си представя Спортсманс Парк в Сейнт Луис, великолепия стадион, където се събираха по трийсет хиляди души, за да гледат Стан Мюзъл и Кардинале. Дядо беше ходил там и по време на сезона аз го карах да ми го описва поне един път седмично. Той твърдеше, че като видиш игрището, то сякаш започва да расте пред очите ти. Тревата била толкова зелена и гладка, че по нея можело да се играе на стъклени топчета. Пръстта по инфилда била идеално подравнена. Таблото с резултатите било по-голямо от къщата ни. Представих си всички онези щастливци, онези невероятни щастливци в Сейнт Луис, които можеха да гледат „Кардинале“ и да не берат памук.

Дизи Дийн, Инос Слотър и Ред Шьондийнст, всички велики играчи на Кардинале, целият легендарен отбор беше играл там. И понеже баща ми, дядо ми и чичо ми играеха тази игра, аз не се

съмнявах нито за миг, че един ден ще покоря Спортсманс Парк. Щях да се нося по гладката трева пред трийсет хиляди фенове и лично да смажа гадните Янкис.

Най-великият играч на Кардинале за всички времена беше Стан Мюжъл и когато той застана до хоума във втория ининг, с човек на първа база, видях Ханк Спрюл да се промъква в тъмнината и да сяда в сянката достатъчно близо, за да чува радиото.

— Стан излезе ли? — попита майка ми.

— Да, мамо — отвърнах аз. Тя се преструваше, че се интересува от бейзбол, защото не разбираше нищо. А ако се правеше, че се вълнува за Стан Мюжъл, можеше да издържи всеки разговор по въпроса в Блек Оук.

Тихото пукане и мачкане на бобовите шушулки заглъхна. Люлката спря. Аз стиснах бейзболната си ръкавица. Баща ми смяташе, че гласът на Хари Кери става по-изразителен, когато Мюжъл излезе на терена, но дядо не беше убеден.

Първата топка за Пайрътс беше бърза и ниска. Малко питчери се осмеляваха да почват с бърза топка срещу Стан Мюжъл. Миналата година той водеше Националната лига с коефициент на удряне 0,355, а през 1952-ра загуби първенството на косъм от Франки Баумхолц от Къбс. Беше със страхотно хващане, силен и точен, а освен това тренираше усърдно всеки ден.

Имах бейзболна картичка със Стан Мюжъл, скрита в кутия от пури в чекмеджето ми, и в случай на пожар бих спасил първо нея.

Втората топка беше висок кървбол и вече едва ли не се чуваше как феновете стават от местата си, очаквайки топката да се разбие при удара в някой далечен край на „Спортсманс Парк“. Никой питчер не можеше да изостане от Стан Мюжъл и да оцелее. Третата топка пак беше бърза и Хари Кери се поколеба точно колкото да чуем удара на бухалката. Публиката избухна в аплодисменти. Аз затаих дъх и за части от секундата чаках Хари да ни каже накъде лети топката. Тя отскочи от стената в десния край на игрището и публиката загърмя още по-силно. Нашата предна веранда също не остана спокойна. Аз скочих на крака, сякаш така щях да видя игрището в Сейнт Луис. Дядо и баща ми се наведоха напред, докато Хари Кери крещеше по радиото. Майка ми успя да докара някакво възклицание.

Мюжъл се бореше със съотборника си Шьондийнст за първо място по двойни удари в Националната лига. Миналата година имаше дванайсет тройни, връх на върховете. Докато задминаваше втора база, едва чувах Хари Кери сред виковете на тълпата. Рънерът от първа база лесно отбеляза точка и Стан се пързулна в пръстта към трета база. Стъпалата му докосваха базата, нещастният трети бейзмен пое късно дошлата топка и я хвърли обратно на питчера. Видях как се изправи на крака, а тълпата полудя. После той изтупа с две ръце пръстта от белия си екип с яркочервен кант.

Мачът трябваше да продължи, но за семейство Чандлър, или поне за мъжете, важното беше минало. Мюжъл беше направил страхотен удар и тъй като нямахме кой знае каква надежда Кардинале да спечелят, ние се радвахме, когато можехме. Публиката се поуспокои, гласът на Хари поутихна и аз седнах обратно на верандата, като още виждах Стан на трета база.

Ако проклетите Спрюл не бяха тук, щях да се промъкна в тъмнината и да заема позиция на хоума. Щях да изчакам бързата топка, да я ударя също като своя герой, а после да хукна и да се плъзна към трета база, ей там в сенките, където се спотайваше чудовището Ханк.

— Кой печели? — попита мистър Спрюл някъде из мрака.

— Кардинале. Едно на нула. В края на втория ининг. Мюжъл току-що удари неспасяем троен хит — отвърна Ханк.

Като са такива бейзболни фенове, защо си запалиха огъня точно на хоума и си разпънаха парцаливите палатки около моя инфилд? Всеки глупак можеше да погледне предния ни двор и да види, че е създаден за бейзбол.

Ако не беше Тали, бих пратил по дяволите цялата им пасмина. Е, като изключим и Трот де. Наистина ми беше мъчно за горкото момче.

Бях решил да не повдигам въпроса за Ханк и студената вода. Знаех, че ако кажа на татко или на дядо, те сериозно ще се скарат на мистър Спрюл. Мексиканците си знаеха мястото; и планинците трябваше да знаят своето. Не можеха да искат нищо от къщата и не можеха да дават заповеди на мен или на когото и да било.

Ханк имаше най-дебелия врат, който бях виждал. Ръцете му също бяха огромни, но най-много ме плашеха очите му. През повечето време ми се струваха празни и глупави, но когато ми изкрещя да му донеса студена вода, те бяха присвити и пълни с омраза.

Не исках Ханк да ми се ядоса, нито пък татко да се кара с него. Татко можеше да набие всички освен може би дядо, който беше по-стар, но когато се наложеше, можеше да бъде по-хитър. Реших засега да оставя този случай настрана. Ако се повтореше, щях да бъда принуден да кажа на мама.

Пайрътс отбелязаха две точки в четвъртия ининг главно защото, според дядо, Еди Станки не сменил питчерите когато трябвало. После отбелязаха три точки в петия ининг и дядо толкова се ядоса, че отиде да си легне.

В седмия ининг горещината намаля точно колкото да ни убеди, че можем да поспим. Бобът и грахът бяха изчистени. Семейство Спрул си бяха легнали. Бяхме изтощени, а Кардинале не правеха нищо. Не беше трудно да оставиш мача.

След като майка ми ме зави и казахме молитвите си, аз изритах чаршафите, за да мога да дишам. Слушах скрибуцация хор на щурците, които си подвикваха през полето. Те ни изнасяха серенада всяка вечер през лятото, освен ако не валеше. Чувах и някакъв глас в далечината — някой от семейство Спрул беше станал, може би Ханк тършуваше за последната питка.

Във всекидневната имахме голям вентилатор за прозорец, който теоретично трябваше да изсмуква горещия въздух от къщата и да го издухва навън, в задния двор. Работеше само през половината време. Една невнимателно затворена или блъсната от вятъра врата нарушаваше въздушния поток и можеше да си плуваш в собствена пот, докато заспиш. Вятърът навън някак си объркваше вентилатора и горещият въздух се прокрадваше в къщата, за да ни задуши. Вентилаторът често се разваляше, но все пак дядо се гордееше с него, пък и познавахме само две други семейства от нашата църква, които се радваха на подобен лукс.

Тази вечер като по чудо работеше.

Изтегнат в леглото на Рики, аз слушах щурците и се наслаждавах на лекия полъх по тялото си, докато лепкавият летен въздух се всмукваше към всекидневната, а мислите ми отлитаха към Корея, място, което се надавах никога да не вида. Татко не ми разказваше нищо за войната. Дори не споменаваше за нея. Имаше няколко славни приключения и подвизи на дядовия баща в Гражданската война, за които бях чувал, но щом станеше въпрос за нашия век, татко

млъкваше. Аз исках да знам колко души е застрелял. Колко сражения е спечелил. Исках да вида белезите му. Да му задам хиляди въпроси.

— Няма да говориш за войни — предупреждаваше ме често мама. — Те са толкова страшни.

А сега Рики беше в Корея. Когато ни остави през февруари, три дни след деветнайсетия си рожден ден, валеше сняг. В Корея също беше студено. Толкова знаех от един репортаж по радиото. Аз бях в безопасност на топло в леглото му, докато той лежеше в някаква траншея под дъжд от куршуми.

Ами ако не се върнеше?

Този въпрос ме измъчваше всяка нощ. Представях си как умира, докато не заплачех. Не исках леглото му. Не исках стаята му. Исках Рики да се върне, за да тичаме до базите в предния двор, да хвърляме топки и да ловим риба в Сейнт Франсис. Той ми беше по-скоро батко, отколкото чичо.

Там убиваха момчета, и то много. Молахме се за тях в църквата. И в училище говорехме за войната. Рики беше единственото момче от Блек Оук в Корея, което придаваше на семейство Чандлър някаква особена важност, но тя не ме интересуваше.

— Имате ли новини от Рики? — беше големият въпрос, пред който се изправяхме всеки път, щом отидехме в града.

Нямаше значение дали отговорът е да, или не. Съседите ни просто се опитваха да покажат загриженост. Дядо не им отговаряше. Баща ми отвърщаше учтиво. Баба и мама говореха тихичко няколко минути за последното му писмо.

А аз винаги казвах:

— Да. Той скоро ще се върне.

Малко след закуска последвах баба по стъпалата към предния ни двор. Тя беше жена с мисия: доктор Бабка на сутрешната си визитация, щастлива, че в нейните ръце е попаднал автентичен болен.

Слънцето едва беше изгряло. Семейство Спрюл се беше скупчило около така наречената си маса и ядеше бързо. Ленивите очи на Трот се оживиха, когато баба каза добро утро и тръгна право към него.

— Как е Трот? — попита тя.

— Много по-добре — отвърна мисис Спрюл.

— Бива — каза мистър Спрюл.

Баба докосна челото му.

— Имаш ли температура? — настоя тя.

Трот енергично поклати глава. Вчера нямаше температура. Откъде-накъде тази сутрин ще има?

— Вие ли ти се свят?

Трот не беше сигурен какво иска да каже тя. Роднините му също не я разбраха. Аз предполагах, че постоянно му се вие свят.

Мистър Спрюл се намеси, като изтри с ръка капка сорго от ъгълчето на устата си.

— Мислим да го вземем на полето и да го оставим да седи под ремаркетото на сянка.

— Ако е облачно, може и да бере — добави мисис Спрюл.

Явно вече бяха направили плановете за Трот.

По дяволите, помислих си аз.

Рики ме беше научил на няколко псувни. Обикновено тренирах в гората до реката, а щом приключех, се молех за опрощение.

Бях се настроил за още един ден мързел под сянката на дърветата в предния двор. Смятах да пазя Трот, докато играя бейзбол и си почивам.

— Може би — каза баба, като отвори едното му око с палец и показалец. Трот я изгледа уплашено с другото си око. — Аз ще съм наблизо — продължи разочарована баба. На закуска я бях чул да казва на майка ми, че според нея е най-добре момчето да се лекува с голяма доза рициново масло, лимон и някаква черна билка, която тя гледаше в едно сандъче до прозореца. Като чух, спрях да ям. Това си беше редовният ѝ номер и тя го беше изпробвала върху мен не един път. Беше по-страшно от операция. Оплакванията ми минаваха моментално, защото сиропът ѝ ме прогаряше от езика до петите и не спираше да пари часове след това.

Веднъж беше забъркала някакво сигурно лекарство за дядо, който имаше запек. Човекът прекара два дни в клозета на двора, без да може да работи, и молеше за вода, която аз мъкнех напред-назад в една кана. Когато излезе — блед, изпит и доста по-слаб, — той тръгна решително към къщата. По-ядосан не го бях виждал никога. Родителите ми ме хвърлиха в камиона и отпрашихме на дълга разходка.

Баба отново обеща на Трот, че ще го наглежда през деня. Той не реагира. Беше спрял да яде и гледаше тъпо през масата горе-долу в посока към Тали, която се правеше, че не ме вижда.

Върнахме се вкъщи. Аз седнах на предните стълби и зачаках да зърна Тали, като тихо проклинах Трот за глупостта му. Може би отново щеше да припадне. Сигурно по обяд щеше да му призлее и пак щеше да се наложи да го гледам, докато лежи на дюшека.

Когато се събрахме при ремаркетото, аз поздравих Мигел, а хората му излязоха от плевнята и заеха местата си от едната страна. Семейство Спруъл седна от другата. Баща ми едва се смести по средата между двете групи. Дядо караше трактора, а аз ги наблюдавах от чудното си гнезденце до седалката му. Особено се интересувах дали става нещо между омразния Каубой и обичната ми Тали. Нищо не забелязах. Всички бяха сънени, примижаваха и клюмаха и се ужасяваха от предстоящия ден слънце и къртовски труд. Ремаркетото подскачаше и се люлееше, докато бавно прекосявахме белите поля. Като гледах безкрайния памук, не можех да си мисля за лъскавото червено яке на Кардинале. Мъчех се да си представя как великият Мюзъл и мускулестите му съотборници тичат по равната зелена трева на Спортсманс Парк. Опитвах се да ги видя всичките облечени в червено-бели екипи; някои без съмнение щяха да носят бейзболни якета също като онова в каталога на Сиърс и Роубък. Опитвах се да извикам тези картини, защото те винаги ми вдъхваха сили, но тогава тракторът спря и аз не можех да видя нищо друго освен високия памук, който се белееше по безкрайните редове и чакаше.

Миналата година Хуан ми беше разкрил удоволствието от мексиканската храна и особено от тортилите. Работниците ги ядяха три пъти дневно, затова предположих, че са вкусни. Веднъж обядвах с Хуан и хората му, след като бях ял вкъщи. Той ми направи две тортили и аз ги изгълтах. Три часа по-късно стоях на четири крака под ремаркетото с памука и повръцах. Всички присъстващи роднини ми се накараха, начело с майка ми.

— Няма да ядеш тяхната храна! — нареди ми тя по-възмутено от всякога.

— Защо? — попитах аз.

— Защото не е чиста.

Изрично ми забраниха да ям всичко, приготвено от мексиканците. Това, разбира се, направи тортилите още по-вкусни. Отново ме хванаха, когато дядо пристигна неочаквано в обора, за да види как е Изабел. Баща ми ме замъкна зад бараката с инструменти и ме наби с колана си. Аз отказах тортилите за възможно най-дълго време.

Но сега у нас имаше нов готвач и нямах търпение да сравня неговата храна с тази на Хуан. След обяд, когато се уверих, че всички са заспали, аз се промъкнах през кухненската врата и небрежно се запътих към плевнята. Беше си опасничко, защото дядо и баба не спяха добре дори когато бяха капнали от умора.

Мексиканците се бяха изтегнали на сянка в северния край на двора. Повечето спяха на тревата. Мигел знаеше, че ще дойда, защото бяхме поговорили за малко рано сутринта, когато се срещнахме при кантара. Неговият чувал тежеше двайсет и осем кила, а моят осем.

Той клекна над въглените от слабия огън и ми загрея тор-тиля на един тиган. Обърна я и когато покафеня от едната страна, добави тънък пласт салца — ситно нарязани домати, лук и чушки от нашата градина. Освен това салдата съдържаше халапеньо и накълцани чушлета, каквито не растяха в Арканзас. Мексиканците си ги внасяха сами в торбите си.

Двама-трима мексиканци се заинтригуваха от факта, че искам тортиля. Останалите се бяха отдали на сиестата. Каубой не се виждаше никъде. Изядох тортилята си изправен в ъгъла, откъдето се виждаше добре къщата и всеки евентуално идващ насам роднина. Тортилята беше лютива и пикантна и цапаше много. Не можех да открия никаква разлика между тортилята на Хуан и тази на Мигел. И двете бяха много вкусни. Мигел попита дали искам още една и аз спокойно можех да се справя с нея. Само че не ми се искаше да ги подяждам. Мексиканците бяха дребни, кльоцави и бедни като църковни мишки, а миналата година възрастните ме хванаха, че ям от тяхната храна, и ме накараха да потъна вдън земя от срам. Баба беше достатъчно изобретателна, за да измисли греха да вземаш храна от по-бедните от теб. Ние като баптисти никога не се оплаквахме от липса на грехове, които да ни мъчат.

Благодарих на Мигел и се промъкнах обратно до къщата и предната веранда, без да събудя никой от семейство Спрюл. Свих се на

люлката, сякаш цял следобед бях дрямал. Никой не помръдваше, но аз не можех да заспя. Отнякъде се появи ветреца и аз се размечтах за един мързелив следобед на верандата без памук за бране и без нищо за вършене освен може би риболов на брега на Сейнт Франсис и тренировки по бейзбол в предния двор.

Повечето ми приятели искаха да станат фермери като бащите и дядовците си. Представа си нямах защо. Може би защото дори и майките им бяха фермерки и само това си знаеха.

Следобед капнах от работа. Към края на деня закуцуках към ремаркетото с памука, умрял от жегата, жаден, плувнал в пот и с подути от вървите на чувала пръсти. Вече бях предал двайсет кила за деня. Нормата ми беше двайсет и пет, а аз бях сигурен, че в чувала ми има още пет. Надявах се майка ми да е близо до кантара, защото тя щеше да поиска да спра работа и да си ида вкъщи. Дядо и баща ми щяха да ме изпратят обратно на памука независимо от изпълнената норма.

Само те двамата имаха право да мерят чувалите и ако случайно бяха някъде навътре в редовете, човек можеше да си почине, докато се върнат при ремаркетото. Не виждах нито един от тях и ме осени идеята да подремна.

Семейство Спруъл се беше събрало от другата страна на ремаркетото, на сянка. Седяха върху големите чували памук, почиваха си и гледаха Трот, който, доколкото виждах, не бе помръднал на повече от три метра през целия ден, освен за да обядва.

Освободих се от връвта на чувала и отидох при тях.

— Как е Трот? — попитах.

— Ще се оправи — отвърна мистър Спруъл. Ядяха солени бисквити и виенски наденички, най-доброто за полето. До Трот седеше Тали, която не ми обърна никакво внимание.

— Имаш ли нещо за ядене, малкият? — попита внезапно Ханк. Влажните му очи блеснаха към мен. За миг се стъписах и не можах да отговоря. Мисис Спруъл поклати глава и заби поглед в земята. — Имаш ли? — настоя той, като премести тежестта си, за да застане право срещу мен.

— Тъъ, не — успях да кажа аз.

— Искаш да кажеш „не, сър“, нали?

— Недей, Ханк — каза Тали. Останалите сякаш се отдръпнаха. Всички бяха свели глави.

— Не, сър — казах аз.

— „Не, сър“ какво? — Тонът му беше по-остър. Очевидно Ханк обичаше да се заяжда. Явно се беше случвало много пъти.

— Не, сър — повторих аз.

— Знаеш ли, че вие фермерите сте много надути? Мислите се за нещо повече от нас планинците, защото имате тая земя и ни плащате, за да я работим. Не е ли тъй, малкият?

— Стига толкова, Ханк — каза мистър Спрюл, но не звучеше много убедено.

Изведнъж ми се прииска да се появят дядо или баща ми. Готов бях тези хора да си тръгнат от фермата ни. Гърлото ми се сви, а долната ми устна затрепери. Бях обиден и унижен и не знаех какво да кажа.

Ханк нямаше намерение да млъкне. Облегна се на лакът и каза със зловна усмивка:

— Ние сме само едно стъпалце над мексиканците, нали така, малкият? Прости наемни работници. Банда диваци, които сами си варят уискито и се женят за сестрите си. Така ли, малкият?

Той спря за частица от секундата, сякаш наистина искаше да му отговоря. Изкушавах се да побегна, но вместо това просто забих поглед в ботушите си. Останалите може би ме съжаляваха, но никой не ми се притече на помощ.

— Нашата къща е по-хубава от вашата, малкият. Не ми ли вярваш? Много по-хубава.

— По-спокойно, Ханк — каза мисис Спрюл.

— По-голяма, с дълга предна веранда и ламаринен покрив без кръпки от смола. И знаеш ли още какво? Няма да повярваш, малкият, но нашата къща е боядисана. С бяла боя. Ти виждал ли си боя, малкият?

При тези думи Бо и Дейл, двамата, които рядко се обаждаха, започнаха да се кискат тихо, сякаш искаха да поздравят Ханк, без да разсърдят мисис Спрюл.

— Накарай го да млъкне, мамо — каза Тали и моето унижение беше прекъснато, макар и само за секунда.

Погледнах Трот. За моя изненада той се беше изправил на лакти и с широко отворени очи попиваше тази едностранна агресия. Май му харесваше.

Ханк се ухили глуповато на Бо и Дейл и те се разсмяха още по-силно. Сега вече и мистър Спрул изглеждаше развеселен. Може би твърде често му бяха викали дивак.

— Що не си боядисвате къщите бе, селянци? — изкрещя ми Ханк.

Думата „селянци“ ги довърши. Бо и Дейл се разтресоха от смях. Ханк се кискаше шумно на собствената си шега. Още малко, и щяха да почнат да се пляскат по бедрата, когато Трот изкрещя колкото му глас държеше:

— Престани, Ханк!

Думите му бяха малко провлачени, така че „Ханк“ излезе малко като „Хаан“, но определено всички го разбраха. Стреснаха се и това сложи край на шегичката им. Всички се обърнаха към Трот, който гледаше Ханк с цялото отвращение, на което беше способен.

Аз едва се сдържах да не се разплача. Затова се обърнах и побегнах покрай ремаркетото и по полския път, за да се скрия от погледите им. После се мушнах в памука и зачаках приятелски гласове. Седнах на горещата земя, заобиколен от високия памук, и за свой ужас заплаках.

Ремаркетата от по-хубавите ферми имаха брезент, който да придържа памука да не го отвее вятърът на път към магана. Старият ни брезент беше закрепен здраво, за да пази плодовете на труда ни, от които четирийсет кила бяха набрани от мен през последните два дни. Никой Чандлър не беше карал към магана с ремарке, от което да вали памук като сняг и да посипва пътя. Много други хора обаче го правеха и по това време на годината плевелите и канавките покрай шосе 135 бавно побеляваха, докато фермерите бързаха към магана с реколтата си.

Тъй като натовареното с памук ремарке беше по-голямо от самия камион, дядо караше с по-малко от трийсет километра в час. Дума не обелваше. И двамата трябваше да смелим вечерята си. Аз си мислех за Ханк и се опитвах да реша какво да правя. Сигурен съм, че дядо се тревожеше за времето.

Ако му кажех за Ханк, знаех съвсем точно какво ще се случи. Той щеше да ме замъкне в лагера на Спрул и щеше да избухне ужасна караница; тъй като Ханк беше по-млад и по-едър, дядо щеше да държи в ръка някаква пръчка и с удоволствие щеше да я използва при най-малкия повод. Щеше да настоява Ханк да се извини и когато той

откажеше, дядо щеше да почне с обидите и заплахите. Онзи щеше да го подцени и не след дълго пръчката щеше да заиграе. Ханк щеше да види звезди посред бял ден. Баща ми щеше да се принуди да прикрива фланговете на семейство Чандлър с пушката си. Жените щяха да бъдат на безопасно място на верандата, но майка ми отново щеше да се почувства унижена от побойническите навици на дядо.

Семейство Спрул щеше да поближе раните си и да си събере парцаливия багаж. После щяха да тръгнат надолу по пътя към друга ферма, където щяха да ги оценят, а ние щяхме да останем без достатъчно работници.

И мен щяха да ме карат да бера още повече памук.

Затова не казах нито дума.

Движехме се бавно по шосе 135, колелата мачкаха памука, разпилян по пътя, а ние гледахме полята, където тук-там групи мексиканци продължаваха да работят, за да изпреварят здрача.

Реших просто да избягвам Ханк и останалите от семейство Спрул, докато брането не свърши и те не се върнат в планините при прекрасно боядисаните си къщи, за да си варят уиски и да се женят за сестрите си. Някъде към края на зимата, като седнем край огъня и почнем да си приказваме за брането, аз най-сетне щях да сервирам на нашите всички провинения на Ханк. Имах предостатъчно време да изгладя разказа си и да го поукрася където трябва. Такава беше традицията в семейство Чандлър.

Все пак трябваше да внимавам, когато стигна до обидите за небоядисаната ни къща.

Наближавайки Блек Оук, минахме покрай фермата на Кленч, дома на Фой и Лавърл Кленч и осемте им деца, които сто на сто бяха още на полето, всички до един. Никой, нито дори мексиканците, не работеше повече от семейство Кленч. Родителите бяха истински робовладелци, но на децата сякаш им харесваше да берат памук и да изпълняват и най-досадните задължения по фермата. Живият плет около предния двор беше безупречно подкастрен. Оградите им бяха прави и нямаха нужда от поправка. Градината им беше огромна и приказно плодородна. Дори и старият им камион блестеше от чистота. Едно от децата го миеше всяка събота.

А къщата им беше боядисана, първата боядисана къща по шосето към града. Беше бяла, със сив кант по ъглите и ръбовете.

Верандата и предните стълби бяха тъмнозелени.

Скоро след тяхната и всички други къщи наоколо бяха боядисани.

Нашата къща беше строена преди Първата световна война, когато никой не бил чувал за водопровод и електричество. Отвън беше покрита с дъбови дъски, вероятно отрязани на същата земя, която сега обработвахме. От времето дъските бяха избледнели до светлокафяво, горе-долу същия цвят като на другите фермерски къщи около Блек Оук. Нямахме нужда от боя. Дъските лесно се поддържаха чисти и в добро състояние, а освен това боята струваше пари.

Само че малко след като родителите ми се оженили, майка ми решила, че къщата има нужда от освежаване. Започнала да подработва баща ми, който искал младата му жена да бъде доволна. Родителите му обаче не били на същото мнение. Баба и дядо, с целия си земеделски инат, категорично отказали да обсъждат въпроса за боядисването на къщата. Официалната причина била цената, която възлизала на петдесет долара. Това било предадено на мама по баща ми. Нямало караници, нямамо тежки думи. Само напрежението през една зима, когато четирима възрастни живеели в малка небоядисана къща и се опитвали да се държат любезно.

Майка ми си дала обет, че децата ѝ няма да израснат във ферма. Искаше един ден да има градска къща с течаща вода, храсти около верандата и боядисани дъски, ако не и тухлена.

Боята беше болна тема във фермата на семейство Чандлър.

Като пристигнахме на магана, преброих пред нас единайсет ремаркета. Още двайсетина бяха изпразнени и паркирани от едната страна. Те принадлежаха на фермерите, които имаха достатъчно пари за две ремаркета. Можеха да оставят едното да се чисти през нощта, докато другото си стоеше на полето. Баща ми страшно много искаше второ ремарке.

Дядо паркира и отиде при група фермери. По позата им разбрах, че се притесняват за нещо.

Девет месеца маганът беше стоял без работа. Беше висока дълга четвъртита постройка, най-голямата сграда в областта. В началото на септември се оживяваше за реколтата. В разгара на беритбата работеше денонощно, като спираше само в събота вечер до неделя

сутрин. Компресорите и фрезите гърмяха ритмично и се чуваха из целия Блек Оук.

Видях близнаците Монтгомъри да хвърлят камъни по плевелите до магана и отидох при тях. Поприказвахме си за мексиканците и за това колко памук е набрал всеки от нас. Беше тъмно и опашката от ремаркета се движеше бавно.

— Татко казва, че цената на памука падала — рече Дан Монтгомъри, като запрати един камък в тъмнината. — Разправя, че търговците в Мемфис смъквали цените, защото имало много памук.

— Реколтата е добра — казах аз.

Близнаците Монтгомъри искаха да станат фермери, като пораснат. Почти ги съжалявах.

Когато дъждовете залееха земята и отнесеха реколтата, цените скачаха, защото търговците в Мемфис не можеха да намерят достатъчно памук. Само че фермерите, разбира се, нямаха нищо за продан. А когато дъждовете ни помагаша и реколтата беше огромна, цените падаха, защото търговците в Мемфис имаха прекалено много памук. Бедните хора, които работеха на полето, не печелеха достатъчно, за да изплатят заемите си.

Все едно беше дали реколтата е добра или лоша.

Известно време приказвахме за бейзбол. Семейство Монтгомъри нямаха радио, така че познанията им за Кардинале бяха ограничени. Отново ги съжалих.

Когато си тръгнахме от магана, дядо мълчеше. Бръчките на челото му бяха свити по-нагъсто, а брадичката му беше малко издадена напред, по което разбрах, че новините са лоши. Предположих, че става въпрос за цената на памука.

Не казах нищо, докато напускахме Блек Оук. Когато светлините останаха зад нас, подадох глава през прозореца, за да може вятърът да блъска лицето ми. Въздухът беше горещ и застоял и аз исках дядо да кара по-бързо, за да се разхладим.

През следващите няколко дни щях да слушам по-внимателно. Щях да дам на възрастните време да си пошушукат, а после да попитам мама какво става.

Ако имаше лоши новини за фермерите, тя накрая щеше да ми каже.

Беше Тали, която ми се усмихваше. Това беше нейният начин да ми каже, че съжалява за вчера.

Като истински Чандлър бях способен на невероятен инат. Обърнах ѝ гръб и се отдалечих. Казах си, че мразя всички от семейство Спруъл. Нападнах първия ред памук така, сякаш смятах да омета четирийсет акра преди обяд. След няколко минути обаче се уморих. Стоях изгубен в мрака сред стъблата и все още чувах гласа ѝ и виждах усмивката ѝ.

Тя беше само с десет години по-голяма от мен.

Събота сутринта. По изгрев-слънце потеглихме към полето с мексиканците от едната страна на ремаркетото и семейство Спрул от другата. Аз стоях близо до баща ми от страх, че чудовището Ханк пак може да се заяде с мен. Тази сутрин мразех всички от това семейство, може би с изключение на Трот, единствения ми защитник. Те не ми обръщаха внимание. Надявах се, че се срамуват от себе си.

Опитвах се да не мисля за семейство Спрул, докато се движехме през полето.

Беше събота. Вълшебен ден за всички изнурени души. Във фермата на Чандлър работехме по половин ден, а после потеглихме към града като другите фермери и техните семейства, които отиваха да си купят храна и това-онова, да се поразходят по главната улица, да научат клюките и да избягат за няколко часа от мъките по полето. Мексиканците и планинците също идваха. Мъжете се събираха на групи пред кафенето и кооперативния магазин, сравняваха реколтите си и си приказваха за наводнения. Жените се тълпяха в бакалницата на Поп и Пърл и с часове се мотаеха пред рафтовете заради няколко дребни покупки. На децата се разрешаваше да поскитат по тротоарите на главната улица до четири часа, прекрасния час, когато киното отваряше за дневната прожекция.

Щом ремаркетото спря, ние слязохме и грабнахме чувалите си. Аз бях сънен и не обръщах внимание на нищо конкретно, когато едно сладко гласче каза:

— Добро утро, Люк.

Съботната баня беше ритуал, който мразех повече от всички други. Провеждаше се следобед под строгия надзор на майка ми. Коритото, което едва ме побираше, след това се използваше от всички членове на семейството. Държахме го в един далечен ъгъл на задната веранда, скрито от погледа с един стар чаршаф.

Първо трябваше да донеса вода от помпата, докато напълня около една трета от коритото. Това изискваше осем обиколки с кофата и се изморяхах още преди банята да е започнала. После опъвах чаршафа колкото се може по-силно и се събличах със забележителна скорост. Водата беше много студена.

Действах светкавично с калъп купешки сапун и тривка, за да сваля кирта и калта, да направя балончета и изобщо да замътя водата така, че майка ми да не може да види срамотиите ми, като дойде да ме

контролира. Тя идваше първо да събере мръсните ми дрехи, а после, за да ми донесе чисти за преобличане. След това се насочваше право към ушите и врата ми. В нейните ръце тривката се превръщаше в оръжие. Тя търкаше нежната ми кожа, сякаш събраната от полето пръст я обиждаше. През цялото време не спираше да се чуди колко много съм се изцапал.

Щом вратът ми пламнеше, тя нападаше косата ми така, сякаш е пълна с въшки и бълхи. Изливаше студена вода от кофата, за да отмие сапуна. Унижението ми беше пълно, когато накрая почваше да жули ръцете и краката ми. Слава богу, средната част оставяше на мен.

Движех се с ленивите пешеходци към източната част на Блек Оук, покрай кооперативния магазин, кафенето, дрогерията и железарията. По тротоара стояха и клюкарстваха групички хора, които нямаха никакво намерение да тръгнат нанякъде. Телефоните бяха рядкост, а в целия окръг имаше само няколко телевизора, така че съботата беше ден за споделяне на новини и събития.

Намерих моя приятел Диуейн Пинтър, който се опитваше да убеди майка си да го пусне да се разходи. Диуейн беше с една година по-голям от мен, но още стоеше във втори клас. Баща му му даваше да кара стария им трактор около фермата и това го правеше по-важен от всички останали второкласници в училището в Блек Оук. Семейство Пинтър бяха баптисти и привърженици на Кардинале, но кой знае защо дядо все пак не ги обичаше.

— Добър ден, Люк — поздрави ме мисис Пинтър.

— Здравейте, мисис Пинтър.

— Къде е майка ти? — попита тя, като погледна зад мен.

— Мисля, че е още в дрогерията. Не съм сигурен.

При това положение Диуейн успя да се откопчи. Щом мен ме пускаха да обикалям улиците сам, значи и той можеше. Докато се отдалечавахме, мисис Пинтър продължаваше да крещи наставленията си. Отидохме до киното, където по-големите деца стояха и чакаха да стане четири часът. В джоба си имах няколко монети — пет цента за филма, пет цента за кока-кола и три цента за пуканки. Майка ми беше дала парите като аванс срещу онези, които щях да спечеля от брането на памука. Уж някой ден щях да ѝ ги върна, но и аз, и тя знаехме, че

това няма да стане. Ако дядо се опиташе да ми ги вземе, трябваше да се разправя с нея.

Очевидно Диуейн се беше справил с памука по-добре от мен. Той имаше цял джоб монети и нямаше търпение да се изфука. Семейството му също наемаше земя, но имаха и двайсет собствени акра, много повече от нас.

Едно луничаво момиче на име Бренда започна да се мотае около нас и да се опитва да завърже разговор с Диуейн. Беше казала на всичките си приятелки, че иска да се омъжи за него. Тя му тровеше живота, като се залепяше за него в църквата, следеше го всяка събота нагоре-надолу по главната улица и винаги питаше дали ще седне до нея в киното.

Диуейн я презираше. Когато група мексиканци минаха край нас, ние се шмугнахме сред тях.

Зад кооперативния магазин имаше сбиване. По-големите момчета обичаха да се събират тук да си разменят по някой удар. Това ставаше всяка събота и нищо не съживяваше Блек Оук като един хубав бой. Тълпата си пробиваше път по широката алея и в бързината чух да казват: На бас, че е някой Сиско.

Мама ми беше забранила да гледам съботните побоища, но забраната не важеше много-много, защото тя нямаше да е там. Никоя жена не би посмяла да гледа бой. Диуейн и аз се прокрадвахме през тълпата. Нямахме търпение да видим малко тупаник.

Семейство Сиско бяха адски бедни изполичари, които живееха на километър и нещо от града. Винаги идваха в събота. Никой не знаеше със сигурност колко деца имат, но всички можеха да се бият. Бащата беше пияница и ги скъсваше от бой, а майка им веднъж беше пребила напълно въоръжен полицаи, който се опитал да прибере съпруга ѝ. Счупила му ръката и носа. Полицаят напуснал града посрамен. Най-големият им син беше в затвора, след като убил човек в Джоунсбъро.

Децата им не ходеха нито на училище, нито на църква, така че аз си нямах вземане-даване с тях. Но наистина, когато стигнахме достатъчно наблизо и надникнахме измежду зяпачите, Джери Сиско удряше някакъв непознат по лицето.

— Кой е този? — попитах аз Диуейн.

Тълпата крещеше на всеки един от тях да побърза и да размаже другия.

— Не знам — отвърна приятелят ми. — Сигурно някой планинец.

Нищо чудно. След като окръгът беше пълен с планинци, дошли да берат памук, логично беше момчетата на Сиско да се сбият с някой, който не ги познава. Местните си имаха едно наум. Лицето на непознатия беше подпухнало, а от носа му течеше кръв. Джери Сиско заби десния си юмрук в зъбите му и го събори на земята.

Всички от бандата на Сиско бяха в един ъгъл, смееха се и вероятно пиеха. Бяха окъсани и мръсни. Повечето нямаха обувки. Бяха прочути побойници. Жилави и гладни, те прилагаха всички съществуващи мръсни номера. Миналата година Били Сиско едва не уби един мексиканец зад магана.

От другата страна на така наречената арена имаше група планинци, които подвикваха на своя човек — явно Доил — а стане и да направи нещо. Доил потърка брадичката си, скочи на крака и се втурна напред. Успя да забие глава в корема на Джери Сиско и двамата паднаха на земята. Планинците закрепяха. Ние също искахме да го поздравим, но не смеехме да ядосваме момчетата на Сиско. Това беше тяхна игра и те биха нападнали всеки.

Двамата противници се удряха, деряха и търкаляха в прахта като животни, а виковете се усилваха. Изведнъж Доил изви дясната си ръка и цапардоса Джери Сиско право в лицето. Шурна кръв и за частица от секундата ние решихме, че братята Сиско най-сетне са си намерили майстора. Доил тъкмо щеше да удари отново, когато Били Сиско се отдели от публиката и го ритна в гърба. Доил изквича като ранено псе и се търкулна на земята, а двамата братя веднага го нападнаха с ритници и юмруци.

Свършено беше с Доил. Макар да не беше справедливо, такъв си беше рискът, ако се сбиеш с някой Сиско. Планинците се смълчаха, а местните гледаха, без да направят нито крачка напред.

После двамата Сиско изправиха Доил на крака и с цялото търпение на палач Джери го ритна в слабините. Доил изкрещя и рухна на земята. Братята Сиско избухнаха в смях. Тъкмо го вдигаха отново, когато мистър Ханк Спрюл, онзи с врата като ствол, излезе от тълпата и удари Джери толкова силно, че го събори на земята. Бърз като котка,

Били Сиско фрасна Ханк в челюстта, но се случи нещо странно. Ударът изобщо не стресна Ханк Спрюл. Той се бърна, сграбчи Били за косата и без никакво видимо усилие го запрати към групата негови роднини в тълпата. От тяхната банда излезе ново момче, Боби, не повече от шест-найсетгодишен, но зъл като братята си.

Трима Сиско срещу Ханк Спрюл.

Докато Джери се изправяше на крака, Ханк светкавично го ритна в ребрата, толкова силно, че чухме пукане. После се обърна и удари Боби с опакото на ръката си, събори го и го ритна в зъбите. Междувременно Били отново се бе завтекъл към него и Ханк — като някой цирков атлет — вдигна значително по-слабото от него момче във въздуха и го запрати към стената, в която то се хласна шумно, разтърси дъските и прозорците и падна по глава на тротоара. И бейзболна топка не можех да хвърля толкова лесно. Планинците изпаднаха в истерия.

Когато Били се удари в земята, Ханк го сграбчи за гърлото и го завлече обратно в центъра на арената, където Боби остана на четири крака и се замъчи да се изправи на крака. Джери се беше свил на една страна, притискаше с ръце ребрата си и скимтеше.

Ханк ритна Боби между краката. Когато момчето изпищя, Ханк се изхили злобно. После сграбчи Били за гърлото и започна да удря лицето му с опакото на ръката си. Навсякъде пръскаше кръв, която покриваше лицето на Били и течеше по гърдите му.

Най-накрая Ханк пусна Били и се обърна към останалата част от семейство Сиско.

— Някой да иска още? — изкрещя той. — Хайде! Елате, ако ви стиска!

Другите Сиско се криеха един зад друг, докато тримата им герои се гърчеха в прахоляка.

Тук боят трябваше да свърши, но Ханк имаше други планове. С видимо удоволствие той зарита тримата по лицата и главите, докато не спряха да се движат и да стенат. Тълпата започна да се разотива.

— Я си вървете — каза един мъж зад нас. — Децата не трябва да гледат такива работи. — Аз обаче не можех да помръдна.

Тогава Ханк намери счупено парче дърво. За миг всички спряха и се загледаха с мрачно любопитство. Когато Ханк удари Джери по носа, някой каза:

— О, боже!

Друг глас в тълпата предложи да извикат шерифа.

— Да се омитаме оттук — каза един стар фермер и тълпата отново тръгна да се разотива, само че този път малко по-чевръсто.

Ханк още не беше свършил. Лицето му беше почервеняло от гняв, а очите му светеха като на демон. Продължи да ги налага, докато дървото не стана на трески.

Не виждах никой друг от семейство Спрюл в тълпата. Когато боят се превърна в касапница, всички си тръгнаха. Никой в Блек Оук не искаше да се забърква със семейство Сиско. И никой не искаше да се изправя срещу този побъркан планинец.

Когато се отправихме към главната улица, тези от нас, които бяха видели побоя, мълчаха. Чудех се дали Ханк ще удря жертвите си, докато умрат.

Нито Диуейн, нито аз проговорихме, докато не се промушихме през тълпата и не побягнахме към киното.

Филмът в събота следобед беше нещо специално за всички фермерски деца. Нямахме телевизия, а забавленията се смятаха за грях. За два часа се пренасяхме от тежкия живот сред памука в една фантастична страна, където добрите винаги побеждаваха. От филмите научавахме как действат престъпниците, как се водят и печелят войни и как се твори историята в Дивия запад. От филмите научих дори и тъжната истина, че Югът всъщност не е спечелил Гражданската война, макар вкъщи и в училище да твърдяха друго.

Но тази събота на нас с Диуейн уестърнът с Джийн Отри ни се стори скучен. Всеки път, когато на екрана даваха юмручен бой, аз се сещах за Ханк Спрюл и сякаш още го виждах как млати братята Сиско. Пердахът на Отри беше нищо в сравнение с истинската касапница, която току-що яхме видели. Филмът беше почти свършил, преди аз да събера смелост да прошепна на Диуейн:

— Онзи големият планинец, който натръшка братята Сиско, работи на нашата ферма.

— Ти го познаваш? — възкликна невярващо той.

— Да. Много добре.

Диуейн беше сащисан и искаше да ми зададе още въпроси, но залата беше препълнена, а разпоредителят мистър Старнс обичаше да обикаля с фенерчето си и да търси с кого да се заяде. Щом хванеше някое дете да говори, той го издърпваше за ухото и го изхвърляше от

залата. Освен това луничавата Бренда беше успяла да седне точно зад Диуейн, с което притесняваше и двама ни.

Сред публиката имаше и няколко възрастни, повечето от града. Мистър Старнс караше мексиканците да седат на балкона, но те сякаш нямаха нищо против. И без това малцина от тях пилееха пари за кино.

Изтичахме навън по време на надписите и за минути отново се озовахме на мястото на схватката, като едва ли не очаквахме да видим там труповете на братята Сиско. Но нямаше никой. Нямаше и следи от побой — нито кръв, нито откъснати ръце и крака, нито пък трески от дърво.

Дядо беше на мнение, че уважаващите себе си хора си тръгват от града в събота по светло. Бях чувал слухове за лоши неща, които ставали в събота вечер. Но освен побоите не бях виждал нищо нередно. Чувал бях за пиене и игри на зарове зад магана, както и за още побои, но всичко това беше скрито-покрито и само малцина участваха. Въпреки това дядо се страхуваше, че някак си ще се заразим.

Рики беше буйната глава в семейство Чандлър и майка ми беше казвала, че имал репутацията на човек, който остава твърде дълго в града в събота. Имаше и някакъв арест в семейната история, но така и не успях да науча подробностите. Мама каза, че дядо и Рики се карали с години в колко часа трябва да си тръгват. Спомням си няколко случая, когато си тръгнахме без него. Аз плачех, защото си мислех, че никога вече няма да го видя, но в неделя сутрин той седеше в кухнята и пиеше кафе, като че ли нищо не се беше случило. Рики винаги се връщаше вкъщи.

Срещнахме се при камиона, който сега беше заобиколен от дузина други коли, паркирани безредно около баптистката църква, защото фермерите още пристигаха. Тълпата по главната улица се беше състила и сякаш се събираше около училището, където понякога се надсвирваха цигулари и свирачи на банджо. Не исках да си ходим, а по мое мнение нямаше и защо да бързаме да се връщаме.

В последната минута баба и мама се сетиха, че имат някаква си работа в църквата, където повечето жени си изнамираха нещо за вършене в деня преди неделната служба. Татко и дядо си говореха от другата страна на камиона за някакъв бой. После дочух името Сиско и

замръзнах. Мигел и част от мексиканците пристигнаха и не спряха да бърбят на испански, така че изтървах останалата част от клюките.

Няколко минути по-късно Стик Пауърс, единият от двамата полицаи в Блек Оук, пресече улицата и поздрави дядо и татко. Стик твърдеше, че е военнопленник от Първата световна война, и понакуцваше, което според него се дължало на изтезания в немски лагер. Дядо казваше, че Стик никога не бил напускарал окръг Крегхед и никога не бил припарвал до бойно поле.

— Единият от братята Сиско сдава багажа — чух го аз да казва, като се приближих. Вече се беше стъмнило и никой не ме гледаше.

— Лошо няма — отвърна дядо.

— Казват, че оня планинец работел при теб.

— Не съм видял боя, Стик — каза дядо, който вече губеше самообладание. — Знаеш ли му името?

— Ханк еди-кой си.

— При нас колкото щеш еди-кой си.

— Имаш ли нещо против да намина утре да проверя? — попита Стик.

— Не мога да те спра.

— Точно така, не можеш. — Стик се завъртя на здравия си крак и изгледа мексиканците, като че ли те бяха виновни за всичко.

Аз минах от другата страна на камиона и попитах:

— Какво е станало?

Както обикновено, когато не трябваше да знам или да чуя нещо, никой не ми обърна внимание.

Отдохме си вкъщи по тъмно. Светлините на Блек Оук избледняваха зад нас, хладният вятър от пътя развяваше косите ни. Искях да разкажа на татко за боя, но не можех да го направя пред мексиканците. После реших да не свидетелствам. Нямах да кажа на никого, защото това само щеше да ми навреди. Всякакви връзки с братята Сиско щяха да застрашат живота ми, а и не исках семейство Спрул да се ядоса и да си тръгне. Брането едва беше започнало, а на мен вече ми беше писнало. И най-важното, не исках Ханк Спрул да се ядоса на мен, на татко или на дядо.

Когато пристигнахме вкъщи, стария им камион го нямаше в предния ни двор.

Още бяха в града, сигурно се срещаха с други планинци. Кардинале бяха във Филадельфия и играеха на прожектори. Заехме местата си на верандата, а дядо забърника радиото. Мюзъл трябваше да удря във втория ининг и аз се размечтах.

В неделя призори се събудихме от блясъка на светкавици и далечния тътен на гръмотевици. От югозапад се надигаше буря и затова още не се развиделяваше. Аз лежах сред мрака в стаята на Рики и отново си задавах големия въпрос защо вали в неделя. Защо не през седмицата, та да не трябва да бера памук? Неделята тъй и тъй е ден за почивка.

Баба дойде да ме вдигне и ми каза да седна на верандата, за да гледаме заедно дъжда. Направи ми кафе с доволно много захар и мляко и двамата леко се залюляхме на люлката, докато вятърът виеше. Планинците се суетяха из двора, хвърляха нещата си по кашоните и се опитваха да намерят подслон далеч от своите пропускащи палатки. Повечето се бяха натъпкали в кабината на камиона.

Дъждът се лееше като река, сякаш се опитваше да навакса за двете седмици суша. Над верандата ни се завихря-ше мъгла като вихрушка, а ламариненият покрив над нас пееше под дъжда.

Баба внимателно избра кога да проговори. Имаше моменти, обикновено два пъти седмично, когато тя ме извеждаше на разходка или ме караше да поседя с нея на верандата, ей така само двамата. Тъй като беше женена за дядо от трийсет и пет години, тя беше научила изкуството на мълчанието. Можеше да върви или да се люлее дълго време, без да продума.

— Как е кафето? — попита тя. Гласът ѝ едва се чуваше от бурята.

— Хубаво е, бабо.

— Какво искаш за закуска?

— Питки.

— Тогава ще ти направя.

Неделната програма беше малко по-спокойна. Обикновено спяхме до по-късно, макар че днес дъждът ни събуди рано. А за закуска прескачахме обичайните шунка с яйца и успяхме да преживеем с питки и меласа. Кухненската работа беше малко по-лека. Все пак беше ден за почивка.

Люлката се движеше бавно и безцелно напред-назад, ръждясалите ѝ вериги скрибуцаха тихо над нас. От другата страна на пътя падна светкавица, някъде из земите на Джетър.

— Снощи сънувах Рики — каза баба.

— Ама хубав ли сън?

— Да, много хубав. Сънувах, че войната внезапно е свършила, а са забравили да ни кажат. И една вечер си седим тук на верандата и слушаме радио, и изведнъж гледам по пътя към нас тича някакъв човек. Рики. Облечен във военната си униформа и креци, че войната е свършила.

— И на мен ми се иска да сънувам такъв сън — рекох аз.

— Мисля, че Бог се опитва да ни каже нещо.

— Че Рики ще се върне?

— Да. Може би не веднага, но войната ще свърши скоро.

Един ден ще погледнем и ще го видим да върви ей там през двора.

Погледнах нататък. В двора ни вече се бяха появили локви и ручей, които течаха към семейство Спрул. Тревата беше почти отмита, а вятърът брулеше първите мъртви листа от дъбовете ни.

— Аз се моля за Рики всяка вечер, бабо — казах гордо.

— Аз се моля за него всеки час — отвърна тя с леко навлажнени очи.

Люлеехме се и гледахме дъжда. Рядко си представях Рики като войник в униформа и с пушка, как притичва под обстрел от едно място на друго. По-скоро си спомнях най-добрия ми приятел, моя чичо, който ми беше повече като брат, другар с въдица или с бейзболна ръкавица. Беше само на деветнайсет години, което ми се струваше хем много, хем малко.

Не след дълго на вратата се появи майка ми. След съботната баня беше ред на неделното търкане, бърз, но жесток ритуал, при който една пощуряла жена стържеше врата и ушите ми.

— Трябва да се приготвим — каза тя и аз вече почувствах болката.

Тръгнах след баба към кухнята за още кафе. Дядо беше седнал до кухненската маса, четеше Библията и готвеше урока си за неделното училище. Баща ми беше на задната веранда, гледаше бурята и се

взираше към реката. Сто на сто започваше да се притеснява кога ще придойде.

Дъждът спря много преди да тръгнем за църква. Пътищата бяха кални и дядо караше още по-бавно от обикновено. Едва се влачехме, понякога се хлъзгахме в коловозите или в локвите по стария черен път. Баща ми и аз бяхме отзад и се държахме здраво за страничните капаци, а мама и баба седяха отпред. Всички бяха облечени в най-хубавите си дрехи. Небето се беше прояснило, слънцето се беше качило нависоко и вече нагриваше мократа земя така, че влагата се надигаше лениво над стъблата на памука.

— Денят май ще е горещ — обяви татко същата прогноза, която правеше всеки ден от май до края на септември.

Когато стигнахме до магистралата, ние се изправихме и се наведохме към кабината, за да може вятърът да ни идва откъм гърба. Така беше много по-прохладно. Полетата бяха пусти; дори и на мексиканците не се разрешаваше да работят в неделя. Всяка година тръгваха слухове за някакви фермери неверници, които тайничко беряли памук в неделя, но аз лично никога не бях виждал да се върши такъв грях.

То кое ли не беше грях в Арканзас, особено за баптистите. А голяма част от неделната ни служба се състоеше от поученията на преподобния Ейкърс, гръмогласен и мрачен човек, който само се чудеше как да измисли нови грехове. Разбира се, на мен като на повечето деца не ми пукаше за поученията, но в неделя църквата предлагаше много повече от тях. Човек отиваше там да се види с хора, да чуе новини и да пусне клюки. Всички бяха в добро настроение или поне се преструваха. Каквито и да бяха светските тревоги — бъдещите наводнения, войната в Корея или колебанията в цените на памука, — те трябваше да почакаат.

Баба винаги казваше, че Бог не искал хората Му да се тревожат, особено когато са в Неговия дом. Това винаги ми се струваше странно, защото тя се тревожеше не по-малко от дядо.

Като изключим семейството и фермата, нищо не беше толкова важно за нас, колкото баптистката църква в Блек Оук. Познавах всеки един човек в нея, както и мен ме познаваха. Това си беше семейство, за добро или зло. Хората се обичаха или поне така казваха и ако някой от членовете ни беше дори малко болен, върху него се изливаха всички

молитви и християнски грижи. Погребенията продължаваха цяла седмица и бяха едва ли не свещени събития. Общите молитви през есента и пролетта се планираха с месеци и се очакваха с огромно нетърпение. Поне веднъж месечно се организираше нещо като пикник под дърветата зад църквата, който често продължаваше до късно следобед, когато идваше време да се върнем в храма за вечерната служба. Сватбите също бяха важни, особено за жените, но съвсем не бяха толкова изискани и драматични като погребенията.

Когато пристигнахме, асфалтовият паркинг на църквата беше почти задръстен. Повечето бяха стари фермерски камиони като нашия, до един покрити с пресен слой кал. Имаше и няколко коли на граждани, или на фермери със собствена земя. Надолу по улицата до методистката църква бяха спрели други камиони и други коли. По правило там ходеха търговците и учителите. Методистите се смятаха за малко по-висши от нас, но ние като баптисти знаехме, че сме намерили верния път към Господ Бог.

Скочих от камиона и хукнах да търся приятелите си.

Три от по-големите момчета подхвърляха бейзболна топка до гробището зад църквата и аз се насочих към тях.

— Люк — прошепна някой. Беше Диуейн, скрит боязливо в сянката на един бряст. — Ела тук.

Тръгнах към дървото.

— Чу ли? — попита той. — Джери Сиско умрял рано тази сутрин.

Почувствах се виновен, сякаш бях направил нещо лошо, и не знаех какво да кажа. Диуейн ме гледеше втренчено. Най-сетне успях да реагирам.

— И какво?

— Ами опитват се да намерят някой, който да е видял какво стана.

— Много хора видяха.

— Да, но никой нищо не ще да каже. Всички ги е страх от Сиско и всички ги е страх от твоя планинец.

— Не е мой — отвърнах аз.

— Все едно, мене ме е страх от него. А тебе?

— И мене.

— Какво ще правим?

— Нищо. Ще си траем, поне засега.

Договорихме се наистина да не правим нищо. Ако ни притиснеха, щяхме да излъжем. А ако излъжехме, щяхме да кажем по още една молитва.

Тази неделя молитвите бяха дълги и подробни. Същото се отнасяше за слуховете и клюките за онова, което се беше случило с Джери Сиско. Новините се разпространяваха дълго преди да започне неделното училище. Диуейн и аз чухме подробности за боя, каквито не можехме да повярваме, че ще се кажат на глас. Ханк растеше с всяка изминала секунда.

— Ръцете му са като свински бутове — каза някой.

— А раменете като на бик — добави друг. — Трябва да има сто кила.

Мъжете и по-големите момчета стояха пред църквата, а Диуейн и аз се навъртахме край тях и просто слухтахме. Първо чух да се говори, че Джери загинал, а после че умрял. Разликата не ми беше ясна, докато не чух мистър Снейк Уилкокс да казва: „Не е загинал. Добрите хора загиват. Белите боклуци като Сиско просто пукват.“

Това убийство беше първото в Блек Оук от 1947-а, когато няколко арендатори се напили и почнали да се стрелят заради семейна свада. Едно момче било улучено по погрешка, но не били предявени обвинения. Семейството избягало през нощта и никога повече не чули за него. Никой не помнеше последния истински загинал човек.

Клюките ме хипнотизираха. Седнахме на предните стълби на църквата, гледахме надолу по тротоара към главната улица и слушахме как мъжете се карат какво трябва и какво не трябва да се направи.

В края на улицата се виждаше фасадата на кооперативния магазин и за момент ми се стори, че отново зървам размазаното лице на Джери Сиско, докато Ханк Спрюл го млатеше до смърт.

Бях видял как убиват човек. Изпитвах желание да се промъкна обратно до олтара и да се помоля. Знаех, че съм виновен за нещо.

Влязохме в църквата, където момичетата и жените също се бяха скупчили и шепнеха своите версии за трагедията. Джери просто се възвисяваше в очите им. Бренда, влюбеното в Диуейн луничаво момиче, живееше само на петстотин метра от семейство Сиско и тъй като си бяха направо съседи, тя получаваше повече от полагащото ѝ се внимание. Жените определено жалеаха за Джери повече от мъжете.

Диуейн и аз намерихме сладките в общата зала, след което отидохме в класната ни стая, като не спирахме да слухтим.

В неделното училище ни преподаваше мис Бевърли Дил Кули от гимназията в Монет. Тя започна с дълго и твърде ласкателно слово за Джери Сиско, бедното момче от бедно семейство, един младеж без шанс в живота. После ни накара да се хванем за ръцете и да затворим очи, а тя изви глас към небесата и много дълго време моли Бог да приеме горкия Джери в топлата си вечна прегръдка. Тя изкарваше Джери християнин и невинна жертва.

Погледнах Диуейн, който също ме стрелна с очи.

В цялата работа имаше нещо странно. Като баптисти нас ни учеха от люлката, че в рая можеш да идеш само ако вярваш в Исус и се опитваш да следваш неговия пример, като водиш чист и морален християнски живот. Тази проста идея ни се повтаряше от амвона всяка неделна сутрин и всяка неделна вечер, а всеки пътуващ проповедник, който минеше през Блек Оук, я повтаряше съвсем ясно. Чувахме я в неделното училище, на молитвата в сряда вечер и в библейското училище през ваканцията. Тя се съдържаше в музиката ни, в химните и в книгите ни. Беше ясна, непоколебима и без никакви вратички и компромиси.

Всеки, който не приемаше Исус и не водеше християнски живот, отиваше право в ада. Именно там беше сега Джери Сиско и всички ние го знаехме.

Но мис Кули продължаваше да се моли. Тя се молеше за всички от семейство Сиско в това време на мъка и загуба и се молеше за нашето градче, което щяло да помогне на това семейство.

Не се сецах за никой от Блек Оук, който би протегнал ръка на семейство Сиско.

Тя се молеше странно и когато най-сетне каза амин, аз бях напълно озадачен. Джери Сиско никога не беше при-парвал до църква, но мис Кули говореше така, сякаш в този момент той беше при Господ. Ако престъпници като него можеха да се доберат до рая, значи и ние, останалите, нямаше защо да се стараем.

После тя отново се върна на Йона и кита и за известно време забравихме убийството.

Един час по-късно бях на обичайното си място, на скамейката на семейство Чандлър отзад вляво, между баба и мама. Скамейките не

бяха надписани или запазени, но всеки знаеше къде трябва да седнат другите. След още три години, когато станех на десет, родителите ми щяха да ми разрешат да стоя при приятелите си, стига, разбира се, да се държа прилично. Бях изтръгнал това обещание и от двамата. Спокойно можеха да кажат двайсет години.

Прозорците бяха отворени, но тежкият въздух не трепваше. Жените си вееха с ветрила, а мъжете седяха неподвижно и се потяха. Когато брат Ейкърс започна проповедта си, ризата ми вече беше залепнала за гърба.

Както обикновено, той говореше гневно и почти веднага започна да крещи. Подпуха греховете с бухалката; грехът винаги беше носил трагедии на Блек Оук. Грехът носеше смърт и разрушение, така бе открай време и така щеше да бъде. Ние грешниците пиехме, псувахме, лъжехме, биехме се и прелюбодействахме, защото си бяхме позволили да се откъснем от Бога. Затова един младеж от нашия град беше загубил живота си. Бог не искаше да се избиваме един друг.

Отново бях объркан. Мислех си, че Джери Сиско умря, защото най-накрая си намери майстора. Това нямаше нищо общо с комара, разврата и другите грехове, за които брат Ейкърс толкова се впрягаше. И защо крещеше на нас? Ние бяхме почтени хора. Нали бяхме в църква!

Рядко разбирах какво ни проповядва брат Ейкърс, а от време на време на неделния обяд баба мърмореше, че и тя съвсем се е уплела по време на една негова служба. Веднъж Рики ми беше казал, че според него човекът не е с всичкия си.

Греховете се множаха, трупаха се един върху друг, докато раменете ми не взеха да се превиват. Още не бях излъгал за видения от мен побой, но вече почваше да ми пари под лъжичката.

После брат Ейкърс проследи историята на убийствата, като започна с Каин и Авел и ни преведе през цялата кървава пътека на библейската сеч. Баба затвори очи. Знаех, че се моли — винаги го правеше. Дядо се беше втренчил в стената и сигурно мислеше как ще се отрази смъртта на Сиско на реколтата му. Майка ми сякаш внимаваше, а аз, слава богу, почнах да задрямвам.

Като се събудих, главата ми беше в скута на баба, но тя нямаше нищо против. Когато се притесняваше за Рики, искаше да бъда до нея. Пианото свиреше, а хористите бяха станали на крака. Беше време да

запеем. Изправихме се и изкарахме пет куплета от „Такъв, какъвто съм“, а после преподобният ни разпусна.

Навън мъжете се събраха в сянката на едно дърво и започнаха дълъг спор за едно-друго. Дядо беше в центъра на всичко, говореше приглушено и махаше припряно с ръце. Знаех, че не трябва да се приближавам.

Жените се разделиха на малки групички и се разключар-стваха в градинката отпред, където децата играеха, а старците се сбогуваха. В неделя никой не бързаше да си тръгва от църква. Вкъщи нямаше какво друго да правиш, освен да обядваш, да подремнеш и да се приготвиш за още една седмица бране на памук.

Бавно тръгнахме към паркинга. Отново се сбогувахме с приятелите си, а после им махахме, докато потегляхме. Сам в каросерията с татко, аз се опитвах да събера смелост да му кажа, че съм видял побоя. Мъжете в църквата говореха само за това. Но двамата с Диуейн си бяхме обещали да мълчим, докато не ни попитат, а после да увъртаме. На път за вкъщи не казах нищо.

На километър и половина от фермата ни, където асфалтът изтъняваше и в крайна сметка отстъпваше място на калта, пътят стигаше до река Сейнт Франсис, през която имаше тесен дървен мост. Беше строен през трийсетте по проект на бюро по заетостта, така че беше достатъчно здрав, за да издържи тежестта на трактори и пълни с памук ремаркета. Но дебелите дъски винаги пукаха и скърцаха, а като погледнеш мътната вода точно под себе си, човек би се закълел, че мостът се клати.

Пропълзяхме през него и видяхме от другата страна семейство Спрюл. Бо и Дейл бяха в реката голи до кръста, с навити до коленете панталони, и хвърляха камъни по водата. Мистър и мисис Спрюл се криеха на сянка, където върху едно одеяло беше наредена храна.

Тали също беше нагазила в реката, заголила крака до бедрата, а дългата ѝ коса беше разпиляна по раменете. Сърцето ми затупка, като я гледах как разплисква водата, сама в своя свят.

Надолу по реката, където рядко се хващаше риба, стоеше Ханк с бамбукова въдичка. Беше без риза и кожата му вече бе порозовяла от слънцето. Чудех се дали знае, че Джери Сиско е мъртъв. Сигурно не. Е, скоро щеше да разбере.

Махнахме им бавно. Те замръзнаха, като че ли ги бяхме хванали на чужда територия. После се усмигнаха и кимнаха. Тали обаче не вдигна очи. Нито пък Ханк.

Неделният обяд винаги се състоеше от пържено пиле със сос и макар че жените шетаха из кухнята колкото се може по-бързо, приготвянето му все пак отнемаше един час. Докато седнем да ядем, бяхме умрели от глад. Често си казвах, наум, естествено, че ако брат Ейкърс не джавка-ше и не бърбореше толкова дълго, нямаше да огладнеем чак толкова.

Дядо прочете благодарствена молитва. После разсипаха храната и тъкмо започвахме да ядем, когато близо до къщата хлопна врата на кола. Спряхме да дъвчем и се спогледахме — дядо се изправи мълчаливо и отиде до прозореца.

— Стик Пауърс — каза той, щом надникна навън, и апетитът ми се изпари. Беше пристигнал човекът на закона, значи нищо добро не ни чакаше.

Дядо го посрещна на задната веранда. Чувахме всяка дума.

— Добър ден, Илай.

— Здравсти, Стик. Какво мога да направя за теб?

— Сигурно си чул, че онова момче Сиско умря.

— Чух — отвърна дядо без ни най-малка нотка на съжаление.

— Трябва да говоря с един от твоите работници.

— Било е просто бой, Стик. Обикновените съботни щуротии, в които момчетата на Сиско се забъркват от години. Ти никога не си ги спирал. Е, сега един от тях е прекалил.

— Все пак трябва да проведе разследване.

— Ще почакаш да се наобядваме. Току-що сядаме. Някои хора ходят на църква.

Майка ми се сви, когато дядо каза това. Баба бавно поклати глава.

— Аз съм на работа — отвърна Стик.

Според клюките Стик се сецаше за Светия дух веднъж на четири години, като дойдеше време за избори. После три години и половина не чувстваше нужда да се моли. В Блек Оук всички знаеха кой не ходи на църква. Нали трябваше да се молим за някого.

— Можеш да седнеш на верандата — каза дядо и се върна на кухненската маса. Когато зае мястото си, другите от ново започнаха да

ядат. В гърлото ми беше заседнала буца колкото бейзболна топка и пърженото пиле просто не искаше да мине.

— Обядвал ли е? — прошепна баба през масата.

Дядо сви рамене в знак, че изобщо не му пука. Беше почти два и половина. Ако досега Стик не беше намерил нищо за ядене, защо ние да го мислим?

Но на баба й пукаше. Тя стана и извади една чиния от шкафа. Пред очите ни я напълни с картофи, сос, кръгчета домати и краставици, две внимателно намазани с масло хлебчета и кълка и гърди от пилето. После наля висока чаша с чай и лед и занесе всичко на задната веранда. Отново чухме всяка дума.

— Заповядай, Стик — каза тя. — Тук никой не стои гладен.

— Благодаря, мис Рут, но вече обядвах.

— Ще обядваш пак.

— Наистина не трябваше.

Знаехме, че междуременно дебели ноздри на Стик са надушили пилето и хлебчетата.

— Благодаря, мис Рут. Много мило от ваша страна.

Не се учудихме, когато баба се върна с празни ръце. Дядо беше ядосан, но успя да си замълчи. Стик беше дошъл да създава проблеми, да се кара с работниците ни, което значеше, че застрашава памука ни. Защо да го гощаваме?

Ядохме мълчаливо, което ми предостави няколко мига да си събера мислите. Понеже не исках да се държа подозрително, натъпках храната в устата си и започнах да я дъвча колкото се може по-бавно.

Не бях сигурен каква е истината, нито пък можех да различа доброто от злото. Братята Сиско бяха нападнали горкия Доил, когато Ханк му се притече на помощ. Те бяха трима, а Ханк беше сам. Той ги беше разтървал бързо и боят трябваше да свърши тук. Защо беше грабнал онова дърво? Лесно беше да се предположи, че Сиско винаги са лошите, но Ханк беше спечелил боя дълго преди да почне да ги млати с дървото.

Мислех си за Диуейн и за тайния ни договор. Реших, че мълчанието и незнанието все още са най-добрата стратегия.

Не искахме Стик да ни слуша, затова мълчахме по време на цялото ядене. Дядо ядеше по-бавно от обикновено, защото искаше Стик да седи, да чака и да се дразни, а може би да се вбеси и да си

тръгне. Съмнявах се, че бавенето безпокои Стик. Почти го чувах как ближе чинията си.

Баща ми гледаше масата, докато дъвчеше, а умът му явно беше на другия край на света, може би в Корея. Мама и баба изглеждаха много тъжни, което не беше рядкост след словесните удари, нанасяни ни всяка седмица от брат Ейкърс. Още една причина винаги да се опитвам да заспя по време на неговите проповеди.

Жените много повече съжаляваха Джери Сиско. С всеки изминал час смъртта му ставаше все по-трагична. Подлостта и другите му отвратителни качества лека-полека се забравяха. Той все пак беше местно момче и ние го познавахме, макар и бегло. Освен това го беше сполетяла ужасна смърт.

А убиецът му спеше в предния ни двор.

Чухме шумове. Семейство Спрюл се беше върнало от реката.

Разпитът се състоя под най-високия ни бор, по средата между предната ни веранда и лагера на Спрюл. Първи се събраха мъжете, като дядо и баща ми се протягаха и търкаха коремите си, а Стик изглеждаше особено доволен. Шкембето му хич не беше малко, опъваше копчетата на кафявата му риза и даваше да се разбере, че той не си губи времето на полето. Дядо казваше, че е адски мързелив и обикновено спи в патрулната си кола под едно сенчесто дърво в края на града, до сергията за хот-дог на Гърди Стоун.

От другия край на двора дойдоха семейство Спрюл. Отпред крачеше бащата, а Трот държеше ариергарда, извиваше се и тътреше крака в познатата ни вече походка. Аз вървах зад баба и мама, като надничах между тях и се опитвах да стоя на безопасно разстояние. Само мексиканците ги нямаше.

Около Стик се оформи неправилен кръг; Спрюл и фамилия го заобиколиха от едната страна, а ние от другата, макар че на практика и двете семейства бяхме срещу него. Не ми беше приятно да се съюзявам с Ханк Спрюл, но памукът беше по-важен от всичко.

Дядо представи Стик на мистър Спрюл, който вдървено се здрависа с него и отстъпи две-три крачки назад. Явно планинците очакваха най-лошото и аз се опитвах да се сетя дали някой от тях е видял боя. Имаше много народ и всичко стана толкова бързо. Диуейн и аз бяхме хипнотизирани от кръвта. Не си спомнях да съм се вглеждал в лицата на другите зрители.

Стик дъвчеше стръкче трева, което се подаваше от крайчеца на устата му. Пъхнал палци в джобовете на панталоните си, той разглеждаше планинците. Ханк се беше облегал на бора и се подсмиваше презрително на всеки, който се осмелеше да погледне към него.

— Снощи е имало голям побой в града — съобщи Стик, като гледаше семейство Спрюл. Мистър Спрюл не каза нищо. — Няколко местни момчета се сбили с един планинец. Едно от тях, Джери Сиско, почина тази сутрин в болницата в Джоунсбъро. Черепът му бил счупен.

Всички от семейство Спрюл се размърдаха неспокойно, с изключение на Ханк, който не трепна. Очевидно не бяха чули последните новини за Джери Сиско.

Стик плю и прехвърли тежестта си на другия крак. Май му харесваше да стои в центъра и да бъде гласът на властта със значка и пистолет.

— Затова проверявам, задавам въпроси и просто се опитвам да разбера кой е участвал в боя.

— Не е от нас — каза мистър Спрюл. — Ние сме мирни хора.

— Наистина ли?

— Да, сър.

— Ходихте ли в града вчера?

— Да.

След като лъжите се почнаха, аз надникнах между двете жени, за да виждам по-добре семейство Спрюл. Бо и Дейл стояха близо един до друг и очите им се стрелкаха насам-натам. Тали разглеждаше пръстта под босите си крака, за да не гледа към нас. Мистър и мисис Спрюл сякаш търсеха подкрепа в наше лице. Трот, естествено, беше в един друг свят.

— Имате ли момче на име Ханк? — попита Стик.

— Може би — отвърна мистър Спрюл.

— Не ми играй номера — изръмжа с внезапен гняв Стик. — Щом те питам, ще ми отговаряш направо. В ареста в Джоунсбъро има много място. Мога да ви прибера всичките за разпит. Ясно ли е?

— Аз съм Ханк Спрюл — прогърмя един глас. Ханк мина през кръга и застана на един удар разстояние от полицаия, който беше много по-дребен от него, но успя да запази наперения си вид.

Стик го изгледа за миг и попита:

— Ходи ли вчера в града?

— Да.

— Участва ли в побоя снощи?

— Не. Аз ги разтървах.

— Ти ли наби братята Сиско?

— Не им знам имената. Двама от тях се нахвърлиха на едно момче от планините. Аз ги спрях.

Изречението на Ханк беше надменно. Той не показваше страх и аз неволно се възхитих от начина, по който спореше със закона.

Помощник-шерифът огледа другите и очите му се спряха на дядо. Стик беше надушил следата и се гордееше със себе си. Премести с език стръкчето трева в другия край на устата си, след което отново погледна Ханк.

— А с дърво удрял ли си ги?

— Нямахше нужда.

— Отговори на въпроса ми. С дърво удрял ли си ги?

Без да му мигне окото, Ханк отвърна:

— Не. Те държаха бухалките.

Това, разбира се, беше точно обратното на информацията, докладвана на Стик.

— Я по-добре да те прибера — каза той, но не посегна към висящите от колана му белезници.

Мистър Спрюл пристъпи напред и каза на дядо:

— Ако го арестува, и ние си заминаваме. Още сега.

Дядо беше подготвен за това. Планинците бяха известни със способността да вдигнат лагера си и да изчезнат бързо и никой не се съмняваше, че мистър Спрюл говори сериозно. Щяха да си отидат за час обратно в Юрика Спрингс, при планините и незаконното си уиски. Щеше да стане направо невъзможно да се оберат осемдесет акра памук само с мексиканците. Всеки килограм беше жизненоважен. Всяка работна ръка.

— По-спокойно, Стик — каза дядо. — Дай да поговорим. И аз, и ти знаем, че братята Сиско са негодници. Те се бият често и мръсно. Струва ми се, че са попаднали на когото не трябва.

— Тук става въпрос за труп. Ясно ли е?

— Двама срещу един ми звучи като самоотбрана. Не е честно да се бият двама срещу един.

— Ама погледни го колко е едър.

— Както казах, братята Сиско са попаднали на когото не трябва. И двамата знаем, че те си го просека. Остави момчето да разкаже.

— Не съм момче — сряза го Ханк.

— Кажи му какво стана — рече дядо, като се опитваше да спечели време. Ако нещата се провлачеха, може би Стик щеше да намери повод да си тръгне и да дойде някой друг път.

— Продължавай — каза Стик. — Дай да чуем твоята версия. Никой не ще да говори.

Ханк сви рамене и каза:

— Отидох до мястото на побоя и видях двете селянчета да удрят Доил. Намесих се и ги спрях.

— Кой е Доил? — попита Стик.

— Едно момче от Харди.

— Познаваш ли го?

— Не.

— Тогава как знаеш откъде е?

— Просто знам.

— По дяволите! — каза Стик и се изплю до Ханк. — Никой нищо не знае. Никой нищо не е видял. Половината град е бил там на място, а никой нищичко не знае.

— Звучи ми като двама срещу един — повтори дядо. — И си мери приказките. Ти си на моя имот, а тук има жени.

— Извинявайте — каза Стик, като докосна шапката си и кимна към мама и баба.

— Той просто ги е разтървал — обади се за пръв път баща ми.

— Не е точно така, Джеси. Чух, че след като боят свършил, той взел едно дърво и започнал да налага момчетата. Предполагам, че тогава е счупил черепа на Джери. Двама срещу един не е честно и знам, че става въпрос за братята Сиско, но не съм сигурен, че един от тях е трябвало да бъде убит.

— Не съм убивал никого — каза Ханк. — Аз спрях побоя.

И бяха трима, а не двама.

Време беше Ханк да уточни нещата. Струваше ми се странно Стик да не знае, че трима от братята Сиско са пострадали. Трябваше

само да преброи размазаните лица. Но те вероятно бяха прибрани от роднините си и скрити вкъщи.

— Трима ли? — повтори невярващо Стик. Всички сякаш замръзнаха.

Дядо използва момента.

— Трима срещу един по никой начин не може да се приеме за убийство. Никой съдебен заседател в този окръг няма да го осъди, щом като са били трима на един.

За миг Стик сякаш се съгласи, но не искаше да се предаде.

— Стига да казва истината. Ще му трябват свидетели, а засега такива не се намират. — Стик отново се обърна към Ханк и каза: — Кои бяха тримата?

— Не съм ги питал за имената им, сър — отвърна с безупречен сарказъм Ханк. — Нямахме възможност да си разменяме любезности. Трима срещу един отнема време, особено ако ти си единият.

Смехът би разсърдил Стик, а никой не искаше да поема такъв риск. Затова само сведохме глави и се усмигнахме.

— Не ми се прави на интересен! — опита се да възвърне авторитета си Стик. — Още малко и ще кажеш, че имаш свидетели, нали?

Шегата се стопи в дълго мълчание. Надявах се Бо или Дейл да пристъпят напред и да кажат, че са видели боя. Тъй като семейство Спруъл току-що бе доказало, че при нужда може да лъже, струваше ми се логично някой от тях да потвърди версията на Ханк. Но никой не помръдна, никой дума не обели. Аз се отместих с няколко сантиметра и застанах точно зад майка ми.

Тогава чух думите, които щяха да променят живота ми. Сред напълно неподвижния въздух Ханк каза:

— Малкият Чандлър видя.

Малкият Чандлър едва не подмокри панталоните си.

Когато отворих очи, всички ме зяпаха втренчено. Баба и мама ми се сториха особено ужасени. Аз изглеждах и се чувствах гузен и веднага разбрах, че всички присъстващи вярват на Ханк. Аз бях свидетел! Бях видял боя.

— Ела тук, Люк — каза дядо и аз тръгнах колкото се може побавно към центъра на кръга. Вдигнах поглед към Ханк, който ме гледаше зверски. Хилеше се подигравателно и по физиономията му

личеше, че е наясно в какво положение ме е поставил. Всички пристъпиха напред, сякаш ме заобикаляха.

— Видя ли боя? — попита дядо.

В неделното училище ме бяха учили, че който лъже, отива направо в ада, няма шест-пет. Без втори шанс. Право в огнената геена, където го чакат Сатаната и такива като Хитлер, Юда Искаротски и генерал Грант. „Не лъжесвидетелствай“ не значеше точно да не лъжеш, но така го тълкуваха баптистите. А аз на няколко пъти бях ял колана за дребни лъжи. „Кажи истината да ти олекне“, беше един от любимите изрази на баба.

— Да, сър — рекох аз.

— Какво си правил там?

— Чух, че има бой, и отидох да погледам. — Нямах намерение да забърквам и Диуейн, поне докато не се наложеше.

Стик застана на едно коляно, докато шишкавото му лице не се изравни с моето.

— Кажи ми какво видя — каза той. — Както си беше.

Погледнах татко, който се беше надвесил над рамото ми. После дядо, който, кой знае защо, сякаш не ми беше сърдит.

Напълних дробовете си с въздух и погледнах Тали, която се вираше в мен. После обърнах очи към плоския нос и черните подпухнали очи на Стик и казах:

— Джери Сиско се биеше с някакъв планинец. После Били Сиско също скочи върху него. Удряха го много лошо, когато мистър Ханк отиде да защити планинеца.

— Е, тогава двама на един ли е било или двама на двама? — попита Стик.

— Двама на един.

— Какво стана с първия планинец?

— Не знам. Просто си тръгна. Мисля, че беше пострадал зле.

— Добре. Продължавай. И само истината.

— Момчето не лъже! — изръмжа дядо.

— Продължавай.

Озърнах се, за да се уверя, че Тали все още ме гледа. Тя не само не сваляше очи от мен, но и ми се усмихваше миличко.

— Тогава изведнъж Боби Сиско излезе от тълпата и нападна мистър Ханк. Бяха трима срещу един, точно както каза мистър Ханк.

Лицето на Ханк не се отпусна. Напротив, той ме погледна още по-заканително. Мислеше в перспектива и не беше свършил с мен.

— Това решава въпроса — каза дядо. — Аз не съм адвокат, но бих сразил съдебните заседатели, щом като са били трима срещу един.

Стик не му обърна внимание и се наведе още по-близо до мен.

— Кой взе дървото? — попита той, като присви очи, сякаш това беше най-важният въпрос.

Тогава Ханк избухна.

— Кажу ми истината, малкият! — изкрещя той, — Един от братята Сиско грабна дървото, нали?

Чувствах втрещените погледи на баба и мама зад мен. И знаех, че дядо иска да се пресегне и да измъкне от устата ми верните думи.

Недалеч от мен Тали ме умоляваше с очи. Бо, Дейл и дори Трот също ме гледаха.

— Нали, малкият? — излая отново Ханк.

Срещнах погледа на Стик и закимах, отначало бавно, плаха лъжа, изречена без думи. После продължих да кимам и така направих повече за прибирането на реколтата от шест месеца хубаво време.

Вървах по ръба на огнената геена. Сатаната ме чакаше и аз чувствах горещината. При първа възможност щях да избягам в гората да се моля за прошка. Щях да помоля Бог да не ме съди много строго. Той ни беше дал памука, а ние трябваше да го пазим и да събираме реколтата.

Стик се изправи бавно, без да сваля поглед от мен. Гледахме се в очите, защото и двамата знаехме, че лъжа. Стик не искаше да арестува Ханк Спрюл, поне не в момента. Първо, трябваше да му сложи белезниците, което можеше да му създаде неприятности. И второ, щеше да ядоса всички фермери.

Баща ми ме сграбчи за рамото и ме дръпна обратно към жените.

— Ти го изплаши до смърт, Стик — каза той с насилена смях, като се опитваше да разсее напрежението и да ме измъкне, преди да съм казал нещо погрешно.

— Добро ли е момчето? — попита Стик.

— Той казва истината.

— Разбира се, че казва истината — намеси се доста ядосано дядо.

Истината току-що беше преиначена.

— Ще продължа да разпитвам — каза Стик и тръгна към колата си. — Може пак да се върна.

Той затръшна вратата на стария си плимут и напусна двора ни. Гледахме след него, докато не се изгуби от поглед.

Тъй като в неделя се почиваше, къщата ставаше по-тясна, защото родителите ми, баба и дядо се заемаха с малкото позволена работа. Опитвахме се да подремнем, но се отказвахме заради жегата. От време на време, когато напрежението се усилише, родителите ми ме качваха на камиона и отивахме на дълга разходка. Нямахме нищо за гледане — земята се ширеше равна и покрита с памук. Гледката беше същата като от верандата ни. Важното беше да се махнем.

Скоро след като Стик си тръгна, аз бях изпратен в градината да набера зеленчуци. Приготвихме се за път. Напълнихме два кашона. Бяха толкова тежки, че баща ми трябваше да ги сложи в каросерията. Докато потегляхме, семейство Спрул се беше пръснало из предния ни двор. Почиваха си хората в най-различни пози. Не исках да ги гледам.

Седях отзад между кашоните със зеленчуци и гледах как прахта се кълби зад камиона на сиви облаци, които се издигаха бързо и надвисваха над пътя в тежкия въздух, преди бавно да се разпръснат сред безветрието. Нямахме и следа от тазсутрешния дъжд и калта. Всичко пак беше горещо: дървените дъски на пода на каросерията, ръждясалата му небоядисана броня, дори и току-що измитите от майка ми кочани царевица, картофи и домати. В нашата част на Ар-канзас валеше сняг два пъти в годината и аз копнеех за едно дебело студено бяло юрганче върху голите, останали без стръкче памук зимни полета.

При реката прахта най-последно свърши и ние залазихме по моста. Изправих се, за да видя водата под нас, гъстата кафява река, която едва се влачеше покрай бреговете. В каросерията имаше две бамбукови въдици и татко ми беше обещал да ловим риба, след като оставим храната.

Семейство Лечър бяха изполичари, които живееха на километър и нещо от къщата ни, но все едно бяха в друга страна. Схлупената им барака бе построена на един завой на реката. Брястове и върби опираха до покрива им, а памукът стигаше почти до предната веранда. Около къщата нямаше трева, а само един кръг пръст, където играеха децата им. Аз тайно се радвах, че живеят от другата страна на реката. Иначе сигурно щеше да се наложи да играя с тях.

Те обработваха трийсет акра и делеяха реколтата със собственика. Половината от малкото, което изкарваха, си беше направо нищо. Семейство Лечър бяха бедни като църковни мишки. Нямаха електричество, нито кола или камион. От време на време мистър Лечър

идваше вкъщи и молеше дядо да го вземе при следващото си ходене в Блек Оук.

Пътят до къщата им беше направо тесен за камиона ни и когато спряхме, верандата вече беше пълна с мръсни лица. Веднъж преброих седем деца, но точните сметки бяха невъзможни. Трудно различавах момчетата от момичетата; всички имаха чорлави коси, слаби лица със сиви очи и до едно бяха облечени в дрипи.

От разнебитената веранда слезе мисис Лечър, която бършеше ръце в престилката си. Успя да се усмихне на майка ми.

— Добър ден, мисис Чандлър — каза тихо тя. Беше боса, а краката ѝ бяха тънки като вейки.

— Радвам се да те видя, Дарла — рече майка ми. Баща ми си намери някаква работа по каросерията и се заглавика нещо с кашоните, докато жените си разменяха учтивости. Не очаквахме да видим мистър Лечър. Гордостта му пречеше да излезе и да приеме храната. Жените да се занимават.

Докато говореха за реколтата и за жегата, аз слязох от камиона под зоркия поглед на всички деца. Отидох до стената на къщата, където най-високото момче се разхождаше на сянка и се правеше, че не ни забелязва. Казваше се Пърси и твърдеше, че е на дванайсет години, но на мен не ми се вярваше. Не изглеждаше достатъчно голям за дванайсет-годишен, но тъй като никой от тяхното семейство не ходеше на училище, нямаше как да бъде причислен към връстниците си. Беше бос и без риза, а кожата му беше тъмно бронзова от дългото стоене на слънце.

— Здравсти, Пърси — казах аз, но той не отговори. Странни хора бяха това изполичарите. Понякога говореха, а понякога само те гледаха тъпо, сякаш искаха да ги оставиш на мира.

Огледах къщата им, една квадратна кутийка, и за пореден път се зачудих как може толкова много хора да живеят толкова натясно. Че то бараката ни за инструменти беше горе-долу с тия размери. Прозорците бяха отворени, а дрипавите пердета висяха неподвижно. Нямаше мрежи, които да спират мухите и комарите, да не говорим за вентилатори.

Съжалих ги. Баба обичаше да цитира Библията: „Блажени са бедните духом, защото тяхно е царството небесно“ и „Винаги ще има бедни“. И все пак ми се струваше жестоко някой да живее така. Нямаха

обувки. Дрехите им бяха толкова стари и износени, че те се срамуваха да ходят в града. И тъй като нямаха електричество, не можеха да слушат мачовете на „Кардинале“.

Пърси никога не беше имал топка, ръкавица или бухалка, никога не беше играл бейзбол с баща си, никога не беше мечтал да победи „Янкис“. Всъщност сигурно никога не беше мечтал да избяга от памука. Тази мисъл направо ме срази.

Баща ми извади първия кашон зеленчуци, майка ми обясни какво има в него, а децата слязоха на стълбите и го загледаха нетърпеливо, без обаче да дойдат до нас. Пърси не помръдна; той гледаше нещо в полето, което нито аз, нито той можехме да видим.

В къщата имаше момиче. Казваше се Либи, петнайсетгодишна, най-голямата от всички. Според мълвата в Блек Оук тя беше бременна. Бащата още не беше известен; носеха се слухове, че отказвала да признае дори на родителите си от кого е бременна.

Блек Оук не можеше да понесе подобна клюка. Новини от фронта, юмручен бой, някой болен от рак, автомобилна катастрофа или ново бебе на законно женена двойка — всичко това спомагаше приказката да върви. Една смърт с прилично погребение, и градът не млъкваше с дни. Арестът и на най-изпадналия гражданин се нищеше със седмици. Но незаконната бременност на петнайсетгодишно момиче, пък било то и дъщеря на изполичар, беше толкова необичайна, че градът не можеше да дойде на себе си. Само дето бременността още не беше потвърдена. Имаше единствено слухове. Тъй като семейство Лечър никога не напускаха фермата си, хич не беше лесно да се намерят сигурни доказателства. И понеже ние живеехме най-близо до тях, явно майка ми трябваше да проучи как стоят нещата.

Тя пък беше хванала мен. Разказа ми част от клюките и тъй като цял живот бях гледал домашните животни да се плодят и размножават, знаех достатъчно по въпроса. Само че не исках да се меся. Освен това не бях сигурен защо трябва да удостоверяваме бременността. За нея се говореше толкова много и целият град вярваше, че горкото момиче е бременно. Голямата загадка беше кой е бащата.

— Мен няма да ме натопят — бе казал дядо една събота в кафенето и всички старци бяха изпокапали от смях.

— Как е памукът? — попитах аз Пърси. Също като двама истински фермери.

— Още си стои необран — отвърна той и кимна към полето, което започваше само на два-три метра от нас. Обърнах се и се загледах в памука им, който беше досущ като нашия. На мен ми плащаха долар и шейсет за всеки петдесет кила. Семейство Лечър не плащаха на децата си нищо.

После отново погледнах къщата, прозорците, пердетата, провисналите дъски и задния им двор, където на едно въже висеше прането им. Огледах пътеката, която водеше от къщата им до реката, но не видях и следа от Либи Лечър.

Вероятно я бяха заключили в някоя стая, а мистър Лечър пазеше вратата с пушка. Някой ден щеше да роди и никой нямаше да разбере. Просто още един член на семейство Лечър щеше да се мотае гол пред къщата.

— Сестра ми я няма — каза Пърси, все още забил поглед в далечината. — Нали нея търсиш.

Зяпнах от учудване, а бузите ми пламнаха.

— Какво? — едва успях да изрека аз.

— Няма я. А сега се връщай в камиона.

Баща ми занесе останалата храна до верандата и аз оставих Пърси.

— Видя ли я? — прошепна ми мама, докато тръгвахме.

Аз поклатих глава.

Докато се отдалечавахме, децата се струпаха около кашоните, сякаш не бяха яли цяла седмица.

Щяхме да се върнем след няколко дни с нов товар продукти за втори опит да потвърдим слуховете. Докато държаха Либи скрита, семейство Лечър щяха да похапват добре.

Според баща ми река Сейнт Франсис беше дълбока петнайсет метра, а долу под моста имало гигантски риби, подобни на морските котки, които тежали по трийсет кила и поглъщали каквото им падне. Големи мръсни рибоци, които се движели само когато край тях има храна. Някои живеели по дващест години. Според семейната легенда Рики хванал едно от тези чудовища, когато бил на тринайсет години. Тежало дващест и пет кила и когато разпорил корема му с огромен нож, на пода на дядовия камион се изсипало какво ли не — автомобилна свещ, стъклено топче, куп полусмлени бодливки, дребни риби и разни

съмнителни боклуци, които в крайна сметка се оказали човешки останки.

Баба никога повече не пържила от тая риба. Дядо изобщо престанал да яде каквото и да било, хванато в реката.

С червени червеи за стръв аз клечах над плитчината за платика и риба-луна, дребни риби, които бяха многобройни и се ловяха лесно. Шляпах бос през топлите плискащи се води и понякога чувах мама да крещи: „Да не си посмял да влезеш по-навътре, Люк!“ По брега се редяха дъбове и върби, а зад тях беше слънцето. Родителите ми седяха на сянка върху едно от одеялата, които жените от нашата църква шиеха през зимата, и похапваха пъпеш от градината.

Говореха тихо, почти шепнешком, а аз не се опитвах да подслушвам, защото това беше един от редките моменти през сезона за бране, когато те можеха да останат насаме. Вечер след цял ден на полето сънят идваше бързо и рядко ги чувах да си говорят в леглото. Понякога седяха на верандата в тъмното и чакаха жегата да отмине, но не бяха истински сами.

Реката ме плашеше доста и гледах да внимавам. Още не се бях научил да плувам — чаках да се върне Рики. Той беше обещал да ме научи идното лято, когато щях да стана на осем. Стоях близо до брега, където водата едва покриваше стъпалата ми.

Не беше трудно да се удавиш и цял живот бях слушал живописни разкази за големи мъже, попаднали на подвижни пясъчни брегове и отнесени пред ужасените очи на семействата си. Спокойните води изведнъж ставали буйни, макар аз лично да не бях виждал нещо такова. Най-страхотното удавяне станало в Сейнт Франсис, макар точното място да се менеше според разказвача. Едно дете си седяло невинно на пясъчния брод, когато изведнъж пясъкът се завъртял, детето се оказало заобиколено от вода и било завлечено към дъното. Братчето му видяло какво става и се хвърлило във водовъртежа, но попаднало в силно течение и също било отнесено. Каката чула виковете на първите две деца, скочила в реката и влязла до кръста, преди да се сети, че не може да плува. Въпреки това смело се хвърлила напред, като викала на братчетата си да се държат, защото тя все ще стигне някак до тях. Само че пясъкът се срутил напълно като при земетресение и във всички посоки тръгнаха нови течения.

Трите деца били отнасяни все по-далеч и по-далеч от брега. Майката, за която не се знаело дали е била бременна и дали е можела да плува, тъкмо правела обяда под едно дърво, когато чула виковете на децата си. Хвърлила се в реката и на свой ред била повлечена.

Бащата ловял риба на един мост, когато чул врявата и вместо да губи време да изтича до брега и да влезе в реката оттам, просто скочил от високото и си счупил врата.

Цялото семейство загинало. Някои от трупите били намерени. Някои не. Едни били изядени от рибите, а други отнесени в морето, където и да се намираше то. Не липсваха предположения какво се е случило с телата на това злощастно семейство, което, кой знае защо, бе останало безименно през всички тези години.

Историята се повтаряше безкрайно, за да могат децата като мен да разберат колко опасна е реката. Рики страшно обичаше да ме плаши с нея, но често омешваше различните версии. Майка ми твърдеше, че всичко е измислица.

Дори и брат Ейкърс успя да вмъкне тази история в една от проповедите си, за да покаже как сатаната никога не спял, а само сеел мъка и горест на тоя свят. Разбудих се от дрямката си и се заслушах внимателно, а когато брат Ейкърс изпусна частта за счупения врат, си казах, че и той си измисля.

Аз обаче бях твърдо решил да не се давя. Рибата кълвеше — малки платики, които хващах и хвърлях обратно. Беше почти толкова забавно, колкото и бейзболът. Следобедът бавно отмина, а аз бях благодарен, че съм сам. Фермата ни беше пълна с непознати. Полето ме чакаше с обещание за кански труд. Бях видял да убиват човек и бях успял да се замеса в цялата работа.

Тихото ромолене на плитките води ме успокояваше. Защо просто да не си ловя риба цял ден? Да седя до реката на сянка? Всичко друго, само да не бера памук. Нямах да ставам фермер. Не исках да се упражнявам.

— Люк! — долетя гласът на татко откъм брега.

Измъкнах кукичката и червея и отидох при родителите си.

— Да, сър.

— Седни — каза той. — Дай да поговорим.

Седнах на самия край на одеялото, възможно най-далеч от него и мама. Не ми се видяха сърдити; всъщност тя гледаше дружелюбно.

Гласът на татко обаче беше достатъчно строг, за да ме разтревожи.

— Защо не ни каза за боя? — попита той.

Нямаше измъкване от тази тема. Не се изненадах от въпроса.

— Беше ме страх.

— От какво?

— Да не разберете, че съм ходил да гледам как се бият големите.

— Защото ти казах да не го правиш ли?

— Да. Съжалявам.

Да гледаш бой не беше сериозно непослушание и всички го знаехме. Какво да правят момчетата в събота следобед, когато градът е задръстен от хора и всички са пълни с енергия? Мама се усмихна, защото се извиних. Опитвах се да изглеждам колкото се може по-оключомал.

— Не се притеснявам, че си гледал бой — каза баща ми. — Но тайните могат да те вкарат в беля. Трябваше да кажеш какво си видял.

— Видях как се млатят. Не знаех, че Джери Сиско ще умре.

Логиката ми го спря за миг. После татко продължи:

— Нали каза истината на Стик Пауърс?

— Да, сър.

— Един от братята Сиско ли взе пръв дървото? Или Ханк Спрюл?

Да кажа истината означаваше да призная, че преди това съм излъгал. Да си призная или да излъжа, този въпрос си оставаше. Реших да позамажа положението.

— Ами честно казано, всичко стана страшно бързо. Навсякъде хвърчаха тела. Ханк ги млатеше като стой, та гледай. А хората ръкомахаха и викаха. После видях дървото.

За мое учудване този отговор го задоволи. В крайна сметка аз бях само на седем години и просто бях попаднал сред тълпата мъже, които гледаха ужасен побой в центъра на града. Кой можеше да ме съди, че не съм сигурен какво е станало?

— Не казвай на никого за това, ясно ли е? На никого.

— Да, сър.

— Малките момченца, които имат тайни от родителите си, не вървят на добре — обади се майка ми. — Винаги можеш да ни кажеш истината.

— Да, мамо.

— Сега върви да ловиш риба — каза татко и аз хукнах обратно към реката.

Седмицата започна в полумрака на понеделнишкото утро. Срегнахме се до трактора, за да идем на полето. Пътят се скъсяваше с всеки изминал ден, тъй като беряхме все по-далеч от реката и все по-близо до къщата.

Никой не продумваше. Пред нас бяха пет безкрайни дни кански труд и жегга, следвани от събота, която в понеделник ни изглеждаше не по-близо от Коледа.

Погледнах надолу от гнезденцето си в трактора и се помолих час по-скоро да дойде денят, когато семейство Спрюл ще напусне фермата ни. Те се бяха притиснали един до друг и бяха не по-малко сънени и замаяни от мен. Трот не беше с тях и нямаше да идва на полето. В неделя вечерта мистър Спрюл беше попитал татко дали Трот може да остане в предния ни двор цял ден. „Не му понася жеггата“, беше казал той. Баща ми не се интересуваше какво ще прави Трот. И без това нямаше полза от него на полето.

Когато тракторът спря, взехме чувалите си и изчезнахме сред редовете памук. Никой не обели нито дума. Час по-късно слънцето взе да припича. Сетих се за Трот, който си пилееше времето под дървото, спеше когато си иска и сто на сто се радваше, че изпуска работата. Може и да беше малко чалнат, но в момента той беше най-умният от семейство Спрюл.

Когато беряхме памук, времето спираше. Дните се влачеха едва-едва, сякаш никой не искаше да отстъпи място на следващия.

На вечеря в четвъртък дядо обяви:

— В събота няма да ходим в града.

Доплака ми се. И без това беше тежко да се бърхтиш на полето цяла седмица, но без наградата от кино и пуканки си беше направо жестоко. Ами дажбата ми кока-кола?

Последва дълго мълчание. Майка ми ме наблюдаваше внимателно. Не изглеждаше учудена и останах с впечатлението, че възрастните вече са обсъждали това решение. Сега просто се правеха на изненадани заради мене.

Реших, че нямам какво да губя, скръцнах със зъби и попитах:

— И защо?

— Защото аз така казвам — сряза ме дядо и разбрах, че си търся белята.

Погледнах майка ми. На лицето ѝ играеше любопитна усмивка.

— Да не те е страх от братята Сиско? — попитах аз, като почти очаквах някой от мъжете да ме сграбчи.

За миг настъпи мъртва тишина. Баща ми се окашля и каза:

— Най-добре е семейство Спрюл да не ходят в града известно време. Обсъдихме въпроса с мистър Спрюл и решихме в събота всички да си стоим вкъщи. Дори и мексиканците.

— От никого не ме е страх — изръмжа дядо от другата страна на масата. Аз отказах да го погледна. — И не ми се прави на интересен — добави той за по-сигурно.

Широката усмивка на майка ми още си стоеше на мястото, а очите ѝ блестяха. Тя се гордееше с мен.

— Трябват ми някои неща от магазина — каза баба. — Малко брашно и захар.

— Аз ще ти купя — отвърна дядо. — Сигурен съм, че и мексиканците ще искат нещо.

По-късно те седнах на предната веранда, но аз бях твърде обиден, за да ида при тях. Лежах в тъмното на пода в стаята на Рики, слушах мача на „Кардинале“ по радиото през отворения прозорец и се стараех да не чувам тихите провлачени гласове на възрастните. Опитвах се да измисля нови начини за мразене на семейство Спрюл, но скоро се предадох пред безбройните им прегрешения. По някое време рано вечерта съм заспал на пода.

Обикновено съботният обяд беше радостно събитие. Работната седмица беше свършила. Отивахме в града. Свършеше ли се веднъж със съботното жулене на задната веранда, животът ставаше чудесен, макар и само за няколко часа.

Тази събота обаче не се задаваше нищо хубаво.

— Ще работим до четири — каза дядо, сякаш ни правеше кой знае каква услуга. Чудо голямо. Един час по-рано. Искане да го попитам дали ще работим и в неделя, но в четвъртък вечер бях приказвал достатъчно. Той се правеше, че не Ме забелязва, както и аз него. Това цупене можеше да продължи с дни.

Така че вместо да отидем в Блек Оук, ние се върнахме в полето. Дори и мексиканците май се дразнеха. Когато ремаркетото спря, взехме

чувалите си и бавно се изгубихме сред памука. Аз берях по малко и си почивах по повечко, а видях, че хоризонтът е чист, си намерих едно местенце и легнах да подремна. Можеха да ми забранят да ида в града, можеха да ме накарат да ходя на полето, но не и да ме принудят да работя много. Мисля, че този следобед си подремнах доста. Майка ми ме намери и двамата с нея отидохме до къщата. Тя не се чувстваше добре, а освен това знаеше, че съм жертва на несправедливост. Набрахме малко зеленчуци от градината, но без да се увличаме. Изтърпях омразната баня и вече чист, изтичах в предния двор, където Трот прекарваше деня си в пазене на семейния лагер. Нямахме представа какво прави по цял ден; пък и никой не се интересуваше. Намерих го да седи зад кормилото на техния камион, да се преструва, че кара, и да издава странни звуци с устните си. Погледна ме и отново се залови да шофира и да си свирка.

Когато чух трактора да идва, влязох в къщата, където намерих мама да лежи на леглото. Това никога не се случваше през деня. Разнесоха се гласове, уморени гласове пред къщата, където се изсипваха семейство Спрул, и отзад, където мексиканците се влачеха към плевнята. Аз се скрих за известно време в стаята на Рики, стиснал в едната си ръка ръкавицата, а в другата топка за бейзбол, и си мислех за Диуейн, за близнаците Монтгомъри и останалите ми приятели, които седяха в киното, гледаха съботния филм и ядяха пуканки.

Вратата се отвори и на прага застана дядо.

— Отивам до Поп и Пърл за едно-друго. Искаш ли да дойдеш?

Поклатих глава, без да го погледна.

— Ще ти купя кока-кола — каза той.

— Не, благодаря — отвърнах аз, все така забил поглед в земята.

Илай Чандлър не би молил за милост и наказателния отряд, камо ли пък седемгодишно дете. Вратата се затвори и секунди по-късно моторът на камиона забръмча.

Тъй като се боях от предния двор, отидох в задния. До силоза, където трябваше да се настанят семейство Спрул, имаше полянка, на която можеше да се играе бейзбол. Не беше толкова широка и дълга като игрището ми пред къщата, но беше достатъчно открита и стигаше до края на памука. Хвърлях над главата си колкото можех по-високо и не спрях, докато не хванах десет топки подред.

Отнякъде се появи Мигел. Той ме погледа една минута и от сценична треска аз изтървах три поредни. Хвърлих му топката леко, защото той нямаше ръкавица. Хвана я без усилие и ми я прати обратно. Аз я хвърлих във въздуха, ударих я в земята, вдигнах я с крак, хванах я и отново я запратих към него, този път малко по-силно. Миналата година бях научил, че много мексиканци играят бейзбол, а Мигел очевидно разбираше от тая игра. Ръцете му бяха бързи и плавни, а и хвърляше по-точно от мен. Подхвърляхме си топката няколко минути, а после Рико, Пепе и Луис се присъединиха към нас.

— Имаш ли бухалка? — попита Мигел.

— Естествено — отвърнах аз и хукнах към къщата да я взема.

Когато се върнах, при нас бяха дошли Роберто и Пабло и заедно с останалите подхвърляха топката ми във всички посоки.

— Ти удряш — каза Мигел и се зае с ръководството. Сложи на земята парче стара дъска на три метра от силоза и каза „хоум“. Останалите се пръснаха по инфилда. Пабло, в дълбокия център, беше до края на памука. Рико приклекна зад мен, а аз заех позиция в дясната страна на хоума. Мигел се засили да хвърли, за миг ме изплаши, а после метна една лека топка. Аз замахнах силно, но не улучих.

Пропуснах и следващите три топки, а после улучих няколко. Мексиканците се смееха и ме поздравяваха за всеки успешен удар, но не казваха нищо, когато не уцелвах. След няколко минути дадох бухалката на Мигел и двамата разменихме местата си. Започнах с бързи топки, но той не изглеждаше изплашен. Удряше линии и силни топки по земята, някои от които мексиканците хващаха лесно, а други просто оставяха. Повечето мексиканци бяха играли и друг път, но двама-трима никога не бяха хвърляли бейзболна топка.

Останалите четирима в плевнята чуха шума и дойдоха при нас. Каубой беше без риза, а панталоните му бяха навити до коленете. Изглеждаше с една глава по-висок от другите.

После Луис взе бухалката. Не беше опитен като Мигел и моето различно хвърляне лесно го подведе. За свое огромно удоволствие забелязах Тали и Трот да седят под един бряст и да гледат.

После дойде и татко.

Колкото повече играехме, толкова повече се разгорещяваха мексиканците. Викаха и се смееха на грешките на другите. Един господ знаеше какво си казваха за моето хвърляне.

— Да направим един мач — каза баща ми. Бо и Дейл бяха дошли, и те боси и голи до кръста. Попитахме Мигел и след няколко минути планиране решихме да играем мексиканци срещу американци. Рико щеше да бъде кетчер за двата отбора, а аз отново отидох в къщата, този път за ръкавицата на баща ми и другата ми топка.

Когато се върнах за втори път, Ханк се беше появил и беше готов за игра. Не ми се щеше да бъда в един отбор с него, но не можех да кажа нищо. Освен това не ми беше ясно какво ще прави Трот. А пък Тали беше момиче. Що за унижение — момиче в отбора. И въпреки това мексиканците бяха повече от нас.

След още уговорки решихме, че ние ще нападаме първи.

— При вас има малки — каза с усмивка Мигел.

Сложихме още дъски за бази. Баща ми и Мигел уговориха правилата, които бяха доста свободни при такова криво игрище. Мексиканците се пръснаха по базите и всички се приготвихме за игра. За моя изненада Каубой отиде до възвишението и започна да загрява. Беше слаб, но жилав и когато хвърляше топката, мускулите по гърдите и раменете му се издуваха и огъваха. Тъмната му кожа лъщеше от потта.

— Бива си го — каза тихо баща ми.

Неговите движения бяха плавни, хвърлянето — безупречно, но топката се изстреля от пръстите му право в ръкавицата на Рико. Каубой хвърляше все по-силно.

— Много е добър — каза баща ми и поклати глава. — Това момче е играло доста.

— Първо момичетата — каза някой. Тали взе бухалката и отиде до хоума. Беше боса, с навити до коленете тесни панталони и широка риза, стегната отпред на възел. Коремът ѝ се виждаше. Отначало тя не погледна Каубой, но той определено си я зяпаше. Той пристъпи към хоума и хвърли първата топка слабо. Тали замахна и не улучи, но все пак замаха ѝ си го биваше, поне за момиче.

После очите им се срещнаха за миг. Каубой въртеше топката из ръцете си, Тали размахваше бухалката, а девет мексиканци бърбореха като свраки.

Следващата топка беше още по-бавна и Тали я улучи. Топката стигна до Пепе на трета база и ние имахме свой човек на първа база.

— Удряй, Люк — каза баща ми. Отидох до хоума самоуверен като Стан Мюжъл, надявайки се Каубой да не ми хвърля трудни топки. Щом като остави Тали да улучи, сигурно щеше да направи същото и за мен. Застанах на мястото за удряне и се заслушах в хилядите побеснели фенове на „Кардинале“, които скандираха името ми. Стадионът беше претъпкан, а Хари Кери крещеше по микрофона. После погледнах Каубой и сърцето ми се сви. Той не се усмихваше, нищо подобно. Държеше топката с две ръце и ме гледаше така, сякаш възнамеряваше да ми отнесе главата с бърза топка. Какво щеше да направи Мюжъл? Да удари скапаната топка!

Първото хвърляне беше слабо и аз отново започнах да дишам. Топката беше висока, аз не замагнах, а мексиканският хор не си замълча по въпроса. Второто хвърляне беше долу в средата и аз замагнах, за да прехвърля оградата в левия край на игрището на сто и повече метра от мен. Затворих очи и замагнах за трийсетте хиляди щастливци в „Спортсманс Парк“. Освен това замагнах за Тали.

— Страйк едно! — извика баща ми, според мен прекалено силно. — Опитваш се да я разкъсаш, Люк.

Естествено. Опитах се да я разкъсам и при третото хвърляне, когато Рико ми хвърли обратно топката, аз се видях изправен пред ужаса да имам вече два страйка. А да ме извадят в аут за страйкове беше немислимо. Тали току-що беше улучила топката без усилие. Тя беше на първа база и с нетърпение чакаше аз да ударя топката, за да може да напредне. Играехме на мой терен, с моята топка и моята бухалка. И всички тези хора гледаха.

Стъпих встрани от хоума. Умирах от ужас, че може пак да се проваля. Бухалката натежа в ръцете ми. Сърцето ми биеше лудо, а устата ми беше пресъхнала. Погледнах към баща си за помощ, а той каза: „Давай, Люк. Удари топката.“ Погледнах Каубой, чиято гадна усмивчица беше станала още по-гадна. Не знаех дали съм готов за топката, която щеше да хвърли.

Затътрих се обратно към хоума, стиснах зъби и се опитах да мисля за Мюжъл, но поражението не ми излизаше от ума и замагнах за много лека топка. Когато за трети път пропуснах, настъпи гробна тишина. Пуснах бухалката, вдигнах я и без да чувам нищо, се върнах при отбора си с разтреперани устни, като едва се сдържах да не

заплача. Не смеех да погледна Тали, а още по-малко баща ми. Той не каза нищо, но сигурно ме проклинаше наум.

Исках да избягам вкъщи и да заключа вратите.

Следващият беше Трот, който хвана бухалката с дясната си ръка точно под надписа. Лявата му ръка както винаги висеше безпомощно и малко се смутихме, като гледахме как горкото момче се опитва да замахне. Той обаче се усмихваше и беше щастлив, че играе, а в момента това беше най-важното. Пропусна първите две топки и аз започнах да си мисля, че мексиканците ще ни победят с двайсет точки. Все пак Трот успя да изпрати следващата топка в лека парабола зад втора база, където поне четирима мексиканци я изпуснаха. Тали мина втора база и стигна до трета, а Трот се дотътри до първа.

И без това огромното ми унижение стана още по-страшно. Трот на първа, Тали на трета и само един аут.

Следващият бе Бо и тъй като той беше голям мъж без видими физически проблеми, Каубой отстъпи назад и хвърли с всичка сила. Първата му топка не беше много бърза, но докато стигна хоума, горкият Бо вече трепереше. Замахна едва след като Рико вече бе хванал топката, и Ханк се разтресе от смях. Бо му каза да си затваря устата, Ханк му отговори нещо, а аз си помислих, че може да стане семейна кавга в средата на първия ининг.

Втората топка беше малко по-бърза. Бо замахна малко по-бавно.

— Накарайте го да я хвърли отдолу! — изкрещя ни Б о, като се опитваше да го обърне на майтап.

— Ама че лигльо — каза Ханк. Мистър и мисис Спрул се бяха присъединили към публиката и Бо погледна към тях.

Очаквах третата топка да бъде още по-бърза; явно и Бо мислеше така. Вместо това Каубой хвърли лека и Бо замахна много преди топката да стигне до него.

— Страшно е добър — каза баща ми за Каубой.

— Сега е мой ред — обяви Ханк и пререди Дейл, който не възрази. — Ще ви покажа как се играе.

Докато загръчваше, Ханк подмяташе бухалката като клечка за зъби, сякаш ей сега щеше да запрати топката през реката. Първата топка на Каубой беше бърза и далечна и Ханк не замахна. Тя тупна в ръкавицата на Рико и мексиканците за пореден път закрещяха доволно.

— Хвърли топката над хоума — извика Ханк и ни погледна за подкрепа. Надявах се Каубой да му забие една топка в ухото.

Втората беше много по-бърза. Ханк замахна и не улучи. Каубой хвана топката от Рико и погледна към трета база, където стоеше и чакаше Тали.

После Каубой хвърли кърв, който полетя право към главата на Ханк, но когато той приклепна и отпусна бухалката, топката зави и като по чудо премина през страйковата зона. Мексиканците избухнаха в смях.

— Страйк! — извика Мигел от втора база.

— Не е страйк! — изкрещя Ханк с почервеняло лице.

— Няма съдии — каза баща ми. — Не е страйк, ако той не замахне.

Каубой нямаше нищо против. Той се подготвяше да хвърли още един кърв. Отначало изглеждаше съвсем безобидна, много бавна топка, която се насочи към центъра на хоума. Ханк се засили. Топката обаче зави надолу и навън и се удари в земята, преди Рико да я хване. Ханк удари само въздуха. Изгуби равновесие и падна на хоума, а когато мексиканският хор отново избухна в смях, помислих, че може да ги нападне всичките. Изправи се, изгледа Каубой и промърмори нещо, след което отново зае позиция на хоума.

Два аута, два страйка, двама по базите. Каубой го довърши с една бърза топка. Ханк заби бухалката в земята, когато спря да маха по топката.

— Не хвърляй бухалката! — каза баща ми високо. — Щом не можеш да губиш, няма да играеш.

Излязохме на игрището, а мексиканците се отдръпнаха. Ханк изгледа баща ми с отвращение, но не каза нищо. Кой знае защо, решиха аз да съм питчер.

— Хвърляй през първия ининг, Люк — каза баща ми. Не исках. Не можех да се меря с Каубой. Щяха да ни засрамят на собствен терен.

Ханк беше на първа база, Бо на втора, а Дейл на трета. Тали беше ляв централен аутфилдер, сложила ръце на хълбоците си, а Трот беше в десния аутфилд и търсеше четирилистни детелини. Ама че защита! При моето хвърляне трябваше да подредим всичките си играчи възможно най-далеч от хоума.

Мигел прати на хоума първо Роберто, сто на сто нарочно, защото горкият човечец никога не беше виждал бейзболна топка. Той удари една лека и висока топка, която баща ми, който играеше шортстоп, хвана веднага. Пепе удари висока топка, която татко хвана зад втора база. Двама батери, два аута, добре ми потръгна, но знаех, че късметът ми няма да трае вечно. Следваха сериозните играчи, които удряха топката из цялата ни ферма. Пробвах бързи топки, бавни топки, кървове, все същата работа. Те отбелязваха точка след точка и страшно се забавляваха. Бях нещастен, защото губехме, но пък ми беше забавно да гледам как мексиканците танцуват и пляскат при всеки успешен удар.

Мама и баба седяха под едно дърво и гледаха представлението заедно с мистър и мисис Спрюл. Всички бяха тук освен дядо, който още беше в града.

Когато те отбелязаха десетина точки, баща ми прекъсна играта и дойде на питчерското възвишение.

— Стига ли ти толкова? — попита той.

Що за въпрос.

— Май да — отвърнах аз.

— Почини си — каза той.

— Аз мога да хвърлям — изкрещя от първа база Ханк.

Баща ми се поколеба за миг и му хвърли топката. Искях да отида в десния аутфилд при Трот, където не се случваше нищо особено, но треньорът ми каза да ида на първа база.

От опит знаех, че Ханк Спрюл е забележително бърз. Беше натръшкар тримата братя Сиско за секунди. Затова не се учудих, че хвърля така, сякаш е тренирал с години. Изглеждаше толкова уверен и като хвърляше, и като хващаше топката от Рико. Хвърли три хубави прави топки покрай Луис и най-сетне катастрофалният първи ининг свърши. Мигел събщи на баща ми, че те са отбелязали единайсет точки. На мен ми се струваха петдесет.

Каубой се върна на възвишението и продължи в същия дух. Дейл се представи зле и баща ми излезе да удря. Очакваше бърза топка и когато тя дойде, той я удари силно и я запрати далеч във фал, навътре в памука. Пабло отиде да я търси, докато ние използвахме другата ми топка. В никакъв случай нямаше да си тръгнем, докато не намерехме и двете топки.

Втората беше силен кърв и коленете на баща ми се огънаха още преди да види хвърлянето.

— Това беше страйк — каза татко, като клатеше удивено глава. — Освен това беше професионален кърв — добави той на себе си, но достатъчно силно, за да го чуят всички.

Той удари дълбоко в централния аутфилд, където Мигел хвана топката с две ръце и отборът на Арканзас отново започна да губи. Тали отиде до хоума. Каубой спря да се мръщи и пристъпи напред. Хвърли й две-три леки топки, като се опитваше да улучи бухалката й и тя най-накрая удари една бавна топка към втора база, където двама мексиканци се бориха за нея достатъчно дълго, за да може нашият рънер да стигне на първа база. Аз бях следващият.

— По-кратко го давай — каза баща ми и аз го послушах. Бих направил всичко. Каубой ми хвърли още по-лека топка, а аз я запратих към центъра на игрището. Мексиканците полудяха. Всички ме поздравяваха. Малко се смущавах от целия този шум, но определено беше по-добре от първия път. Напрежението спадна; бъдещето ми като играч в „Кардинале“ отново изглеждаше светло.

Трот замахна на първите три топки и ги пропусна с поне трийсет сантиметра.

— Четири страйка — каза Мигел и правилата отново бяха променени. Когато водиш с единайсет точки във втория ининг, можеш да си позволиш да бъдеш снизходителен. Трот чукна топката и тя се търколи обратно към Каубой, който на майтап я хвърли към трета база в напразно усилие да хване Тали. Тя беше вече там; базите бяха пълни. Мексиканците се опитваха да ни дадат точки. Бо отиде до хоума, но Каубой се върна на възвишението. Хвърли една лека и Бо я заби в земята, където шортстопът Пабло я изпусна. Тали отбеляза точка и аз напреднах към трета база.

Ханк взе бухалката и замахна два-три пъти за загревка. Тъй като базите бяха пълни, той мислеше само за едно — голям шлем. Каубой имаше други планове. Той отстъпи назад и спря да се усмихва. Ханк се надвеси над хоума и загледа втренчено питчера, като го предизвикваше да хвърли топка, която би могла да бъде ударена.

Шумът на игрището замря за миг; мексиканците пристъпиха напред на пръсти, любопитни да видят какво ще стане. Първата топка беше мълниеносна; прелетя през хоума частица от секундата след като

Каубой я хвърли. Ханк не си и помисли да замахне; нямаше кога. Отстъпи от хоума и сякаш се призна за победен. Погледнах баща си, който клатеше глава. Колко силно можеше да хвърля Каубой?

Тогавя мексиканецът хвърли топката в парабола, която изглеждаше изкушаваща, но излизаше извън зоната. После силна топка, която полетя право към главата на Ханк, но в последната секунда падна на хоума. Лицето на великана стана кървавочервено.

Още една бърза топка. Ханк се хвърли към нея. Два страйка, базите запълнени, два ауа. Без сянка от усмивка Каубой реши малко да си поиграе. Хвърли бавен кърв, който излезе извън полето, а после по-силен, който накара Ханк да приклепне. После по-бавен, който планинецът едва не улучи. Останах с впечатлението, че Каубой може да завърти топката около главата на Ханк, ако поиска. Отбраната отново бърбореше на висок глас.

Третият страйк беше лека топка, която плавно прелетя до хоума; изглеждаше толкова бавна, че и аз бих я улучил. Само че потрепваше и леко променяше курса си. Ханк замахна с всичка сила на педя от нея и отново падна в прахоляка. Изпсува високо и хвърли бухалката до баща ми.

— Мери си приказките — каза татко, като вдигна бухалката.

Ханк промърмори още нещо и се отърси от прахта. Нашата половина от ининга беше свършила.

Мигел отиде на хоума в края на втория. Първият удар на Ханк полетя право към главата му и едва не я улучи. Топката отскочи от силоза и се изтърколи до трета база. Мексиканците мълчаха. Вторият удар беше още по-силен и на две педи навътре. Мигел отново падна в прахта, а съотборниците му започнаха да мърморят.

— Спри с тези глупости! — извика баща ми от мястото си. — Просто хвърляй страйкове.

Както обикновено Ханк се изсмя. Хвърли топката над възвишението, а Мигел я отпрати надясно, където Трот играеше защита с гръб към хоума и гледаше към далечните дървета край реката. Тали хукна след топката и спря, когато стигна края на памука. Сто процента троен.

Следващата топка беше последната за мача. Каубой беше батер. Ханк замахна с всичка сила и хвърли бърза топка право към Каубой. Мексиканецът приклепна, но не успя да отскочи достатъчно бързо и

топката го улучи право в ребрата с ужасния звук на пръснат върху тухлена стена пъпеш. Каубой изкрещя, но веднага хвърли бухалката ми като томахавка, завъртайки я възможно най-бързо. Тя не улучи Ханк там, където трябваше — между очите, а се удари до краката му и рикошира в пицялите му. Великанът изпусва и се понесе към Каубой като разярен бик.

И други хукнаха натам. Баща ми от мястото си. Мистър Спрул иззад силоза. Някои от мексиканците. Аз не помръднах. Стоях си на първа база, твърде изплашен, за да направя и крачка. Всички крещяха и тичаха към хоума.

Каубой не помръдна. За миг остана напълно неподвижен; мургавата му кожа беше влажна, дългите му ръце бяха стегнати, а зъбите му оголени. Когато бикът стигна на няколко педи от него, ръцете на Каубой бързо се плъзнаха по джобовете му и извадиха нож. Едно рязко движение и дългото острие изскочи — лъскава блестяща стомана, и то добре наточена, дума да няма. Чу се изщракване, което години наред нямаше да забравя.

Каубой вдигна ножа пред очите на всички, а Ханк се закова на място.

— Пусни го! — извика той от пет крачки разстояние.

С лявата си ръка Каубой направи лек приканващ жест, сякаш искаше да каже: „Ела де, фукльо. Ела си го вземи.“

Ножът сациса всички и няколко минути цареше тишина. Никой не помръдваше. Чуваше се само тежко дишане. Ханк гледаше втренчено острието, което сякаш растеше. Никой не се съмняваше, че Каубой вече го е използвал, умее да борава с него и с удоволствие би обезглавил Ханк, ако той направи още една крачка.

Тогава баща ми, стиснал бухалката, застана между двамата, а Мигел отиде до Каубой.

— Остави ножа — повтори Ханк. — Бий се като мъж.

— Затваряй си устата — каза баща ми и заплаши и двамата с бухалката. — Никой няма да се бие.

Мистър Спрул дръпна ръката на сина си и каза:

— Ела с мен, Ханк.

Татко погледна Мигел и рече:

— Заведи го в плевнята.

Останалите мексиканци бавно се скупчиха около Каубой и направо го избутаха встрани. Най-накрая той се обърна и тръгна, но ножът още се виждаше. Ханк, естествено, не помръдваше. Стоеше и гледаше как мексиканците се оттеглят, сякаш така демонстрираше победата си.

— Ще го убия това момче — заяви той.

— Стига си убивал — каза баща ми. — Сега върви. И стой далеч от плевнята.

— Хайде — повтори мистър Спрул, а другите — Трот, Тали, Бо и Дейл — се понесоха към предния двор. Когато мексиканците се изгубиха от погледа ни, Ханк тръгна тежко след тях.

— Ще го убия — мърмореше той достатъчно силно, за да го чуе баща ми.

Събрах топките, ръкавиците и бухалката и хукнах след родителите си и баба.

— Аз поне не знам — каза тя. — Веднъж ходи на север. Изглежда, е имало проблеми. Но така и не разбрахме какво е станало.

Сигурен бях, че навсякъде, където отидеше Ханк, щеше да има проблеми.

Сайлърс Крийк минаваше по северната граница на фермата ни и се вливаше в Сейнт Франсис. От двете му страни имаше големи дървета, така че през лятото обикновено беше безопасно място за къпане и плуване. Само че често пресъхваше.

Заведох я по брега до един вир, където водата беше дълбока.

— Тук е най-добре — казах аз.

— Колко е дълбоко? — попита тя, като се огледа.

Водата беше прозрачна.

— Ми някъде дотук ми стига — отвърнах аз, като посочих брадичката си.

— Нали няма никой? — попита малко нервно тя.

— Спокойно. Всички са във фермата.

— Нали ще идеш на пътеката да ме пазиш?

— Дадено — казах аз, без да помръдна.

— И никакво гледане, нали?

Сякаш току-що ме беше спипала. Махнах с ръка, сякаш и през ум не ми е минавало.

— Ама разбира се.

Изкачих се на брега и си намерих местенце на метър и нещо над земята, в клоните на един бряст. Кацнал тук, почти виждах покрива на плевнята ни.

— Люк! — извика тя.

— Да?

— Чист ли е хоризонтът?

— Дааа!

Чух плисък на вода, но продължих да гледам на юг. След една-две минути бавно се обърнах и надзърнах надолу към потока. Не можех да я видя и донякъде си отдъхнах. Вирчето беше до един завой на реката, а клоните на дърветата бяха дебели.

След още една минута започнах да се чувствам излишен. Никой не знаеше, че сме тук, и следователно никой не би се опитал да я гледа. Кога ли пак щях да имам възможност да видя как някое хубаво момиче се къпе? Не си спомнях да има изрична забрана в църквата или в Библията, макар да знаех, че не е редно. Може би обаче не беше толкова тежък грях.

Но тъй като си беше пакост, се сетих за Рики. Какво би направил той в моето положение?

Слязох от бряста и се промъкнах през тревите и храстите, докато не стигнах точно над вирчето. После бавно пропълзях през храстите.

Роклята и бельото ѝ бяха метнати на един клон. Тали беше нагазила дълбоко във водата, а главата ѝ беше покрита с бяла пяна,

докато тя внимателно миеше косата си. Аз се потях, но не дишах. Лежах по корем в тревата и надничах между два големи клона. Бях невидим за нея. Дърветата мърдаха повече от мене.

Тя си тананикаше нещо. Едно хубаво къпещо се момиче, което се радва на хладката вода. Не се оглеждаше страхливо; имаше ми доверие.

Потопи глава във водата, за да отмие шампоана. Пяната беше отнесена от лекото течение. После се изправи и се протегна за сапуна. Беше с гръб към мен и аз ѝ видях дупето, цялото дупе. Беше голаголеничка, също като мен при съботното ми къпане. Това и очаквах. Но потвърждението ме накара да се разтреперам. Неволно вдигнах глава, сигурно за да я видя по-добре, а после отново се скрих, когато се опомних.

Ако ме хванеше, Тали щеше да каже на баща си, който щеше да каже на баща ми, който пък щеше да ме скъса от бой. Майка ми щеше да ми се кара цяла седмица. Баба нямаше да ми говори. Дядо щеше да ми чете конско, но само заради другите. С мен щеше да е свършено.

Застанала до кръста във водата, тя изми ръцете и гърдите си, които виждах отстрани. Никога досега не бях виждал женски гърди и се съмнявам, че друго седемгодишно момче в окръг Крегхед беше виждало. Може би някое дете беше зървало по случайност майка си, но не ми се вярваше момче на моята възраст да се е радвало на подобна гледка.

Кой знае защо, отново се сетих за Рики и изведнъж ми хрумна подличка идея. След като бях видял повечето от срамотиите ѝ, исках да видя всичко. Ако извиках „Змия!“ с пълно гърло, тя щеше да изпищи от ужас. Щеше да забрави за сапуна, гъбата, голотата си и всичко останало и да хукне към брега. Щеше да отиде при дрехите си, но за няколко славни секунди аз щях да видя всичко.

Преглътнах и се опитах да прочистя гърлото си, но усетих колко е пресъхнала устата ми. Сърцето ми биеше лудо, аз се поколебах и така получих ценен урок по търпение.

За да измие краката си, Тали мина по-близо до брега. Излезе от вира, докато водата не ѝ стигна до глезените. Хванала сапуна и гъбата, Тали бавно се навеждаше, протягаше и галеше краката си, дупето и корема. Сърцето ми щеше да се пръсне от биене.

Изплакна се, като плискаше вода по цялото си тяло. А когато свърши, застанала във водата до глезените, прекрасно гола, тя се обърна и погледна право към моето скривалище.

Свих глава и се зарових още по-навътре в тревата. Чаках да изкрещи нещо, но тя не го направи. Вече бях сигурен, че този грях е неппростим.

Промъкнах се назад бавно и безшумно, докато не стигнах до края на памука. После пропълъзях бързо край дърветата и отново заех позицията край пътеката, като че ли нищо не се е случило. Щом я чух да идва, аз се опитах да си придам отегчен вид.

Тали беше с мокра коса и с друга рокля.

— Благодаря, Люк — каза тя.

— Моля — успях да отвърна.

— Така се чувствам много по-добре.

Аз също, помислих си.

Бавно се върнахме вкъщи. Отначало мълчахме, но към средата на пътя тя попита:

— Ти ме видя, нали, Люк? — Тонът ѝ беше лек и игрив, а аз не исках да лъжа.

— Да — отвърнах аз.

— Добре. Не ти се сърдя.

— Наистина ли?

— Наистина. Сигурно е нормално момчетата да гледат момичетата.

Изглеждаше ми нормално и още как. Не знаех обаче какво да кажа.

— Ако дойдеш с мен до потока следващия път, може пак да го направиш.

— Кое?

— Да ме гледаш.

— Добре — съгласих се аз може би твърде бързо.

— Но няма да казваш на никого.

— Няма.

На вечеря побутвах храната си и се опитвах да се преструвам, че нищо не се е случило. Само че ми беше трудно да ям, защото още треперех от вълнение. Виждах Тали толкова ясно, сякаш още бяхме на потока.

Бях направил нещо ужасно. И нямах търпение да го повтора.

— За какво мислиш, Люк? — попита баба.

— За нищо особено — казах аз и се изстрелях обратно в действителността.

— Хайде де — каза дядо. — Нещо има.

Вдъхновението ме осени моментално.

— За оня нож — казах аз.

И четиримата възрастни поклатиха глави неодобрително.

— Мисли за нещо приятно — каза баба.

Не се притеснявай, помислих си аз. Не се притеснявай.

Казах си: „На нас това не може да ни се случи. Рики не кара джип, пък и да караше, не е толкова глупав да попадне на мина. Сигурно ще се върне.“

Не исках да ме хванат, че плача, затова се измъкнах от сградата точно навреме, за да видя как дядо се качва в камиона си. Отидох при него. Седяхме и гледахме дълго време през предното стъкло, а после той мълчаливо включи двигателя и потеглихме.

Минахме покрай магана. Макар че в неделя сутрин той не работеше, всеки фермер тайничко искаше да бумти с пълна пара. И без това се ползваше само три месеца годишно.

Излязохме от града, без да имаме наум някаква конкретна цел, или поне на мен така ми се струваше. Продължихме по черните пътища, покрити с чакъл и прахоляк от памука.

Първите думи на дядо бяха:

— Ей там живеят семейство Сиско. — Той кимна наляво, тъй като не искаше да сваля ръце от кормилото. В далечината зад акрите памук едва се виждаше типична къща на изполичари. Ръждясалият ламаринен покрив беше провиснал, верандата беше наклонена, дворът беше мръсен, а памукът стигаше почти до въжетото за пране. Никой не се мяркаше и слава богу. Доколкото познавах дядо, току-виж, решил да спре в предния двор и да почне кавга.

Продължихме бавно през безкрайно равните памукови поля. Пропусках неделното училище и не можех да повярвам на късмета си. Майка ми щеше да се сърди, но нямаше да спори с дядо. Тя ми беше казала, че дядо и баба се вкопчват в мен, когато най-много се притесняват за Рики.

Дядо видя нещо и ние почти спряхме.

— Това пък е фермата на Ембри — кимна отново той. — Виждаш ли мексиканците?

Проточих врат и най-накрая ги видях, четири-пет сламени шапки в бялото море, които се навеждаха ниско, сякаш ни бяха чули и се криеха.

— Работят в неделя? — попитах аз.

— Да.

Набрахме скорост и накрая те се изгубиха от погледа ни. — Какво ще правиш? — попитах аз, сякаш ставаше въпрос за закононарушение.

— Нищо. Това си е работа на Ембри.

Мистър Ембри беше в настоятелството на нашата църква. Не можех да си представя, че е позволил памукът му да се бере в неделя.

— Мислиш ли, че знае? — попитах аз.

— Може би не. Сигурно мексиканците лесно могат да се промъкнат на полето, след като той иде на църква. — Дядо не звучеше много убедително.

— Но не могат сами да си мерят памука — казах аз и дядо взе, че се усмихна.

— Ами май не — каза той.

Значи излезе, че мистър Ембри позволява на мексиканците си да работят в неделя. Такива слухове имаше всяка есен, но не можех да си представя един църковен настоятел като мистър Ембри да извършва такъв долен грях. Бях стъписай, но не и дядо.

Горките мексиканци. Товарят ги като добитък, карат ги да работят като волове и накрая отнемат единствения им почивен ден, докато собственикът се крие в църквата.

— Дай да не казваме на никого — заяви дядо, доволен, че е потвърдил слуха.

Пак тайни.

Докато вървахме към църквата, чухме богомолците да пеят. Никога не бях стоял отвън, когато трябваше да съм вътре. „Десет минути закъснение“, промърмори под носа си дядо, докато отваряше вратата. Всички стояха прави и пееха, така че успяхме да се шмугнем по местата си без много шум. Погледнах родителите си, но те не ми обърнаха внимание. Когато песента свърши, всички седнаха и аз се

оказах удобно настанен между баба и дядо. Рики може да беше в опасност, но аз определено бях на сигурно място.

Преподобният Ейкърс беше достатъчно умен, за да не засяга въпроса за войната и смъртта. Започна със скръбната новина за Тими Нане, която и без това всички бяха чули. Мисис Докъри беше заведена у дома си, за да се съвземе. Нейният клас в неделното училище планираше различни благотворителни дейности. Както каза преподобният Ейкърс, време беше църквата да се сплоти и да утеша един от своите членове.

Това щеше да бъде най-щастливият ден за мисис Докъри и всички го знаехме.

Ако свещеникът заговореше за войната, след края на службата щеше да му се наложи да се разправя с дядо. Затова той продължи с предварително подготвената си реч. Ние, баптистите, много се гордеехме, че пращаме мисионери по целия свят, и в момента течеше голяма кампания за събиране на пари в тяхна подкрепа. Ето за какво говореше преподобният Ейкърс — да дадем още пари, за да изпратим повече наши хора на места като Индия, Корея, Африка и Китай. Исус ни учел да обичаме всички хора независимо от различията им. А ние баптистите сме имали задачата да покръстим останалия свят.

Аз реших да не давам и цент повече.

Бяха ме научили да дарявам една десета от спечеленото. Правех го с нежелание. Така пишеше в Библията и не беше лесно да се спори. Но брат Ейкърс искаше да дам повече пари по собствено желание. Е, нямаше да стане, поне що се отнасяше до мен. Нито цент от моите пари нямаше да иде в Корея. Сигурен бях, че цялото семейство Чандлър се чувства така. А може би и цялата църква.

Тази сутрин пасторът не беше в стихията си. Проповядваше любов и състрадание, а не грехове и смърт. Ала не му идваше отвътре. При такова необичайно спокойствие аз започнах да клюомам.

След службата не бяхме в настроение за светски разговори. Възрастните тръгнаха право към камиона и потеглихме набързо. В края на града баща ми попита:

— Къде бяхте с дядо ти?

— Ами просто се разходихме с камиона.

— Къде?

Посочих на изток и казах:

— Нататък. Ей тъй, обикаляхме. Мисля, че просто искаше да се измъкне от църквата.

Той кимна, сякаш съжаляваше, че не е дошъл с нас.

Докато дояждахме неделната вечеря, на вратата се почука леко. Баща ми беше най-близо, затова излезе на задната веранда и завари там Мигел и Каубой.

— Майко, теб търсят — каза той и баба бързо излезе от кухнята. Всички я последвахме. Каубой беше гол до кръста; лявата страна на гърдите му беше подута и изглеждаше ужасно. Почти не можеше да вдигне лявата си ръка. Когато баба я раздвижи, той сбърчи лице. Дожаля ми за него. Имаше дори малко кръв, където го беше ударила бейзболната топка.

— Направо се четат шевовете — каза баба.

Майка ми донесе тенджерата с вода и кърпа. След няколко минути на дядо и на татко им омръзна и те си тръгнаха. Сигурен съм, че се притесняваха как ще се отрази раната на производителността.

Баба най-обичаше да се прави на докторка, така че Каубой получи пълно лечение. След като превърза раната, тя го накара да легне на задната веранда, подпрял глава на една възглавничка от канапето ни.

— Не бива да се движи — каза тя на Мигел. После попита: — Много ли те боли?

— Не много — поклати глава Каубой. Английският му ни изненада.

— Чудя се дали да не му дам успокоително — подхвърли баба към майка ми.

Бъркочите на тази жена бяха по-страшни от счупена кост. Аз погледнах ужасено Каубой. Той прекрасно разчете изражението ми и каза:

— Не, никакви лекарства.

Баба донесе от кухнята малко лед в платнена торбичка и внимателно го сложи върху подутите му гърди.

— Дръж така — каза тя и притисна лявата му ръка върху торбичката. Когато ледът го докосна, цялото му тяло се изпъна, но щом мястото изтръпна, Каубой се отпусна. След няколко секунди водата потече по кожата му и започна да капе по верандата. Той затвори очи и задиша дълбоко.

— Благодаря — каза Мигел.

— Сгаааз — обадих се аз и Мигел ми се усмихна.

Оставихме ги и се събрахме на предната веранда за чаша чай с лед.

— Ребрата му са счупени — каза баба на дядо, който смилаше вечерята си на люлката. Той не искаше да отговаря, но след няколко секунди тишина промърмори:

— Хм, лоша работа.

— Трябва да го види доктор.

— И какво ще направи докторът?

— Може да има вътрешен кръвоизлив.

— Може и да няма.

— Ами ако е опасно?

— Ако имаше кръвоизлив, досега да е умрял, нали?

— Ами да — намеси се баща ми.

Тук ставаха две неща. Първо на първо, мъжете се ужасяваха от мисълта да плащат на лекар. Второ и почти толкова важно, и двамата бяха ходили на фронта. Бяха виждали разкъсани тела, парчета от трупове и хора с липсващи крайници, така че не се стряскаха от дреболии. Разните му там ранички и счупени кости си бяха рисковете на живота. Никакви глезотии.

Баба знаеше, че няма да постигне своето.

— Ако умре, ние ще сме виновни.

— Спокойно, Рут, няма да умре — каза дядо. — Пък даже и да умре, няма да сме ние виновни. Ханк му счупи ребрата.

Майка ми се обърна и влезе вкъщи. Пак не се чувстваше добре и аз започвах да се тревожа за нея. Разговорът се прехвърли на памука и аз слязох от верандата.

Промъкнах се зад къщата, където Мигел седеше недалеч от Каубой. И двамата изглеждаха заспали. Шмугнах се в къщата и отидох да видя мама. Тя лежеше с отворени очи.

— Добре ли си, мамо? — попитах аз.

— Разбира се, Люк. Не се тревожи за мен.

Все така казваше. Облегнах се на таблата на леглото ѝ за малко и преди да си тръгна, я попитах:

— Сигурна ли си, че си добре?

— Всичко е наред, Люк — потупа ме по ръката тя.

Отидох в стаята на Рики да си взема топката и ръкавицата. Когато излязох тихичко от кухнята, Мигел си беше отишъл. Каубой седеше на края на верандата, провесил крака надолу, а лявата му ръка притискаше леда към раната. Той още ме плашеше, но в сегашното си състояние едва ли можеше да ми направи нещо.

Преглътнах и протегнах към него топката си, същата, която му беше потрошила ребрата.

— Как го хвърли онзи кърв? — попитах аз. Неприветливото му лице се смекчи и той почти се усмихна.

— Гледай как — каза той и посочи тревата до верандата.

Скочих и застанах до коленете му.

Каубой стисна топката с палеца и показалеца си точно върху шевовете.

— Ето така — каза той. Дядо ми беше показал съвсем същото. — И после я завърташ рязко — добави той, като извъртя китката си така, че пръстите му останаха под топката в момента на хвърлянето. Нищо ново. Взех топката и направих точно каквото ми каза.

Той ме гледаше, без да продума. Леката му усмивка тъй и тъй беше изчезнала. Май много го болеше.

— Благодаря — казах аз. Каубой едва кимна.

После погледът ми попадна върху крайчеца на сгъваемия нож, който се подаваше от дупката в десния преден джоб на работните му панталони. Без да искам, се втренчих в него. Погледнах Каубой, а после и двамата сведохме очи към ножа. Той бавно го извади. Дръжката беше тъмнозелена и гладка, с някаква резба по нея. Каубой вдигна ножа, за да го видя, натисна копчето и острието изхвъркна. Изщрака рязко и аз отскочих назад.

— Откъде го взе? — попитах. Глупав въпрос, който остана без отговор. — Направи го пак.

За секунди той натисна острието до крака си, скри го обратно в дръжката и щракна копчето, докато размахваше ножа пред лицето ми.

— Може ли? — попитах аз.

Той твърдо поклати глава.

— Забивал ли си го в човек?

Каубой остави ножа до себе си и ме изгледа злобно.

— В много хора — отвърна той.

Стигаше ми толкова гледане. Отстъпих назад и се запътих към силоза, където можех да бъда сам. Подхвърлях си топката около час с отчаяната надежда Тали да мине оттук на път към потока.

В понеделник рано сутринта мълчаливо се събрахме край трактора. Така ми се искаше да се промъкна обратно въщи, да се мушна в леглото на Рики и да спя с дни. Без памук, без Ханк Спрул и без нищо, което да ми вгорчава живота. „Ще си почиваме през зимата“, обичаше да казва баба. Така си беше. Щом брането и есенната оран свършеха, нашата фермичка потъваше в зимен сън.

По средата на септември обаче зимата беше далечна мечта. Дядо, мистър Спрул и Мигел бяха застанали до трактора и говореха оживено, а ние останалите се опитвахме да подслушваме. Мексиканците чакаха, скупчени недалеч от нас. Планът беше те да започнат с памука покрай плевнята и полека-лека да стигнат до полето. Останалите щяхме да работим малко по-нататък и ремаркетото щеше да разделя двете групи. Трябваше да има разстояние между Ханк и Каубой, иначе някой пак щеше да пострада.

— Не искам повече неприятности — чух да казва дядо.

Всички знаехме, че Каубой няма да се раздели с ножа си, и се съмнявахме, че Ханк е чак толкова глупав, та да го нападне отново. Сутринта на закуска дядо беше изказал предположението, че Каубой не е единственият въоръжен мексиканец. Едно по-рязко движение на Ханк, и можеше да захвърчат ножове. Тази мисъл беше споделена с мистър Спрул, който увери дядо, че няма да има повече проблеми. Но вече никой не вярваше, че мистър Спрул или който и да било може да контролира Ханк.

Късно снощи беше валяло, но в полето нямаше и следа от влага; памукът беше сух, а от земята вече се вдигаше прахоляк. Но татко и дядо бяха приели дъжда като злокобно предупреждение за неизбежни наводнения, а техните страхове бяха заразителни.

Реколтата ни беше, кажи-речи, идеална, а имахме само няколко седмици да я приберем, преди небето да се продъ-ни. Когато тракторът спря до ремаркетото с памука, бързо грабнахме чувалите си и изчезнахме сред стъблата. Семейство Спрул нито пееха, нито се смееха; откъм мексиканците не долитаеше никакъв звук. А аз изобщо не се помайвах. Берях, та пушек се вдигаше.

Слънцето се вдигна бързо и пресуши росата от памука. Тежкия въздух лепнеше по кожата ми и попиваше в гащеризона ми. От брадичката ми капеше пот. Единствената полза от ниския ми ръст беше, че повечето стъбла бяха по-високи от мен. И малко от малко ми правеха сянка.

Два дни усърдно бране и ремаркетото се напълни. Дядо го закара до града; караше винаги дядо и никога татко. Също като градината на майка ми това задължение беше разпределено много преди да се появя на бял свят. Аз трябваше да се возя с дядо — нещо, което правех с удоволствие, защото си беше разходка до града, пък било и само до магана.

След като вечеряхме набързо, закарахме камиона до полето и закачихме ремаркетото с памука. После се покатерихме отстрани и вързахме брезента, за да не изпада памукът. Струваше ми се престъпление да изгубим и грам от онова, което бяхме набрали с толкова труд.

Като се върнахме къщи, видях мексиканците да дъвчат бавно тортилите си, седнали плътно един до друг зад плевнята. Баща ми беше до бараката за инструменти и лепеше вътрешна гума за предното колело на трактора. Дядо рязко спря камиона.

— Стой тук, ей сега се връщам — каза ми той. Беше забравил нещо.

Когато се показа от къщата, носеше пушката си, която мълчаливо пъхна под седалката.

— На лов ли ще ходим? — попитах аз, макар прекрасно да знаех, че няма да получа отговор.

Историята с Джери Сиско не се обсъждаше нито на вечеря, нито на верандата. Мисля, че възрастните се бяха разбрали да не подкачат темата поне в мое присъствие. Пушката обаче предоставяше какви ли не възможности.

Веднага си въобразих престрелка до магана в стил Джийн Отри. От едната страна добрите, значи фермерите, естествено, гърмят и се крият между ремаркетата с памук; лошите, братята Сиско и приятелите им, отвръщат на огъня от другата страна. Из въздуха се разлетява памук, докато ремаркетата се удрят едно в друго. Трошат се прозорци. Камиони се взривяват. Още преди да минем моста, паркингът пред магана е осеян с трупове.

— Ще убиваш ли някого? — попитах аз в опит да принудя дядо да каже нещо.

— Гледай си работата — изръмжа той и смени скоростта. Може би трябваше да си разчисти сметките с някой, който го беше обидил. Това ми припомни една от любимите семейни истории. Когато бил много по-млад, дядо като всички фермери работел с впряг мулета. Това било много преди тракторите, когато цялата работа се вършела от хора и животни. Един непрокопсан съсед на име Улбрайт видял на полето дядо, който очевидно имал проблеми с мулетата. Според Улбрайт дядо удрял горките животни по главите с голяма сопа. По-късно разказал това в кафенето и добавил: „Ако имах мокър чувал, щях да го науча аз Илай Чандлър.“ Дядо подочул нещо. Няколко дена по-късно на здрачаване взел един чувал, излял в него кофа вода, прескочил вечерята и изминал пешком пет километра до къщата на Улбрайт. Или десет, или петнайсет, в зависимост от това кой разказваше.

Щом стигнал, извикал на Улбрайт да излезе да се разберат. Улбрайт тъкмо довършвал вечерята си. Някои твърдяха, че имал пълна къща с деца. Както и да е, той отишъл до вратата, погледнал през стъклото към двора и решил, че вътре е по-безопасно.

Дядо на няколко пъти му извикал да излезе. „Ето ти чувала, Улбрайт! — крещял той. — Излез си довърши работата.“

Улбрайт се скрил по-навътре в къщата и когато станало ясно, че няма да излезе, дядо метнал мокрия чувал през вратата. После извървял пет, десет или петнайсет километра обратно до вкъщи и си легнал, без да вечеря.

Слушал бях тази история достатъчно често, за да ѝ вярвам. Дори и майка ми ѝ вярваше. На млади години Илай Чандлър бил скандалджия, а и на шейсет не му трябваше много.

Но не би убил никого освен при самоотбрана. Освен това предпочиташе да използва юмруци или по-безобидни оръжия като чували. Пушката беше с нас просто за всеки случай. Семейство Сиско бяха ненормални.

Когато пристигнахме, маганът гърмеше с пълна пара. Пред нас имаше дълга опашка ремаркета и аз разбрах, че ще чакаме с часове. Когато дядо изключи двигателя и забарабани с пръсти по кормилото, беше вече тъмно. „Кардинале“ играеха и аз умирах от нетърпение да се върна вкъщи.

Преди да излезе от камиона, дядо огледа ремаркетата, тракторите, фермерите и работниците в магана, които сновяха наоколо. Следеше за нещо нередно и като не забеляза нищо, най-сетне каза:

— Аз ще ида да видя. Ти стой тука.

Гледах го как затътри крака по чакъла и се спря до група мъже пред магана. Остана известно време там, като говореше и слушаше. Друга групичка се беше събрала до едно ремарке на опашката пред нас; млади мъже, които пушеха, говореха и чакаха. Макар че маганът не спираше, работата вървеше бавно.

Зърнах някой да се приближава иззад камиона.

— Здравсти, Люк — стресна ме гласът му. Обърнах се и видях дружелюбната физиономия на Джеки Мун от северната част на града. Джеки беше по-голям от мен.

— Здравсти, Джеки — отвърнах с облекчение аз. За част от секундата бях помислил, че някой Сиско ми е устроил засада. Джеки се облегна на предната броня с гръб към магана и извади вече завит цигара.

— Нещо ново от Рики? — попита той.

Зяпах цигарата.

— Ами няма — казах аз. — Получихме писмо преди две-три седмици.

— Как е той?

— Май че добре.

Джеки драсна клечка по ламарината на камиона ни и запали цигарата. Беше висок и кльоцав. Открай време си беше баскетболна звезда в гимназията в Монет. Двамата с Рики бяха играли заедно, докато Рики не го хванаха да пуши зад училище. Треньорът, загубил крак във войната ветеран, изхвърли Рики от отбора. Дядо обикаляше фермата цяла седмица и заплашваше да убие по-малкия си син. Рики ми каза тайно, че и без това баскетболът му бил омръзнал. Искал да играе футбол, но училището нямало футболен отбор заради брането на памука.

— Може да ида там — каза Джеки.

— В Корея ли?

— Аха.

Исках да питам защо смята, че трябва да ходи в Корея. Колкото и да мразех памука, по-добре това, отколкото някой да стреля по теб.

— Ами баскетболът? — попитах аз. Носеха се слухове, че ще го вземат в щатския отбор на Арканзас.

— Зарязвам училището — отвърна той и издуха облак дим.

— И защо?

— Писна ми. Вече дванайсет години ту почвам, ту прекъсвам. Никой от нашите не е учил толкова. Мисля, че вече знам достатъчно.

В нашия окръг децата непрекъснато напускаха училище. Рики на няколко пъти се опитва да се измъкне, а на дядо вече му беше все едно. Баба обаче наложи своето и Рики най-накрая завърши.

— Там убиват много момчета — каза той, зареял поглед в далечината.

Тъкмо това не ми се щеше да чувам и не казах нищо. Джеки допуши цигарата си и пъхна ръце дълбоко в джобовете си.

— Викат, че си видял боя със Сиско — каза той.

Предполагах, че ще стане въпрос за това при идването ни в града. Спомних си строгото предупреждение на баща ми да не говоря с никого за станалото.

На Джеки обаче можеше да се вярва. Двамата с Рики бяха израснали заедно.

— Много хора го видяха — казах аз.

— Да, ама никой не ще да говори. Планинците не обелват и дума, защото става въпрос за техен човек. Местните мълчат, защото Илай им казал да си затварят устите. Поне те така твърдят.

Вярвах му. Нито за миг не се съмнявах, че Илай Чандлър използваше баптистките братя, за да обърне нещата в своя полза поне докато не се прибереше памукът.

— Ами братята Сиско? — попитах аз.

— Никой не ги е виждал. Нещо са се покрили. Погребението беше миналия петък. Те сами изкопаха гроба. Заровиха го до ветилската църква. Стик не ги изпуска от поглед.

Отново настана мълчание, а маганът бръмчеше зад нас. Джеки извади още една цигара, запали я и най-сетне каза:

— Видях те на боя.

Сякаш ме бяха хванали на местопрестъплението. Не можах да измисля нищо освен:

— Е, и?

— Видях те с малкия Пинтър. А когато онзи планинец взе дървото, погледнах ви и си казах: „Тия деца не трябва да гледат това.“ И бях прав.

— По-добре да не го бях гледал.

— И аз — каза той и изпусна красиво кръгче дим.

Озърнах се към магана, за да се уверя, че дядо не е наблизил. Още беше някъде вътре, в малкия кабинет, където собственикът на магана държеше книгата си. Бяха надошли и други хора, чиито ремаркета бяха паркирани зад нас.

— Приказвал ли си със Стик? — попитах аз.

— Не. И не мисля да приказвам. А ти?

— Да, той дойде вкъщи.

— Е, говори ли с планинеца?

— Аха.

— Значи Стик знае как се казва?

— Ами май да.

— Защо не го арестува?

— Не съм сигурен. Казах му, че бяха трима срещу един.

Джеки изсумтя и плю на земята.

— Вярно е, но не биваше някой да умира. Не ги обичам тия от семейство Сиско, никой не ги обича, но не трябваше да ги бие така зверски.

Не казах нищо. Джеки смукна от цигарата и заговори, а димът излизаше от устата и носа му.

— Лицето му беше кръвясало, очите му светеха, после изведнъж замръзна и погледна надолу, като че ли някакъв призрак го сграбчи и го накара да спре. Сетне отстъпи назад, изправи се и ги погледна, сякаш някой друг ги беше подредил така. След това си тръгна, отиде на главната улица, а другите Сиско и хората им хукнаха при момчетата. Взеха на заем пикапа на Ро Дънкан и ги откараха вкъщи. Джери така и не се събуди. Самият Ро завел Джери в болницата посред нощ, но казва, че вече бил умрял. Черепът му бил спукан. Жив късмет си е, че и другите не умряха. Той и тях удряше колкото Джери. Такова нещо не бях виждал.

— И аз.

— На твое място известно време бих стоял настрана от побоите. Малък си още.

— Не се притеснявай. — Погледнах към магана и видях дядо. — Илай идва — казах аз.

Джеки хвърли цигарата и я стъпка.

— Не казвай на никого какво ти разправих.

— Добре.

— Не искам да се забърквам с оня планинец.

— Гроб съм.

— Много здраве на Рики. Пиши му да се държи, че идвам.

— Добре, Джеки.

Той изчезна толкова тихо, колкото беше дошъл.

Още тайни за пазене.

Дядо откачи ремаркетото и седна зад кормилото.

— Няма да чакаме три часа — промърмори той и включи двигателя. Оставихме магана и излязохме от града. Някъде късно вечерта някой работник от магана щеше да закачи ремаркетото ни с едно тракторче и да го придърпа по-напред. Памукът щеше да бъде засмукан в магана и час по-късно оттам щяха да излязат две спретнати бали. Някой щеше да ги претегли и да отреже от всяка малка мостра за купувачите. След закуска дядо щеше да се върне на магана, за да вземе ремаркетото. Щеше да огледа балите и мострите, а после щеше да си намери нови проблеми.

На другия ден пристигна писмо от Рики. Баба го беше сложила на кухненската маса, за да го видим, като влизаме с влачеци се крака и схванати гърбове. Този ден бях набрал трийсет и пет кила памук, което беше световен рекорд за седемгодишно момче, макар че рекордите бяха съмнителни при толкова лъжи. Особено от страна на децата. И дядо, и татко вече беряха по двеста и двайсет кила всеки ден.

Баба си тананикаше и се усмихваше, от което разбрахме, че новините са добри. Тя грабна писмото и ни го прочете на глас. Вече го беше научила наизуст.

„Мили мамо, татко, Джеси, Катлин и Люк,

Надявам се, че вкъщи всичко е наред. Не съм предполагал, че памукът може да ми липсва, но как ми се иска да съм си сега у дома! Всичко ми липсва — фермата, пърженото пиле и «Кардинале». Да не повярваш, че

«Доджърс» спечелиха шампионата! Призлява ми, като си помисля.

Аз тук съм добре. Всичко е спокойно. Вече не сме на фронта. Моята рота е на около седем километра в тила и гледаме малко да си отспим. На топло сме, почиваме си, похапваме добре и в момента никой не стреля по нас и ние не стреляме по никого.

Наистина мисля, че скоро ще се върна. Май върви на добре. Чуваме слухове за мирни преговори и други такива, така че стискаме палци.

Получих последните ви писма, които значат много за мен. Така че продължавайте да пишете. Люк, писмото ти беше малко кратичко, напиши ми по-дълго. Трябва да свършвам. Обичам ви всички.

Рики“

Предавахме си писмото от ръка на ръка, препрочетохме го няколко пъти, а после баба го сложи в кутията от пури до радиото. Всички писма от Рики бяха там и нерядко се случваше да мина нощем през кухнята и да заваря дядо или баба да ги четат.

Новото писмо ни накара да забравим за мускулната треска и слънчевото изгаряне. Всички ядохме бързо, за да можем да седнем около масата да подем на Рики.

С помощта на дъската ми за писане и един молив аз му разказах всичко за Джери Сиско и Ханк Спрюл, без да спестявам нито една подробност. Кръвта, счупеното дърво, Стик Пауърс, всичко. Не знаех правописа на много думи, така че просто рискувах. Ако някой можеше да ми прости грешките, това беше Рики. Понеже не исках да знаят, че пръскам клюки чак в Корея, гледах да прикривам дъската колкото мога.

Пет писма бяха написани едновременно. Сигурен съм, че Рики щеше да получи пет версии за едни и същи събития. Докато пишех, възрастните разказваха смешни истории. Това беше щастлив миг посред брането на памука. Дядо включи радиото и слушахме мача на „Кардинале“, а писмата ни ставаха все по-дълги и по-дълги.

Докато седяхме край кухненската маса, смеехме се, пишехме и следяхме мача, никой не се и съмняваше, че Рики ще се върне.

Нали така каза.

В четвъртък следобед мама ме намери на полето и ме повика, че съм ѝ трябвал в градината. Аз с удоволствие свалих чувала си и оставих другите сред памука. Отидохме до къщата пеша, и двамата доволни, че работният ден е свършил.

— Трябва да навестим семейство Лечър — каза тя по пътя. — Толкова се притеснявам за тях. Може да гладуват.

Семейство Лечър имаха градина, макар и не кой знае каква. Съмнявах се, че стоят гладни. Сигурно нямаха и тро-хичка излишна, но в окръг Крегхед всеки имаше какво да яде. Дори и най-бедните изполичари успяваха да си отгледат домати и краставици. Всяко фермерско семейство имаше по няколко кокошки носачки.

Майка ми обаче беше твърдо решена да види Либи, за да може да потвърди или отхвърли слуховете.

Като влязохме в градината, разбрах към какво се стреми майка ми. Ако побързахме и стигнем до къщата на Лечър преди залез, родителите и всички деца щяха да са на полето. Ако наистина беше бременна, Либи щеше да си стои вкъщи, най-вероятно сама. Нямаше да има друг избор, освен да излезе да вземе зеленчуците ни. Можехме да я заслепим с християнското си милосърдие, докато закрил-ниците ѝ ги нямаше. Планът беше страхотен.

Под строгия надзор на мама започнах да бера домати, краставици, грах, зелен боб и царевица — горе-долу всичко, което растеше в градината.

— Откъсни онова доматиче вдясно, Люк — нареждаше тя. — Не, не, този грах може да почака. Не, тази краставица не е съвсем узряла.

Макар често да береше зеленчуците сама, мама предпочиташе да наглежда работата. Балансът в градината можеше да се поддържа само ако тя стоеше отстрани, гледаше всички лехи и с окото на художник направляваше моите усилия или тези на баща ми.

Мразех градината, но в момента повече мразех полето. Всичко беше по-добро от брането на памук.

Като се протегнах за един кочан царевица, видях нещо, което ме накара да замръзна. До градината имаше малка ивица трева, твърде тясна за игра на топка и следователно непотребна. До нея се намираще

източната стена на къщата ни, откъдето не минаваше никой. От западната страна беше кухненската врата, мястото за паркиране на камиона и пътеката към плевнята и бараките в двора и полето. Всичко ставаше от западната страна и нищо от източната.

В ъгъла, откъм градината и далеч от всички погледи, някой беше боядисал част от долните дъски. С бяла боя. Останалата къща си беше бледокафява както винаги, същият невзрачен цвят на старите дебели дъбови дъски.

— Какво има, Люк? — попита мама. Тя никога не бързаше в градината, която беше нейно убежище, но днес беше планирала засада и нямаше време за губене.

— Не знам — казах аз, без да помръдна.

Застана до мен и надникна през царевичката, която опасваше градината ѝ и я скриваше, а когато погледът ѝ падна върху боядисаните дъски, тя също се вкамени.

Боята беше плътно нанесена в ъгъла, но прозираше там, където долните дъски стигаха до гърба на къщата. Очевидно работата продължаваше. Някой боядисваше къщата ни.

— Трот — каза тихо мама. Ъгълчетата на устата ѝ започваха да се извиват в усмивка.

Не се бях сетил за Трот, още няхах време да мисля кой е виновникът, но веднага ми стана ясно, че това е негово дело. Та кой друг да бъде? Кой друг се мотаеше по цял ден из предния двор без работа, докато всички бяхтехме на полето? Кой друг щеше да работи с такава жалка скорост? Кой друг можеше да бъде толкова тъп, че да боядисва чужда къща без разрешение?

Нали Трот беше този, който изкрещя на Ханк да спре да ме дразни за малката ни небоядисана селяшка къща. Трот ми се беше притекъл на помощ.

Но откъде беше взел пари за боя? И изобщо защо му беше хрумнало да го прави? Ох, имаше десетки въпроси.

Мама направи крачка назад и излезе от градината. Последвах я до ъгъла на къщата, където огледахме боята. Можехме да я помиришем и май лепнеше. Претърсихме с очи предния двор. Трот не се виждаше никакъв.

— Какво ще правим? — попитах аз.

— Засега нищо.

— Ще кажеш ли на някого?

— Ще говоря с баща ти. Междувременно нека го пазим в тайна.

— Нали каза, че момчетата не трябва да имат тайни.

— Само от родителите си.

Напълнихме две кошници със зеленчуци и ги натоварихме в камиона. Майка ми шофираше горе-долу веднъж месечно. Със сигурност можеше да се справи с дядовия камион, но не беше спокойна зад кормилото. Стисна го здраво с една ръка, изключи от скорост и завъртя ключа. Заподскачахме напред-назад и дори се разсмяхме, когато старото возило занесе леко. На тръгване видяхме Трот да лежи под камиона на Спрул и да ни гледа иззад една гума.

Веселбата свърши няколко минути по-късно, когато стигнахме до реката.

— Дръж се, Люк — каза мама, понамали скоростта и се наведе над кормилото с изплашен поглед. За какво да се държа? Беше тесен мост без перила. Ако тя кривнеше встрани, и двамата щяхме да потънем.

— Няма страшно, мамо — казах не особено убедено аз.

— Разбира се — отвърна тя. И преди бях пресичал моста с нея и винаги си беше приключение. Спирахме да дишаме, преди да стигнем твърда земя от другата страна.

— Браво, мамо — казах аз.

— Лесна работа — отдъхна си най-сетне тя.

Отначало не видях никой от Лечърви на полето, но като наближихме къщата, зърнах няколко сламени шапки навътре в памука, в далечния край на парцела им. Не можех да разбера дали са ни чули, но във всеки случай не спряха да берат. Паркирахме близо до предната им веранда, докато прахът около камиона се слягаше. Преди да излезем, мисис Лечър се появи на предните стълби, като бясно триеше ръце в някакъв парцал. Сякаш си беше говорила сама. Видя ми се много разтревожена.

— Здравейте, мисис Чандлър — каза тя. Не изглеждаше добре. Не знаех защо никога не нарича майка ми на малко име. Беше по-стара и имаше поне шест деца повече.

— Здравей, Дарла. Донесохме ви малко зеленчуци.

Двете жени застанаха една срещу друга.

— Толкова се радвам, че сте тук — каза мисис Лечър със силно притеснен тон.

— Какво има?

Мисис Лечър ме погледна, но само за миг.

— Нуждая се от помощ. Мисля, че Либи ще ражда.

— Ще ражда ли? — учуди се майка ми, сякаш за пръв път чуваше.

— Да. Май вече почват болките.

— Да повикаме доктор тогава.

— Не, не. Не можем да направим това. Никой не бива да разбере. Никой. Трябва да го пазим в тайна.

Бях пролазил в задната част на камиона и се бях сгушил, та мисис Лечър да не ме вижда. Предполагах, че така ще каже повече. Щеше да се случи нещо важно и аз не исках да пропусна нито дума.

— Толкова се срамуваме — изхлипа тя. — Либи не иска да каже кой е бащата, а в момента и не ме интересува. Искам само бебето да се роди.

— Но ви трябва доктор.

— Не, не. Никой не бива да разбере. Ако дойде докторът, целият окръг ще научи. Трябва да пазим тайна, мисис Чандлър. Нали ми обещавате?

Горката жена направо плачеше. Тя отчаяно искаше да запази в тайна това, за което Блек Оук говореше от месеци.

— Дай да я видя — каза майка ми, без да отговори на въпроса. Жените тръгнаха към къщата. — Люк, ти стой в камиона — подхвърли майка ми през рамо.

Щом те се скриха, аз обиколих къщата и надникнах през първия изпечил ми се прозорец. Видях мъничка всекидневна със стари мръсни дюшеци на пода. До следващия прозорец чух гласовете им. Спрях и се заслушах. Зад мен беше полето.

— Либи, това е мисис Чандлър — казваше мисис Лечър. — Тя дойде да ти помогне.

Либи прошепна нещо, което не разбрах. Май страшно я болеше. После я чух да казва:

— Толкова съжалявам.

— Всичко ще бъде наред — каза майка ми. — Кога започнаха болките?

— Преди около час — отвърна мисис Лечър.

— Толкова ме е страх, мамо — каза много по-високо Либи. Гласът ѝ беше изпълнен с ужас. Двете жени се опитаха да я успокоят.

След като вече бях запознат с женската анатомия, умирах от желание да видя бременно момиче. Тя обаче звучеше твърде близо до прозореца, а ако ме спипаха да надничам, татко щеше да ме пердаши цяла седмица. Да гледаш без позволение раждаща жена сто на сто беше грях, и то от най-тежките. Можеше дори да ослепея на място.

Но не успях да се сдържа. Наведох се и пропъльзях точно под перваза. Свалих сламената си шапка и тъкмо се изправях, когато една буца пръст прелетя на по-малко от половин метър от главата ми. Заби се в стената с трясък, като разтърси паянтовите дъски и изплаши жените така, че те изпищяха. Парченца пръст ме удариха по лицето. Аз паднах на земята и се изтърколих по-далеч от прозореца. После станах на крака и погледнах към полето.

Пърси Лечър стоеше наблизко между два реда памук. В едната си ръка държеше нова буца пръст, а с другата сочеше към мен.

— Твоят син — каза един глас.

Погледнах към прозореца и зърнах главата на мисис Лечър. Още един поглед към Пърси и побегнах като напъдено куче към камиона. Скочих на предната седалка, вдигнах прозореца и зачаках майка ми.

Пърси изчезна в полето. Скоро щеше да се мръкне, а аз исках да си тръгнем, преди да са дошли останалите.

Два дребосъка се появиха на верандата, и двамата голи, момче и момиче, а аз се запитах как ли им се струва така им да роди още едничко. Те само ме гледаха втренчено.

Майка ми излезе бързо. Мисис Лечър вървеше по петите ѝ и говореше като картечница по пътя към камиона.

— Ще доведе Рут — каза мама. Имаше предвид баба ми.

— Моля ви, и побързайте — отвърна мисис Лечър.

— Рут е израждала много бебета.

— Моля ви, доведете я. И не казвайте на никого, за бога. Нали можем да ви вярваме, мисис Чандлър?

Майка ми тъкмо отваряше вратата и се опитваше да влезе.

— Разбира се, че можете.

— Толкова се срамуваме — избърса сълзите си мисис Лечър. — Моля ви, не казвайте на никого.

— Всичко ще бъде наред, Дарла — каза майка ми и завъртя ключа. — Ще се върна след половин час.

Тръгнахме на заден и след няколко подскока и удряне на спирачки се обърнахме и напуснахме фермата на Лечър. Мама караше много по-бързо и това в общи линии заемаше вниманието ѝ.

— Видя ли Либи Лечър? — попита накрая тя.

— Не — изстрелях твърдо аз. Очаквах този въпрос и бях готов с истината.

— Сигурен ли си?

— Да.

— А какво правеше до къщата?

— Само си вървях, когато Пърси ме замери с буца пръст. Тя се удари в къщата. Не съм виновен аз, а Пърси. — Думите ми бяха бързи и уверени, а знаех, че мама иска да ми повярва. Имаше си по-важни грижи.

Спряхме на моста. Тя намали скоростта, затаи дъх и отново каза:

— Дръж се, Люк.

Баба беше в задния двор, сушеше лицето и ръцете си до помпата и се готвеше да се захване с вечерята. Тичах, за да не изоставам.

— Трябва да идем при семейство Лечър — каза мама. — Онова момиче ражда и майка ѝ иска ти да акушираш.

— О, боже — въздъхна баба, а уморените ѝ очи изведнъж живнаха в предчувствие за приключението. — Значи наистина е бременна.

— И още как. От един час ражда.

Слушах внимателно и адски се радвах, че участвам, когато внезапно и без никаква причина двете жени се обърнаха и ме изгледаха.

— Влизай вътре, Люк — нареди доста строго майка ми и продължи да сочи, като че ли не знаех къде ни е къщата.

— Какво да правя? — попитах обидено аз.

— Просто се махни — каза тя и аз бавно се отдалечих. Те заговориха по-тихо и когато мама ме извика, аз бях на задната веранда.

— Люк, тичай на полето да доведеш баща си! Трябва ни!

— И побързай! — добави баба. Умираще си от радост, че си е намерила истинска пациентка.

Не исках да се връщам на полето и щях да поспоря, ако Либи Лечър не раждаше в момента.

— Ей сегичка — извиках аз и хукнах.

Татко и дядо бяха до ремаркетото и мереха памук за последен път този ден. Наближаваше пет часът и семейство Спрул се беше събрало с тежките си чували. Мексиканците не се виждаха никакви.

Успях да дръпна баща си настрани и да му обясня положението. Той каза нещо на дядо и двамата се затътрихме обратно към къщи. Баба събираше важни според нея неща — спирт за разтривка, кърпи, болкоуспокояващи и шишета с такива отвратителни илачи, че Либи щеше да забрави за раждането. Подреждаше арсенала си на кухненската маса и никога не я бях виждал да действа толкова чевръсто.

— Измий се! — нареди тя на баща ми. — Ти ще ни закараш. Може да отнеме много време. — Личеше си, че той не е чак дотам възхитен, но нямаше да седне да спори с майка си.

— И аз ще се измия — обадох се.

— Ти никъде няма да ходиш — каза майка ми. Тя беше до мивката и режеше домати. Аз и дядо щяхме да ядем остатъците от обяда заедно с обичайната чиния домати и краставици.

Тръгнаха бързо. Баща ми зад кормилото, майка ми напъхана между него и баба. Отиваха да спасят Либи. Аз заставах на предната веранда и ги гледах как набират скорост. Камионът вдигна облак прах, а после спря до реката. Страшно ми се ходеше с тях.

Щяхме да вечеряме боб и студени питки. Дядо мразеше остатъците. Той смяташе, че жените е трябвало да приготвят вечерята, преди да се заемат със семейство Лечър. Но дядо и без това беше против да им се носи храна.

— А защо трябваше да ходят и двете жени? — промърмори той, докато сядаше. — Любопитни като свраки, а, Люк?

Нямат търпение да идат и да видят бременното момиче.

— Аха — казах аз.

Той набързо благослови храната и ние задъвкахме мълчаливо.

— С кого играят „Кардинале“? — попита дядо.

— С „Редс“.

— Искаш ли да слушаш?

— Естествено. — Всяка вечер слушахме мачове. Какво друго да правим?

Разчистихме масата и сложихме мръсните си чинии в мивката. Дядо никога не би ги измил; това беше женска работа. След мръкване седнахме на верандата на обичайните си места и зачакахме Хари Кери и „Кардинале“. Въздухът беше тежък и все още ужасно горещ.

— За колко време се ражда едно бебе? — попитах аз.

— Зависи — отвърна дядо от люлката си. Само това каза и след като изчаках достатъчно, аз попитах:

— От какво зависи?

— О, от много неща, Люк. Някои бебета изскачат веднага, други се бавят с дни.

— Аз колко се бавих?

Той се замисли за миг.

— Не си спомням. Първите бебета обикновено искат повече време.

— Ти там ли беше?

— Не, аз бях на трактора.

На дядо не му се говореше за бебета и разговорът замря.

Видях Тали да се измъква от предния ни двор и да изчезва в тъмнината. Семейство Спрул се готвеха за сън; огънят им беше почти загаснал.

„Редс“ отбелязаха четири точки в първия ининг. Дядо толкова се разстрои, че си легна. Аз изключих радиото и седнах на верандата да гледам за Тали. Скоро чух дядо да хърка.

Бях твърдо решен да седя на стъпалата и да чакам родителите ми и баба да се върнат от фермата на Лечър. Представях си какво е там; жените в задната стая с Либи, а мъжете седят отпред с децата, колкото се може по-далеч от раждането. Къщата им се намираще просто от другата страна на реката, изобщо не беше далеч, а а пропусках приключението.

Умората ме надвиваше и заклюмах. В лагера на Спрул беше тихо и тъмно, но още не бях видял Тали да се връща.

Минах на пръсти през къщата, чух хъркането на дълбоко заспалия дядо и отидох на задната веранда. Седнах на края и провесих крака. Полето зад плевнята и силоза беше сивкаво, когато луната се показва през пръснатите по небето облаци. Иначе бяха скрити в

чернилката. Видях Тали да върви сама по главния път през полето, докато луната я огря за миг. Не бързаше. После всичко отново почерня. Дълго време не чух нито звук, докато Тали не настъпи някакво клонче близо до къщата.

— Тали — прошепнах аз колкото се може по-силно.

— Ти ли си, Люк? — отвърна тя след дълга пауза.

— Тук съм — казах аз. — На верандата.

Тя беше боса и вървеше безшумно.

— Какво правиш там, Люк? — каза тя, като застана пред мен.

— Къде беше? — попитах аз.

— Разхождах се.

— Защо се разхождаше?

— Не знам. Понякога трябва да се измъкна от нашите.

Това определено ми звучеше смислено. Тя седна до мен на верандата, вдигна полата си над коленете и започна да люлее крака.

— Понякога просто ми се иска да избягам от тях — каза много тихо тя. — Ти никога ли не си искал да избягаш, Люк?

— Ами не. Аз съм само на седем години. Но няма цял живот да живея тук.

— Ами къде?

— В Сейнт Луис.

— И защо в Сейнт Луис?

— Там играят „Кардинале“.

— Бейзболист ли ще ставаш?

— Да.

— Ти си умно момче, Люк. Само глупак може да иска цял живот да бере памук. Аз пък искам да ида на север, където е студено и има много сняг.

— Къде точно?

— В Канада.

— Там имат ли бейзбол?

— Мисля, че не.

— Тогава забрави.

— Не, красиво е. Учихме в училище по история. Канада е основана от французите, затова всички говорят на френски.

— Ти знаеш ли френски?

— Не, но мога да го науча.

— Лесно е. Аз вече говоря испански. Хуан ме научи миналата година.

— Наистина ли?

— Кажи още нещо. Брей!

— Видя ли, казах ти, че е лесно. Колко далече е Монреал?

— Не съм сигурна. Мисля, че е доста далече. И затова искам да ида там.

Изведнъж в стаята на дядо светна лампа. Светлината падна на отсрещния край на верандата и ни стресна.

— Тихо — прошепнах аз.

— Кой е? — отвърна ми шепнешком тя и се сви, сякаш се пазеше от куршуми.

— Дядо отива да пие вода. Той става по цяла нощ.

Дядо отиде в кухнята и отвори хладилника. Виждах го през стъклото на вратата. Изпи две чаши вода, затътри се обратно в стаята си и угаси лампата. Когато отново стана тихо и тъмно, Тали каза:

— Защо става по цяла нощ?

— Притеснява се. Рики е на фронта в Корея.

— Кой е Рики?

— Чичо ми. Той е на деветнайсет години.

Тали се замисли за миг и попита:

— Той симпатяга ли е?

— Не знам. Не съм си задавал такъв въпрос. Той ми е най-добрият приятел и аз искам да се върне.

Замислихме се за миг за Рики, докато краката ни се люлееха във въздуха и нощта изтичаше.

— Хей, Люк, камионът ви замина преди вечеря. Къде отидоха вашите?

— При семейство Лечър.

— А те кои са?

— Едни изполичари от другата страна на реката.

— Защо ще ходят там?

— Не мога да ти кажа.

— Защо?

— Защото е тайна.

— Каква тайна?

— Голяма.

— Хайде де, Люк. Ние вече имаме наши си тайни, нали?

— Май да.

— Не казах на никого, че си ме гледал на потока, нали така?

— Май не.

— А ако кажа, лошо ти се пише, нали?

— Сигурно.

— Добре тогава. Аз мога да пазя тайни и ти можеш да пазиш тайни. Кажете сега какво става у семейство Лечър?

— Ама обещавах да не казвам.

— Гроб съм.

И без това целият град знаеше, че Либи е бременна. Каква полза да се преструваме, че е тайна?

— Ами тяхната дъщеря Либи Лечър ще си има бебе. Сега го ражда.

— На колко е години?

— На петнайсет.

— Божичко!

— А те се опитват всичко да остане скрито-покрито. Не щат да викат лекар, защото цял свят ще разбере. Затова помолиха баба да иде да помогне за раждането.

— Защо го пазят в тайна?

— Защото Либи не е омъжена.

— Без майтап? Кой е бащата?

— Не казва.

— Никой ли не знае?

— Никой освен Либи.

— Ти познаваш ли я?

— Виждал съм я, но Лечърви са много народ. Познавам брат й Пърси. Той казва, че бил на дванайсет години, но не ми се вярва. Трудно се познава, защото не ходят на училище.

— Знаеш ли как забременяват момичетата?

— Май не.

— Тогава по-добре да не ти казвам.

Нямах нищо против. Рики веднъж се беше опитал да ми говори за момичета, но на мен ми призля.

Докато Тали смилаше сочната клюка, краката ѝ се люлееха побързо.

— Реката не е далеч — каза тя.

— Към километър и половина.

— Колко далече от другата страна живеят тия хора?

— Съвсем наблизно по един черен път.

— Виждаш ли си как се ражда бебе, Люк?

— Не. Виждаш съм теленца и кученца, ама не и истинско бебе.

— И аз не съм.

Тя скочи на крака, сграбчи ръката ми и ме смъкна от верандата. Силата ѝ беше учудваща.

— Хайде, Люк. Да идем да видим каквото можем. — Докато намисля какво да ѝ отговоря, тя вече ме влачеше след себе си.

— Ти си луда, Тали — запротестирах аз, като се опитвах да я спра.

— Не, Люк — прошепна тя. — Това е приключение, също като онова на потока оня ден. Хареса ти, нали?

— О, и още как!

— Тогава ми имай доверие.

— Ами ако ни хванат?

— Как ще ни хванат? Тук всички спят. Дядо ти току-що се събуди и през ум не му мина да те търси. Хайде де, не бъди бълзливец.

Внезапно осъзнах, че с Тали бих отишъл навсякъде.

Промъкнахме се зад дърветата, през следите от камиона и оттам към пътя, като гледахме да вървим възможно по-встрани от семейство Спрул. Чувахме хъркането и тежкото дишане на най-последно заспали уморени хора. Стигнахме безшумно до пътя. Тали се ориентираше бързо и ловко в тъмното. Застанахме с лице към реката, а луната се показва и стана малко по-светло. Тясното шосе едва позволяваше два камиона да се разминат на косъм, а близо до краищата му растеше памук. Без луна трябваше да внимаваме къде стъпваме, но на светло можехме да вдигнем глави и да погледнем напред. И двамата бяхме боси. Имаше камъчета точно колкото да ни карат да побързаме, но стъпалата ни бяха като кожата на бейзболната ми ръкавица.

Страхувах се, но бях решил да не го показвам. Тали сякаш не знаеше какво е страх — не се боеше, че ще я хванат, нито пък от тъмното, не се боеше да се промъкне до къща, в която се ражда бебе. Понякога изглеждаше отнесена, едва ли не мрачна и капризна, и голяма колкото майка ми. После приличаше на дете, което се смееше, докато играе бейзбол, обичаше да го гледат, докато се къпе, правеше си дълги разходки в тъмното и най-важното, харесваше компанията на едно седемгодишно момче.

Спряхме по средата на моста и внимателно погледнахме водата под него. Разказах ѝ за рибите там долу, колко са големи и как ядат боклуци, а също и какъв двайсеткилогра-мов рибок беше хванал Рики. Тя държеше ръката ми, докато не стъпихме на другия бряг. Стискаше я съвсем леко в знак на симпатия, а не на закрила.

Пътят до фермата на Лечър беше много по-тъмен. Забавихме се значително, защото се опитвахме да видим къщата, без да се отклоняваме от шосето. Тъй като дотам не бе прокарано електричество, нямаше светлини, само мрак на завоя на реката.

Тали чу нещо и се закова на място. От далечината долитаха гласове. Спряхме на края на памука и търпеливо зачакахме луната. Аз сочех насам-натам и се опитвах да отгатна къде е къщата. Гласовете бяха детски, сигурно на брат-четата и сестричетата на Либи.

Луната най-сетне ни помогна и ние успяхме да видим нещо наоколо. Тъмната сянка на къщата беше толкова далеч, колкото оборът до задната ни веранда, около сто метра, колкото от хоума до стената на стадиона „Спортсманс Парк“. Повечето важни разстояния в моя живот се измерваха от тази стена. Пред къщата беше паркиран дядовият камион.

— По-добре да минем отгук — каза спокойно Тали, сякаш беше ръководила много такива набези. Потънахме в памука, вървахме ту по един, ту по друг ред, докато мълчаливо описвахме голяма дъга. Памукът беше висок почти колкото мен. Като стигнахме до едно място с по-тънки стъбла, спряхме, за да разучим терена. Имаше бледа светлина в една вътрешна стая на къщата, стаята, където държаха Либи. Когато се озовахме точно пред нея, започнахме да сечем направо през памука, движейки се съвсем тихичко.

Не ми се вярваше някой да ни види. Нали не ни очакваха, пък и мислеха за други работи. Освен това нощем памукът изглеждаше гъст

и тъмен; всяко дете можеше да пропълзи на четири крака между стъблата, без да го видят.

Съучастничката ми се движеше пъргаво и ловко като войниците по филмите. Не сваляше поглед от къщата и внимателно отместваше стъблата, за да ми разчисти път. Не казвахме нито дума. Без да бързаме, напредвахме към едната страна на къщата. Памукът стигаше чак до тесния пращен двор и когато стигнахме на десет реда от края му, ние спряхме, за да огледаме обстановката.

Чувахме децата на Лечър, скупчени около камиона ни, който беше паркиран възможно най-далеч от предната веранда. Баща ми и мистър Лечър седяха отзад и говореха тихо. Децата ту млъкваха, ту заговаряха всички едновременно. Всеки явно чакаше и след няколко минути останах с впечатлението, че отдавна чакат.

Пред нас беше прозорецът, а от скривалището си бяхме по-близо до събитията от останалите Лечърви и баща ми. Освен това бяхме прекрасно скрити отвсякъде: и прожектор от покрива на къщата не би могъл да ни открие.

Точно зад прозореца имаше свещ на някаква маса. Жените сновяха напред-назад и по движението на сенките прецених, че в стаята има повече от една свещ. Светлината беше бледа, а сенките тежки.

— Дай да минем напред — прошепна Тали. Стояхме там вече пет минути и макар да ме беше страх, не вярвах да ни спипат.

Изминахме още три метра и се свихме на ново безопасно място.

— Тук е достатъчно близо — казах аз.

— Може би.

Светлината от стаята падаше на земята отвън. Прозорецът нямаше нито мрежа, нито завеси. Докато чакахме, сърцето ми се поуспокои и аз задишах по-нормално. Огледах се наоколо и почнах да чувам звуците на нощта — хора на щурците, крякането на жабите до реката и тихите гласове на мъжете в далечината.

Мама, баба и мисис Лечър също говореха много тихо. Чувахме ги, но нищо не им се разбираше.

Когато всичко притихна, Либи изкрещя от болка и сърцето ми едва не изхвъркна. Измъченият ѝ глас отекна в полето и бях сигурен, че е умряла. Камионът потъна в тишина. Дори щурците сякаш млъкнаха за миг.

— Какво стана? — попитах аз.

— Има контракция — каза Тали, без да сваля очи от прозореца.

— Това какво е?

— Ами една част от цялата работа. Ще стане и по-лошо — сви рамене тя.

— Горкичката.

— Тя си го е просила.

— Какво искаш да кажеш? — попитах аз.

— Няма значение — отвърна Тали.

Няколко минути всичко беше спокойно, а после чухме Либи да плаче. Майка ѝ и баба се опитаха да я успокоят. — Толкова съжалявам — повтаряше Либи.

— Всичко ще бъде наред — каза майка ѝ.

— Никой няма да разбере — добави баба. Това очевидно беше лъжа, но може би така Либи щеше да се почувства по-добре.

— Ще си имаш прекрасно бебче — каза моята майка.

Едно от по-големите деца мина насам и се промъкна до прозореца също като мен преди няколко часа, точно преди Пърси за малко да ме осакати с буцата. Той или тя — не можех да различа — понечи да надникне и тъкмо успя, когато един от батковците му се провикна откъм ъгъла на къщата:

— Лойд, махни се от прозореца!

Лойд тутакси отскочи и се шмугна в тъмното. Баща му веднага научи за провинението и някъде наблизо последва здрав пердах. Мистър Лечър използваше някаква пръчка. Все повтаряше: „Следващия път ще взема по-голяма!“ Лойд смяташе, че и сегашната си я бива. Писъците му сигурно се чуваха чак до моста.

Когато пердахът свърши, мистър Лечър изкрещя:

— Нали казах децата да стоят до мен и да не припарват до къщата!

Не видяхме този епизод, но и така усетихме пълния ефект.

Аз обаче бях по-ужасен от мисълта какъв здрав и дълъг бой ще отнеса, ако баща ми знаеше къде съм в момента. Внезапно ми се прииска да си тръгна.

— За колко време се ражда едно бебе? — прошепнах аз на Тали. И да беше уморена, не ѝ личеше. Беше застанала на колене, съвсем неподвижна, и не сваляше очи от прозореца.

— Зависи. Първият път винаги е по-дълго.

— А седмият?

— Не знам. Тогава сигурно просто си изскачат на секундата. Кой има седем деца?

— Майката на Либи. Мисля, че изскача по едно на година.

Тъкмо щях да задрема, когато дойде следващата контракция. Тя отново разтърси къщата и доведе първо до плач, а после до успокоителни думи в стаята. После всичко отново притихна и аз разбрах, че дълго може да продължи така.

Когато вече не можех да си държа очите отворени, аз се свих на топлата пръст между двата реда памук.

— Не мислиш ли, че трябва да си ходим? — прошепнах.

— Не — каза твърдо тя, без да помръдне.

— Събуди ме, ако стане нещо — казах аз.

Тали се намести. Седна на дупето си, кръстоса крака и леко сложи главата ми в скута си. Започна да гали рамото и главата ми. Не исках да заспивам, но не успях да остана буден.

Когато се събудих, аз се оказах в един непознат свят, легнал в полето сред пълна тъмнина. Не помръдвах. Земята под мен вече не беше топла, а краката ми бяха вкочанени. Отворих очи и погледнах ужасено нагоре, докато не осъзнах, че това над мен е памук. Наблизо чух припрени гласове. Някой извика: „Либи!“, и аз бързо се върнах към действителността. Потърсих с ръка Тали, но нея я нямаше.

Станах от земята и надникнах през памука. Нищо не се беше променило. Прозорецът още беше отворен, свещите все така горяха, но мама, баба и мисис Лечър бяха много заети.

— Тали! — прошепнах бързо аз, може би твърде силно, но бях по-изплашен отвсякога.

— Шшшшт! — долетя до мен отговорът ѝ. — Тук съм.

Зърнах тила ѝ на два реда пред мен, малко вдясно. Тя, разбира се, се беше преместила, за да вижда по-добре. Промуших се през стъблата и застанах до нея.

Хоумът е на двайсет и един метра от възвишението на питчера. Ние бяхме много по-близо до прозореца. Само два реда памук ни деляха от края на двора им. Свит ниско и вдигнал поглед към прозореца, най-сетне виждах изпотените лица на мама, баба и мисис Лечър. Те гледаха надолу, към Либи, естествено, но ние не можехме да я видим. Пък и не съм сигурен, че по това време толкова държах да я гледам. Тали обаче определено искаше.

Жените се навеждаха, натискаха я и я караха да напъва и да диша, да напъва и да диша, като през цялото време я уверяваха, че всичко ще бъде наред. Хич не ми изглеждаше наред. Горкото момиче ревеше и стенеше, а от време на време надаваше викове — високи пронизителни писъци, едва-едва приглушени от стените на стаята. Измъченият ѝ глас отекваше дълбоко в тихата нощ, а аз се чудех какво ли мислят за всичко това братчетата и сестричетата ѝ.

Когато Либи не стенеше и не виеше, тя повтаряше: „Съжалявам. Толкова съжалявам.“ Това продължаваше непрекъснато, несъзнателен брътвеж на едно страдащо момиче.

— Всичко е наред, миличко — отвърщаше майка ѝ за хиляден път.

— Не могат ли да направят нещо? — прошепнах аз.

— Не, нищо. Бебето ще излезе когато поиска.

Щеше ми се да попитам Тали откъде знае толкова много за раждането, но си държах езика зад зъбите. Не беше моя работа и тя най-вероятно щеше да ми го каже.

Внезапно шумът в стаята стихна. Мама и баба отстъпиха назад, а после мисис Лечър се наведе с чаша вода. Либи мълчеше.

— Какво става? — попитах аз.

— Нищо.

Паузата ми даде време да мисля за други неща, а именно какво ще стане, ако ме хванат. Бях видял достатъчно. Приключението беше свършило. Тали го беше сравнила с ходенето ни до потока, но то бледнееше пред новото провинение. Нямахме ни от часове. Ами ако дядо влезеше в стаята на Рики да види как съм? Ами ако някой от семейство Спрул се събудеше и потърсеше Тали? Ами ако татко се умореше и си идеше вкъщи?

Щеше да ме набие така, че да ме боли с дни, ако изобщо оцелеех. Започвах да се паникьосвам, когато Либи отново запухтя, а жените я молеха да диша и да напъва.

— Ето го! — каза майка ми. Жените се засуетиха бясно над пациентката си.

— Продължавай да напъваш! — извика баба.

Либи стенеше още по-силно. Беше изтощена, но поне краят се виждаше.

— Не се предавай, миличко — каза майка й. — Не се предавай.

Тали и аз стояхме неподвижно, хипнотизирани от драмата. Тя взе ръката ми и я стисна здраво. Устните й бяха прехапани, а очите й ококорени от удивление.

— Излиза! — каза майка ми и за един миг всичко застина.

После чухме плача на новороденото, кратък гъргорещ протест, и новият член на семейство Лечър се появи на бял свят.

— Момче е — каза баба и вдигна мъничкото бебе, още покрито с кръв и плацента.

— Момче е — повтори мисис Лечър.

Никакъв отговор от Либи.

Бях видял повече, отколкото очаквах.

— Хайде да си ходим — казах аз и се опитах да издърпам ръката си, но Тали не помръдваше.

Баба и мама продължиха да се занимават с Либи, докато мисис Лечър изми бебето, което беше бясно за нещо си и ревеше ли, ревеше. Не можех да не си помисля колко е тъжно да се родиш в тази малка мръсна къща сред толкова други деца.

След няколко минути на прозореца се появи Пърси.

— Може ли да видим бебето? — попита той, като почти се страхуваше да погледне.

— След малко — отвърна мисис Лечър.

Цялата тумба се събра на прозореца, включително и бащата, който беше вече дядо, и зачака да види бебето. Бяха точно пред нас, по средата между хоума и възвишението, и аз спрях да дишам, за да не ни чуят. Те обаче не мислеха за неканени гости. Гледаха през отворения прозорец, замръзнали от удивление.

Мисис Лечър занесе бебето и се наведе, за да го покаже на семейството му. То ми заприлича на бейзболна ръкавица; почти толкова тъмно и повито в кърпа. Засега мълчеше и не обръщаше кой знае какво внимание на разглеждащата го тълпа.

— Как е Либи? — попита едно от децата.

— Добре е — отвърна мисис Лечър.

— Може ли да я видим?

— Не, не сега. Много е уморена.

Тя прибра бебето, а другите бавно се върнаха пред къщата. Не виждах баща ми, но знаех, че се крие някъде до камиона. Пари да му даваш, не би отишъл при някакво незаконородено бебе.

Няколко минути жените изглеждаха толкова заети, колкото преди раждането, но после полека-лека довършиха работата си.

Освестих се малко и осъзнах, че сме далеч от къщи.

— Трябва да тръгваме, Тали! — прошепнах настойчиво аз. Тя беше готова и аз я последвах по обратния път, като се промушвахме през стъблата, докато не се отдалечихме от къщата, а после се обърнахме на юг и побегнахме между редовете памук. Спряхме, за да се опомним. Светлината от прозореца не се виждаше. Луната се беше скрила. Нямаше силуети и сенки от фермата на Лечър. Пълна тъмнина.

Обърнахме се на запад, пак тръгнахме през редовете, като отмествахме стъблата, за да не ни издраскат лицата. Памукът свърши и намерихме пътечката към шосето. Краката ме боляха, но нямахме

време за губене. Хукнахме към моста. Тали искаше да погледа водовъртежа долу, но аз я накарах да продължи.

— Дай да повървим — каза тя от нашата страна на моста и за миг спряхме да тичаме. Крачехме мълчаливо, като се опитвахме да си поемем дъх. Умората бързо ни застигаше; приключението си заслужаваше, но сега плащахме цената. Наближавахме фермата, когато чухме бръмчене зад нас. Фарове! На моста! Ужасени хукнахме напред. Тали лесно можеше да ме надбяга, което би било унижително, ако имах време да се срамувам, а и тя леко се бавеше, за да не ме изгуби.

Знаех, че баща ми няма да кара бързо, особено нощем, по нашия черен път и с мама и баба до него, но фаровете все пак ни застигаха. Когато наближихме къщата, прескочихме плитката канавка и побягнахме през полето. Моторът се чуваше все по-силно.

— Аз ще чакам тук — каза Тали, като спря в края на двора ни. Камионът почти ни беше настигнал. — Ти тичай до задната веранда и се мушни вкъщи. Аз ще почакам, докато влязат. Побързай.

Продължих да бягам и се скрих зад задния ъгъл на къщата точно когато камионът влезе в двора. Промъкнах се безшумно в кухнята, а после в стаята на Рики, където грабнах една възглавница и се свих на пода до прозореца. Бях твърде мръсен и мокър, за да легна в леглото, и се молах възрастните да са прекалено уморени, за да дойдат да ме видят.

Те не вдигнаха много шум, като влязоха в кухнята. Шепнеха, докато сваляха обувките и ботушите си. Лъч светлина се промъкна в стаята ми. Сенките им минаха през него, но никой не надникна при малкия Люк. След няколко минути бяха по леглата си и къщата притихна. Смятах да изчакам малко, а после да се промъкна в кухнята и да избърша лицето и ръцете си с мокра кърпа. После щях да се мушна в леглото и да спя като заклан. Ако ме чуеха да се движа, просто щях да кажа, че са ме събудили.

Съставянето на този план беше последното, което си помислих, преди да заспя.

Не знам колко дълго бях спал, но ми се стори само минути. Дядо беше коленичил над мен и ме питаше защо съм на пода. Бях парализиран от умора.

— Само двамата с теб сме — каза той. — Другите ще си отспиват. — Гласът му беше пропит с презрение.

Все още неспособен да мисля или да говоря, аз го последвах в кухнята, където кафето беше готово. Закусихме мълчаливо със студени питки и сорго. Дядо, разбира се, беше ядосан, защото очакваше по-богата закуска. Освен това беше бесен, защото баба и родителите ми спяха, вместо да се приготвят за полето.

— Онова момиче е родило снощи — каза той, като изтриустата си. Онова момиче и нейното бебе пречеха на памука и на закуската ни и дядо едва сдържаше гнева си.

— Ама верно? — опитах се аз да изглеждам изненадан.

— Да, но още не са намерили таткото.

— Така ли?

— Аха. Искат да пазим раждането в тайна, разбра ли, така че не казвай никому.

— Добре.

— Побързай. Трябва да тръгваме.

— Кога се прибраха?

— Около три часа.

Дядо излезе и запали трактора. Аз сложих чиниите в мивката и отидох да надникна в стаята на нашите. Те лежаха съвсем неподвижно; чуваше се единствено дълбокото им дишане. Искях да сваля ботушите си, да се мушна в леглото при тях и да спя цяла седмица. Вместо това се затътрих навън. Слънцето тъкмо се показваше над дърветата на изток. В далечината виждах силуетите на мексиканците, които отиваха на полето.

Семейство Спрул обикаляше предния ни двор. Тали не се виждаше никаква. Попитах Бо, който каза, че й било зле. Май стомашно разстройство. Дядо чу това и ядът му нарасна още повече. Още един берач в леглото вместо на полето.

А аз си мислех само: „Защо не се сетих за разстройството!“

Изминахме половин километър до мястото, където беше оставено полупразното ремарке с памука; издигаше се като паметник сред равното поле и ни приканваше към още един ден мъчения. Бавно взехме чувалите си и започнахме да берем. Изчаках дядо да тръгне надолу по реда си, после се преместих далеч от него и далеч от семейство Спрул.

Работих здраво около час. Памукът беше влажен и мек на пипане, а слънцето още не се беше вдигнало нависоко. Не берях заради

парите или от страх; по-скоро исках мека постеля за спане. Когато влязох толкова навътре в полето, че никой да не ме намери, а в чувала ми имаше достатъчно памук за едно хубаво дюшече, аз се проснах на него.

Баща ми пристигна към средата на сутринта и от осемдесет акра памук взе, че избра точно съседния ред.

— Люк! — каза сърдито той, като ме откри. Беше твърде изненадан, за да ми се кара, и докато се опомня, вече се оплаквах от стомашно разстройство и главоболие, а за по-сигурно добавих, че през нощта не съм спал много.

— Защо? — надвеси се над мен той.

— Чаках ви да се приберете. — В това имаше една доза истина.

— И защо ни чакаше?

— Искях да разбера за Либи.

— Е, тя си има бебе. Какво друго искаш да знаеш?

— Дядо ми каза. — Бавно станах на крака и се опитах да изглеждам колкото се може по-болен.

— Върви вкъщи — нареди татко и аз тръгнах, без да кажа и дума.

Китайски и севернокорейски войници устроили засада на американски конвой до Пьонганг, като убили поне осемдесет души и взели много пленници. Мистър Едуард Мъроу откри вечерните си новини с това съобщение и баба започна да се моли. Както винаги, тя беше седнала срещу мен на кухненската маса. Майка ми се беше облегла на мивката и също спря да мие и затвори очи. Чух как дядо се изкашля на задната веранда. И той слушаше.

Мирните преговори отново били спрени, а китайците прехвърляли още войници в Корея. Мистър Мъроу каза, че примирието, което било толкова близко, вече изглеждало невъзможно. Тази вечер думите му бяха малко по-тежки, или просто ние бяхме по-уморени от обикновено. Той прекъсна за реклама и после се върна с новина за някакво земетресение.

Баба и мама шетаха бавно из кухнята, когато дядо влезе. Той разроши косата ми, сякаш всичко си беше наред.

— Какво има за вечеря? — попита.

— Свински пържоли — отвърна майка ми.

После дойде и татко и всички заехме местата си. След като дядо благослови храната, се помолихме за Рики. На практика никой не говореше; всички си мислеха за Корея, но никой не искаше да я споменава.

Накрая майка ми заразправя за някакъв проект в неделното училище, когато чух тихото скърцане на вратата на задната веранда. Никой освен мен не чу шума. Нямаше вятър, нямаше какво да бутне вратата. Спрях да ям.

— Какво има, Люк? — попита баба.

— Мисля, че чух нещо — казах аз.

Всички погледнаха към вратата. Нищо. Продължиха да ядат.

Тогавя Пърси Лечър влезе в кухнята и ние замръзнахме. Направи две крачки напред и спря, сякаш се беше изгубил. Беше бос, покрит с кал от главата до петите, а очите му бяха червени, все едно е плакал часове наред. Погледна ни и ние го погледнахме. Дядо понечи да стане, за да разреши въпроса.

— Това е Пърси Лечър — казах аз.

Дядо остана на мястото си, хванал нож в дясната си ръка. Очите на Пърси бяха замъглени, а когато проговори, от устата му излезе тих стон, сякаш се опитваше да потисне гнева си. А може би беше ранен или някой отвъд реката беше пострадал и той беше дотичал до нас за помощ.

— Какво искаш, момче? — скастри го дядо. — Възпитаните хора чукат, преди да влязат.

Пърси закова нетрепващите си очи върху дядо и каза:

— Рики го е направил.

— Какво е направил? — попита дядо. Тонът му изведнъж се смекчи и стана леко отбранителен.

— Рики го е направил.

— Какво е направил? — повтори дядо.

— Бебето е негово — каза Пърси. — На Рики.

— Млъкни, момче! — кресна му дядо и стисна ръба на масата, сякаш иначе щеше да скочи и да набие горкото де те.

— Тя не искала, но той я накарал — каза Пърси, като гледаше мен вместо дядо. — После отишъл на война.

— Такива ли ги разправя тая? — попита сърдито дядо.

— Не викай, Илай — каза баба. — Той е само едно дете. — Тя си пое дълбоко дъх и сякаш за пръв път осъзна възможността да е акуширала при раждането на собствения си внук.

— Така разправя — каза Пърси. — И е вярно.

— Люк, иди в стаята си и затвори вратата — каза баща ми и ме извади от вцепенението.

— Не — каза майка ми, преди да помръдна. — Това засяга всички ни. Може да остане.

— Той не трябва да чува такива неща.

— Вече ги чу.

— Да остане — каза баба, като се съгласи с майка ми и уреди въпроса.

Струваше ми се, че искам да остана. Всъщност в този момент май исках да изтичам навън, да намеря Тали и да тръгнем на дълга разходка — далеч от откаченото й семейство, от Рики и Корея, далеч от Пърси Лечър. Но не помръднах.

— Вашите ли те пратиха? — попита майка ми.

— Не. Те не знаят къде съм. Бебето рева цял ден. Либи е превъртяла, иска да скочи от моста, да се самоубие и други такива, и ми каза какво й е направил Рики.

— Ти каза ли на вашите?

— Да, госпожо. Вече всички знаят.

— Имаш предвид всички във вашето семейство?

— Да, госпожо. Не сме казвали на никого.

— Недейте — изръмжа дядо. Беше се облегнал на стола си с прегърбени рамене. Бързо осъзнаваше поражението.

Щом Либи Лечър твърдеше, че Рики е бащата, всички щяха да й повярват. Него го нямаше да се защити. Пък и повечето хора щяха да са на страната на Либи, тъй като Рики го имаха за луда глава.

— Вечерял ли си, синко? — попита баба.

— Не, госпожо.

— Гладен ли си?

— Да, госпожо.

Масата беше отрупана с храна, която щеше да остане недокосната. Съвсем си бяхме изгубили апетита. Дядо се отблъсна от масата и каза:

— Може да изяде моето.

После скочи на крака, излезе от кухнята и отиде на предната веранда. Баща ми го последва безмълвно.

— Седни тука, синко — посочи баба дядовия стол.

Напълниха му една чиния храна и му дадоха чаша подсладен чай. Той седна и задъвка бавно. Баба отиде на предната веранда, като остави мен и мама при Пърси, Той говореше само когато го питаха.

След дълго обсъждане на предната веранда, което ние с Пърси пропуснахме, защото ни пратиха на задната, дядо и татко качиха момчето на камиона и го откараха вкъщи. Аз седнах на люлката с баба, докато те отпрашвах по тъмно. Майка ми пак чистеше боб.

— Дядо ще поприказва ли с мистър Лечър? — попитах аз.

— Мисля, че да — каза мама.

— За какво ще говорят? — Преливах от въпроси, защото смятах, че вече имам право да знам всичко.

— Сигурна съм, че ще говорят за бебето — отвърна баба. — И за Рики и Либи.

— Ще се бият ли?

— Не. Ще се разберат.

— Какво ще се разберат?

— Всички ще се съгласят да не говорят за бебето и да не замесват името на Рики.

— Това се отнася и за теб, Люк — каза майка ми. — Най-дълбока тайна.

— Няма да казвам на никого — отвърнах твърдо аз. Ужасяваше ме мисълта хората да си помислят, че между нас и семейство Лечър има нещо общо.

— Наистина ли Рики го е направил? — попитах аз.

— Разбира се, че не — каза баба. — На тия хора не може да се вярва. Те не са добри християни, затова е забременяло момичето. Сигурно ще искат пари.

— Пари ли?

— Не знаем какво ще искат — каза майка ми.

— А ти мислиш ли, че го е направил, мамо?

— Не — каза тя след кратко колебание.

— И на мен не ми се вярва — присъединих се аз и мнението стана единодушно. Бих защитавал Рики докрай, а ако някой споменеше бебето на Либи, бях готов да се бия.

Рики обаче беше най-вероятният виновник и всички го знаехме. Семейство Лечър рядко напускаха фермата си. Имаше едно момче от фермата на Джетър на три-четири километра оттук, но никога не го бях виждал да припарва до реката. Никой освен нас не живееше близо до семейство Лечър. Рики беше най-близкият коцкар.

Изведнъж църковните дела се оказаха страшно важни и жените заприказваха неспирно за тях. Имах още много въпроси, но не можех да вметна и дума. Най-сетне се предадох и отидох в кухнята да слушам мача на „Кардиналите“.

Ужасно ми се искаше да пътувам към фермата на Лечър и да подслушвам как мъжете се справят с положението.

Дълго след като ме пратиха в леглото, лежах буден и се борех със съня, защото въздухът трептеше от гласове. Когато баба и дядо си приказваха в леглото, чувах думите им да долитат неясно по тесния коридор. Не разбирах нито дума, а и те се стараеха никой да не ги чуе. Но понякога, когато се тревожеха за нещо или мислеха за Рики, им се налагаше да говорят късно вечерта. Легнал в леглото му, аз слушах приглушените им гласове и знаех, че положението е сериозно.

Родителите ми излязоха на предната веранда, където седнаха на стъпалата и зачакаха да лъхне ветреца и безжалостната жегла да си отиде. Отначало се мъчеха да шепнат, но явно им се беше събрало много и не можеха да сдържат гласовете си. Тъй като ме смятаха за заспал, говореха по-високо от обикновено.

Изхлузих се от леглото и се плъзнах като змия по пода. Отидох до прозореца, погледнах навън и ги видях на обичайното им място, с гръб към мен на около метър и нещо.

Попивах всеки звук. Във фермата на Лечър нещата не бяха минали добре. Либи била някъде отзад с бебето, което непрекъснато плачело. Цялото семейство изглеждало подпухнало и изтощено от плач. Мистър Лечър бил ядосан на Пърси, че е дошъл у нас, но още по-сърдит, когато говорел за Либи. Тя твърдяла, че не искала да върши глупости с Рики, но той я накарал. Дядо възразил, но нямал на какво да се опре. Отрекъл всичко и казал, че не вярва Рики да се е срещал с Либи.

Но те имали свидетели. Самият мистър Лечър казал, че на два пъти малко след Коледа Рики спрял дядовия камион в предния им двор и извел Либи на разходка. Водил я в Монет, където ѝ купил лимонада.

Баща ми смяташе, че ако наистина е станало така, Рики е избрал Монет, защото там по-малко хора биха го познали. Не би допуснал да го видят в Блек Оук с дъщеря на изполичар.

— Тя е хубаво момиче — каза майка ми.

Следващият свидетел било момче на не повече от десет години. Мистър Лечър го извикал от скупчената около предните стъпала тумба. Според неговите показания той видял дядовия камион паркиран в края на един ред памук близо до някакви храсти. Промъкнал се до камиона и видял Рики и Либи да се целуват. Мълчал си, защото се страхувал, и едва преди няколко часа разказал всичко.

Семейство Чандлър, разбира се, нямаха свидетели. От нашата страна на реката нямаше и намек за назряващ роман. Рики определено не би казал на никого. Дядо щеше да го набие.

Мистър Лечър заявил, че през цялото време подозирал Рики, но Либи отричала. И наистина имало две-три други момчета, които проявявали интерес към нея. Но сега разказала всичко — как Рики я накарал насила и как не искала бебето.

— Искат ли ние да го вземем? — попита майка ми.

Едва не простенах от мъка.

— Мисля, че не — каза баща ми. — Какво е още едно дете за тях?

Майка ми смяташе, че то заслужава приличен дом. Татко каза, че било изключено, докато Рики не го признае. Което, като го познавах, хич не беше сигурно.

— Видя ли бебето? — попита майка ми.

— Не.

— Одрало е кожата на Рики.

Доколкото си спомнях, най-новият член на семейство Лечър приличаше на бейзболната ми ръкавица. Но мама и баба бяха прекарвали часове да гледат хорските лица и да преценяват кой на кого се е метнал, от кого са очите, от кого носът или косата. Гледаха бебетата в църквата и казваха: „О, това сто на сто е синчето на Чизънхол.“ Или: „Виж тия очички, същите като на баба му.“

На мен всички ми приличаха просто на кукли.

— Значи мислиш, че ни е роднина? — попита баща ми.

— Дума да няма.

Отново беше събота, но събота без обичайното вълнение при ходенето в града. Знаех, че ще идем, защото никога не бяхме прескачали две поредни съботи. Баба трябваше да напазарува, особено брашно и кафе, а майка ми трябваше да иде до дрогерията. Баща ми не беше ходил в кооперативния магазин от две седмици. Аз нямах право на глас, но майка ми знаеше колко важно е съботното кино за правилното развитие на едно дете, особено на фермерско дете без кой знае какъв контакт с останалия свят. Да, отивахме в града, но без обичайния ентузиазъм.

Обзе ни нов ужас, много по-страшен от онази работа с Ханк Спрул. Ами ако някой беше чул какво разправят семейство Лечър? Стигаше един човек, едно прошепване в края на главната улица, и слухът щеше да обхване града като горски пожар. Жените в бакалничката на Поп и Пърл щяха да изгърват кошниците си и да стиснат уста от удивление. Старите фермери щяха да се изсмеят надменно и да кажат: „Нищо чудно.“ По-големите деца от църквата щяха да ме сочат с пръст, като че ли аз съм виновен. Градът щеше да приеме слуха за светата истина и името Чандлър щеше да бъде опетнено навеки.

Затова не ми се ходеше в града. Искях да си стоя вкъщи, да играя бейзбол и може би да отида на разходка с Та-ли.

На закуска не говорихме много. Още бяхме като ударени с мокър парцал — според мен защото всички знаехме истината. Рики ни беше оставил нещо за спомен. Чудех се дали знае за Либи и бебето, но не исках да повдигам въпроса. По-късно щях да питам мама.

— В града има панаир — каза дядо. Изведнъж денят стана похубав. Вилицата ми замръзна във въздуха.

— Кога ще тръгнем? — попитах аз.

— Както винаги. Веднага след обяда — отвърна дядо.

— До колко часа ще останем?

— Ще видим.

Панаирът беше всъщност една пътуваща трупа цигани със смешен говор, които през зимата живееха във Флорида и обикаляха фермерските градчета през есента, когато се береше памукът и фермерите имаха пари в джобовете си. Обикновено пристигаха без предизвестие в четвъртък, настаняваха се без разрешение на

бейзболното игрище и оставаха до неделя. Нищо не можеше да развълнува Блек Оук така, както панаирът.

Всяка година той беше различен. Веднъж имаше слон и гигантска костенурка. Друг път нямаше никакви животни, но затова пък идваха разни смешни човеци: джуджета акро-бати, момиче с шест пръста и мъж с три крака. Винаги обаче имаше виенско колело, въртележка и две-три други люлки, които скърцаха, дрънчаха и в общи линии ужасяваха всички майки. Например онази въртележка, която представляваше един кръг седалки на вериги, дето се въртяха все по-бързо и по-бързо, докато децата не полетят успоредно на земята и не почнат да пищят и да плачат за спиране. Преди две-три години в Монет една верига се беше скъсала и някакво момиченце беше прелетяло през пътя и се беше ударило в ремарке. На следващата седмица въртележката беше в Блек Оук с нови вериги и хората се редяха на опашка да се повозят.

Имаше сергии, където да хвърляш халки и стрелички и да стреляш с въздушна пушка, за да спечелиш разни награди. На някои панаири имаше гадателки, на други фотока-бинки, а на трети фокусници. Винаги беше шумно, пъстро и ужасно забавно. Бързо се разчуваше, отвсякъде прииждаха хора и за няколко часа Блек Оук беше претъпкан. Страшно ми се ходеше.

Може би, помислих си аз, вълнението от панаира ще потисне любопитството към Либи Лечър. Натъпках питката в устата си и хукнах навън.

— Има панаир — прошепнах аз на Тали, когато се видяхме до трактора, за да идем на полето.

— Всички ли ще ходите? — попита тя.

— Разбира се. Никой не пропуска такова нещо.

— Знам една тайна — прошепна тя, като се оглеждаше.

— Каква?

— Снощи чух нещо.

— Къде го чу?

— Край вашата веранда.

Не ми харесваше как ме размотава.

— И какво?

Тя се наведе още по-близо.

— За Рики и онова момиче. Май имаш нов братовчед. — Думите ѝ бяха жестоки, а очите ѝ гледаха лукаво. Това не беше онази Тали, която познавах.

— Какво си търсила ти там? — попитах аз.

— Не е твоя работа.

Дядо дойде от къщата и отиде до трактора.

— По-добре не казвай на никого — процедих през зъби аз.

— Ние с теб знаем да пазим тайна, нали? — усмихна се тя, докато се отдалечаваше.

— Да.

Набързо изгълтах обяда, а после отидох да се изкъпя. Майка ми знаеше, че умирам от нетърпение да ида в града, и затова ми спести голямото жулене.

Всичките десет мексиканци се качиха в каросерията с мен и баща ми и потеглихме. Каубой цяла седмица беше брал памук със счупени ребра, което не остана незабелязано от дядо и татко. Те много му се възхищаваха.

— Мъжки момчета — бе казал дядо.

Семейство Спрюл търчаха насам-натам и се готвеха да ни последват. Тали беше пуснала мухата за панаира и сега дори Трот се беше оживил.

Когато пресякохме реката, аз се взрях надолу по пътя към фермата на Лечър, но паянтовата им къща не се виждаше. Погледнах баща си. Той също се взираше с мрачен, почти гневен поглед. Как можаха тия хора да ни объркат така живота?

Задрусахме се по чакъления път и скоро полята на Лечър останаха зад нас. Когато стигнахме асфалтовото шосе, аз отново се размечтах за панаира.

Шофьорът ни, естествено, никога не бързаше. С толкова хора камионът едва ли щеше да вдигне петдесет, а и дядо не искаше да го мъчи. Стори ми се, че отиде цял час.

Патрулната кола на Стик беше спряла до баптистката църква. Движението по главната улица вече едва пъплеше, а тротоарите бяха задръстени от народ. Паркирахме и мексиканците се пръснаха. Стик излезе изпод едно дърво и тръгна право към нас. Баба и мама се запътиха към магазините. Аз останах при мъжете, защото бях сигурен, че ще се обсъжда нещо важно.

— Здравей, Илай. Здравсти, Джеси — каза Стик, наклонил шапка на една страна и пъхнал стръкче трева в ъгълчето на устата си.

— Добър ден, Стик — отвърна дядо.

Баща ми само кимна. Не бяха дошли в града да си губят времето със Стик и едва прикриваха раздражението си.

— Мисля да арестувам онзи Ханк Спрюл — каза той.

— Прави каквото щеш — срязва го гневно дядо. — Само изтрай да приберем памука.

— Сигурно можеш да почакаш един месец — каза баща ми.

Стик задъвка тревата, изплю се и каза:

— Може и да мога.

— Той е добър работник — каза баща ми. — А имаме много памук. Арестувах ли го сега, ще загубим шестима берачи. Нали ги знаеш какви са.

— Мисля, че мога да почакам — повтори Стик. Май много му се искаше да се разберат. — Говорих с доста хора и не съм сигурен, че вашето момче казва истината. — Той ме изгледа, а аз ритнах едно камъче.

— Остави го на мира, Стик — каза татко. — Той е дете.

— На седем години е! — избумтя дядо. — Защо не си намериш истински свидетели?

Стик отметна рамене като ударен.

— Виж какво — продължи дядо. — Оставяш Ханк на мира, докато приберем памука, а после аз лично ще дойда в града да ти кажа, че сме свършили с него. Тогава прави какво то искаш.

— Става — каза Стик.

— Но продължавам да мисля, че няма да го осъдят. Трима срещу един, Стик, никой няма да го признае за виновен.

— Ще видим — заяви надутото Стик. Тръгна си, пъхнал палци в джобовете. Вървеше наперено, колкото да ни дразни.

— Може ли да ида на панаира? — попитах аз.

— Разбира се — каза дядо.

— Колко пари имаш? — попита татко.

— Четири долара.

— Колко ще похарчиш?

— Четири долара.

— Мисля, че два ти стигат.

— Хайде три.

— Два и петдесет става ли?

— Става.

Затичах се по тротоара, шмугнах се между хората и скоро стигнах до бейзболното игрище, което беше срещу киното и билиардната зала. Панаирът заемаше цялото игрище. Виенското колело беше по средата, заобиколено от по-малките въртележки, сергиите и тентите. От тонколониите на въртележките гърмеше музика. Вече имаше дълги опашки. Замириса ми на пуканки, хот-дог и скара.

Намерих количката със захарния памук. Струваше само десет цента, но бях готов да платя и много повече. Диуейн ме видя до палатките, докато гледах разни големи момчета да стрелят с въздушни пушки по патета, които плуваха в някакво езерце. Никога не улучваха, защото според дядо мерниците били криви.

Захаросаните ябълки също бяха по десет цента. Купихме си по една и бавно заразглеждахме сергиите. Имаше гадателка с дълга черна рокля, черна коса, всичко черно, и за двацет цента можеше да ти предскаже бъдещето. Една тъмноока баба правеше същото, на същата цена, с карти за таро. За десет цента някакъв мъж с микрофон и пъстри дрехи можеше да ти познае възрастта или колко тежиш. Ако сбърка с повече от три години или три килограма, получаваш награда. Имаше и обичайните игри — топки за стрелба по гюмове, баскетболни топки с твърде тесни кошове, стрелички за балони и халки за нанизване върху бутилки.

Разхождахме се сред навалищата и се наслаждавахме на шума и забавленията. В отсрещния край се събираше тълпа и ние се запътихме натам. Голяма табела съобщаваше за пристигането на „Самсон, най-великия борец на света, дошъл направо от Египет“, а под нея имаше квадратен тепих с подплатени колчета и въжета по края. Самсон не беше на ринга, но щеше да се появи всеки момент, или поне така казваше Далила — високата пищна жена зад микрофона. Костюмът ѝ показваше целите крака и по-голямата част от гърдите и аз бях сигурен, че досега в Блек Оук никой не беше виждал толкова много плът на обществено място. Тя обясни на притихналата и почти изцяло мъжка публика, че правилата са прости. Самсон плаща десет към едно на всеки, който остане на ринга с него една минута.

— Само шейсет секунди и парите са ваши! — извика тя. По говора ѝ си личеше, че наистина идват от странство.

Никога не бях виждал египтяни, макар от неделното училище да знаех, че Мойсей е имал доста приключения там.

Тя се разходи напред-назад по ринга и мъжките очи следяха всяко нейно движение.

— В това турне Самсон спечели триста мача подред — подразни ни тя. — Всъщност последния път, когато загуби, беше в Русия. Там го надвиха трима мъже, и то нечестно.

От единствената окачена на табелата тонколона загърмя музика.

— А сега, дами и господа — надвика я Далила, — представям ви единствения, най-великия, най-силния борец на света, невероятния Самсон!

Затаих дъх.

Той се показа иззад една завеса и скочи на ринга сред плахи аплодисменти. Защо да му ръкопляскаме? Той беше дошъл да ни пердаши. Първо ми се наби в очи косата му. Тя беше черна и вълниста и падаше по раменете му като на жена. Бях виждал илюстрации към Стария завет, където мъжете носеха такава коса, но това е било преди пет хиляди години. Самсон беше великан, с яко тяло и планини от мускули, натрупани по раменете и гърдите му. Ръцете му бяха покрити с черни косми и изглеждаха достатъчно силни да повдигат цели къщи. За да се насладим по-пълно на физиката му, Самсон не носеше риза. Дори след като бяхме прекарали месеци на полето, кожата му беше потъмна от нашата и аз вече бях напълно убеден, че той идва от някакъв незнаен край. Беше се бил с руснаци!

Той обиколи ринга в такт с музиката, като свиваше ръце и разкършваше мамутските си мускули. Перчеше се така, докато не видяхме всичко, което по мое мнение беше повече от достатъчно.

— Кой е пръв? — извика Далила по микрофона, докато музиката затихваше. — Два долара минимум!

Изведнъж всички притихнаха. Само глупак би излязъл на този ринг.

— Мен не ме е страх! — извика някой и ние погледнахме удивени как един непознат за мен младеж излезе напред и връчи два долара на Далила. Тя взе парите и каза:

— Десет към едно. Остани на ринга шейсет секунди и ще спечелиш дващсет долара. — После насочи микрофона към младежа и попита:

— Как се казваш?

— Фарли.

— Късмет, Фарли.

Той се изкачи на ринга, сякаш не се страхуваше от Самсон, който го гледаше без следа от безпокойство. Далила взе едно чукче и удари гонга до ринга.

— Шейсет секунди! — обяви тя.

Фарли се повъртя малко, а после се оттегли в един ъгъл, когато Самсон пристъпи към него. Двамата мъже се взряха един в друг; Самсон гледаше надолу с презрение, а Фарли — нагоре в очакване.

— Четирйсет и пет секунди! — извика Далила.

Самсон направи още няколко крачки, а Фарли се хвърли към другата страна на ринга. Като много по-дребен той беше и по-бърз. Явно бе избрал стратегията на бягството. Самсон се опитваше да го хване, а Фарли търчеше насам-натам.

— Трийсет секунди!

Рингът беше твърде тесен за много бягане, а Самсон беше свикнал да лови изплашени зайци. Той спъна Фарли при поредния му спринт и когато го вдигна, обви ръката си около главата на момчето в мъртва хватка.

— Това прилича на гилотината! — простена Далила прекалено театрално. — Дващсет секунди!

Самсон изви жертвата си и сбърчи лице в садистично удоволствие, докато горкият Фарли махаше с ръце и крака.

— Десет секунди!

Самсон се завъртя и метна Фарли през ринга. Преди момчето да стане, най-великият борец на света го хвана за крака, вдигна го във въздуха, задържа го над въжетата и две секунди преди края го пусна на земята и спечели победата.

— За малко да изгубиш, Самсон! — каза Далила по микрофона.

Фарли беше замаян, но си тръгна цял и сякаш горд от себе си. Беше доказал мъжеството си, не се беше проявил като страхливец и просто за някакви си две секунди бе изтървал дващсет долара. Следващият доброволец беше непознат едър младеж на име Клод,

който плати три долара за шанса да спечели трийсет. Беше два пъти по-тежък от Фарли, но много по-бавен и за десет секунди Самсон го беше зашеметил със светкавичен ритник и го беше сгънал на четири. Десет секунди преди края той вдигна Клод над главата си без ни най-малко затруднение — силата му беше изумителна; после отиде до края на ринга и го пусна.

Клод също си замина гордо. Въпреки цялото си перчене и зъбене Самсон явно беше добър противник и нямаше да нарани никого. А тъй като повечето младежи искаха да се доберат по-близо до Далила, до нея скоро се оформи опашка.

Беше страшно интересно и двамата с Диуейн дълго време седяхме и гледахме как Самсон се разправя с поредната жертва с всички хватки от репертоара си. Бостънският рак, ножиците, парният чук, таранът — щом Далила споменеше някоя от тях по микрофона, Самсон бързо я демонстрираше.

След един час Самсон беше вир-вода и имаше нужда от почивка, така че Диуейн и аз хукнахме да се повозим на виенското колело. Чудехме се дали да не излапаме по още един захарен памук, когато чухме някакви мъже да си говорят за голи жени.

— Всичко съблича! — каза един от тях, докато минаваше край нас, и ние забравихме за захарния памук. Последвахме ги до края на палатките, където бяха циганските фургони. Зад тях имаше малка шатра, разпъната на такова място, че да не се вижда. Няколко мъже пушеха и чакаха с гузен вид. От шатрата долиташе музика.

На някои панаири имаше голотии. Миналата година Рики го забелязали да се измъква от една такава шатра. Нищо чудно. Вкъщи се вдигна голяма патърдия. Нямаше да го хванат, ако не бяха спипали мистър Рос Лий Харт. Мистър Харт беше в управата на методистката църква, фермер със собствена земя и почтен гражданин с устата жена. Тя тръгна да го търси късно в събота вечер по време на панаира и го мярна да излиза от забранената шатра. Изпищяла при вида на безпътния си съпруг, а той тутакси се шумгнал зад фургоните. Тя хукнала да го гони с крясъци и заплахи и Блек Оук се сдобил с нова клюка.

Кой знае защо, мисис Харт разказа на всички какво е направил съпругът ѝ и горкият човечец беше в немилост месеци наред. Освен това тя разтръби, че зад него от шатрата излязъл Рики Чандлър. Ние

страдахме мълчаливо. Неписаното правило беше да не ходиш по такива места в родния си град. Иди до Монет, Лейк Сити или Карауей, но не го прави в Блек Оук.

Диуейн и аз не познавахме никого от мъжете около шатрата. Заобиколихме фургоните и тръгнахме откъм другия фланг, но там на един кол беше вързано едро куче, за да държи настрана любопитковци като нас. Оттеглихме се и решихме да изчакаме, докато се мръкне.

Когато наближи четири часът, трябваше да вземем трудно решение — дали да идем на кино, или да останем на панаира. Везните клоняха към филма, когато на ринга се появи Далила. Беше се преоблякла и сега носеше още по-разголен червен костюм. Тълпата се втурна към нея и след малко Самсон отново изхвърляше от ринга фермери, планинци и дори по някой мексиканец.

Единственият сериозен противник дойде по тъмно. Мистър Хорсфлай Уокър имаше глухоням син, който тежеше сто и двацет кила. Викахме му Грухи не от жестокост или неуважение — просто такъв си му беше прякорът. Хорсфлай заложи пет долара и Грухи бавно се качи на ринга.

— Този не е шега работа, Самсон — измърка Далила по микрофона.

Самсон знаеше, че изхвърлянето на сто и двацет кила от ринга може да отнеме повече време и затова нападна веднага. Започна ниско с китайски сплит — хватка, която трябваше да удари глезените на противника един в друг и да го повали. И Грухи наистина падна, само че върху Самсон, който неволно простена от болка. Някои зрители започнаха да викат за Грухи, който, естествено, не можеше да чуе нищо. Двамата мъже се търкаляха и ритяха по ринга, докато в един миг Грухи не притисна Самсон.

— Четирийсет секунди! — обяви Далила.

Времето течеше много по-бавно, докато Самсон лежеше по гръб. Той ритна няколко пъти, но без успех, после приложи пъргава хватка, при която стъпалата му отскочиха бързо, склещиха Грухи за ушите и го събориха по гръб. Самсон скочи на крака, докато Далила ни описваше тактиката му. Един „летащ“ ритник парализира Грухи.

— Петнайсет секунди! — извика Далила.

Времето отново затече бързо. Грухи се втурна като разярен бик и двамата мъже отново се строполиха на земята. Публиката пак закрепця.

Хорсфлай подскочаше около ринга като обезумял. Двамата противници се боричкаха известно време, а после Далила обяви:

— Десет секунди.

Чуха се леки освирквания на реферката. Самсон изви ръката на Грухи зад гърба му и я разтърси, хвана го за стъпалото и хлъзна горкото момче по ринга и през въжетата. То падна в краката на баща си.

— Мошеник проклет! — изкрещя Хорсфлай.

Самсон се обиди и махна на Хорсфлай сам да се качи на ринга. Хорсфлай направи крачка напред и Самсон повдигна въжетата. Далила, която явно много пъти беше виждала подобни заплахи, каза:

— На твое място не бих посмяла. Той става опасен, щом се ядоса.

Хорсфлай вече си търсеше повод да остане сред публиката. Както стоеше на края на ринга и се хилеше подигравателно, Самсон изглеждаше три метра висок. Хорсфлай се наведе, за да види как е Грухи, който търкаше рамото си и аха-аха да заплаче. Като си тръгваха, Самсон им се изсмя, а после започна да ни дразни, като се перчеше с бицепсите си, кръстосвайки ринга. Няколко зрители взеха да го освиркват, а той тъкмо това и чакаше.

Справи се с още няколко противници, след което Далила обяви, че нейният човек трябва да вечеря. Щели да се върнат след час за последно представление.

Беше се стъмнило. Въздухът кънтеше от звуците на панаира; веселите писъци на децата по въртележките, възгласите на победителите в хвърлянето на топки или халки, десетината високоговорителя, от които гърмеше най-различна музика, неспирното дърдорене на панаирджиите, които приканваха хората да се разделят с парите си, за да видят най-голямата костенурка в света или да спечелят друга награда; и най-вече опияняващото оживление на множеството. Хората бяха толкова нагъсто, че игла да хвърлиш, нямаше къде да падне, както обичаше да казва баба. Тълпяха се край фургоните, гледаха и подвикваха. Около въртележките се виеха дълги опашки. Групи мексиканци се мотаеха насам-натам, зяпаха удивено, но, общо взето, си стискаха парите. Никога не бях виждал толкова много народ на едно място.

Намерих родителите си на главната улица да пият лимонада и да гледат от безопасно разстояние. Дядо и баба вече бяха в камиона — готови за тръгване, макар че нямаха нищо против да почакаат. Панаир имаше само веднъж годишно.

— Колко пари имаш? — попита татко.

— Около долар.

— Това виенско колело ми се струва опасно, Люк — каза майка ми.

— Нищо му няма. Два пъти вече се возих.

— Ще ти дам още един долар, за да не се возиш повече.

— Става.

Тя ми подаде банкнотата. Разбрахме се да се върна след около час. Отново намерих Диуейн и решихме този път да видим голите жени. Тичахме, докато не стигнахме до циганските фургони. Там беше много по-тъмно. Пред шатрата няколко мъже пушеха цигари, а на входа една млада жена с изрязан костюм люлееше бедра и танцуваше палаво.

Като баптисти ние знаехме, че танцуването е не само лошо, а направо греховно. Беше в списъка на тежките грехове като пиянството и псувните.

Танцърката не беше хубава като Далила, не беше толкова разголена и кръшна. Разбира се, Далила имаше дългогодишен опит и беше обиколила света.

Промъквахме се през сенките и напредвахме бавно, когато един непознат глас каза:

— Дотук. Изчезвайте, момчета.

Замръзнахме, огледахме се и в тоз миг чухме познат глас да крещи зад нас:

— Покайте се, слуги на порока! Покайте се!

Беше преподобният Ейкърс, изправил се с Библията в едната ръка и вдигнал дългия крив показалец на другата.

— Гнездо на змии! — изпищя той с все сила.

Не знам дали младата дама спря да танцува, нито дали мъжете се разпръснаха. Диуейн и аз се хвърлихме на четири крака и запълзахме като подгонени животни през лабиринта от фургони и камиони, докато не видяхме светлина между две от сергиите по средата на панаира. Излязохме и се смесихме с тълпата.

— Мислиш ли, че ни видя? — попита Диуейн.

— Не знам. Едва ли.

Заобиколихме, върнахме се и застанахме на безопасно разстояние от циганските фургони. Брат Ейкърс беше в стихията си. Беше се приближил на десет метра от шатрата и пъдеше демоните, като крещеше колкото му глас държи. И имаше успех. Танцърката не се виждаше никаква, както и мъжете. Божият наместник беше провалил представлението, макар да подозирах, че всички са вътре, спотайват се и чакат да се махне.

Далила обаче се беше завърнала, и то с нов костюм. Беше от леопардова кожа и едва скриваше най-важното. Знаех, че на следващата сутрин брат Ейкърс ще я направи на мат и маскара. Той обожаваше панаира, защото му предоставяше изобилен материал за амвона.

Около ринга се беше събрала истинска тълпа, която зяпаше Далила и чакаше Самсон. Тя отново го представи със същите думи. Най-сетне Самсон скочи на ринга, също издокаран в леопардова кожа. Тесни гащета, гол до кръста, с лъскави черни кожени ботуши. Почна да се перчи, да прави стойки и да ни кара да го освиркваме.

Приятелят ми Джеки Мун пръв изпълзя на ринга и като повечето жертви избра стратегията на отбягване на ударите. Изпълзва се успешно двайсетина секунди, докато на Самсон не му писна. Една „гилотина“ плюс „турско премятане“, както обясни Далила, и Джеки се оказа на тревата недалеч от мястото, където стоях аз.

— Не беше много зле — засмя се той.

Самсон нямаше намерение да наранява никого; това би навредило на бизнеса му. Към края на последното си представление обаче той стана много по-наперен и непрекъснато ни подвикваше:

— Няма ли мъже сред вас?

Говорът му беше някак чудноват, а гласът му дълбок и плашещ.

— Един воин ли няма в Блек Оук, Арканзас?

Защо не бях висок три метра! Щях да скоча и да нападна Самсон, а публиката щеше да пощурее. Хубаво щях да го наредя, да го метна през въжетата и да стана най-големият герой в Блек Оук. Засега обаче можех само да го освирквам.

И тогава се намеси Ханк Спрюл. Между схватките той обикаляше около ринга и стоеше срещу Самсон достатъчно дълго, за

да може да му хване окото. Публиката се смълча, докато двамата се смразяваха с поглед. Самсон отиде до края на ринга и каза:

— Ела тук, дребосъко.

Ханк, естествено, само го изгледа презрително. После отиде при Далила и извади пари от джоба си.

— Ой ла-ла, Самсон! — възкликна тя, като пое банкнотите. — Двайсет и пет долара!

Всички замърмориха невярващо.

— Двайсет и пет кинта! — каза някой зад мен. — Това си е една седмична надница!

— Да, ама може да спечели двеста и петдесет — отвърна друг.

Публиката се скупчи по-плътно, а ние двамата с Диуейн се провряхме по-напред, за да виждаме между възрастните.

— Как се казваш? — вдигна микрофона Далила.

— Ханк Спрюл — изръмжа той. — Още ли плащате десеторно?

— Точно така. Сигурен ли си, че искаш да заложеш дваайсет и пет?

— Да. И само трябва да остана на ринга една минута?

— Да, шейсет секунди. Нали знаеш, че Самсон не е губил схватка от пет години? За последен път го победиха в Русия, и то нечестно.

— Не ме интересува Русия — каза Ханк и свали ризата си. — Други правила има ли?

— Не. — Тя се обърна към публиката и каза възможно най-драматично, че предстои битката на вечерта.

Ханк знаеше как да се бие и избягваше нападенията на гиганта доколкото може без да бяга панически като повечето от другите противници. На няколко пъти изненадваше Самсон докато онзи се опитваше да го изкара от строя. А и Ханк използваше всякакви нечестни номера.

Самсон се обърна и се опита да фокусира погледа си върху Ханк. Без да пуска въжетата, успя да направи няколко крачки, а след това за последен път атакува отчаяно. Ханк просто се отмести от пътя му и Самсон се заби на колчето в ъгъла. Въжетата се огънаха от тежестта му, а другите три колчета изглеждаха готови да се счупят. Самсон стенеше и се гърчеше като ранен мечок. Изопна крака под тялото си и успя да се стегне колкото да се обърне. По-добре да беше останал на

тепиха. Ханк се втурна и го фрасна по главата с дясната си ръка. Ударът запрати Самсон обратно на пода. Тъй като жертвата му беше беззащитна, Ханк отново се засили и го удари за трети и последен път. Самсон се строполи. Далила изпищя и изтича на ринга. Ханк се отпусна в ъгъла си, облегна ръце на въжетата и се ухили, без да го е грижа какво става с противника му.

Не бях сигурен какво да правя, а и повечето от останалите зрители също мълчаха. От една страна, беше хубаво да видим как едно момче от Арканзас премазва така египетския великан. От друга страна обаче, ставаше въпрос за Ханк Спрюл, а и той беше използвал юмруците си. Победата му беше опетнена, не че това имаше значение за него. Всички щяхме да се чувстваме по-добре, ако някое местно момче беше победило Самсон по честен път.

Когато се увери, че времето е минало, Ханк прекрачи въжетата и скочи на земята. Бо и Дейл взеха парите и тримата братя изчезнаха.

— Тоя утрепа Самсон — каза някой зад мен.

Най-великият борец на света лежеше проснат по гръб с широко разперени ръце и крака, а жена му беше клекнала над него и се мъчеше да го свести. Дожаля ми за тях. Бяха толкова интересни. Дълго време нямаше да видим такова представление, може би никога. Съмнявах се всъщност, че Самсон и Далила ще припарят до Блек Оук, Арканзас, когато и да било.

Накрая той седна и всички си отдъхнахме. Шепа добри хора му изръкопляскаха тихо, а после публиката започна да се разпръсва.

Защо ли Ханк не тръгнеше с панаира? Можеше да печели пари, като бие хората, и да остави фермата ни на мира. Реших да подхвърля идеята си на Тали.

Горкият Самсон бе работил цял ден в жегата и за части от секундата бе изгубил цялата си печалба. Ама че начин да си изкарваш прехраната. Най-сетне бях видял по-лоша работа от брането на памук.

През пролетта и зимата неделните следобеди често се използваха за ходене на гости. След обяда и кратката дрямка се качвахме на камиона, отивахме в Лейк Сити или Парагулд и се изтърсвахме неканени при някои роднини или приятели, които винаги се радваха, че ни виждат. „Що не наминете към нас“ беше често използвана фраза и хората я приемаха буквално. Не бяха нужни уговорки и

предизвестия, пък и нямаше как. Нито ние, нито роднините ни имахме телефон.

През късното лято и есента обаче не се ходеше много по гости, защото работата беше по-тежка, а следобедите бяха твърде горещи. За известно време забравяхме за лелите и чичовците, но знаехме, че после ще наваксаме.

Седях на предната веранда, слушах мача на „Кардиналите“ и гледах как мама и баба чистят боб и грах. Тогава видях от моста да се надига облак прах.

— Вижте, кола — казах аз и те погледнаха нататък.

По нашия път рядко минаваше нещо. Почти винаги беше някой Джетър от отсреща или някой Толивър от изток. От време на време преминаваше непозната кола или камион и ние ги гледахме безмълвно, докато прахта не се слегнеше, а после на вечеря обсъждахме кой ли може да е бил и какво е правил в нашата част на окръг Крегхед. Дядо и татко споменаваха за това в града, а мама и баба казваха на всички жени преди неделното училище, така че рано или късно намираха някой, който да е виждал непознатата кола. Обикновено разбулваха мистерията, но понякога така и не успявахме да разберем.

Колата се движеше бавно. Видях червено петънце, което все повече растеше, и не след дълго един лъскав седан с две врати зави към къщата ни. Ние тримата вече стояхме прави на верандата, замръзнали от изненада. Шофьорът паркира зад камиона ни. От предния двор семейство Спрюл също го зяпаха.

Шофьорът отвори вратата си и излезе.

— А, Джими Дейл — каза баба.

— Да, той е — отвърна майка ми. Интересът ѝ беше поспаднал.

— Люк, тичай да извикаш баща си и дядо си — каза баба.

Аз хукнах през къщата, като крещях с пълно гърло, но мъжете вече бяха чули тръшването на вратата и идваха откъм задния двор.

Срещнахме се пред колата, която беше нова, чиста и несъмнено най-красивата, която бях виждал. Всички се прегърнаха и си стиснаха ръцете, а после Джими Дейл ни представи новата си жена, кльоцаво същество, което изглеждаше по-младо от Тали. Казваше се Стейси. Беше от Мичиган и когато говореше, думите ѝ излизаха през носа. Приказваше бързо и рязко и за секунди накара кожата ми да настръхне.

— Защо говори така? — прошепнах аз на мама, когато групата се премести на верандата.

— Защото е севернячка — гласеше простото обяснение.

Бащата на Джими Дейл беше Ърнест Чандлър, по-големият брат на дядо. Ърнест имал ферма в Лийчвил, докато преди няколко години не умрял от инфаркт. Аз не си спомнях нито него, нито Джими Дейл, макар да бях слушал много за тях. Знаех, че Джими Дейл напуснал фермата и отишъл в Мичиган, където си намерил работа в завод на „Буик“ и изкарвал по три долара на час, нечувана сума по стандартите на Блек Оук. Помагал на тукашни момчета да си намерят работа там. Преди две години, след поредната лоша реколта, баща ми беше прекарал ужасна зима във Флинт, където слагал предни стъкла на новите коли. Прибра се с хиляда долара и ги похарчи, за да върне част от основните заеми.

— Страшна кола — каза татко, когато седнаха на предните стълби.

Баба беше в кухнята и правеше чай с лед. Майка ми имаше неприятното задължение да разговаря със Стейси, която не ми хареса от мига, в който излезе от колата.

— Чисто новичка — отвърна гордо Джими Дейл. — Купих я миналата седмица, тъкмо навреме за пътуването. Ние със Стейси се взехме преди месец и това ни е сватбеният подарък.

— Ние със Стейси се оженихме — поправи го младоженката от другата страна на верандата. За миг разговорът замря, докато се опитвахме да смелим факта, че Стейси току-що е поправила мъжа си пред хора. Такова нещо никога не бях чувал.

— Петдесет и втора ли е?

— Не, петдесет и трета, най-новата. Сам я направих.

— Нима!

— Да. От „Буик“ ни дават да си поръчваме колите точно както си ги искаме, а после си ги получаваме направо от конвейера. Аз лично ѝ сложих таблото.

— Колко струва? — попитах, макар че на майка ѝ се искаше да ми запуши устата.

— Люк! — извика тя. Татко и дядо ме изгледаха сърдито и аз тъкмо щях да кажа нещо, когато Джими Дейл изтърси:

— Две хиляди и седемстотин долара. Не е тайна. Всеки продавач знае колко струват.

Междувременно семейство Спрул се бяха приближили и зяпаха колата — всички освен Тали, която не се виждаше никаква. Беше неделя следобед и според мен време за раз-хлаждаща баня в Сайлърс Крик. Нали затова се въртях на верандата да я чакам да се мерне.

Трот взе да обикаля колата с патрава походка. Бо и Дейл също я огледаха от всички страни. Ханк надничаше вътре и сигурно търсеше ключовете. Мистър и мисис Спрул ѝ се радваха от разстояние.

Джими Дейл ги наблюдаваше внимателно.

— Планинци ли са?

— Да, от Юрика Спрингс.

— Свестни ли са?

— Повечето — каза дядо.

— Какво прави онзи големият?

— Не се знае.

Сутринта в църквата бяхме научили, че Самсон в крайна сметка станал на крака и си тръгнал от ринга, така че Ханк не беше прибавил още една жертва към списъка си. Брат Ейкърс цял час ни говори за греховността на панаира — комар, побоища, похот, неприлични дрехи,

омешване с цигани и прочие пороци. Двамата с Диуейн попивахме всяка дума, но той не спомена имената ни.

— Защо живеят така? — попита Стейси, като гледаше лагера на Спрул. Резките й думи пронизаха въздуха.

— Че как да живеят? — попита дядо.

И той вече беше решил, че не харесва новата госпожа Джими Дейл Чанддър. Тя кацна като птиче на ръба на един люлеещ се стол и ни огледа пренебрежително.

— Не можете ли да ги настаните в къщата? — попита.

Усетих, че дядо всеки момент ще избухне.

— Та както ви казвах, „Буик“ ни дават колите на разсрочено плащане за две години — обади се Джими Дейл.

— Наистина ли? — попита баща ми, без да сваля очи от нея. — Мисля, че по-хубава кола не съм виждал.

Баба донесе подноса на верандата и сервира високи чаши чай с лед и захар. Стейси отказа.

— Чай с лед? За мен не. Нямате ли горещ чай?

Горещ чай? Що за глупост?

— Не, ние тук не пием горещ чай — каза дядо от люлката и изгледа злобно Стейси.

— Е, ние в Мичиган пък не го пием с лед.

— Тук не е Мичиган — сряза я дядо.

— Искаш ли да видиш градината ми? — попита изведнъж мама.

— Страхотна идея — каза Джими Дейл. — Иди, скъпа, Катлин има най-хубавата градина в Арканзас.

— Ще дойда с вас — каза баба в опит да изтика момичето от верандата, за да няма караници. Трите жени изчезна ха, а дядо изчака малко и рече:

— Откъде, за бога, я намери тая?

— Тя е свястно момиче, Илай — отвърна не много убедено Джими Дейл.

— Тя е севернячка!

— Те не са толкова лоши. Имат достатъчно акъл, за да не припарват до памука. Живеят в хубави къщи с тоалетни, телефони и телевизори. Печелят добри пари и строят хубави училища. Стейси е ходила две години в колеж. Семейството й от три години има

телевизор. Миналата седмица гледах мача на „Индианс“ и „Тайгърс“. Представяш ли си, Люк? Да гледаш бейзбол по телевизията.

— Не си го представям.

— Е, аз гледах. Боб Лемън беше питчер на „Индианс“. „Тайгърс“ не показаха нищо особено, пак са на последно място.

— Аз не се интересувам от Американската лига — повторих думите, които бях чувал цял живот от татко и дядо.

— Не може да бъде — разсмя се Джими Дейл. — Истински фен на „Кардинале“. И аз бях такъв, докато не отидох на север. Като гледаш единайсет мача на стадион „Тайгърс“, почваш да цениш Американската лига. Преди две седмици идваха „Янкис“. Всички билети бяха продадени. Имат един нов, Мики Мантъл, страхотна работа е. Силен, бърз, често пропуска, ама като улучи топката, край. Голям играч ще излезе от него. Освен това имат Бера и Ризуто.

— Мразя ги — казах аз и Джими Дейл отново се разсмя.

— Още ли смяташ да играеш за „Кардинале“? — попита той.

— Да, сър.

— И никакъв памук?

— Не, сър.

— Умно момче си ти.

Бях слушал възрастните да говорят за Джими Дейл. Той много се надуваше, задето е успял да избяга от памука и да заживее на север. Обичаше да говори за парите си. Беше намерил по-добър живот и не скъпеше съветите си към тукашните момчета.

Дядо смяташе, че фермерството е единственият достоен труд, евентуално с изключение на професионалния бейзбол.

Известно време пихме чай, а после Джими Дейл каза:

— Е, как върви памукът?

— Дотук добре — каза дядо. — Първото бране мина без проблеми.

— Сега трябва да почнем второто — добави баща ми. — До един месец сигурно ще свършим.

Тали се появи откъм лагера на Спрюл, като държеше кърпа или нещо подобно. Тя заобиколи отдалеч червената кола, където семейството й още стоеше в захлас; те не я забелязаха. Тали ме погледна отдалеч, но не направи знак. Внезапно ми омръзна да слушам за бейзбол, памук, коли и други такива, но не можех просто да хукна

след нея. Щеше да бъде неучтиво, пък и баща ми можеше да заподозре нещо. Затова си седях и гледах как Тали изчезва зад къщата.

— Как е Лутър? — попита татко.

— Добре е — каза Джими Дейл. — Уредих го при мен в завода. Изкарва по три долара на час четирийсет часа седмично. Лутър никога не е виждал толкова пари.

Лутър беше друг наш братовчед от далечен клон на фамилията Чандлър. Бях го виждал веднъж на едно погребение.

— Значи няма да се връща? — попита дядо.

— Съмнявам се.

— И той ли ще се жени за севернячка?

— Не съм го питал. Сигурно ще прави каквото си иска.

Замълчаха и за миг напрежението сякаш спадна. После Джими Дейл каза:

— Не можеш да му се сърдиш, ако се задържи горе, на север. Та те загубиха фермата си. Той береше памук за чужди хора и изкарваше хиляда долара на година. Нямахте пукната пара. Сега печели повече от шест хиляди годишно плюс премиите и пенсионните осигуровки.

— В профсъюза ли е? — попита баща ми.

— Точно така. Аз записах всички тукашни момчета в профсъюза.

— Какво е профсъюз? — попитах аз.

— Люк, върви при майка си — каза дядо. — Хайде бягай.

Пак бях задал най-невинен въпрос, заради който ме изключиха от разговора. Слязох от верандата и хукнах към гърба на къщата с надеждата да зърна Тали. Тя обаче беше изчезнала и сигурно се къпеше в потока без верния си страж.

Баба беше до градинската портичка. Беше се облегла на оградата и гледеше как майка ми и Стейси вървят от растение на растение. Застанах до нея и тя разреши косата ми.

— Дядо казва, че е проклета севернячка — рекох тихо аз.

— Не ругай.

— Не ругая. Само повтарям.

Умът ѝ беше другаде. Това лято тя от време на време ми говореше, без да ме вижда. Уморените ѝ очи се отнасяха, а мислите ѝ напускаха фермата ни.

— Защо говори така? — попитах аз.

— Тя пък смята, че ние говорим странно.

— Наистина ли?

— Да.

Нищо не разбирах.

Една зелена змия, дълга не повече от педя-две, надигна глава от лехата с краставиците, а после се плъзна по пътечката право към майка ми и Стейси. Двете я видяха едновременно. Майка ми я посочи и каза спокойно:

— Я, зелено змийче.

Стейси реагира различно. Зяпна, но беше толкова ужасена, че няколко секунди от устата ѝ не излезе нито звук. После нададе такъв писък, че сигурно я чува чак семейство Лечър, смразяващ кръвта вой, по-страшен от най-отровното влечуго.

— Змияаа! — изкрещя отново тя и се скри зад мама. — Джими Дейл! Джими Дейл!

Змийчето се закова на място и сякаш вдигна глава към нея. Нищо и никакво безобидно зелено змийче. Кой нормален човек ще се изплаши? Изтичах и го вдигнах, като си мислех, че така ще помогна. Но Стейси не можа да понесе гледката на момченце, хванало подобно смъртоносно създание. Тя припадна в боба, а мъжете дотичаха от верандата.

Джими Дейл я вдигна на ръце, докато ние се опитвахме да обясним какво е станало. Горкото змийче висеше безпомощно; май и то беше припаднало. Дядо не можа да скрие усмивката си, докато вървахме зад Джими Дейл и жена му към задната веранда, където я оставихме на една пейка, а баба отиде за лекарство.

След малко Стейси се съвзе, но лицето ѝ беше бледо, а по кожата ѝ беше избила пот. Баба се суетеше над нея с мокри кърпи и соли за вдишване.

— В Мичиган нямат ли си змии?

— Ами май не.

— Че то беше само едно нищо и никакво змийче — казах аз.

— Слава богу, че не видя гърмяща. Досега да е умряла — отвърна баща ми.

Майка ми възвари вода и я наля в чаша с пакетче чай. Стейси седна и пресуши чашата и за пръв път в историята в нашата ферма някой пиеше горещ чай. Тя искаше да поседи сама и затова ние се пренесохме на предната веранда и я оставихме да си почине.

Не след дълго мъжете отидоха до буика. Вдигнаха капака и се надвесиха над двигателя. Тъй като никой не ми обръщаше внимание, аз слязох от верандата и тръгнах към гърба на къщата да търся Тали. Скрих се до силоза на едно любимо мое място, където не можеха да ме видят. Чух равното мощно бръмчене на мотор и разбрах, че това не е старият ни камион. Отиваха да се повозят и чух, че баща ми ме вика. Не се обадох и те заминаха.

Отказах се да чакам Тали и се върнах в къщата. Стейси седеше на столче под едно дърво и гледаше печално полето, скръстила ръце с нещастно изражение. Буикът беше заминал.

— Няма ли да се повозиш? — попита тя.

— Не, госпожо.

— Защо?

— Просто така.

— Возил ли си се някога в лека кола?

Тонът ѝ беше подигравателен и аз започнах да лъжа.

— Не, госпожо.

— На колко си години?

— На седем.

— Виждал ли си някога телевизор?

— Не, госпожо.

— Говорил ли си някога по телефон?

— Не, госпожо.

— Невероятно. — Тя поклати глава с отвращение. Искаше ми се да бях останал до силоза. — На училище ходиш ли?

— Да, госпожо.

— Слава богу. Можеш ли да четеш?

— Да, госпожо. И да пиша мога.

— Смяташ ли да завършиш гимназия?

— Разбира се.

— Баща ти завършил ли е?

— Да.

— А дядо ти?

— Не.

— Така си и мислех. Тук някой ходи ли изобщо в колеж?

— Още не.

— Какво искаш да кажеш?

— Мама казва, че аз ще ида.

— Съмнявам се. Откъде ще вземете пари?

— Мама казва, че ще ида.

— Като пораснеш, ще станеш беден фермер като баща си и дядо си.

— Ти пък откъде знаеш — сопнах се аз.

Стейси ядосано поклати глава.

— Аз съм учила две години в колеж — изфука се тя.

Не си поумняла много, щеше ми се да кажа аз. Последва дълго мълчание. Исках да си тръгна, но не знаех как най-добре да се измъкна от разговора. Стейси седеше на стола, гледаше към далечината и събираше още отрова.

— Не мога да повярвам колко сте изостанали — каза тя.

Забих поглед в краката си. С изключение на Ханк Спрюл, никога не бях виждал по-неприятен човек от Стейси. Какво би направил Рики? Сигурно щеше да я напсува, но тъй като това нямаше да ми се размине, реших просто да си тръгна.

Буикът се върна. Баща ми беше зад кормилото. Той паркира и възрастните излязоха. Джими Дейл извика на семейство Спрюл да дойдат. Качи Бо, Дейл и Трот на задната седалка, а Ханк отпред и отпрашиха по пътя към реката.

Едва късно следобед Джими Дейл каза, че е време да си ходят. Ние това и чакахме, особено аз, който се притеснявах да не останат за вечеря. Не можех да си представя да седя на масата и да се опитвам да ям, докато Стейси коментира храната и навиците ни. След като презираше всичко останало, защо да ѝ хареса вечерята?

Бавно отидохме до буика и почнахме да се прощаваме надълго и нашироко.

Никой никога не бързаше да си тръгва. Един казваше, че е станало късно, после друг го повтаряше, а по някое време друг правеше крачка към колата или камиона сред първата вълна сбогувания. Стискахме си ръцете, прегръцахме се и си разменяхме обещания. Лека-полека цялата група стигаше до колата, но тогава процесията спираше, защото някой си спомняше още някаква история. И пак прегръдки, и пак обещания скоро да дойдат отново. След като със значителни усилия гостите успяваха да се напъхат в превозното средство, изпращачите навираха глави вътре, за да се сбогуват за

пореден път. Евентуално да разкажат набързо още една история. След някой и друг протест моторът най-сетне забръмчаваше и колата или камионът тръгваше на заден, а всички махаха.

Когато къщата се изгубеше от погледа, някой от пътниците казваше:

— И закъде толкова бързаше?

А някой от изпращачите помърморваше:

— Защо не постояха още малко?

Когато стигнахме до колата, Стейси прошепна нещо на Джими Дейл. Той се обърна към майка ми и каза тихо:

— Стейси трябва да иде до тоалетната.

Майка ми погледна стреснато. Ние нямахме тоалетна. Облекчавахме се във външния клозет, дървена постройка с дупка зад бараката за инструменти в задния двор.

— Ела с мен — каза ѝ мама и двете жени тръгнаха. Джими Дейл внезапно си спомни историята за едно тукашно момче, което отишло във Флинт и било арестувано за пиянство. Аз се измъкнах и минах през къщата. После слязох от задната веранда и се промъкнах през два кокошарника до едно място, откъдето виждах как майка ми води Стейси към клозета. Тя спря и го погледна; никак не ѝ се влизаше, но нямаше избор.

Майка ми я остави и се върна в предния двор. Действах бързо. Щом се видях сам, почуках на вратата на клозета. Чух лек писък и едно отчаяно:

— Кой е?

— Мис Стейси, аз съм, Люк.

— Заето! — каза тя. Обикновено ясното ѝ произношение беше забързано и приглушено в задушливата влажност на клозета. Вътре беше тъмно, а единствената светлина се процеждаше през процепите между дъските.

— Не излизай сега! — казах аз, като се постарях да звуча изплашено.

— Какво?

— Навън има голяма змия!

— О, господи! — стресна се тя. Би припаднала, но и без това клечеше.

— Тихо! — казах аз. — Иначе ще разбере, че си тук.

— Божичко! — каза тя с разтреперан глас. — Направи нещо!

— Не мога. Много е голяма и хапе.

— Какво иска? — попита тя. Май беше готова да се разплаче.

— Не знам. Това е клозетна змия и непрекъснато обикаля тук.

— Повикай Джими Дейл!

— Добре, но не излизай. Застанала е до вратата. Май усеща, че си вътре.

— Божичко господи — повтори тя и се разплака.

Аз се скрих зад кокошарника, а после заобиколих градината от източната страна на къщата. Минах бавно и тихо покрай храстите по края на двора ни, докато не стигнах един гъсталак, откъдето се виждаше предният двор. Джими Дейл се беше облегал на колата си, разказваше нещо и чакаше жена му да си свърши работата.

Мина време. Мама, татко, дядо и баба слушаха и се кискаха на поредната история. От време на време някой от тях хвърляше поглед към задния двор.

Най-сетне майка ми се притесни и ги остави, за да види какво става със Стейси. Минута по-късно се чуха гласове и Джими Дейл хукна към клозета. Аз се зарових още по-дълбоко в гъсталака.

Когато се прибрах вкъщи, беше почти тъмно. Бях гледал от разстояние, иззад силоза, и знаех, че мама и баба приготвят вечерята. Здравата бях загазил — ако закъснеех за масата, щях само да усложня положението.

Бяха седнали и дядо тъкмо щеше да благослови храната, когато аз влязох през вратата от задната веранда и тихо заех мястото си. Те ме погледнаха, но аз забодох очи в чинията си. Дядо каза набързо молитвата, а жените ни сипаха. След едно известно мълчание татко каза:

— Къде беше, Люк?

— До потока.

— И какво правеше там?

— Нищо. Гледах.

Това звучеше достатъчно подозрително, но те не се заядоха. Когато отново настъпи тишина, дядо каза точно навреме с дяволит тон:

— А там клозетни змии имаше ли?

Едва успя да го изрече, преди да избухне в смях.

Огледах масата. Баба стискаше челюсти, сякаш се беше заклепа да не се усмихне. Майка ми криеше устата си със салфетка, но очите ѝ я издаваха; и на нея ѝ идеше да прихне. Баща ми беше натъпкал храна в устата си и успяваше да дъвче със сериозно изражение.

Дядо обаче се превиваше от смях. Той се смееше, седнал начело на масата, докато останалите се опитваха да запазят самообладание.

— Хубав номер ѝ извъртя, Люк — успя да си поеме дъх той. — Така ѝ се пада!

Най-сетне и аз се разсмях, но не на собствените си действия. Много беше забавно да гледам как дядо си умира от смях, докато другите се мъчат да останат сериозни.

— Престани вече, Илай — раздвижи най-сетне челюсти баба.

Аз напълних устата си с грах и забих поглед в чинията. Всички пак замълчаха и задъвкаха.

След вечеря баща ми ме отведе в бараката за инструменти. На вратата ѝ имаше орехова пръчка, издялана и излъскана до блясък. Специално за мен.

Бях научен да приемам наказанието като мъж. Плачът беше забранен, поне пред хора. В тези ужасни мигове пример ми беше Рики. Бях чувал ужасни разкази как дядо го пердашел и как той никога, никога не плачел. Когато Рики бил малък, боят не бил шега работа.

— Ти постъпи много лошо със Стейси — каза баща ми. — Тя ни беше гостенка и е жена на наш братовчед.

— Да, сър.

— Защо го направи?

— Защото тя каза, че сме глупави и изостанали. — Малко донос нямаше да навреди.

— Наистина ли?

— Да, сър. Не ми хареса, и на другите не им хареса.

— И така да е, пак трябва да уважаваш по-възрастните. Според теб колко удара заслужаваш?

Престъплението и наказанието винаги се обсъждаха предварително. Когато се навеждах, винаги знаех колко пръчки ще отнеса.

— Един. — Това беше дежурното ми мнение.

— Според мен два — каза той. — А за мръсния език?

— Според мен не беше толкова мръсен — казах аз.

— Използва забранена думичка.

— Да, сър.

— Колко удара за това?

— Един.

— Разбираме ли се за общо три? — попита той.

Никога не ме биеше, когато е много ядосан, така че обикновено имаше място за преговори. Три звучеше справедливо, но аз винаги се опитвах да ги намаля. В крайна сметка нали бяха на мой гръб? Защо да не се пазаря?

— Два е по-справедливо — казах аз.

— Три. Наведи се.

Преглътнах, стиснах зъби, обърнах се, наведох се и хванах глезените си. Татко ме удари три пъти по дупето с пръчката. Болеше ужасно, но всъщност той не удряше много силно. Къде-къде по-здрав бой бях ял.

— А сега марш в леглото — каза той и аз хукнах към къщата.

С двеста и петдесетте долара на Самсон в джоба си Ханк още по-слабо се интересуваше от брането на памук.

— Къде е Ханк? — попита дядо мистър Спрул, като взехме чувалите и започнахме работа в понеделник сутрин.

— Сигурно спи — отговори рязко той и това приключи въпроса на първо време.

Великанът пристигна на полето по средата на сутринта. Не разбрах точно кога, защото бях в далечния край на един ред, но скоро чух гласове и се досетих, че семейство Спрул отново се карат.

Около час преди пладне небето се смрачи, а от запад полъхна ветрец. Когато слънцето се скри, спрях да бера и погледнах облаците. На стотина метра от мен дядо правеше същото — ръцете на хълбоците, сламената шапка килната на една страна, а лицето вдигнато нагоре. Вятърът се усили, небето притъмня и не след дълго захладня. Всички бури тук идваха от Джоунсбъро, известен като Пътя на тор-надото.

Първо удари градушка, твърди зрънца колкото грах, и аз тръгнах към трактора. На югоизток небето беше тъмносиньо, почти черно, а ниските облаци надвисваха над нас. Планиците вървяха бързо по редовете си на път към ремаркетото. Мексиканците тичаха към обора.

И аз се затичах. Градушката ме кълвеше по врата и ми напомняше да бързам. Вятърът виеше из дърветата по реката и

накланяше доземи стъблата на памука. Някъде зад мен падна гръм и чух как един от планинците изпищя, сигурно Бо.

— Няма какво да ходим до ремаркетото с памука — каза дядо, когато пристигна. — Не и при тия светкавици.

— По-добре да идем вкъщи — каза татко.

Качихме се на плоското ремарке, като всички бързаха и се блъскаха, и тъкмо когато дядо зави с трактора, дъждът ни удари яко. Беше студен, обилен и падаше косо от силния вятър. Тутакси станахме вир-вода; в потока да бях цамбурнал, повече не можех да се намокря.

Планинците се бяха скупчили около Тали. На два-три метра от тях татко ме притискаше до гърдите си, сякаш вятърът можеше да ме отнесе. Мама и баба бяха тръгнали към къщи малко преди бурята да започне.

Дъждът шибаше на вълни. Капките падаха толкова нагъсто, че едва виждах памука на крачка пред мен. Все повтарях на дядо да побърза. Бурята гърмеше толкова силно, че не чувах познатото бучене на двигателя. Отново удари гръм, този път много по-близо, така че ушите ми запищяха. Мислех, че ще умрем.

Пътувахме към къщата цяла вечност, но когато стигнахме, дъждът внезапно спря. Небето беше още по-тъмно, навсякъде чернееше.

— Торнадо! — викна мистър Спрюл, докато слизахме от ремаркетото.

На запад, далеч зад реката и високо над дърветата, един тънък и дълъг облак се накланяше надолу. Беше светлосив, почти бял на фона на черното небе, и ставаше все по-голям и шумен, докато бавно се спускаше към земята. Беше на няколко километра оттук и заради разстоянието не изглеждаше толкова опасен.

В нашата част на Арканзас торнадото не беше рядкост. Цял живот бях слушал разкази за тая напаст. Преди десетки години прадыдо ми оцелял след ужасно торнадо, което се въртяло в кръг и стигало все до същата фермичка. Това идваше в повече и баба го разказваше не много убедено. Торнадото беше част от живота, но досега не бях виждал нито едно.

— Катлин — изкрещя баща ми към къщата. Не искаше майка ми да пропусне това зрелище.

Погледнах към плевнята, където стояха мексиканците, онемели и сащисани като нас. Неколцина сочеха с пръст.

Гледахме гигантската фуния с мълчаливо удивление, без да се страхуваме, защото не беше близо до фермата и продължаваше да се отдалечава на североизток. Движеше се бавно, сякаш търсеше идеалното място да се спусне. Издълженият ѝ край се виждаше ясно на хоризонта, високо над земята; тя се подмяташе във въздуха и танцуваше, докато се чудеше кога и къде да удари. Въртеше се бързо, идеален обърнат конус, който се вихреше в бясна спирала.

Вратата зад нас хлопна. Мама и баба стояха на стълбите и бършеха ръце в кухненски кърпи.

— Към града отива — каза авторитетно дядо, сякаш можеше да предскаже къде ще удари торнадото.

— Май да — добави татко, и той като пръв синоптик.

Опашката на торнадото се спусна надолу и спря да подскача. Сякаш наистина беше допряло земята някъде другаде, защото вече не му виждахме края.

Църквата, маганът, киното или бакалницата на Поп и Пърл? Вече пресмятах пораженията, когато торнадото изведнъж се вдигна и сякаш напълно изчезна.

Зад нас се разнесе нов трясък. Оттатък пътя, в земите на Джетър, се бе появило друго торнадо. Беше се промъкнало зад нас, докато гледахме първото. Сега бе само на два-три километра и сякаш се бе насочило право към къщата ни. Гледахме го ужасени и една-две секунди не можехме да помръднем.

— Бързо в плевнята! — извика дядо. Някои от планинците вече тичаха към лагера си, като че ли палатките щяха да помогнат.

— Натам! — извика мистър Спрул и посочи плевнята. Изведнъж всички закрещяха и се разтичаха. Татко сграбчи ръката ми и побягнахме. Земята се тресеше, а вятърът виеше. Мексиканците се пръснаха във всички посоки; някои смятаха, че е по-добре да се скрият в полето, други се бяха насочили към къщата ни, докато не ни видяха да бягаме към плевнята. Ханк прелетя край мен с Трот на гърба си.

Тали също ни изпревари.

Преди да стигнем до плевнята, торнадото се отлепи от земята и бързо се издигна в небето. Дядо спря и се загледа, а всички останали го последваха. Фунията мина малко по на изток от фермата ни и вместо

да я връхлети, остави зад себе си само едри капки кафеникав дъжд и пръски кал. Гледахме я как подскача из въздуха и си търси друго място за спускане.

Няколко минути бяхме толкова изплашени и зашеметени, че дума не можехме да обелим.

Аз огледах облаците във всички посоки, за да няма втори път такава изненада. Не бях единственият.

После отново заваля и ние се прибрахме в къщата.

Бурята бушува два часа и хвърли срещу нас почти всички боеприпаси на природата: мощни ветрове, проливни дъждове, вихрушки, град и светкавици, които падаха толкова често и толкова наблизко, че понякога се пъхахме под леглата си. Семейство Спрюл се беше скрило в дневната ни, а ние из останалата част на къщата. Мама не се отделяше от мен. Тя се боеше до смърт от бурите и това само влошаваше нещата.

Не бях съвсем сигурен как ще умрем — отнесени от вятъра, изпепелени от светкавица или удавени от потоп, но очевидно краят беше дошъл. Баща ми обаче проспа по-голямата част от бурята и неговата невъзмутимост ме успокои. Той беше живял в траншеи и бе воювал с немците, така че от нищо не се страхуваше. Тримата лежахме на пода на спалнята — баща ми хъркаше, майка ми се молеше, а аз между тях слушах бурята. Мислех си за Ной и неговите четирийсет дни дъжд и чаках нашата къщичка просто да за-плава.

Когато дъждът и вятърът най-после стихнаха, излязохме да огледаме пораженията. Като изключим мокрия памук, нямаше кой знае какви щети — тук-там прекършени клони, обичайните издълбани от водата ровове, някой и друг изтръгнат домати в градината. Утре памукът щеше да изсъхне и ние отново щяхме да се заловим за работа. По време на късния обяд дядо каза:

— Трябва да видя какво става с магана.

Нямахме търпение да идем в града. Ами ако торнадото го беше сравнило със земята?

— Аз искам да видя църквата — каза баба.

— Вземете и мен — примолих се.

— Защо искаш да ходиш до църквата? — попита татко.

— Да видя дали торнадото не я е съборило.

— Хайде тогава — каза дядо и скочихме от столовете.

Чиниите бяха струпани неизмити в умивалника. За пръв път виждах такова нещо.

Пътят беше станал само кал, а на места водата беше отмила големи участъци от него. Пързаляхме се половин километър, докато не стигнахме до една голяма дупка. Дядо намали скоростта и се опита да прегази канавката вляво от пътя до памука на Джетър. Камионът спря и затъна. Не можехме да помръднем. Татко се върна да докара трактора, а ние зачакахме. Както обикновено, аз бях в каросерията и имах много място за шаване. Майка ми седеше отпред с дядо и баба. По едно време баба каза, че май не е чак толкова добра идея да се ходи в града. Дядо само пуфтеше.

Когато баща ми се върна, той закачи една шестметрова верига за бронята и бавно ни изтегли от дупката. Мъжете решиха, че е най-добре тракторът да ни тегли чак до моста. Щом стигнахме, дядо откачи веригата и татко мина с трактора. После ние пресякохме реката с камиона. Мъжете сметнаха, че пътят от другата страна е още по-лош и затова отново закачиха веригата. Тракторът ни тегли три километра, докато не стигнахме до асфалт. Оставихме го и потеглихме към града, по-точно към онова, което беше оцеляло от него. Един бог знаеше какви разрушения ни чакат. Едва прикривах вълнението си.

Най-сетне стигнахме до шосето и когато завихме към Блек Оук, след нас на асфалта остана дълга кална диря. Питам се защо всички пътища не са асфалтирани.

Докато карахме, всичко изглеждаше нормално. Нямаше премазани дървета или наводнени ниви, нито пръснати на километри камънаци, нито пък големи дупки. Всички къщи си бяха на място. Полята пустееха, защото памукът беше мокър, но иначе животът продължаваше.

Застанал прав в каросерията, гледах над кабината и напругах очи да зърна града. Скоро стигнахме. Маганът бръмчеше както обикновено. Бог бе опазил църквата. Магазините по главната улица бяха непокътнати.

— Слава богу — каза баща ми. Не че не се радвах, но можеше да е по-интересно.

Не бяхме единствените любопитни. Главната улица беше задръстена от хора и коли — нещо нечувано за понеделник. Паркирахме до църквата и щом се уверихме, че е непокътната, аз

изтичах до магазина на Поп и Пърл, където имаше страшно много народ. Около мистър Ред Флечър се беше събрала цяла група и аз стигнах тъкмо навреме.

Мистър Ред, който живееше на запад от града, разбрал, че ще има торнадо, защото старото му куче се скрило под кухненската маса — много лош знак. Мистър Ред веднага се усетил и почнал да оглежда небето. Не се учудил, когато то притъмняло. Чул торнадото, преди да го види. То се спуснало изневиделица, тръгнало право към фермата му, и вилняло по земята достатъчно дълго, за да събори два кокошарника и да отнесе покрива на къщата. Парче стъкло ударило жена му и я порязало, така че си имахме истинска жертва. Чух как хората зад мен шепнеха развълнувано и се канеха да идат до фермата на Флечър да видят с очите си разрушенията.

— Как изглеждаше? — попита някой.

— Черно като въглищен прах — каза мистър Ред. — И гърмеше като товарен влак.

Това беше още по-вълнуващо, защото нашите бяха светлосиви, почти бели. Неговото било черно. Явно отгук бяха минали всякакви видове.

Мисис Флечър се появи до мъжа си с бинтована ръка и превръзка през рамо. Без да щем, я зяпнахме. Изглеждаше така, сякаш всеки момент ще се строполи на тротоара. Тя показва раната си и получи много внимание, докато мистър Ред не осъзна, че е изгубил публиката си, пристъпи напред и продължи своята история. Каза, че торнадото се отлепило от земята и заподскачало. Той се качил в камиона си и се опитал да го последва. Гонил го посред градушката и аха-аха да го настигне, когато то завило.

Камионът на мистър Ред беше по-стар от дядовия. Слушателите почнаха да се споглеждат недоверчиво. Исках някой възрастен да попита: „И какво щеше да направиш, ако го беше хванал?“ Мистър Флечър рече, че се отказал да го гони и се върнал да види какво става с жена му. Когато го зърнал за последен път, торнадото се било насочило право към града.

По-късно дядо ми каза, че мистър Флечър лъже дори когато истината е по-интересна.

Този следобед в Блек Оук падна голямо надлъгване или поне разкрасяване на фактите. От единия до другия край на главната улица

се разказваха и преразказваха истории за вихрушки. Дядо също описа какво бяхме видели и, общо взето, се придържахме към истината. Историята с двойното торнадо прикова вниманието на всички, докато мистър Дъч Лам не каза, че видял три! Жена му потвърди и дядо се запъти към камиона.

Беше цяло чудо, че като си тръгнахме от града, убитите не наброяваха неколкостотин.

До смрачаване облаците се бяха разнесли, но все още беше хладно. След вечеря седнахме на верандата и зачакахме „Кардинале“. Въздухът беше чист и лек — първият знак на есента.

Оставаха шест мача, три срещу „Редс“ и три срещу „Къбс“. Всички щяха да се играят на „Спортсманс Парк“, но тъй като „Доджърс“ бяха на първо място със седем победи, сезонът все едно беше свършил. Стан Мюзъл водеше лигата по батиране и също така имаше повече единични и двойни хитове от всички останали. „Кардинале“ нямаше да спечелят шампионата, но все пак имахме най-добрия играч. Момчетата се бяха върнали от Чикаго и се радваха, че отново са в Сейнт Луис — поне според Хари Кери, който често ръсеше поздравления и клюки, сякаш всички играчи живееха у тях.

Мюзъл удари единичен и троен хит и мачът беше решен чак в третия допълнителен ининг. Стана късно, но не бяхме уморени. Бурята ни беше прогонила от полето, а прохладата не беше за изпускане. Семейство Спрюл седяха около огъня, бърбеха си тихо и се радваха, че Ханк го няма. Той често изчезваше след вечеря.

В края на десетия ининг Шьондийнст удари единичен хит и когато Стан Мюзъл дойде на хоума, феновете полудяха, поне според Хари Кери. Дядо каза, че Хари често гледа един мач, а описва друг. На стадиона нямало повече от десет хиляди души; личеше си, че публиката е малко. Хари обаче вдигаше достатъчно шум за останалите двайсет хиляди. След сто четирийсет и осем мача той се вълнуваше като на откриването. Мюзъл направи двоен хит, неговият трети удар в играта вкара Шьондийнст и така спечелиха с четири на три.

Преди един месец щяхме да празнуваме заедно с Хари на предната веранда. Аз щях да хукна към базите на двора и да заста на втора също като великия Стан. След такава драматична победа всички щяхме да си легнем щастливи, макар че дядо пак щеше да иска да уволни мениджъра.

Но сега всичко беше различно. Победата не означаваше нищо; сезонът свършваше, а „Кардинале“ бяха трети. Предният ни двор беше завзет от семейство Спрюл. Лятото си беше отишло.

Дядо изключи радиото, докато Хари още говореше.

— Баумхолц не може да го стигне — каза той. Франки Ба-умхолц от „Къбс“ беше на шест точки зад Мюзъл.

Баща ми се съгласи. По време на мача мъжете бяха по-мълчаливи от обикновено. Бурите и хладът направо ги бяха поболели. Сезоните се сменяха, а една трета от памука още беше на полето. Седем месеца времето беше почти идеално, но сега явно щеше да се развали.

Есента продължи по-малко от двацет и четири часа. До обед на следващия ден жегата се беше завърнала, памукът беше изсъхнал, земята се бе втвърдила и всички приятни мисли за прохладни дни и падащи листа бяха забравени. Пак бяхме до реката за второто бране. По-късно през есента можеше да има и трето, така нареченото „предколедно бране“, при което събирахме последните остатъци от памука. Дотогава мексиканците и планинците отдавна щяха да са си отишли.

През целия ден се навъртах близо до Тали и работех усърдно, за да не изоставам от нея. Тя изглеждаше нещо отнесена и аз умирах да разбера защо. Роднините ѝ бяха напрегнати, не пееха, не се смееха и почти не говореха. Ханк дойде към средата на сутринта и почна да бере бавно. Останалите сякаш го избягваха.

Късно следобед се завлякох до ремаркетото — надявах се да е за последно. До края оставаше един час и аз търсех майка си. Но вместо нея видях Ханк, Бо и Дейл от другата страна на ремаркетото да чакат дядо или татко да претегли памука им. Скрих се сред стъблата и зачаках по-приятелски гласове.

Както обикновено, Ханк говореше високо.

— Писна ми да бера памук — каза той. — Дотук ми е дошло! Решил съм да си намеря нова работа. Измислих как да печеля пари. И то много. Ще вървя след ония панаирджии от град на град и ще се крия в сенките, докато Самсон и мацката му не натрупат парички. Ще чакам да посъберат сухо, ще ги гледам как изхвърлят селяците от ринга и после късно вечерта, когато онзи е капнал, ще излизам, ще залагам петдесет долара, ще го смилам от бой и ще му прибирам парите. Петстотин долара седмично правят две хиляди долара на месец,

двайсет и четири хиляди на година. Само в брой. Ами аз ще стана богат!

Тонът му беше дяволит и Бо и Дейл се разсмяха. Дори аз трябваше да призная, че е смешно.

— Ами ако на Самсон му писне? — попита Бо.

— Шегуваш ли се? Нали е най-великият борец на света, дошъл направо от Египет. Самсон не се страхува от никого. Че аз може и мадамата му да отмъкна! Биваше си я, нали?

— От време на време трябва да го оставяш да победи — каза Бо. — Иначе няма да се бие с теб.

— Онова за мадамата ми хареса — каза Дейл. — Страшни крака имаше.

— И останалото не беше зле — отвърна Ханк. — Чакайте, сетих се! Ще го изгоня и ще стана новият Самсон! Ще си пусна коса до задника, ще я боядисам черна, ще си намеря гащи от леопардова кожа, ще приказвам завалено и тия тъпанари ще решат, че и аз съм от Египет. Далила ще полудее по мене.

Смехът им беше силен, кънтящ и заразителен. Аз се кисках тихо, като си представях как Ханк обикаля ринга по тесни гащета и се опитва да убеди хората, че е египтянин. Само че той беше твърде глупав за такава работа. Щеше да наранява хората и така да пропъжда съперниците си.

Дядо дойде до ремаркетото и започна да претегля памука. Майка ми също се приближи и ми прошепна, че е време да се прибираме. И аз така мислех. Извървахме дългия път заедно, мълчахме и се радвахме, че денят е почти свършил.

Боядисването продължаваше. Забелязахме го от градината и при по-внимателно вглеждане видяхме къде бояджията — все още смятахме, че е Трот — бе стигнал до петата дъска от долу на горе и беше минал една ръка върху участък колкото прозорец. Майка ми го пипна; боята полепна по пръста ѝ.

— Прясна е — каза тя и погледна към предния двор, но както обикновено Трот никакъв не се виждаше.

— Още ли мислиш, че е той? — попитах аз.

— Да.

— Откъде взима боя?

— Тали му я купува с парите си от памука.

— Кой ти каза?

— Попитах мисис Фоли от железарския магазин. Тя каза, че едно сакато момче и сестра му купили два литра бяла боя и една четка. Сторило ѝ се странно планинци да купуват боя.

— Колко може да се боядиса с два литра?

— Не много.

— Ще кажеш ли на дядо?

— Ще кажа.

Минахме набързо през градината, като откъснахме само най-необходимото — домати, краставици и две червени пиперки, които ѝ хванаха окоето. Останалите берачи скоро щяха да се върнат и аз умирах от нетърпение да видя каква пушилка ще вдигне дядо, като разбере, че някой му боядисва къщата.

След няколко минути отвън се чу шепот. За да ме държат далеч от спора, ми възложиха да режа краставици в кухнята. Баба слушаше новините по радиото, докато майка ми готвеше. По едно време татко и дядо отидоха до източната страна на къщата, за да огледат напредващата работа на Трот.

После влязоха в кухнята. Седнахме, благословихме храната и почнахме да ядем, без да говорим за друго освен за времето. Ако дядо беше ядосан заради боята, поне не го показваше. Може би просто беше гроги.

На другия ден майка ми ме задържа и се забави в къщата колкото се може повече. Изми чиниите от закуска, изпра някои неща и заедно отидохме да погледнем предния двор. Баба излезе и тръгна към памука, но аз и майка си търсехме работа, за да изостанем.

Трот не се виждаше никакъв. Беше изчезнал от двора. Ханк излезе от една палатка и събори няколко консерви и канчета, докато търсеше недоядени питки. Лапа, докато не омете всичко, а после се оригна и погледна към къщата ни, сякаш смяташе да я претършува за храна. Най-накрая тръгна към силоза на път към ремаркетото с памука.

Ние чакахме и току надничвахме през предните прозорци. Трот не се мяркаше никакъв. Накрая ни писна и се запътихме към полето. Когато след три часа мама се върнала да приготви обяда, няколко дъски под прозореца на моята стая вече били минати с четката. Трот напредваше полека-лека, но недъгът му и желанието да действа скришом пречеа на работата му. При това темпо щеше да успее да

боядиса само половината източна стена, преди да дойде време семейството му да си стегне багажа и да си замине.

След три дни спокойствие и усилна работа дойде време за нови разпри. След закуска Мигел пресрещна дядо до трактора и двамата се запътиха към плевнята, където чакаха някои от останалите мексиканци. Аз се промъкнах след тях в полумрака на зазоряване, достатъчно близо, за да ги чувам, без да ме видят. Луис седеше на някакъв пън, климнал глава като болен. Дядо го огледа хубаво. Нещо беше пострадал.

Както обясни набързо Мигел на развален английски, снощи някой хвърлял буци пръст по тях. Първата ударила стената на плевнята тъкмо когато мексиканците си лягали. Приличало на изстрел — дъските затреперили и цялата плевня се разтресла. След няколко минути последвала втора буца. После още една. Минали десет минути и мексиканците решили, че всичко е спокойно, но тогава нова буца паднала на ламаринения покрив точно над главите им. Ядосани и изплашени, те не можели да заспят. През процепите в стената гледали памуковите поля зад плевнята. Мъчителят им бил някъде там, скрит в памука като последен страхливец. Нощта го правела невидим.

Луис бавно отворил вратата на плевнята, за да види по-добре. Тогава нападателят го улучил в лицето с камък. Явно го пазел за такъв случай. Буците пръст ставали за вдигане на шум, но камъкът бил по-опасен.

Носът на Луис беше порязан, счупен и подпухнал. Дядо извика на баща ми да доведе баба.

Мигел продължи да разказва. Щом се погрижили за Луис и криво-ляво му помогнали, обстрелът продължил. На всеки десетина минути от мрака долитал нов снаряд. Вглеждали се през процепите, но не виждали нищо в полето. Било много тъмно. Най-сетне нападателят им се уморил от играта си и спрял. Мексиканците не могли да се наспят.

Баба пристигна и пое нещата в свои ръце. Дядо замина, като ругаеше под носа си. Разкъсвах се между две драми: дали да гледам как баба се прави на докторка, или да слушам как дядо беснее?

Тръгнах след дядо към трактора, където той избоботи на баща ми нещо, което не можах да разбера. После отиде до ремаркетото, където чакаха още сънените планинци.

— Къде е Ханк? — изръмжа дядо на мистър Спрюл.

— Сигурно спи.

— Няма ли да работи днес? — намръщи се дядо.

— Иди го питай — отвърна мистър Спрюл и се изправи, за да не гледа отдолу.

Дядо пристъпи към него.

— Снощи мексиканците не могли да спят, защото някой замерял с буци пръст плевнята. Случайно да знаеш кой е бил?

Успял да запази самообладание, баща ми застана между тях.

— Не. Да не обвиняваш някого? — попита мистър Спрюл.

— Не знам — отвърна дядо. — Всички други работят много, спят дълбоко и нощем са уморени до смърт. Всички освен Ханк. Май само той има много време. И подобни глупости са в негов стил.

Тази открита кавга със семейство Спрюл не ми харесваше. И на тях им беше писнало от Ханк, но все пак му бяха роднини. Освен това бяха планинци — ядосат ли се, ще си тръгнат, а дядо беше на път да прекали с приказките си.

— Ще говоря с него — каза мистър Спрюл малко по-меко, сякаш знаеше, че Ханк е най-вероятният виновник. Челюстта му увисна леко и той погледна мисис Спрюл. Семейството си имаше неприятности с Ханк и не беше готово да го защитава.

— Хайде на работа — каза баща ми.

Всички искаха да приключат с въпроса. Погледнах Тали, но тя беше потънала в мислите си и не обръщаше внимание нито на мен, нито на някой друг. Дядо се качи в трактора и тръгнахме да берем памук.

Цяла сутрин Луис лежа на задната веранда с торбичка лед върху лицето. Баба се въртеше край него и се опитваше да му натрапи лекарствата си, но той не се даваше. До обяд Луис се беше наситил на американската медицина и побърза да се върне на полето независимо от счупения си нос.

Памукът, който Ханк набираше на ден, намаля два пъти и повече. Дядо беше бесен. Положението се влошаваше с всеки изминал ден и възрастните все по-често си шушукаха нещо. Дядо никога не беше притежавал двеста и петдесет долара суха пара.

— Колко набра Ханк днес? — попита той татко на вечеря.

Тъкмо бяхме казали молитвите и жените сипваха храната.

— Сто кила.

Майка ми недоволно стисна очи. Вечерята трябваше да бъде приятно време за гости и размисли. Мразеше да слуша караници на масата. Дребните клюки за живота на познати и непознати можеха да минат, но не и кавгите. Как ще смелиш добре храната, ако тялото ти не е отпуснато?

— Мисля утре да ида в града, да намеря Стик Пауърс и да му кажа, че момчето не ми трябва повече — заяви дядо, размахал вилица във въздуха.

За нищо на света не би го направил и всички го знаехме. И той също. Ако Стик успееше да сложи белезници на Ханк и да го напъха в патрулната си кола, нещо, което бих желал да видя, семейство Спрул щеше да си събере багажа за минути. Дядо нямаше да рискува реколтата заради един идиот като Ханк. Надявахме се да не убие още някого и някой да не убие него. След няколко седмици памукът щеше да е обран и щяхме да се отървем от Ханк.

— Не си сигурен, че е той — каза баба. — Никой не го е видял да хвърля пръст по плевнята.

— Понякога си е ясно и без да гледаш — отвърна дядо. — Не сме виждали Трот с четка, но всички мислим, че той е бояджията, нали така?

Майка ми се обади точно навреме:

— Люк, с кого ще играят „Кардинале“? — Това беше редовната ѝ реплика, дебеличък намек, че иска да вечеря на спокойствие.

— С „Къбс“.

— Колко мача остават? — попита тя.

— Само три.

— Колко напред е Мюзъл?

— Шест точки. Коефициентът му е триста трийсет и шест.

Баумхолц има триста и шейсет. Не може да го стигне.

В този момент баща ми трябваше да се притече на помощ на жена си и да отклони разговора от сериозните теми.

— Забравих да ви кажа, че миналата събота видях Лу Джефкоут — обяви той, след като се окашля. — Каза, че методистите имали нов питчер.

Дядо се беше успокоил достатъчно, за да отвърне:

— Лъже. Всяка година казват така.

— Защо им трябва нов питчер? — усмихна се леко баба, а на мен ми се стори, че мама всеки момент ще прихне.

В събота предстоеше есенният пикник, велико събитие за цял Блек Оук. След службата, която поне за нас баптистите се точеше бавно, всички се събираха в училището. Жените подреждаха под дърветата храна колкото за целия щат, а след дългия обяд мъжете играеха бейзбол.

Мачът беше по-особен, защото от него зависеше кой колко ще се хвали. Победителите дразнеха победените цяла година. Чувал бях мъжете да се горещат по повод на този мач и посред зима.

Методистите бяха печелили през последните четири години и въпреки това винаги говореха за нов питчер.

— А нашият питчер кой е? — попита татко. Дядо беше треньорът на баптисткия отбор, макар че след четири поредни загуби хората почваха да недоволстват.

— Ами сигурно Ридли — каза без колебание дядо. От цяла година мислеше за мача.

— Че той срещу мене не може да играе! — възразих аз.

— Да нямаш по-добра идея? — сряза ме дядо.

— Аха.

— Да я чуем тогава.

— Каубой — казах аз и всички се усмихнаха. Какво прекрасно хрумване!

Но мексиканците не можеха да участват в Мача, нито пък планинците. Всеки отбор се сформираше само от членове на съответната църква — никакви надничари, никакви роднини от Джоунсбъро, никакви външни хора. Имаше толкова много правила, че ако някой седнеше да ги пише, правилникът щеше да стане по-дебел от Библията. Съдии си водехме от Монет и им плащахме по пет долара на мач плюс ядене на корем. Уж никой не ги познаваше, но след миналогодишната загуба поне в нашата църква имаше слухове, че или те, или жените им са методисти.

— Няма да е зле, а? — каза баща ми, който вече си представяше как Каубой помита съперниците ни. Страйк след страйк. Кървовете му влизат отвсякъде.

След като разговорът се беше върнал на по-приятни теми, жените отново се намесиха. Бейзболът беше изтичай встрани, а те

заговориха за пикника, храната, как щели да са облечени методистките и така нататък. Вечерята завърши мирно и тихо както обикновено и всички излязохме на верандата.

Бях решил да напиша писмо на Рики и да му кажа за Либи Лечър. Сигурен бях, че възрастните няма да го направят; в главите им беше само това как да опазят тайната. Рики обаче трябваше да знае в какво го обвинява Либи. Трябваше да реагира някак си. Ако научеше какво става, можеше да уреди да го върнат вкъщи да оправи нещата. Колкото по-скоро, толкова по-добре. Семейство Лечър си седяха вкъщи и доколкото знаехме, си траеха, но в Блек Оук трудно се пазеха тайни.

Преди да замине за Корея, Рики ни беше разказал за един негов приятел от Тексас, когото срещнал на ученията. Момчето било само на осемнайсет години, но вече семейно, а жена му била бременна. Военните го пратили в Калифорния на писарска служба за няколко месеца, та да не би да загине. Това се смятало за един вид изпитание и щял да се върне в Тексас, преди жена му да роди.

И Рики беше на същия хал, само дето не знаеше. Аз щях да му кажа. Изнизах се от верандата, уж че съм уморен, и отидох в стаята на Рики, където държах дъската си за писане. Занесох я на кухненската маса — там светлината беше по-добра — и започнах да пиша с големи печатни букви.

Спрях се накратко на бейзбола, на първенството, после на панаира и Самсон. Написах и няколко изречения за торнадото. Нямах нито време, нито нерви да разказвам за Ханк и затова минах към същината на въпроса. Съобщих му, че Либи Лечър е родила, макар да не си признах, че съм бил наблизо.

Майка ми влезе откъм верандата и попита какво правя.

— Пиша писмо на Рики — отвърнах аз.

— Колко хубаво — каза тя. — Но трябва да си лягаш.

— Да, мамо. — Бях изписал цяла страница и много се гордеех със себе си. Утре щях да напиша втора. А може би и трета. Бях решил това да стане най-дългото писмо, което Рики някога е получавал.

Тъкмо привършвах един дълъг ред памук близо до шубрака край Сайлърс Крик, когато чух гласове. Стъблата бяха особено високи и аз се загубих сред гъстите листа. Чувалят ми беше пълен до половината и вече мечтаех за следобеда в града, за киното, кока-колата и пуканките. Слънцето беше почти над главите ни; сигурно приближаваше обяд.

Смятах да се обърна и да изкарам още един ред, да работя усилено, а следобеда да се отдам на удоволствия.

Когато чух човешки говор, паднах на едно коляно, а после седнах безшумно на земята. Дълго време не долавях нищичко и вече си мислех, че може да съм се объркал, когато тих момичешки глас долетя през стъблата до моето скривалище. Беше някъде надясно, но не можех да определя точно къде.

Бавно станах и надникнах през памука, но не видях нищо. После пак клекнах и запълзях към края на реда, като оставих за момента чувала си. Тихичко пълзях и спирах, пълзях и спирах, докато не я чух отново. Беше през няколко реда и според мен се криеше в памука. Замръзнах за няколко минути, докато не я чух да се смее, тих, приглушен от памука смях. Разбрах, че е Тали.

Дълго се люлях на четири крака и се опитвах да си представя защо се крие в полето толкова далеч от ремаркетото. После чух още един глас, този път мъжки. Реших да се приближа.

Намерих най-голямата пролука между две стъбла и пресякох безшумно първия ред. Никакъв вятър не шумеше в листата, затова трябваше да бъда съвсем неподвижен. И търпелив. После минах и втория ред и зачаках гласовете.

Дълго време мълчаха и аз се уплаших, че може да са ме усетили. После се закискаха едновременно и заговориха толкова тихо, че едва ги чувах. Проснах се по корем и огледах положението от земята, където стъблата бяха най-гъсти, но поне нямаше кутийки и листа. Май виждах нещо през няколко реда, може би тъмната коса на Тали, а може би не. Реших, че съм се приближил достатъчно.

Наоколо нямаше жива душа. Другите — семейство Спрул и роднините ми — вървяха към ремаркетото. Мексиканците бяха далеч и само шапките им се виждаха.

Макар и на сянка, аз се потях обилно. Сърцето ми биеше лудо, а устата ми беше пресъхнала. Тали се криеше в памука с някакъв мъж и правеше нещо нередно. Ако ли не, защо се криеше? Искях да ги спра, но няхах право. Бях само дете и ги шпионирах. Смятах да се измъкна, но гласовете ме задържаха.

Змията беше черна памукчийка, една от многото по нашия край. Живееха около потоците и реките, но от време на време отиваха навътре по брега, за да се хранят или пекат на слънце. Всяка пролет

като сеехме, ги виждахме да пълзят покрай плуговете ни. Бяха къси, дебели, черни, агресивни и пълни с отрова. Ухапванията им рядко бяха смъртоносни, но бях чувал много приказки за умрели в адски мъки хора.

Който видеше такава змия, бързаше да я убие с пръчка, камък или каквото имаше подръка. Не бяха пъргави като гърмящите змии и не се хвърляха толкова надалеч, но бяха подли и гнусни.

Тази пълзеше по реда право към мен на по-малко от две крачки. Бяхме очи в очи. Толкова се бях залисал по Тали и нейните тайни, че бях забравил за всичко останало. Извиках от ужас, скочих и побегнах първо по един, после по друг ред памук.

Мъжът каза нещо на по-висок глас, но за момента повече се страхувах от змията. Хвърлих се до чувала си, вързах го за рамото си и запълзах към ремаркетото. Когато реших, че змията е останала далеч, спрях и се заслушах. Нищо. Пълна тишина. Никой не ме преследваше.

Бавно се изправих и надникнах през памука. Отдясно през няколко реда и вече с гръб към мен вървеше Тали, праметнала чувала през рамо и килнала сламената си шапка, като че ли нищо не се беше случило.

А отляво през памука бягаше Каубой, свит като крадец.

Обикновено в събота следобед дядо си търсеше причини да отлага пътуването до града. Щом приключехме с обяда и аз преживеех унижението на банята, той си намираще някаква работа, защото на всяка цена искаше да ни накара да чакаме. Понякога на трактора му имало нещо, което изисквало незабавно внимание. Дядо запълзяваше около него със старите си инструменти и мърмореше как трябвало да го поправи веднага, за да купи необходимите части в града. Или пък камионът не вървял съвсем добре и ранният съботен следобед бил идеалното време да бърникаш двигателя. Или пък водната помпа имала нужда от поправка. Понякога дядо седеше до кухненската маса и преглеждаше малкото документи на фермата.

Най-накрая, когато всички вече се побъркваха, той отиваше да се изкъпе и после се отправяхме към града.

Майка ми нямаше търпение да види най-новия жител на окръг Крегхед, пък бил той и Лечър, така че докато дядо се ровеше в бараката с инструментите, ние с нея напълнихме четири кашона със зеленчуци и потеглихме към реката. Татко успя да се измъкне. Брат му

беше нарочен за баща на бебето, което евентуално го правеше чичо — нещо, което татко просто не беше готов да приеме. А аз бях сигурен, че не държи да се среща пак с мистър Лечър.

Майка ми караше, аз се молех и някак си успяхме да минем моста живи. Спряхме от другата страна на реката. Камионът закова на място и моторът замря. Докато майка си поемаше дъх, аз реших да проговоря:

— Мамо, трябва да ти кажа нещо.

— Не може ли да почака? — попита тя и посегна към ключа.

— Не.

Седяхме в горещия камион точно след моста, на черния път. Не се виждаха нито къщи, нито коли. Стори ми се идеалното време и място за важен разговор.

— Какво има? — попита тя и скръсти ръце на гърдите си.

Явно беше решила, че съм направил нещо ужасно.

Натрупаха се толкова тайни. Ханк и братята Сиско. Тали и потокът. Нощта, когато Либи роди. Но тези щяха да почакаат. Бях свикнал да ги крия. Сегашната обаче трябваше да я кажа на мама.

— Мисля, че Тали и Каубой се харесват — казах аз и веднага ми поолекна.

— Така ли? — усмихна се тя, сякаш бях малък и нищо не разбирах. После се замисли и усмивката ѝ бавно се стопи.

Чудех се дали и тя знае нещо за скришната им любов.

— Аха.

— И защо мислиш така?

— Хванах ги тая сутрин в памука.

— Какво правеха? — попита тя, леко изплашена да не би да съм видял нещо, което не трябва да виждам.

— Не знам, но бяха заедно.

— Ти видя ли ги?

Разказах ѝ всичко, като започнах с гласовете, минах на памукчийката и свърших с бягството им. Не пропуснах нито една подробност и като никога нищо не преувеличих. Е, може би размерите на змията, но като цяло се придържах към истината.

Мама ме изслуша. Изглеждаше наистина удивена.

— Какво са правили, мамо? — попитах аз.

— Не знам. Нали нищо не си видял?

— Не съм. Мислиш ли, че са се целували?

— Може би — отвърна кратко тя.

После посегна към ключа и каза:

— Добре, ще говоря с баща ти.

Тръгнахме бързо. След две-три секунди не бях толкова сигурен дали ми е олекнало. Тя много пъти ми беше казвала, че момченцата не трябва да имат тайни от майките си. Но всеки път, когато ѝ признаех нещо, бързо претупваше въпроса и изпяваше всичко на баща ми. Не бях сигурен каква ми е ползата да съм честен. Но повече нищо не можех да направя. Сега възрастните знаеха за Тали и Каубой. Значи проблемът беше техен.

Семейство Лечър беряха памук до къщата, така че преди да спрем, вече си имахме публика. Мисис Лечър излезе от къщата и се усмихна насилено, а после ни помогна да занесем храната до предната веранда.

— Сигурно искате да видите бебето — каза тихо тя на майка ми.

И аз исках да го видя, но знаех, че нямам особени шансове. Жените влязоха в къщата. Намерих си място под едно дърво до камиона и смятах да си почина на спокойствие, докато чакам мама. Не исках да виждам никого от семейство Лечър. Призляваше ми при мисълта, че може би сме станали роднини.

Изведнъж иззад камиона излязоха трима от тях — три момчета, водени от Пърси. Другите две бяха по-малки, но също толкова жиливи като него. Дойдоха при мен, без да кажат и дума.

— Здравсти, Пърси — казах аз, като се опитвах поне да бъда учтив.

— Какво правиш тук? — изръмжа той. От двете му страни имаше по един брат. Тримата бяха строени в редица срещу мен.

— Майка ми ме накара да дойда — казах аз.

— Нямаш работа тук — направо просъска той. Аз исках да отстъпя. Всъщност исках направо да си ПОДВИЯ опашката и да побегна.

— Чакам майка си — казах аз.

— Ще те смелим от бой — закани ми се Пърси и тримата стиснаха юмруци.

— Защо? — попитах аз.

— Защото си Чандлър, а вашият Рики направи онова нещо на Либи.

— Не съм аз виновен — казах.

— Няма значение. — Най-малкият изглеждаше особено злобен. Очите му бяха присвити, устата му подигравателно изкривена. Реших, че първият удар ще дойде от него.

— Трима срещу един не е честно — казах аз.

— Това с Либи много честно ли беше? — попита Пърси и бърз като котка, ме удари в корема. И кон не би ме ритнал толкова силно. Изпищях и паднах.

Бях участвал в няколко училищни схватки, но учителите ни разтърваваха, преди да се нараним сериозно. Мисис Ема Инъс, която преподаваше в трети клас, ми удари три пръчки, задето се опитвах да се бия с Джоуи Столкъп. Дядо преливаше от гордост. И Рики не ме щадеше, а все се бореше и боксираше с мен. Насилието не ми беше непознато. Дядо обичаше да се бие и когато паднах, си спомних за него. Някой ме ритна; аз сграбчих един крак и в следващия миг в прахоляка ритаха, драскаха и ругаеха цял куп малки побойници. Напипах косата на средния брат, докато другите двама ме налагаха по гърба. Бях на път да му смъкна скалпа, когато Пърси ми заби юмрук в носа. За миг ослепях, а братята заквичаха като прасета и отново се нахвърлиха върху мен.

Жените се развикаха от верандата. Крайно време беше! Първа дотърча мисис Лечър и започна да изскубва момчетата от купа, като крещеше и ги мятеше настрани. Тъй като бях най-отдолу, станах последен. Майка ми ме погледна ужасена. Чистите ми дрехи бяха покрити с кал. От носа ми течеше топла кръв.

— Люк, добре ли си? — сграбчи раменете ми тя.

Очите ми сълзяха и започвах да усещам болката.

— Да, кимнах аз, няма проблеми.

— Иди ми отрежи една пръчка! — изкрещя мисис Лечър на Пърси. Тя ръмжеше и още не беше пуслала двете по-малки братчета. — Не ви ли е срам тъй да биете момченцето? Кво ви е направило?

Кръвта ми вече направо шуртеше, капеше от брадичката и цапаше ризата ми. Мама ме накара да легна и да си наведе главата назад. Докато правехме това, Пърси донесе пръчка.

— Ела да гледаш — каза към мен мисис Лечър.

— Недей, Дарла — отвърна майка ми. — Ще си ходим.

— Не, искам да види — каза тя. — Наведи се, Пърси.

— Не ща — изплаши се той.

— Наведи се или ще извикам баща ти. Ще те науча аз как да се държиш. Ще ми биеш горкото момченце, и гостенче на всичкото отгоре!

— Няма — каза Пърси и майка му го удари с пръчката по главата. Той изпищя и тя го прасна през ухото.

Накара го да се наведе и да си хване глезените.

— А си ги пуснал, а съм те била цяла седмица — заплаши го тя. Когато започна да го налага, той вече плачеше. Ние с мама бяхме удивени от гнева и жестокостта ѝ. След девет-десет много силни удара Пърси започна да реве. — Млъквай! — изкрещя майка му.

Ръцете и краката ѝ бяха тънки като пръчката, но пък беше страшно бърза. Ударите ѝ се сипеха като картечен огън и плющяха като камшик. Десет, двайсет, трийсет пръчки и Пърси започна да вие.

— Мамо, спри! Няма вече!

Боят нямаше край, макар Пърси отдавна да си беше получил наказанието. Когато ръката ѝ се умори, тя го блъсна на земята, а той се сви на топка и захълца. Другите двама вече ревяха. Тя сграбчи средния за косата. Нарече го Рейфърд и го накара да се наведе. Рейфърд бавно хвана глезените си и някак си изтърпя последвалия бой.

— Хайде да си ходим — прошепна ми мама. — Можеш да легнеш отзад.

Помогна ми да се покатеря в каросерията. Междувременно мисис Лечър дърпаше третото момче за косата. Пърси и Рейфърд лежаха в прахта, жертви на започнатия от тях бой. Мама обърна камиона и докато потегляхме, мисис Лечър налагаше най-малкия. Чува се силни гласове и аз се изправих точно колкото да видя как мистър Лечър тича пред къщата с няколко деца по петите си. Той изкрещя на жена си, но тя не му обърна внимание и продължи да удря сина си. Мистър Лечър я стигна и я сграбчи. Отвсякъде прииждаха деца; всички викаха или плачеха.

Зад нас се вдигна прахоляк и аз ги изгубих от поглед.

Легнах и се опитах да се наместя. Молех се никога да не стъпя във фермата им. Не исках да ги виждам повече. Освен това горещо се молех никой да не чуе слуха, че ние имаме нещо общо с тях.

Завръщането ми беше триумфално. Семейство Спрюл бяха измити и готови за града. Седяха под едно дърво и пиеха чай с лед заедно с баба, дядо и татко. Спряхме на пет-шест метра от тях. Аз се надигнах възможно най-драматично и с голямо задоволство видях как зяпнаха при вида ми. Бях ожулен, окървавен, мръсен, с изпокъсани дрехи, но все така гордо изправен.

Слязох от камиона и всички се струпаха около мен. Мама се втурна напред и каза много ядосано:

— Няма да повярвате какво стана! Три от техните се нахвърлиха на Люк! Пърси и още двама го нападнаха, докато бях в къщата. Не ги е срам! Ние им носим храна, а те така да се държат!

Тали също беше загрижена и ми се стори, че иска да се протегне и да ме пипне, за да види дали съм добре.

— Трима значи — повтори дядо със светнали очи.

— Да, и всичките бяха по-големи от Люк — каза мама и легендата тръгна. Размерите на нападателите ми щяха да растат с всеки изминал ден, с всеки месец.

Баба се надвеси над лицето ми и се вторачи в носа ми, който беше леко одраскан.

— Може да е счупен — каза тя и макар това да ми се стори вълнуващо, никак не държах да ме лекува.

— Ти не побегна, нали? — попита дядо. И той се приближаваше към мен.

— Не, сър — отвърнах гордо аз. Само да можех, щях да побегна, и още как!

— Не — каза твърдо майка ми. — Риташе и драскаше не по-малко от тях.

Дядо грейна, а баща ми се усмихна.

— Утре ще идем да ги довършим — каза дядо.

— Дума да не става — възрази мама. Тя се дразнеше, че дядо обича да се бие. Нали беше живяла в пълна къща с момичета. Не разбираше смисъла на боя.

— Добре ли ги нареди? — попита дядо.

— Накрая всичките ревяха — отвърнах аз.

Майка ми вдигна очи нагоре.

Ханк си проправи път през групата и се наведе, за да прегледа пораженията.

— Трима значи, а? — изръмжа ми той.

— Аха — кимнах аз.

— Браво, малкият. Така ще заякнеш.

— Да, сър.

— Ако искаш, ще ти покажа някои хватки за такива случаи — усмихна се той.

— Хайде да се измием — каза майка ми.

— Мисля, че носът му е счупен — повтори баба.

— Добре ли си, Люк? — попита Тали.

— Да — заявих възможно най-твърдо аз.

Изпратиха ме като победител.

Есенният пикник винаги се провеждаше през последната неделя на септември, макар никой да не знаеше защо. Просто такава беше традицията в Блек Оук, стара и неизменна като панаира и пролетния църковен празник. С него се ознаменуваха идването на есента, привършването на брането и края на бейзболния сезон. Не беше ясно как всичко това става с един пикник, но поне такава беше идеята.

Прекарвахме деня с методистите, наши приятели и съперници. Блек Оук беше твърде малък, за да се разединява. Нямахме чужденци, негри, евреи или азиатци, нито каквито и да било външни хора. Всички бяха англичани и ирландци, най-много с малко немска кръв, и всички бяха фермери или снабдителите на фермерите. Всички бяха християни или поне така твърдяха. Спорове възникваха, когато някой фен на „Къбс“ не си мереше приказките в кафенето или когато някой идиот обявеше друга марка трактори за по-хубава от „Джон Диър“, но като цяло животът течеше спокойно. Големите момчета и младежите често се сбиваха зад кооперативния магазин в събота, но го правеха повече за идеята. Побои като онзи между Ханк и братята Сиско бяха такава рядкост, че градът дълго говореше за тях.

Личните средни продължаваха цял живот; дядо се представяше повече от добре в това отношение. Но нямаше истински врагове. Имаше ясен социален ред, в който най-отдолу бяха изполичарите, а най-отгоре търговците, и всеки трябваше да си знае мястото. Но хората се разбираха помежду си.

Границата между баптисти и методисти никога не беше достатъчно ясна. Тяхното богослужение беше малко по-различно, като ритуалът да се ръсят бебетата беше най-яркото им отклонение от

Библията, поне според нас. Освен това те не се събираха така често, което, естествено, означаваше, че не приемат вярата си толкова насериозно. Никой не се събираше толкова често като нас, баптистите. Любимата ми методистка Пърл Уотсън казваше, че би станала баптистка, но нямала физическа възможност.

Веднъж Рики ми каза насаме, че когато напуснал фермата, можело да стане католик, защото те се събирали само веднъж седмично. Не знаех какво е това католик и той се опита да ми обясни, но не го биваше много-много в теологията.

Тази неделя сутрин мама и баба прекараха повече време от обикновено в гладене. И мен ме изтъркаха по-енергично. За мое разочарование носът ми нито се оказа счупен, нито се поду, а драскотината едва се забелязваше.

Трябваше да бъдем в най-добрия си вид, защото роклите на методистките бяха малко по-хубави. Въпреки цялото суетене аз се вълнувах и няхах търпение да стигна до града.

Бяхме поканили семейство Спрюл — от любезност и християнска грижа, макар че аз не бих го направил. Тали беше добре дошла, но ако зависеше от мен, другите можеха да си останат в двора. Ала когато огледах лагера им след закуска, почти не видях раздвижване. Камионът им не беше откачен от десетките въжета и телчета, които придържаха палатките им.

— Няма да дойдат — съобщих аз на дядо, който учеше урока си за неделното училище.

— Добре — отвърна тихо той.

Перспективата Ханк да се мотае на пикника, да минава от маса на маса, да се тъпче и да търси с кого да се сбие не беше особено приятна.

Мексиканците наистина нямаха избор. Майка ми беше отправила покана към Мигел в началото на седмицата, а после на няколко пъти му припомни любезно. Баща ми му беше обяснил, че ще има специална литургия на испански и купища вкусна храна. Пък и те нямаха какво друго да правят в неделя следобед.

Деветима от тях се качиха в каросерията на камиона ни. Само Каубой отсъстваше. Това даде простор на въображението ми. Къде беше и какво правеше? А къде беше Тали? Като тръгнахме, не я видях в предния двор. Сърцето ми се сви, като си спомних как се криеха в

полето и правеха каквото си искат. Вместо да дойде на църква с нас, Тали сигурно пак се беше измъкнала и вършеше лоши работи. Ами ако използваше Каубой като страж, докато се къпе в Сайлърс Крик? Не можех да понеса тази мисъл, притеснявах се по целия път до града.

Брат Ейкърс зае амвона с необичайна усмивка на лицето си. Църквата беше пълна, хората седяха по пътеките и стояха прави до задната стена. Прозорците бяха отворени, а от северната страна на църквата под един висок дъб бяха събрани мексиканците. Шапките им бяха свалени и тъмните им коси се сливаха в кафяво море.

Свещеникът поздрави гостите ни от планините и мексиканците. Имаше планинци, но не много. Както винаги, той ги накара да станат и да се представят. Идваха от места като Харди, Маунтин Хоум и Калико Рок и бяха издокарани като нас.

На един от прозорците беше монтиран високоговорител и думите на брат Ейкърс се предаваха навън от църквата към мексиканците, където мистър Карл Дърбин ги превеждаше на испански. Мистър Дърбин беше пенсиониран мисионер от Джоунсбъро. Беше работил в Перу трийсет години сред истински индианци в планината и от време на време идваше да ни говори през мисионерската седмица и да ни показва снимки и диапозитиви на онези чужди земи. Освен испански говореше и един индиански диалект, което ме изпълваше с безкрайно възхищение.

Мистър Дърбин стоеше под дървото, а мексиканците бяха насядали около него. Носеше бял костюм и бяла сламена шапка, а гласът му долиташе обратно до църквата почти толкова силно, колкото гласът на брат Ейкърс от високоговорителя. Веднъж Рики каза, че мистър Дърбин има повече ум в главата си от брат Ейкърс. Той сподели това по време на неделната вечеря и си създаде нови неприятности. Да критикуваш проповедника си беше грях, поне ако го правиш на глас.

Седнах на края на пейката, до прозореца, за да мога да гледам и слушам мистър Дърбин. Не разбирах нито дума, но знаех, че говори испански по-бавно от мексиканците. Те приказваха толкова бързо, че често се чудех как се разбират един друг. Неговите изречения бяха гладки и отчетливи, със силен арканзаски акцент. Макар да нямах представа какво казва, мистър Дърбин ми беше много по-интересен от брат Ейкърс.

Както можеше да се очаква при такава голяма публика, утринната служба придоби свой живот и се превърна в марафон. Малка публика, кратка служба. Голяма публика, като по Великден, Деня на майката или есенния пикник, и брат Ейкърс решаваше да покаже на какво е способен. По едно време, посред брътвежа на свещеника, мистър Дърбин сякаш се отегчи. Спря да обръща внимание на речите от църквата и започна да чете своя собствена служба. Когато брат Ейкърс спираше, за да си поеме дъх, мистър Дърбин продължаваше да проповядва. А когато брат Ейкърс сипеше с пълна пара огън и жупел, мистър Дърбин си почиваше с чаша вода. Той седна на земята с мексиканците и зачака кръсъците в църквата да спрат.

Аз също зачаках. Прекарвах времето си в мечти за храната, която скоро щяхме да получим — отрупани с пържено пиле чинии и цели кофи домашен сладолед.

Мексиканците почнаха да поглеждат към прозорците на църквата. Сигурен съм, че помислиха брат Ейкърс за полудял. „Спокойно — исках да им кажа аз, — не е за първи път.“

Изпяхме пет куплета от „Такъв, какъвто съм“ за благословия. Никой не тръгна по пътеката и брат Ейкърс с нежелание ни разпусна. На прага срещнах Диуейн и двамата хукнахме по улицата към бейзболното игрище, за да видим дали методистите са там. Разбира се, че бяха там; тяхната служба никога не беше толкова дълга като нашата.

Досами игрището, под три бряста, в които бяха засядали милион неточни топки, храната се редеше върху маси с покривки на бели и червени карета. Методистите се тълпяха около тях; мъжете и децата носеха храната, а жените подреждаха чиниите. Намерих Пърл Уотсън и я заприказвах.

— Брат Ейкърс още ли не е свършил? — попита с усмивка тя.

— Тъкмо ни разпусна — отвърнах аз. Тя даде на мен и Диуейн по една шоколадова бисквита. Изядох моята на две хапки.

Най-накрая баптистите заприиждаха сред хорове от „Здравейте“, „Къде бяхте?“ и „Защо се забавихте толкова?“ Пристигаха коли и камиони и скоро бяха паркирани броня до броня до оградите край игрището. Поне една, а може би и две щяха да бъдат улучени от неточни топки. Преди две години чисто новият крайслер на мистър Уилбър Шифлет загуби предното си стъкло, когато Рики удари хоум-рън през оградата вляво от игрището. Шумът беше ужасен — силно

тупване, последвано от дрънченето на строшено стъкло. Но мистър Шифлър имаше пари, така че никой не се разтревожи. Той съзнаваше какъв е рискът да паркираш там. Освен това онази година методистите ни биха седем на пет и според Рики мениджърът — дядо — беше пропуснал да смени питчерите в третия ининг.

Известно време двамата не си говореха.

Скоро масите бяха покрити с големи купи зеленчуци, плата с пържено пиле и кошници с царевичен хляб, питки и така нататък. Чиниите се разместаха под ръководството на мисис Ор, жената на методисткия свещеник, докато не се получи известен порядък. На една маса имаше само сурови зеленчуци — десетина вида домати, краставици и бял и червен лук в оцетен сос. До тях имаше маса с грах, зелен фасул с шунка и зрял боб. На всеки пикник имаше картофена салата, а всеки готвач си имаше отделна рецепта. Двамата с Диуейн преброихме единайсет големи купи от нея и всички изглеждаха различни. Пикантните пържени яйца бяха почти толкова популярни и заемаха половин маса. И най-важното — пърженото пиле. От него имаше достатъчно за едномесечно изхранване на целия град.

Жените сновяха насам-натам и се суетяха около храната, докато мъжете разговаряха, смееха се и се поздравяваха, без обаче да свалят очи от пилето. Навсякъде имаше деца и двамата с Диуейн отидохме до едно дърво, където жените подреждаха десертите. Преброих шестнайсет кутии домашен сладолед, покрити плътно с кърпи и оградени с лед.

След като приготовленията получиха одобрението на мисис Ор, съпругът ѝ, преподобният Върнън Ор, застана в центъра на масите заедно с брат Ейкърс и всички притихнаха. Миналата година брат Ейкърс беше благодарил на Бог за неговите дарове; този път честта се падаше на методистите. Пикникът си имаше неписани правила. Наведохме глави и заслушахме как преподобният Ор благодари на Бог за благостта му, за прекрасната храна, за времето, за памука и така нататък. Не пропусна нищо; Блек Оук наистина беше признателен за всичко.

Надушвах пилето. Представях си вкуса на кексчетата и сладоледа. Диуейн ме ритна и на мен ми идеше да го просна на земята. Не посмях, защото за бой по време на пикник щях да си изпатя.

Когато преподобният Ор най-после свърши, мъжете подбраха мексиканците и ги строиха да им се раздаде храна. Такава беше традицията: първо мексиканците, второ планинците, трето децата и накрая възрастните. Отнякъде се появи Стик Пауърс, естествено, в униформа, и успя да се вреди между мексиканците и планинците. Чух го да обяснява, че бил на работа и нямал много време. Взе си две чинии — едната с пиле, а другата отрупана с всичко, което успя да побере на нея. Знаехме, че ще яде до пръсване, а после ще си избере някое дърво край града и ще легне под него да смели обяда.

Няколко от методистите ме попитаха за Рики — как е, дали имаме вести от него. Опитах се да бъда учтив и да отговоря на въпросите им, но ние като семейство не обичахме подобно внимание. А сега се ужасявахме от тайната за бебето и всяко споменаване на Рики пред хора ни плашеше.

— Кажи му, че мислим за него — повтаряха те. Все така казваха, сякаш имахме телефон и му се обаждахме всяка вечер.

— Молим се за него — добавяха в хор.

— Благодаря — отговарях неизменно аз.

Дори нещо толкова прекрасно като есенния пикник можеше да бъде провалено от един неочакван въпрос за Рики. Той беше в Корея, в траншеите, в разгара на войната, бягаше от куршуми и убиваше хора, без да знае дали някога ще се върне, за да ходи с нас на църква и на пикник и да играе срещу методистите. Сред общото вълнение внезапно се почувствах много самотен и много изплашен.

„Стегни се“ — би казал дядо. Храната много ми помагаше. Двамата с Диуейн взехме чиниите си и седнахме зад първа база, където имаше мъничко сянка. По цялото игрище бяха опънати одеяла и семействата седяха заедно на слънце. Отваряха се чадъри; жените вееха с ветрила на себе си, на децата и на чиниите си. Мексиканците се бяха скупчили под едно дърво, далеч от всички останали. Миналата година Хуан ми беше признал, че не обичат мно-го-много пържено пиле. Не бях чувал подобна глупост. Пилето е сто пъти по-хубаво от тортилите, помислих си тогава аз.

Нашите седяха на едно одеяло до трета база. След много врънкане и опяване ми разрешиха да ям с приятелите си, което беше голям напредък за едно седемгодишно момче.

Опашката край нямаше. Докато мъжете стигнат до последната маса, по-големите момчета вече се връщаха за допълнително. На мен една чиния ми стигаше. Искрах да си оставя място за сладоледа. След малко отидохме до масата с десертите, където мисис Лйрийн Фланаган стоеше на стража заради вандали като нас.

— Колко шоколадови има? — попитах аз, като гледах кутиите сладолед, струпани на сянка.

— Не знам. Няколко — усмихна се тя.

— Мисис Купър донесе ли от нейния, с фъстъченото масло?

— Да — отвърна мисис Фланаган и посочи една кутия по средата. Мисис Купър смесваше сладоледа си с шоколад и фъстъчено масло, направо да си обличеш пръстите Хората говореха за него по цяла година. Миналата есен две момчета, едното баптист, другото — методист едва не се сбиха кой да вземе следващата порция. Докато преподобният Ор ги умиряваше, Диуейн успя да грабне две купи. Хукна с тях по улицата и се скри зад една барака, където ги изяде до капка. Цял месец само тоя сладолед му беше в устата.

Мисис Купър беше вдовица. Живееше в хубава къщичка на две пресечки зад бакалничката на Поп и гърл и когато трябваше да се свърши нещо по двора ѝ, тя просто пра — веше кутия сладолед с фъстъчено масло. Веднага се появяваше някой младеж. Мисис Купър имаше най-спретнатия двор в града. Дори възрастни мъже спираха да отскубнат някой плевел.

— Ще трябва да почакате — каза мисис Купър.

— Докога? — попитах аз.

— Докато всички се нахранят.

Чакахме цяла вечност. Някои от по-големите момчета и младежите почнаха да загряват и да хвърлят топки в аут филда. Възрастните не спираха да приказват, а аз бях сигурен, че сладоледът е тръгнал да се топи. Пристигнаха двамата съдии от Монет и това събуди всеобщ интерес. Естествено, те трябваше първо да се нахранят ц известно време се интересуваха повече от пърженото пиле отколкото от бейзбола. Постепенно одеялата и чадърите бяха раздигнати от игрището. Пикникът свършваше, стана време за мача.

Жените обградиха масата с десертите и започнаха да ги раздават. Най-сетне Диуейн получи сладоледа си с фъстъчено масло. Аз избрах две порции шоколадов вместо едно от кексчетата на мисис Лу Кайнър.

Двайсет минути всички се блъскаха около масата с десертите, но все пак имаше някакъв ред. Двамата проповедници стояха сред тълпата и поглъщаха не по-малко сладолед от другите. Съдиите отказаха и изтъкнаха жегата като причина най-после да спрат да ядат.

Някой извика: „Хайде да играем!“, и всички се понесоха към оградата зад хоума. Треньор на методистите беше фермерът мистър Дъфи Люис, който според дядо притежаваше ограничена бейзболна интелигентност. След четири поредни загуби обаче дядо не бързаше да огласява мнението си. Съдиите извикаха двамата треньори зад хоума и дълго време обсъждаха правилата на страйковата зона в Блек Оук. Те сочеха огради, стълбове и висящи над игрището клони — всеки имаше своя история и съответни правила. Дядо спореше със съдиите почти за всяко нещо и преговорите нямаха край.

Миналата година баптистите бяха домакини, затова този път ние бяхме първи. Техният питчер беше Бък Прескот, син на мистър Сап Прескот, един от най-големите земевладелци в окръг Крегхед. Бък беше на дваайсет и няколко и две години беше учил в Арканзаския колеж, нещо много рядко. Там се беше опитал да стане питчер, но имал проблеми с треньора. Беше левичар, хвърляше само кървове и миналата година ни би девет на два. Когато излезе на възвишението, разбрах, че работата ще се проточи. Първата му топка беше бавен висок кърв, който премина извън страйковата зона, но все пак беше обявен за страйк, и дядо закрепя на съдията. Бък пусна първите двама батери на първа база, изкара в аут следващите двама, а после баща ми беше изкарай в аут с дълбок флай.

Нашият питчер беше Дюк Ридли, млад фермер със седем деца. Дори аз можех да ударя неговите прави топки. Той твърдеше, че е бил питчер в Аляска през войната, но това не беше много сигурно. Дядо казваше, че Дюк лъже, и след като миналата година видях как се изложи, аз също сериозно се съмнявах. Пусна и първите трима батери на първа, като хвърли само един страйк, а аз мислех, че дядо ще скочи да го пребие. Следващият батер изпрати топката високо над кетчера. По-следващият беше изваден в аут от левия аутфилдер. Имахме късмет, когато шестият им батер, най-старият играч от двата отбора, петдесет и две годишният мистър Лестър Хърдъл, запрати дълга топка надясно, където нашият филдер Бени Дженкинс я хвана с голи ръце.

Играта се превърна в дуел на питчери не защото бяха добри, а защото никой не можеше да удря. Върнахме се при сладоледа, където се раздаваха последните полуразтопени остатъци. Към третия ининг жените от двете църкви се бяха събрали на групички да си приказват. За тях играта не беше толкова важна. Някъде недалеч беше включено радио и чувах гласа на Хари Кери. „Кардинале“ играеха с „Къбс“ във финалния мач за сезона.

Докато се връщахме от масата с последните си чаши сладолед, двамата с Диуейн минахме зад едно одеяло, където си почиваха и разговаряха десетина млади жени.

— Добре де, на колко години е Либи? — попита една от тях.

Аз спрях, близнах от сладоледа и погледнах над тях към мача, сякаш пет пари не давах за разговора им.

— Само на петнайсет — отвърна друга.

— Такъв ѝ е генът. Скоро ще си има и второ.

— Момче или момиче е родила?

— Чух, че било момче.

— А бащата?

— Нямам представа. На никого не казва.

— Хайде — сръга ме Диуейн. Отдалечихме се и отидохме близо до първа база. Не бях сигурен дали съм успокоен или изплашен. Новината за бебето на Либи вече се беше разнесла, но още не се знаеше кой е бащата.

Скоро ще се разбере, помислих си аз. И с нас щеше да е свършено. Щях да имам братовчед от семейство Лечър и всички щяха да го знаят.

Оспорваният дуел на питчерите свърши в петия ининг, когато и двата отбора отбелязаха по шест точки. Трийсет минути навсякъде летяха топки — линии, грешни хвърляния, топки между играчите в аутфилда. Два пъти сменяхме питчерите и разбрах, че сме загазили, когато дядо отиде до възвишението и посочи баща ми. Той не беше питчер, но нямаше друг останал. Татко обаче хвърляше ниски топки и въпреки това скоро свършихме ининга.

— Мюзъл играе питчер! — извика някой.

Това беше или шега, или грешка. Стан Мюзъл беше много неща, но никога не беше играл питчер. Хукнахме зад пейките към паркираните коли. Около доджа на мистър Рей Хенри се беше събрала

малка тълпа. Радиото беше усилено до дупка, а Хари Кери беше полудял — Стан Мюзъл действително беше на възвишението като питчер срещу „Къбс“, срещу Франки Баумхолц, човека, с когото цяла година се беше борил за титлата на батерите. Тълпата на „Спортсманс Парк“ беше екзалтирана. Хари крещеше по микрофона. Бяхме шокирани от мисълта, че Мюзъл е на възвишението.

Баумхолц удари топката към трета база и изпратиха Стан обратно в центърфилда. Аз изтичах до пейката и казах на дядо, че Мюзъл наистина е питчер, но той не ми повярва. Казах на татко, но и той се усъмни. Методистите водеха с осем на шест в края на седмия ининг и баптистите бяха напрегнати. Дори наводнение нямаше да ги разстрои толкова, поне в момента.

Беше най-малко трийсет и пет градуса. Играчите бяха прогизнали от пот, чистите им панталони и белите неделни ризи бяха полепнали по телата им. Движеха се по-бавно — нали се бяха натъпкали с пържено пиле и картофена салата — и не се стараеха достатъчно според дядо.

Бащата на Диуейн не играеше и затова тяхното семейство си тръгна след два-три часа. Още няколко души си заминаха. Мексиканците продължаваха да стоят под дървото си, но вече се бяха изтегнали и, изглежда, спяха. Жените сякаш бяха потънали още по-дълбоко в клюките си и пет пари не даваха кой ще спечели мача.

Аз седях сам на пейката и гледах как методистите отбелязват още три точки в осмия ининг. Мечтаех за деня, в който щях да изляза и да завоювам невероятни победи. Тези нещастни методисти нямаше да имат никакъв шанс.

Спечелиха с единайсет на осем и за пета поредна година дядовият отбор беше победен. Играчите си стиснаха усмихнати ръцете след края на мача и се отправиха към сянката, където се сервираше чай с лед. Дядо не се смееше, не се усмихваше и не се здрависваше с никого. Той изчезна за малко. Знаех, че цяла седмица ще се цупи.

„Кардинале“ също загубиха с три на нула. Завършиха сезона с четири загуби от „Джайънтс“ и с осем от бруклинските „Доджърс“, които щяха да играят с „Янкис“ в Световните серии в Ню Йорк.

Остатъците от храната бяха събрани и отнесени обратно по колите и камионите. Масите бяха разчистени, боклуците бяха прибрани. Аз помогнах на мистър Дъфи Люис да подравни

възвишението и хоума и когато свършихме, игрището пак изглеждаше чудесно. Един час ни трябваше да се сбогуваме с всички. Както обикновено, победените отправяха заплахи за следващата година, а победителите ги дразнеха. Доколкото можех да преценя, никой освен дядо не се ядосваше.

На тръгване от града си мислех за края на сезона. Бейзбол не се играеше до пролетта, когато сеехме памука и хранехме големи надежди. Тези надежди ни крепяха през лятото и често бяха единственото ни спасение от тежката полска работа. Слушахме всеки мач, а после до следващия обсъждахме кой как е играл и каква стратегия е приложил. Шест месеца бейзболът беше част от живота ни, всеки ден, а после изчезваше. Също като памука.

Прибрах се тъжен. Край на мачовете, които слушах на верандата. Шест месеца без гласа на Хари Кери. Шест месеца без Стан Мюзъл. Взех ръкавицата си и тръгнах на дълга разходка през полето, подхвърлях си топката във въздуха и се чудех какво ще правя до април.

За пръв път в моя живот бейзболът ми разби сърцето.

Исках да поръчам якето от „Сиърс и Роубък“, но майка ми настояваше да изчакам брането да свърши. Още спорехме по този въпрос. Пратките пътуваха две седмици, а аз държах да се върна в училище издокаран в червеното яке на „Кардинале“.

В първите дни на октомври горещините спаднаха. Нощите станаха хладни, а сутрин направо мръзняхме на път за полето. Нямахме я вече задушавашата влага, а слънцето не приличаше толкова. По обяд пак ставаше горещо, но не като през август, а след залез въздухът беше лек. Напразно се бояхме жегата да не се завърне. Есента дойде и дните станаха по-къси.

Тъй като слънцето не ни изпиваше силите, работехме по-усилно и беряхме повече. Разбира се, промяната на времето веднага даде на дядо нов повод за притеснения. Зимата се задаваше и той си припомняше как по Коледа е гледал редове кален, загниващ, неприбран памук.

След цял месец на полето училището ми липсваше. Уроците започваха в края на октомври, а аз вече си мислех колко хубаво си беше да седиш по цял ден на чина, заобиколен от приятели вместо памук, и да не мислиш за никакви планинци. След като нямаше бейзбол, нали трябваше да мечтая за нещо. Толкова бях отчаян, че бях стигнал дотам да копнея за класната стая.

Завръщането ми в училище щеше да бъде славно, защото щях да нося лъскавото си ново яке на „Кардинале“. В кутията от пури в чекмеджето на бюрото ми беше скрита крупната сума от четиринайсет долара и половина, събрани с тежък труд и грижливо пестене. Неохотно давах по някоя паричка на църквата и инвестирах разумно в съботно кино и пуканки, но като цяло надниците ми бяха скътани до бейзболната ми картичка със Стан Мюжъл и ножчето със [???

Един следобед заварихме Стик Пауърс да ни чака вкъщи. Тримата с мама и баба си бяхме тръгнали от полето малко преди другите. Както обикновено Стик седеше под едно дърво, до камиона на дядо, а по сънените му очи си личеше, че си е подремнал.

Той докосна ръба на шапката си за поздрав и каза:

— Добър ден, Рут. Добър ден, Катлин.

— Здравсти, Стик — отвърна баба. — Какво можем да направим за теб?

— Търся Илай или Джеси.

— Ей сега ще дойдат. Някакъв проблем ли има?

Стик задъвка подаващото се между устните му стръкче трева и зарея поглед към полето, сякаш носеше страшни вести, които може би не бяха подходящи за жени.

— Какво има, Стик? — попита баба. Откакто синът ѝ беше на фронта, всяко посещение на униформен мъж я плашеше. През 1944-та един от предшествениците на Стик ѝ беше донесъл новината, че баща ми е ранен в Анцио.

Стик погледна жените и реши, че може да им се вярва.

— Най-големият от братята Сиско, Грейди, дете лежи в затвора за убийство... ами той миналата седмица е избягал. Казват, че ще се върне насам.

Жените помълчаха за миг-два. Баба си отдъхна, че не става въпрос за Рики. На мама ѝ беше дошло до гуша от цялата история с братята Сиско.

— По-добре кажи на Илай — заяви баба. — Ние трябва да готвим за вечеря.

Те се извиниха и влязоха в къщата. Стик погледна след тях и сто на сто се замисли за вечерята.

— Кого е убил? — попитах аз веднага щом жените влязоха вътре.

— Не знам.

— А как?

— Май го е фраснал с лопата.

— Сигурно здрав бой е паднал.

— Сигурно.

— Мислиш ли, че ще нападне Ханк?

— Виж какво, трябва да говоря с Илай. Къде точно е той?

Посочих навътре в полето. Ремаркетото с памука едва се виждаше.

— Много далече, бе — промърмори Стик. — С автомобил стига ли се?

— Да — отвърнах аз. Вече бях тръгнал към патрулната му кола. Влязохме вътре.

— Не пипай нищо — каза Стик, когато се наместихме на предната седалка.

Аз се загледах в копчетата и радиостанцията и, естествено, Стик използва случая да се изфука.

— Това тук е радиостанцията — каза той и вдигна микрофона. — Оттук се включва сирената, а оттук фаровете. — Той хвана една ръчка на таблото и добави: — А оттук прожекторът.

— С кого говориш по радиостанцията? — попитах аз.

— Ами най-често с управлението.

— А то къде е?

— В Джоунсбъро.

— Можеш ли да им се обадиш сега?

Стик неохотно взе микрофона, вдигна го пред устата си, наклони глава на една страна, намръщи се и каза:

— Кола четвърта до базата. Обадете се. — Е часът му беше понисък, а думите по-бързи и по-авторитетни.

Зачакахме. Тъй като от управлението не отговориха, Стик наклони глава на другата страна, натисна копчето на микрофона и повтори:

— Кола четвърта до базата. Обадете се.

— Ти ли си кола четвърта? — попитах аз.

— Аз съм.

— Колко коли има?

— Зависи.

Погледнах радиото и зачаках от управлението да се обадят на Стик. Струваше ми се невъзможно някой в Джоунсбъро да говори направо с него и Стик да може да му отвърне.

На теория така трябваше да работи, но явно от управлението не се интересуваха много-много какво става със Стик. Той каза за трети път по микрофона:

— Кола четвърта до базата. Обадете се де. — Думите му звучаха по-гневно.

И за трети път никой в управлението не му обърна внимание. След няколко секунди той пхна микрофона обратно в радиото и каза:

— Тиодор сигурно пак е заспал.

— Кой е Тиодор? — попитах аз.

— Един от диспечерите. Той вечно спи.

Ти също, помислих си аз.

— А можеш ли да пуснеш сирената?

— Не. Ще изплаша майка ти.

— Ами фаровете?

— Не, ще изтощят акумулатора.

Той посегна към ключа; моторът забръмча, но не запали, Стик опита отново и тъкмо преди моторът съвсем да утихне, изведнъж запали, колата се разтресе и задрънча. Онези от управлението явно бяха дали най-калпавата на Стик. Блек Оук не гъмжеше от престъпници.

Още преди Стик да успее да включи на скорост, видях трактора да се задава през полето.

— Ето ги — казах аз.

Стик примижа и изключи двигателя. Излязохме от колата и се върнахме до дървото.

— Искаш ли да станеш полицай? — попита той.

И да карам раздрънкана патрулна кола, да проспивам половината ден и да се разправам с такива като Ханк Спрюл и братята Сиско?

— Ще стана бейзболист — отвърнах аз.

— Къде?

— В Сейнт Луис.

— Аха — отвърна той и ме дари с една от онези усмивчици, с които възрастните гледат наивните дечица. — Всички момченца мечтаят да играят в „Кардинале“.

Щеше ми се да му задам още много въпроси, повечето свързани с пистолета и патроните. Освен това отдавна исках да разгледам белезниците, за да видя как се заключват и отключват. Докато той гледаше как ремаркетото приближава, аз изучавах револвера и кобура му. Горях от нетърпение да го разпитам.

Но Стик беше прекарал достатъчно време с мен. Искаше да ме отпрати. Аз сдържах арсенала си от въпроси.

Когато тракторът спря, планинците и някои от мексиканците слязоха от ремаркетото. Дядо и татко тръгнаха право към нас и докато стигнат до дървото, вече изглеждаха ядосани.

— Какво искаш, Стик? — изръмжа дядо.

Той особено много се дразнеше от Стик и досадното му присъствие в живота ни. Имахме да берем памук; другото нямаше значение. Стик ни следеше в града и на собствената ни територия.

— Какво искаш, Стик? — повтори дядо. Тонът му беше пропит с презрение. Току-що беше прекарал на полето десет часа и беше набрал

двеста и повече кила памук, а нашият полицай от години не се беше потил.

— Нали знаеш Грейди Сиско, дето е в затвора за убийство? Миналата седмица избягал. Мисля, че се е върнал насам.

— Иди го хвани тогава — каза дядо.

— Търся го. Чух, че с братята му можели да създадат неприятности.

— Например?

— Кой знае какво ще измислят. Но може да нападнат Ханк.

— Да заповядат — каза дядо, който обичаше да гледа бой.

— Чух, че имали оръжие.

— И аз имам, Стик. Кажи на братята Сиско, че ако видя някой от тях да се навърта насам, ще му отнеса тъпата глава. — Дядо направо съскаше на Стик. Дори баща ми сякаш се въодушеви от идеята да защити семейството и собствеността си.

— Няма да стане тук — каза Стик. — Кажи на това момче да не припарва в града.

— Ти му кажи — срыза го дядо. — Не е мое момче. Все ми е едно какво става с него.

Стик огледа предния двор, където семейство Спрул приготвяха вечеря. Нямаше никакво желание да ходи при тях. Той погледна дядо и повтори:

— Кажи му, Илай.

После се обърна и тръгна към колата си. Тя запъшка, затресе се и най-накрая запали. Гледахме след него, докато не се изгуби от поглед.

След вечеря наблюдавах как татко лепи една вътрешна гума за трактора, когато в далечината се появи Тали. Макар и късно, още не се беше смрачило съвсем и тя сякаш се стараяше да върви в сенките на дърветата на път към силоза. Гледах я внимателно, докато не спря и не ми махна да я последвам. Баща ми мърмореше, защото гумата не щеше да се залепи, и аз се изнизах. После свърнах зад камиона ни, притичах до сенките и след няколко секунди ние вървахме през полето към Сайлърс Крийк.

— Къде отиваш? — попитах аз, след като стана ясно, че тя няма да проговори първа.

— Не знам. Просто се разхождам.

— Към потока ли си тръгнала?

Тя се разсмя тихо и каза:

— Иска ти се, а, Люк? Ще ти се пак да ме видиш, нали?

Бузите ми пламнаха. Не знаех какво да кажа.

— Може би по-късно — заяви тя.

Щеше ми се да я разпитам за Каубой, но въпросът беше толкова личен и неудобен, че не посмях да го задам. Освен това исках да разбера откъде знае, че Либи Лечър е обявила Рики за баща на бебето си, но и тази тема не можех да зачекна. Тали винаги беше тайнствена и непостоянна, а аз я обожавах безкрайно. Докато вървах с нея по тясната пътека, се чувствах на двайсет години.

— Какво искаше полицаят? — попита тя.

Разказах ѝ всичко. Стик не ни беше казал никакви големи тайни. Братята Сиско се заканвали, че ще отмъстят, а те не бяха малко луди. Обясних всичко на Тали.

Тя се замисли, а после попита:

— Дали Стик ще арестува Ханк за убийството на онова момче?

Трябваше да внимавам. Семейство Спрул се караха, но щяха да се съюзят при първата външна заплаха.

— Дядо се страхува, че ще си тръгнете — казах аз.

— Какво общо има това с Ханк?

— Ако Стик го арестува, може всички да си тръгнете.

— Няма да си тръгнем, Люк. Парите ни трябват.

Спряхме се. Тя ме гледаше, а аз бях навел очи към босите си крака.

— Мисля, че Стик иска да изчака края на брането — казах аз.

Тали прие думите ми мълчаливо, а после се обърна и тръгна обратно към къщата. Аз я последвах. Сигурен бях, че съм издал твърде много. При силоза тя ми каза „лека нощ“ и изчезна в тъмнината.

Няколко часа по-късно, когато би трябвало да спя, слушах през отворения прозорец как семейство Спрул се карат. Ханк беше в центъра на всяка кавга. Невинаги чувах какво казват и за какво се дърлят, но сякаш всеки залп от думи беше предизвикан от нещо изречено или направено от Ханк. Те бяха уморени, той не. Те ставаха преди изгрев и прекарваха поне десет часа на полето; той спеше докогато си иска, а после береше памук, без много-много да се напъва.

Освен това явно отново скитосваше нощем. Когато двамата с татко отворихме кухненската врата, за да съберем яйца и да издоим мляко за закуска, Мигел ни чакаше до стълбите. Помоли за помощ. Около полунощ някой отново замерял обора с буци пръст. Мексиканците бяха изтощени и ядосани. Скоро щеше да стане някакъв бой.

На закуска не говорихме за нищо друго, а дядо беше толкова ядосан, че почти не ядеше. Решиха Ханк да си замине, а ако семейството му тръгнеше с него, щяхме да се оправим някак си. Десет отпочинали и работоспособни мексиканци струваха повече от планинците.

Дядо тръгна да става от масата, за да отиде в предния двор с ултиматум, но татко го успокои. Решиха да изчакат до залез и така да спечелят цял ден работа. Освен това планинците едва ли щяха да си съберат багажа по тъмно.

Стоях и слушах. Исках да скоча и да им разкажа какво си говорихме с Тали, да им кажа, че семейство Спрюл имат нужда от пари. Според мен изобщо нямаше да си тръгнат, а с удоволствие щяха да се отърват от Ханк. Моето мнение обаче никога не се искаше по време на напрегнати семейни дискусии. Дъвчех кекса си и попивах всяка дума.

— Ами Стик? — попита баба.

— Какво Стик? — изръмжа дядо.

— Нали щеше да му кажеш, когато приключиш с Ханк?

Дядо отхапа от шунката и се замисли.

Баба беше с една крачка напред, защото можеше да мисли, без да се ядосва. Тя сръбна от кафето си и каза:

— Според мен най-добре да кажем на мистър Спрюл, че Стик иска да арестува Ханк. Нека момчето да избяга през нощта. Най-важното е да го няма, а така и семейство Спрюл ще са ни благодарни, че сме го спасили.

Планът на баба звучеше съвсем логично. Майка ми се усмихна леко. За пореден път жените бяха анализирали положението по-бързо от мъжете.

Дядо не каза нищо повече. Татко бързо довърши закуската си и излезе навън. Слънцето едва се бе вдигнало над дърветата в далечината, а вече толкова неща бяха успели да се случат.

След обяда дядо изведнъж каза:

— Люк, отиваме в града. Ремаркетото е пълно.

Ремаркетото не беше съвсем пълно, пък и никога не го карахме на магана по обяд. Но реших да не споря. Ставаше нещо.

Когато пристигнахме, пред нас имаше само четири ремаркета. Обикновено по това време на годината наоколо чакаха поне десет, но пък ние винаги идвахме след вечеря, когато край магана беше пълно с фермери.

— Явно има полза да дойдеш по обед — каза дядо.

Остави ключовете в камиона.

— Дай да идем до главната — каза той, докато се отдалечавахме.

— Трябва да взема нещо от кооперативния.

Нямах нищо против.

Град Блек Оук имаше триста жители и кажи-речи всички живееха на няма и пет минути от главната улица. Често си мислех колко ли прекрасно би било да живееш в хубава къщичка на някоя сенчеста улица на един хвърлей от магазина на Поп и Пърл и от киното, далеч от всякакъв памук.

По средата на пътя направихме рязък завой.

— Пърл иска да те види — каза дядо и посочи къщата на семейство Уотсън вдясно. Никога не бях влизал в дома на Поп и Пърл — нямах причина, но бях виждал къщата отвън.

Беше една от малкото с по някоя тухла по тях.

— Защо? — попитах аз, напълно озадачен. Дядо не каза нищо и аз го последвах.

Пърл ни чакаше на прага. Когато влязохме, аз усетих сладкия прекрасен аромат, който се носеше откъм фурната, но не разбрах, че Пърл ми приготвя почерпка. Тя ме погали по главата и намигна на дядо. В ъгъла на стаята Поп се беше навел с гръб към мен и нагласяше нещо.

— Ела, Люк — каза той, без да се обърне.

Бях чувал, че имат телевизор. Първият в нашия окръг беше купен преди една година от мистър Харви Глийсън, собственика на банката, но той живееше сам и доколкото знаехме, още никой не беше виждал телевизора му. Няколко души имаха роднини в Джоунсбъро с телевизори и когато им ходеха на гости, се връщаха с куп разкази за

това невероятно изобретение. Диуейн беше виждал телевизор на една витрина в Блайтсвил и цяла вечност се хвали в училище.

— Седни тук — каза Поп, като посочи едно място на пода точно пред телевизора. Още въртеше копчетата. — Световната серия — каза той. — Трети мач, „Доджърс“ на стадион „Янкис“.

Сърцето ми замря. Зяпнах от изненада. Не можех да помръдна. На един метър от мен имаше малък екран, по който играеха разни черти. Беше в центъра на тъмна дървена кутия, на която под един ред копчета беше изписана с хром думата „Моторола“. Поп завъртя едно от копчетата и изведнъж чухме стържещия глас на говорителя, който описваше топка по земята към шортстопа. После Поп завъртя едновременно две копчета и образът се проясни.

Беше бейзболен мач. На живо от стадион „Янкис“, а ние го гледахме от Блек Оук, Арканзас!

Зад мен се разместваха столове. Усетих как дядо придърпва своя по-напред. Пърл не обичаше толкова бейзбол. Тя изчезна в кухнята и се появи с чиния шоколадови сладки и чаша мляко. Взех ги и ѝ благодарих. Сладките бяха току-що извадени от фурната и миришеха страхотно. Но не можех да ям, не и сега.

Питчер на „Янкис“ беше Ед Лоупат, а на „Доджърс“ — Прийчър Роу. В „Янкис“ бяха Мики Мантъл, Йоги Бера, Фил Ризуто, Ханк Бауър и Били Мартин, а в „Доджърс“ — Пий Уий Рийс, Дюк Снайдър, Рой Кампанела, Джеки Робинсън и Гил Ходжис. И всички те бяха във всекидневната на Поп и Пърл, докато играеха пред шейсет хиляди фенове на стадион „Янкис“. Бях като хипнотизирай. Гледах телевизора и не вярвах на очите си.

— Хапвай си, Люк — каза Пърл, като мина през стаята.

Беше по-скоро заповед, отколкото покана и аз отхапах от една сладка.

— Ти за кого си? — попита Поп.

— Не знам — промърморих аз и наистина не знаех. Бях научен да мразя и двата отбора. Това не беше трудно, докато бяха в Ню Йорк, в друг свят. Сега обаче бяха в Блек Оук и играеха любимата ми игра на живо от стадион „Янкис“. Омразата ми се изпари. — Май за „Доджърс“.

— Винаги дръж за Националната лига — каза зад мен дядо.

— Е, да — отвърна неохотно Поп. — Само че е много трудно да викаш за „Доджърс“.

Мачът се излъчваше по Пети канал от Мемфис, където имаше филиал на Нашънъл Бродкастинг Къмпани, каквото и да значеше това. Имаше реклами на „Лъки Страйк“, „Кадилак“, „Кока-кола“ и „Тексако“. Между инингите мачът изчезваше и на негово място се появяваше реклама, а после екранът отново се променяше и ето ни пак на стадиона. Бях като хипнотизиран. За един час се бях пренесъл в друг свят.

Дядо имаше работа и по едно време излезе и отиде до главната улица. Не чух кога е заминал, но по време на рекламните видях, че го няма.

Йоги Бера удари хоумрън и докато го гледах как обикаля базите пред шейсет хиляди запалнянковци, аз разбрах, че никога вече няма да мразя „Янкис“ както си следва. Те бяха легенди, най-великите играчи в най-великия отбор в тази игра. Доста омекнах, но се зарекох да си мълча. Дядо не би търпял симпатизанти на „Янкис“ в дома си.

В края на деветия ининг Бера пропусна една топка. „Доджърс“ отбелязаха две точки и спечелиха мача. Пърл зави сладките в станиол и ми ги даде. Благодарих на Поп за невероятното удоволствие и го попитах дали мога пак да дойда, когато играят „Кардинале“.

— Разбира се — отвърна той. — Но това няма да е скоро.

По пътя към магана зададох на дядо няколко въпроса за основните принципи на телевизионното предаване. Той заговори за сигнали и кули с неясни и объркани приказки и накрая си призна, че не разбира много-много от това ново изобретение. Попитах кога ще си купим телевизор.

— Някой ден — отвърна той, което все едно значеше никога. Засрамах се от въпроса си.

Закарахме празното ремарке до фермата и аз брах памук до залез. На вечеря възрастните ми дадоха думата. Говорих неспир за мача, рекламите и всичко, което бях видял по телевизора на Поп и Пърл.

Съвременна Америка бавно навлизаше в селския Арканзас.

Малко преди да се стъмни, татко и мистър Спрюл отидоха да се поразходят край силоза. Баща ми обясни, че Стик Пауърс се готви да арестува Ханк за убийството на Джери Сиско. След като Ханк и без това създавал много проблеми, може би тъкмо сега бил моментът да се

измъкне през нощта и да се върне в планината. Мистър Спрюл, изглежда, прие новината добре и не каза нищо за тръгване. Тали беше права: парите им трябваха. Освен това им беше дошло до гуша от Ханк. Май щяха да останат и да довършат брането.

Седяхме на предната веранда, гледахме и слушахме. Нямахме остри думи, нито признаци за събиране на багажа. И по нищо не личеше Ханк да си тръгва. От време на време го виждахме през сенките да се движи из лагера им, да седи до огъня или да тършува за останала храна. Един по един планинците си легнаха. Ние също.

Довърших молитвите си и легнах в леглото на Рики. Бях напълно буден и мислех за „Янкис“ и „Доджърс“, когато в далечината се чу кавга. Пресякох стаята и надникнах през прозореца. Навсякъде беше тъмно и спокойно и за момент не можах да видя никого. После сенките помръднаха и аз различих мистър Спрюл и Ханк. Стояха един срещу друг до пътя и говореха едновременно. Не разбирах какво казват, но очевидно бяха ядосани.

Това не беше за изпускане. Промъкнах се в коридора и спрях колкото да се уверя, че възрастните са заспали. После пропъльзях през всекидневната до верандата, слязох по стълбите и притичах до храстите в източния край на двора ни. Имаше малко луна и пръснати облаци и след няколко минути ходене на пръсти почти стигнах до пътя. Мисис Спрюл се беше включила в спора. Караха се за боя с братята Сиско. Ханк твърдеше, че е невинен. Родителите му не искаха да бъде арестуван.

— Ще го убия тоя дебел полицаи — изръмжа той.

— Просто си иди вкъщи, сине, да се успокоят нещата — повтаряше мисис Спрюл.

— Семейство Чандлър искат да си тръгнеш — каза по едно време мистър Спрюл.

— Аз имам в джоба си толкова пари, колкото тия селянци не са и сънували — озъби се Ханк.

Кавгата се разрастваше в няколко посоки. Ханк ругаеше нас, мексиканците, Стик Пауърс, братята Сиско, цялото население на Блек Оук и дори родителите си, Бо и Дейл. Само Тали и Трот бяха пощадени. Той говореше все по-грубо и по-високо, но мистър и мисис Спрюл не отстъпваха.

— Добре, отивам си — каза Ханк накрая и хукна към една палатка да си вземе нещо. Аз се промъкнах до края на пътя, притичах през него и се шмугнах в памука от другата страна. Предният двор се виждаше идеално. Ханк пълнеше стар чувал с храна и дрехи. Предполагах, че ще излезе на магистралата и ще маха да го вземат на автостоп. Тръгнах през редовете и пролазих покрай плитката канавка в посока към реката. Исках да видя Ханк, като си заминава.

Отново заприказвах, а после мисис Спрюл рече:

— Ще се върнем след няколко седмици. — Разговорът приключи и Ханк мина край мен по средата на пътя с чувала на рамо. Прокраднах се по края на реда и погледнах как върви към моста.

Не можех да сдържа усмивката си. В нашата ферма отново щеше да цари спокойствие. Дълго след като Ханк изчезна, аз продължих да клеча и да благодаря на звездите, че сме се отървали от него.

Тъкмо щях да се връщам, когато внезапно нещо изшава от другата страна на пътя. Стъблата зашумяха леко и от тях излезе човек. Вървеше ниско и бързо — явно внимаваше да не го види някой. Погледна назад към къщата ни и за миг луната освети лицето му. Беше Каубой.

Замръзнах от страх и за няколко секунди не можах да помръдна. От моята страна на пътя бях в безопасност, скрит в памука. Исках да се върна обратно, да се скрия вкъщи и да се мушна в леглото на Рики.

В същото време исках да разбера какво е намислил Каубой.

Той вървеше бързо и безшумно в дълбоката до коленете му канавка. На всеки няколко крачки спираше и се заслушваше. Аз бях на трийсетина метра зад него и се движех толкова бързо, колкото ми стискаше. Ако ме чуеше, щях да се сниша в гъстия памук.

Не след дълго видях едрата фигура на Ханк, който още вървеше по средата на пътя, без да бърза особено. Каубой забави ход, аз също.

Бях бос и ако настъпех памукчийка, щях да умра в страшни мъки. Нещо ми нашепваше да се прибирам. Да се омитам оттук.

Ако Каубой искаше да се бие, какво чакаше? Фермата ни нито се виждаше, нито се чуваше. Но реката беше пред нас и може би тъкмо там искаше да стигне Каубой.

Когато Ханк наближи моста, Каубой ускори крачка и тръгна по средата на пътя. Аз останах в памука, изпотен и задъхан, и се чудех защо съм такъв глупак.

Ханк стигна до реката и тръгна по моста. Каубой се затича. Когато Ханк наближи средата, Каубой спря, колкото да хвърли един камък. Той улучи дъските до Ханк, който се закова на място, обърна се и просъска:

— Само ми ела, въшльо скапан!

Каубой не спря да върви. Стигна до моста и смело тръгна по лекия наклон, докато Ханк чакаше и ругаеше. Планинецът изглеждаше двойно по-едър. По средата на моста Щяха да се срещнат и единият от двамата със сигурност щеше да се измокри.

Когато се приближи, Каубой внезапно замагна и хвърли втори камък почти от упор. Ханк приклепна и камъкът прелетя край него. Тогава великанът се хвърли към Каубой.

Ножът щракна и блесна между тях. Ханк се спря и замагна с чувала си. Удари леко Каубой и събори шапката му. Двамата се завъртяха по тесния мост. Всеки търсеше предимство. Ханк ръмжеше, ругаеше и не сваляше очи от ножа, а после бръкна в чувала и извади някакво бурканче. Хвана го като бейзболна топка и се приготви да го хвърли. Каубой стоеше превит в кръста и коленете и чакаше удобен момент. Докато се въртяха бавно, и двамата стигаха на сантиметри от ръба на моста.

Ханк изръмжа и хвърли с всичка сила буркана към Каубой, който беше на по-малко от три метра разстояние. Улучи го някъде по врата и за миг мексиканецът се залюля. Ханк запокити чувала и се спусна към противника си. С изумителна бързина Каубой прехвърли ножа в другата си ръка, извади камък от десния джоб на панталона си и го метна по-силно от всички бейзболни топки, които бе хвърлял досега. Улучи Ханк някъде в лицето. Не можах да видя, но затова пък определено чух. Ханк изпищя и вдигна ръце към лицето си. Докато се опомни, беше твърде късно.

Каубой приклепна, замагна изотдолу и разпори с ножа корема и гърдите на Ханк. Великанът изквича от болка, изненада и ужас.

Тогава Каубой изтръгна ножа и продължи да ръга с него противника си. Ханк рухна първо на едното, а после и на двете си колена. Устата му беше отворена, но от нея не излизаше звук. Той само гледаше Каубой със замръзнало от ужас лице.

С бързи и зловещи движения Каубой го довърши. Когато Ханк се просна безжизнен на земята, Каубой пребърка джобовете му и го обра.

После го завлече до края на моста и го хвърли в реката. Трупът падна с плясък и тутакси потъна. Каубой прерови чувала, не намери нищо интересно и хвърли и него. После застана на края на моста и дълго време гледа водата.

Тъй като нямах желание да последвам Ханк, аз се промъкнах между два реда памук и се скрих толкова ниско, че и сам не бих се открил. Сърцето ми биеше лудо като никога досега. Треперех, потях се, плачех и се молех. Трябваше да съм в леглото, завит и заспал, родителите ми да са в съседната стая, а баба и дядо в дъното на коридора. Но сега те ми изглеждаха толкова далече. Аз бях сам в плиткия си окоп, умирах от страх и имаше защо. Още не можех да повярвам на това, което видях.

Не знам колко дълго Каубой стоя на моста и гледа водата, за да се увери, че Ханк не се вижда. Понякога облаците скриваха луната и едва го различавах. После отново се раздвижваха и пак го зървах да стои с кривната на една страна шапка. След много време той слезе от моста и отиде на брега да измие ножа си. Погледа още малко реката, обърна се и тръгна по пътя. Мина на пет-шест метра от мен, а аз сякаш потънах две стъпки в земята.

Чаках дълго, след като той се изгуби от поглед, за да няма как да ме чуе, а после изпълзах от дупката си и поех пътя към къщи. Не бях сигурен какво ще правя там, но поне щях да съм в безопасност. Тогава щях да му мисля.

Вървах приведен през високата острица край полето. Ние като фермери мразехме острицата, но за пръв път в живота си аз ѝ бях благодарен. Исках да побързам, да хукна по шосето и да се прибера къщи колкото се може по-скоро, но умирах от ужас, пък и краката ми тежаха. Умората и страхът ме завладяха и от време на време едва се тът-рех. Цяла вечност измина, преди да видя очертанията на къщата и обора. Взирах се в пътя пред себе си, сигурен, че Каубой е някъде там и се озърта на всички страни. Опитвах се да не мисля за Ханк. Най-важното беше да стигна до къщи. Когато спрях да си поема дъх, усетих миризмата на мексиканец. Не можеше да се сбърка. Те се къпеха рядко и след няколко дни на полето почваха да вонят по-особено.

Миризмата изчезна бързо и след една-две минути тежко дишане се зачудих дали не си въобразявам. За по-сигурно отново се върнах

сред памука и бавно се насочих на изток, като пресичах безшумно редовете. Когато видях белите палатки на лагера Спрул, разбрах, че почти съм стигнал.

Какво щях да разкажа за Ханк? Истината и само истината. Достатъчно тайни ми тежаха; нямаше място за още една, и то каква. Щях да се промъкна в стаята на Рики, да се опитам да поспя и когато татко дойдеше да ме събуди, за да ходим да доим, щях да му разкажа всичко. Всяка стъпка, всяко движение, всяко замахване с ножа щяха да му бъдат описани. Те двамата с дядо щяха да идат в града, за да разкажат на Стик Пауърс за убийството, и до обяд Каубой щеше да бъде в затвора. До Коледа сигурно щяха да го обесят.

Ханк беше мъртъв. Каубой го чакаше затвор. Семейство Спрул щяха да си заминат, но това вече нямаше значение. Не исках да виждам никой от тях, дори и Тали. Исках всички да изчезнат от фермата и от живота ни.

Исках Рики да се върне, семейство Лечър да се махнат и всичко отново да стане нормално.

Когато стигнах на един спринт разстояние от предната ни веранда, реших да действам. Криех се от часове и се бях уморил. Промъкнах се до самия край на памука, прекрачих канавката и стъпих на пътя. Приклекнах, ослушах се и хукнах. След две-три крачки чух шум зад гърба си, а после една ръка ме препъна и аз паднах. Каубой притисна гърдите ми с коляно, а острието беше на сантиметри от носа ми. Очите му светеха.

— Тихо! — просъска той.

И двамата дишахме тежко и се потяхме обилно. Миризмата му ме блъсна силно; без съмнение тъкмо нея бях усетил преди малко. Спрях да се извивам и стиснах зъби. Коляното му притискаше гърдите ми.

— На реката ли беше? — попита той.

Поклатих глава. Потта от брадичката му капеше в очите ми и смъдеше. Той размаха леко ножа, като че ли не го виждах добре.

— Къде беше тогава? — попита той.

Отново поклатих глава; не можех звук да издам. Тогава усетих, че цялото ми тяло се тресе, трепери от страх.

Когато разбра, че не съм в състояние да проговоря, той хвана върха на ножа и ме чукна по челото.

— Ако кажеш една дума за тази нощ, ще убия майка ти — процеди той. Очите му бяха по-красноречиви от устата. — Ясно ли е?

— Закимах бясно. Той стана и тръгна. Скри се бързо в тъмнината и ме остави в прахоляка на пътя. Заплаках, запълзах и когато стигнах до камиона, припаднах.

Мама и татко ме намериха под леглото си. Докато ми крещяха за всичко — мръсните дрехи, кървавите драскотини по ръцете и какво точно правя под леглото им, — аз успях да скалъпя историята за някакъв кошмар. Сънувал съм, че Ханк се е удавил, и съм отишъл да видя дали всичко е наред.

— Да не си сомнамбул?! — каза невярващо майка ми и аз веднага се хванах за думите ѝ.

— Сигурно — кимнах аз. После погледът ми се замъгли — бях уморен до смърт, страхувах се и не бях съвсем сигурен дали наистина не съм сънувал онова до реката. Ужасявах се от мисълта отново да видя Каубой.

— Рики ходеше насън — обади се баба от коридора. — Една нощ го хванах до силоза.

Това донякъде поуспокои духовете. Заведоха ме в кухнята и ме накараха да седна на масата. Мама ме изтърка от калта, а баба проми раничките от острицата по ръцете ми. Мъжете видяха, че всичко е под контрол, и отидоха за млякото и яйцата.

Тъкмо се готвехме да закусваме, когато затрецяха гръмотевици. Отдъхнах си. Още няколко часа нямаше да ходим на полето. Нямаше да бъде близо до Каубой.

Дъждът затрополи шумно по ламаринения покрив. Той заглушаваше гласовете ни, така че ядяхме мълчаливо. Мъжете се тревожеха за памука, а жените се тревожеха за мен.

Моите тревоги бяха далеч по-страшни от техните.

— Може ли да си доям после? — попитах аз и леко побутнах чинията си. — Страшно ми се спи.

Мама реши, че мога да се върна в леглото и да си почивам колкото искам. Докато жените прибираха масата, аз я попитах шепнешком дали ще дойде да легне при мен. Разбира се, че щяла да дойде.

Тя заспа преди мен. Бяхме в тяхното легло, в полутъмната спалня, лежахме, възнехме и слушахме дъжда. Мъжете бяха наблизно в

кухнята, пиеха кафе и чакаха. Почувствах се в безопасност.

Исках да вали вечно. Мексиканците и планинците щяха да си тръгнат. Каубой щеше да си отиде вкъщи, където можеше да пори и да ръга на воля, без аз да разбера. А някъде през следващото лято, когато почнехме да правим планове за брането, аз щях да се погрижа Мигел и хората му да не припарват повече в нашия окръг.

Исках мама да е до мен, а татко наблизко. Исках да заспя, но щом затворех очи, виждах Ханк и Каубой на моста. Изведнъж ми се прииска Ханк още да е тук, да тършува за ядене из палатките и нощем да хвърля камъни по плевнята. Тогава всичко това щеше да се окаже сън.

Не се отделих от мама цял ден, след като бурята отмина, след като обядвахме и след като другите заминаха на полето, а ние останахме вкъщи. Двамата с татко спориха шепнешком и той се намръщи, но тя не отстъпи. Имаше моменти, когато момченцата трябваше да бъдат до майките си. Страхувах се да не я изгубя от поглед.

От самата мисъл да разкажа какво съм видял ми при-зляваше. Опитвах се да не мисля нито за убийството, нито за разказване, но само това ми беше в главата.

Набрахме зеленчуци от градината. Следвах мама с кошницата си и се озъртах на всички посоки, като всеки момент очаквах Каубой да изскочи отнякъде и да ни убие и двамата. Усецах го с носа, с ушите, с кожата си. Виждах как ужасните му мътни очи следят всяко наше движение. Острието на ножа му тежеше все по-силно върху челото ми.

Не мислех за нищо друго и стоях плътно до майка си.

— Какво има, Люк? — питаше ме непрекъснато тя. Съзнавах, че не говоря, но не можех да изкарам и дума. Ушите ми леко пищяха. Светът се движеше по-бавно. Исках само да се скрия някъде.

— Нищо — казвах аз. Дори гласът ми беше различен — нисък и дрезгав.

— Още ли си уморен?

— Да.

Щях да съм уморен цял месец, ако това би ме спасило от полето и Каубой.

Спяхме, за да разгледаме докъде е стигнал Трот с боядисването. Тъй като бяхме тук, а не беряхме памук, Трот не се виждаше никакъв.

Ако напуснем къщата, щеше да се върне към работата си. По източната стена вече имаше цял метър висока бяла ивица, която стигаше почти от единия до другия ѝ край. Беше чиста и равна — дело на човек, който не се притеснява за времето.

С тези темпове Трот нямаше да успее да довърши къщата, преди да заминат. Какво щеше да стане тогава? Не можехме да живеем в къща с двуцветна източна стена.

Имах си и по-сериозни грижи от тази.

Мама реши, че може да затвори в буркани малко домати. През лятото и ранната есен двете с баба с часове консервираха зеленчуци от градината — домати, грах, зелен боб, бамя и царевича. До първи ноември по рафтовете в килера имаше четири реда буркани, които ни изхранваха през зимата и ранната пролет. Освен това, естествено, затваряхме достатъчно и за всеки, който би имал нужда от помощ. Сигурен бях, че през идните месеци ще носим храна на семейство Лечър. Нали бяхме станали роднини.

Самата мисъл ме вбесяваше, но вече и това ми се виждаше дреболия.

Моята задача беше да беля домати. После майка ми ги режеше, слагаше ги в големи тенджери, вареше ги колкото да омекнат, редеше ги в еднолитрови буркани, сипваше им по една лъжичка сол и ги затваряше с нови капачки. Всяка година използвахме едни и същи буркани, но винаги купувахме нови капачки. Малко въздух да пропуснат, и бурканът щеше да се развали. Беше неприятно, когато през зимата баба или мама отворят някой буркан и се окаже, че не става за ядене. Не се случваше често.

Веднъж затворени, бурканите се нареждаха в голяма херметическа тенджера, пълна до половината с вода. Варяха се половин час, за да не остане никакъв въздух под капачката. Баба и мама много държаха на консервите си. Те бяха източник на гордост сред жените по нашия край и аз често ги чувах да се хвалят край църквата, че са затворили толкова и толкова буркана зелен боб или не знам си какво.

Затварянето на буркани започваше още щом узрееха първите зеленчуци. Понякога трябваше да помагам, макар че мразех да го правя. Днес обаче беше различно. Днес се радвах, че съм в кухнята с мама, далеч от полето и Каубой.

Стоях до мивката с остър нож за белене и когато наря-зах първия домат, си спомних за Ханк при моста. Кръвта, ножа, болезнения вик при първия удар и мълчаливия ужас при следващите. Мисля, че в онзи първи миг Ханк разбра, че ще бъде разпорен от човек, който и друг път е убивал. Разбра, че ще умре.

Главата ми се удари в крака на един кухненски стол. Когато се събудих на канапето, майка ми притискаше лед към една цицина над лявото ми ухо. Тя се усмихна и каза:

— Ти припадна, Люк.

Опитах се да изрека нещо, но устата ми беше пресъхнала. Мама ми даде глътка вода и ми каза, че засега никъде няма да ходя.

— Уморен ли си? — попита тя.

Кимнах и затворих очи.

Два пъти годишно управата на окръга изпращаше няколко камиона чакъл за нашия път. Изсипваха го на купчини, а после минаваше грейдер да го разстеле и заравни. Караше го един старец, който живееше до Карауей. Той имаше черна превръзка на едното си око, а лявата страна на лицето му беше покрита с белези и така обезобразена, че потръпвах, като го видех. Казваше се Отис и беше ранен през Първата световна война. Така поне казваше дядо, който твърдеше, че знае много неща за тоя старец, но не иска да ни ги каже.

Отис имаше две маймунки, които му помагаша да изравнява пътищата около Блек Оук. Те бяха дребни черни животинчета с дълги опашки, тичаха по грейдера и понякога скачаха на самия планиращ нож на сантиметри от пръстта и чакъла. Понякога се покатерваха на рамото му, на гърба на седалката или на дългата тръба, която минаваше от кормилото до предния край на грейдера. Докато Отис караше нагоре-надолу по пътя, дърпаше лостовете, променяше ъгъла и височината на ножа и плюеше тютюнев сок, маймунките скачаха, люлееха се и явно страхотно се забавляваха.

Ако по някаква ужасна причина нас децата не ни вземеха в „Кардинале“, то второто желание на повечето беше да карат грейдер. Това беше голяма мощна машина, управлявана от един човек, а лостовете трябваше да се натискат много умело — ръцете и краката ти да се движат в пълна координация. Да не говорим, че равните пътища бяха страшно необходими за фермерите в Арканзас. Малко професии бяха толкова важни, поне според нас.

Нямахме представа колко се печели, но все щеше да е повече от фермерството.

Когато чух дизеловия двигател, разбрах, че Отис се е върнал. Двамата с майка ми излязохме ръка за ръка навън и наистина между нашата къща и моста имаше три купчини нов чакъл. Отис го разстилаше и бавно караше към нас. Отидохме до едно дърво и зачакахме.

Главата ми беше избистрена и се чувствах силен. Майка ми непрекъснато ми стискаше рамото, сякаш очакваше отново да припадна. Когато Отис се приближи, аз тръгнах към него. Моторът ревеше; ножът обръщаше пръстта и чакъла. Нашият път се ремонтиреше, едно много важно събитие.

Понякога Отис ми махваше, понякога не. Видях белезите и превръзката на окото му. Колко въпроси исках да му задам!

Освен това видях само едната маймунка. Тя седеше на каросерията и изглеждаше много тъжна. Огледах се за приятелката ѝ, но не видях друга маймунка.

Махнахме на Отис. Той ни погледна, но не отвърна на поздрава ни. Това се смяташе за ужасна грубиянщина в нашия свят, но Отис беше различен. Заради белезите си нямаше нито жена, нито деца, нищо освен самота.

Изведнъж грейдерът спря. Отис се обърна и ме погледна със здравото си око, а после ми махна да се кача при него.

Моментално се запътих към грейдера, но майка ми се спусна към мен.

— Няма страшно, не бойте се — извика Отис.

Тъй или иначе, аз вече се покатервах. Той се пресегна и ме издърпа на платформата, където седеше.

— Застани тук — нареди ми той и посочи мястото до себе си. — Дръж се за това — изръмжа и аз хванах една дръжка до важен на вид лост, който се страхувах да докосна. Погледнах към мама, която беше сложила ръце на хълбоците си. Клатеше глава, сякаш щеше да ме удуши, но на устните ѝ играеше лека усмивка.

Отис врътна ключа и двигателят забръмча. Натисна съединителя, дръпна един лост и потеглихме. Пеша можех да се движа по-бързо, но моторът вдигаше толкова шум, сякаш карахме като луди.

Бях от лявата страна на Отис, съвсем близо до лицето му, и се опитвах да не гледам белезите. След две-три минути той сякаш забрави за присъствието ми. Маймунката обаче беше много любопитна. Тя ме гледаше като натрапник, а после се спусна бавно на четири крака, готова всеки момент да се нахвърли върху мен. После скочи на дясното рамо на Отис, мина отзад по врата му, настани се на лявото му рамо и взе да ме наблюдава.

И аз я наблюдавах. Не беше по-голяма от малка катеричка; имаше хубава черна козина и черни очички, едва разделени от носа ѝ. Дългата ѝ опашка падаше отпред върху ризата на Отис, който дърпаше лостовете, разстилаше чакъла, мърмореше си нещо и сякаш не забелязваше маймунката на рамото си.

Когато стана ясно, че тя иска само да ме разгледа, аз насочих вниманието си към работата на грейдера. Отис беше спуснал ножа в плитката канавка и го беше наклонил под остър ъгъл, за да изстърже калта, тревата и плевелите и да ги избути на пътя. От предишни наблюдения знаех, че ще мине няколко пъти, ще прочисти канавките, ще разстеле чакъла и ще го заравни. Дядо смяташе, че Отис трябва да оправя пътя ни по-често, а и повечето фермери мислеха така.

Отис обърна грейдера, прекара ножа през другата канавка и се насочи обратно към нашата къща. Маймунката не беше помръднала.

— Къде е другата? — попитах аз недалеч от ухото му.

Отис посочи ножа и каза:

— Падна.

Трябваша ми няколко секунди, за да го осъзная, а после бях потресен от мисълта за ужасната смърт на горкото животинче. Отис не се вълнуваше много, но оцелялата маймунка явно скърбеше за смъртта на дружката си. Само си седеше, понякога ме гледаше, понякога не, и ми се стори много самотна. И определено не припарваше до ножа.

Майка ми не беше помръднала. Аз ѝ магнах и тя ми магна, но Отис отново не реагира. От време на време той плюеше дълги струи тютюнев сок, които капеха пред задните колела. Триеше устата си с мръсен ръкав, или левия, или десния, зависи коя ръка държеше лост в момента. Дядо казваше, че Отис е много уравновесен — тютюневият сок капел и от двата края на устата му.

От високото си място виждах зад къщата ни ремаркетото с памука и няколко пръснати наред полето смалени шапки. Потърсих с очи

мексиканците, които бяха на обичайното си място, и си представих Каубой с нож в джоба, без съмнение много горд с последното си убийство. Чудех се дали е казал на приятелите си. Сигурно не.

За миг се изплаших, защото майка ми беше сама зад нас. Знаех, че няма логика да я убие, но повечето ми мисли бяха нелогични.

Когато видях дърветата до реката, ме обзе нов страх. Боях се да погледна моста, мястото на престъплението. Сигурно имаше кървави петна, доказателства, че се е случило нещо ужасно. Дали дъждът ги беше отмил? Често с дни по моста не минаваше никаква кола или камион. Дали някой беше видял кръвта на Ханк? Нищо чудно доказателствата да са изчезнали.

Наистина ли се беше проляла кръв? Или това беше просто кошмар?

И реката не исках да виждам. По това време на годината водата течеше бавно, а Ханк беше толкова едър труп.

Дали не бе изхвърлен на брега? Проснат на някоя плитчина като риба на сухо? Не желяех точно аз да го открия.

Ханк беше разперен с нож. Каубой имаше нож и мотив. Е, дори Стик Пауърс можеше да разреши тази загадка.

Аз бях единственият свидетел, но вече бях решил да отнеса тайната си в гроба.

Отис превключи скоростта и обърна, което не беше малко постижение с грейдера, както вече разбирах. За миг зърнах моста, но бяхме далеч от него. Маймунката се умори да ме зяпа и се прехвърли на другото рамо. Около една минута надничаше към мен зад главата на Отис, а после просто си седеше, кацнала като бухал, и гледаше пътя.

Да можеше да ме види Диуейн! Щеше да се пръсне от завист. Щеше да пукне от яд. Да се почувства толкова унижен, че дълго време да не ми говори. Нямах търпение да дойде събота. Щях да разтръбя по главната, че цял ден съм се возил на грейдера на Отис — с него и неговата маймунка. Само едната обаче, така че трябваше да обяснявам какво се е случило с другата. А всичките лостове и копчета, които изглеждаха толкова страшни от земята, всъщност не бяха никакъв проблем. Аз се бях научил да карам! Съботата щеше да бъде един от звездните ми мигове.

Отис спря пред къщи. Аз слязох и извиках: „Благодаря!“, но той замина, без да кимне или да продума.

Внезапно се сетих за умрялата маймунка и се разплаках. Не исках да плача и се мъчех да спра, но сълзите ми бликаха и не можех да ги удържа. Мама дотича от къщата и попита какво ми има. Не знаех какво ми има, просто плачех. Бях изплашен и уморен, почти готов да припадна отново, и исках просто всичко да си бъде нормално, мексиканците и планинците да се махнат, Рики да се върне, семейство Лечър да ги няма, а кошмарът с Ханк да бъде изтрит от паметта ми. До гуша ми беше дошло да пазя тайни и да виждам неща, които не бива да виждам.

Затова само плачех.

Майка ми ме прегърна силно. Като разбрах, че е изплашена, успях да ѝ разкажа за умрялата маймунка.

— Ти видя ли я? — попита ужасено тя.

Аз поклатих глава и продължих да обяснявам. Върнахме се на верандата и дълго време седяхме там.

Отсъствието на Ханк беше потвърдено по-късно през деня. На вечеря татко каза, че според мистър Спруел Ханк заминал през нощта. Сега пътувал на стоп към дома им в Юрика Спрингс.

Ханк плуваше на дъното на река Сейнт Франсис и когато си помислих как лежи там сред рибите, загубих апетит. Възрастните ме гледаха по-внимателно от обикновено. През последните двайсет и четири часа бях припадал, бях сънувал кошмари, бях плакал на няколко пъти и според тях бях ходил насън. Нещо ми имаше и те се притесняваха.

— Чудя се дали ще стигне до вкъщи — каза баба. Това даде повод за куп истории за изчезнали хора. Дядо имаше братовчед, който се местел със семейството си от Мисисипи в Арканзас. Пътували в два стари камиона. Стигнали до железопътен прелез. Първият камион, каран от въпросния братовчед, минал от другата страна. Тогава се задал влак и вторият камион го изчакал. Влакът бил дълъг и когато най-накрая отминал, от първия камион нямало и следа. Вторият пресякъл релсите и стигнал до някакъв кръстопът. Повече не видели братовчедата, а това било преди трийсет години. Нито братовчедата, нито камиона.

Много пъти бях слушал тази история. Знаех какво ще каже баба и наистина тя тръгна да разказва за своя дядо, който направил на жена си шест деца, преди да скочи на влака и да избяга в Тексас. Някой от

семейството го видял случайно двайсет години по-късно. Имал друга жена и още шест деца.

— Добре ли си, Люк? — попита дядо, когато свършихме вечерята. От резкия му тон нямаше и следа. Разказвах тези истории заради мен и се опитвах да ме развеселят, защото се притеснявах.

— Само съм уморен, дядо — казах аз.

— Искаш ли да си легнеш по-рано? — попита майка ми и аз кимнах.

Отидох в стаята на Рики, докато те миеха чиниите. Писмото ми беше станало две страници, нещо нечувано досега. Още беше на дъската ми за писане, скрито под леглото, и съдържаеше по-голямата част от скандала със семейство Лечър. Препрочетох го и останах много доволен от себе си. Чудех се дали да не разкажа на Рики за Каубой и Ханк, но реших да изчакам да се върне. Дотогава мексиканците щяха да си заминат, опасността щеше да отmine и Рики щеше да знае какво да направи.

Реших, че писмото е готово за пускане, и започнах да се притеснявам как ще успее да го изпратя. Винаги пускахме писмата си едновременно, често в един и същ голям плик. Реших да се допитам до мистър Линч Торнтън в пощата на главната улица.

Майка ми прочете за пророка Даниил и лъвовата яма, една от любимите ми истории. Щом застудееше и нощите станеха хладни, ние прекарвахме по-малко време на верандата и по-често четяхме в леглото. Двамата с мама четяхме, а другите не. Тя предпочиташе библейски истории и това ме устройваше. Първо четеше, а после ми обясняваше. После пак четеше малко. Всяка история си имаше поука и тя гледеше винаги да я разбере. Най-много се дразнех, когато брат Ейкърс бъркаше подробностите по време на някоя от дългите си проповеди.

Когато се приготвих за лягане, попитах мама дали може да постои при мен в леглото на Рики, докато заспя.

— Разбира се — каза тя.

След един ден почивка и дума не можеше да става татко да допусне пак да кръшкам от полето. Измъкна ме от леглото в пет и както обикновено тръгнахме за яйцата и млякото.

Знаех, че не мога да продължа да се крия вкъщи с мама, затова смело се приготвих за брането. Все някъде щях да видя Каубой, преди

да си замине. Най-добре беше наоколо да има много хора.

Мексиканците вървяха към полето пеша, като пропускаха сутрешното возене в ремаркетото. Така можеха да почнат няколко минути по-рано, а освен това стояха настрана от семейство Спрюл. Тръгнахме малко преди зазоряване. Държах се здраво за дядовата седалка на трактора и гледах как лицето на майка ми бавно се отдръпва от кухненския прозорец. Снощи се бях молил дълго и горещо и нещо ми подсказваше, че тя ще бъде в безопасност.

Карахме през полето и аз разглеждах трактора. Бях прекарал на него часове, докато оряхме, сеяхме и дори карахме памук до града с татко или дядо, но управлението му винаги ми се беше струвало много сложно и трудно. Сега, след половин час на грейдера с безбройните му лостове и педали, тракторът ми изглеждаше проста машина. Дядо само си седеше с ръце на кормилото и неподвижни крака и направо си дремеше, докато Отис непрекъснато се движеше — още една причина да искам да оправям пътища, вместо да гледам памук. Разбира се, ако бейзболната ми кариера не потръгнеше, което беше изключено.

Мексиканците вече бяха стигнали до средата на редовете, гледаха си памука и не забелязаха нашето пристигане. Знаех, че Каубой е с тях, но в здрача не можех да ги различавам.

Успях да го избегна, докато, не тръгнахме на обяд. Той явно ме беше видял сутринта и беше решил, че едно при-помняне няма да е излишно. Докато другите мексиканци останаха да ядат на полето, Каубой дойде с нас. Седеше на пода на ремаркетото, а аз не го поглеждах, докато почти не стигнахме до вкъщи.

Когато най-последно събрах смелост да вдигна очи, той чистеше ноктите си с ножа и ме чакаше. Усмихна се — зловна и красноречива усмивка — и леко ми помахаше с ножа. Никой друг не го видя, а аз веднага погледнах встрани.

Договорът ни беше скрепен още по-силно.

Късно следобед ремаркетото се напълни. След бързата вечеря дядо обяви, че двамата с него ще го откараме в града. Отидохме до полето и го закачихме за камиона, а после потеглихме по току-що изравнения път. Отис беше голям майстор. Настилката беше гладка и дори старият камион на дядо не друсаше.

Както обикновено дядо караше мълчаливо, което беше хубаво, защото и аз нямах какво да кажа. Много тайни знаех, но нямаше как да

ги споделя. Пресякохме бавно моста и аз огледах мътната, бавно течаща вода под нас, но не видях нищо необичайно — никакви следи от кръв, никакъв труп.

От убийството беше минал повече от ден, обичаен ден, изпълнен с тежък труд. Непрекъснато мислех за тайната, но смятах, че добре се прикривам. Майка ми беше в безопасност, а какво по-важно от това.

Пресякохме пътя към фермата на Лечър и дядо погледна натам. Засега те бяха само досадна неприятност.

На шосето, още по-далеч от фермата, почнах да мисля ак скоро ще мога да се освободя от бремето си. Можех да аа на дядо, когато сме насаме. Не след дълго Каубой щеше да бъде в Мексико, където никой нямаше да го стигне. Семейство Спрюл щяха да се върнат вкъщи и нямаше да намерят Ханк. Можех да кажа на дядо, а той щеше да знае какво да прави.

Влязохме в Блек Оук зад едно друго ремарке и карахме след него до магана. Щом паркирахме, аз слязох, но гледах да стоя край дядо. Някои фермери се бяха скупчили зад канцеларията на магана и явно обсъждаха нещо сериозно. Отидохме при тях и се заслушахме.

Новините бяха тъжни и страшни. Предишната нощ на север от нас в окръг Клей паднали силни дъждове. На места речното ниво се вдигнало с петнайсет сантиметра за десет часа. Окръг Клей беше по-нагоре по Сейнт Франсис. Буйни потоци се вливаха в реката.

Водата се надигаше.

Имаше спор дали това ще ни засегне. Малцинството твърдяха, че бурята няма да се отрази на реката до Блек Оук. Бяхме много далеч и ако нямаше повече дъждове, едно леко надигане на Сейнт Франсис нямаше да залее нищо. Но мнозинството беше много по-песимистично и тъй като повечето фермери и без това вечно се тревожеха за нещо, новината беше посрещната с голяма загриженост.

Един фермер каза, че според последния брой на алманаха през октомври щяло да има обилни валежи.

Друг каза, че братовчед му в Оклахома бил наводнен, и тъй като при нас времето идваше от запад, това беше сигурен знак, че дъждовете са неизбежни.

Дядо промърмори нещо в смисъл, че времето от Оклахома идва тук по-бързо от новините.

Имаше много спорове и мнения, но общият тон беше мрачен. Толкова пъти губехме заради времето, заради пазара, заради цените на торовете или семената, че очаквахме най-лошото.

— От двацет години не е имало наводнение през октомври — заяви мистър Ред Флечър и това предизвика разгорещен спор за историята на есенните наводнения. Изтъкнаха се толкова различни версии и спомени, че темата стана безнадеждно обърквана.

Дядо не се включи в препирнята и след половин час слушане си тръгнахме. Той откачи ремаркетото и ние потеглихме към къщи, естествено, в мълчание. На няколко пъти поглеждах крадешком към него и го намирах точно както очаквах — оклюман, разтревожен, хванал с две ръце кормилото и сбърчил чело. Не мислеше за нищо друго освен за предстоящото наводнение.

Спряхме до моста и прегазихме през калта до брега на Сейнт Франсис. Дядо я огледа, като че ли можеше да види как се надига. Аз се ужасявах, че Ханк ще изплува внезапно и водата ще го изхвърли на брега до нас. Без да каже и дума, дядо взе една пръчка, широка около два сантиметра и дълга около метър. Отчупи едно парче от нея и я заби с камък в пясъка, където водата беше дълбока пет сантиметра. С джобното си ножче отбеляза докъде стига водата.

— Утре ще дойдем да видим — проговори той за пръв път от много време.

Погледахме новия си метър няколко секунди. И двамата бяхме сигурни, че водата ще се надигне пред очите ни. Когато това не стана, ние се върнахме в камиона.

Реката ме плашеше, но не защото можеше да прелее. В нея беше Ханк, заклан, мъртъв и подут от речна вода, готов да изплува там, където някой можеше да го намери. Щяхме да имаме истинско убийство, не случайно като при братята Сиско.

Дъждовете щяха да ни отърват от Каубой. Освен това от тях реката щеше да потече по-бързо. Ханк или каквото беше останало от него щеше да бъде отнесен надолу към друг окръг или може би дори друг щат, където един ден някой щеше да го намери, без да разбере кой е. Тази нощ, преди да заспя, се молих за дъжд. Молих се колкото се може по-горещо. Молих Бог да ни прати най-големия потоп от Ной насам.

Посред неделната закуска дядо влетя от задната веранда. Един поглед върху лицето му задоволи любопитството ни.

— Реката се е надигнала десет сантиметра, Люк — каза ми той, докато седяше на масата. — А на запад има светкавици.

Татко се намръщи, но продължи да дъвче. Що се отнася до времето, той винаги беше песимист. Ако времето беше хубаво, беше въпрос на часове да се развали. Ако беше лошо, той и не очакваше друго. Баба прие новината безизразно. Малкият ѝ син се биеше в Корея и това беше далеч по-важно от поредния дъжд. Тя бе израсла на полето и знаеше, че някои години са добри, други не, но животът не спира. Бог ни беше дал здраве и много храна, а не всички можеха да се похвалят с това. Освен това баба не понасяше някой да се вайка за времето. „Нищо не може да се направи“, повтаряше тя.

Мама нито се усмихваше, нито се мръщеше, но на лицето ѝ беше изписано странно задоволство. Тя се беше зарекла, че няма цял живот да се поти на полето за единия хляб. И още по-силно се беше зарекла, че аз няма да стана фермер. Дните ѝ на фермата бяха преброени и още една лоша реколта можеше само да ускори заминаването ни.

Още преди да си доядем, чухме гръм. Баба и мама прибраха чиниите и направиха още една кана кафе. Седяхме на масата, говорехме, слушахме и чакахме да видим колко силна ще е бурята. Мислех, че молитвата ми е чута, и се чувствах виновен, задето си пожелах нещо толкова лошо.

Но светкавиците и гръмотевиците отидоха на север. Не валя. В седем вече бяхме на полето, беряхме памук и мечтаехме за обяда.

Когато тръгнахме за града, само Мигел скочи в каросерията на камиона. Той обясни, че останалите мексиканци работели, а той трябвало да им купи това-онова. Отдъхнах си. Нямах да се наложи да стоя на две-три крачки от Каубой.

Когато влизахме в Блек Оук, заваля. Не беше никаква страшна буря, само ръмеше леко. Тротоарите бяха пълни с хора, които бавно се скриваха под тентите и балконите в напразен опит да останат сухи.

Заради времето много фермерски семейства не бяха дошли в града. Това стана ясно, когато в киното започна прожекцията от четири часа. Половината места бяха празни — сигурен знак, че това не е нормална събота. Към средата на първия филм светлината премига, а

после екранът угасна. Седяхме в тъмното, готови да се паникьосаме и да скочим, и слушахме гръмотевиците.

— Токът спря — каза някакъв разпоредител зад нас. — Моля ви, излизайте по-полека.

Сгушихме се в претъпканото фоайе и загледахме как дъждът плющи по главната улица. Небето беше тъмносиво, а малкото преминаващи коли караха с включени фарове.

Дори и ние децата знаехме, че има твърде много дъждове, твърде много бури и твърде много слухове за наводнения. Обикновено се изсипваха през пролетта и по-рядко наесен. В един свят, където всички бяха фермери или търгуваха с фермери, такъв мокър октомври беше много потискащ.

Когато дъждът поотслабна, хукнахме по тротоара да намерим родителите си. Силният дъжд значеше кални пътища и градът скоро щеше да се опразни, защото фермерските семейства щяха да тръгнат по светло. Татко беше казал, че ще си купува острие за трион, и аз се мушнах в магазина за железария с надеждата да го намеря. Там беше пълно с хора, които чакаха и гледаха времето навън. Понякога се завързваше разговор. Старците разказваха за минали наводнения. Жените си спомняха колко дъжд е валил в други градове — Парагулд, Лепанто и Манила. Пътечките бяха пълни с хора, които само говореха, без да купуват или да търсят нещо.

Проправих си път, като търсех баща си. Железарският магазин беше много стар и към дъното ставаше тъмен като пещера. Дървеният под беше мокър от калта по обувките и тук-там продънен от годините. В края на пътечката се оърнах и се оказах лице в лице с Тали и една четирилитрова кутия бяла боя. Трот носеше два литра. И те като всички останали чакаха бурята да отmine. Трот ме видя и се опита да се скрие зад Тали.

— Здравсти, Люк — усмихна се тя.

— Здравсти — казах аз и погледнах кутията с боя. Тя я остави на пода до себе си. — За какво ти е това?

— А, за нищо — каза тя и продължи да се усмихва. За пореден път осъзнах, че Тали е най-красивото момиче, което съм виждал, а когато ми се усмихваше, забравях ума и дума. Видиш ли едно хубаво момиче голо, започваш да се чувстваш някак привързан към него.

Трот се залепи плътно зад нея като дете, което се крие зад майка си. Тя ме заприказва за бурята и аз ѝ разправих голямата новина как токът беше спрял по средата на филма. Тя слушаше с интерес, а аз не можех да се спра. Разказах ѝ за слуховете, че реката ще придойде, и за метъра, който поставихме с дядо. Тя ме попита за Рики и дълго време говорихме за него.

Естествено, аз забравих за боята.

Лампите премигаха и токът дойде. Дъждът обаче не спираше и никой не излезе от магазина.

— Как е Либи Лечър? — попита тя, като се озърташе някой да не я чуе. Това беше една от големите ни тайни.

Тъкмо щях да кажа нещо, когато се сетих, че братът на Тали е мъртъв, а тя не знае. Семейството им сигурно си мислеше, че Ханк вече си е в Юрика Спрингс, в хубавата им боядисана къщичка. Смятаха, че ще го видят след няколко седмици, а може би и по-малко, ако продължаваше да вали. Погледнах я и се опитах да кажа нещо, но в ума ми се въртеше само колко сразена би била тя, ако кажех каквото мислех.

Обожавах Тали въпреки непостоянството и тайнствеността ѝ, въпреки странните ѝ отношения с Каубой. Не можех да не я обожавам и определено не исках да я нараня. Самата мисъл да изгърся, че Ханк е мъртъв, подкосяваше краката ми.

Почнах да заеквам и забих поглед в земята. Внезапно ми стана студено и страшно.

— Довиждане — успях да кажа аз, а после се обърнах и се върнах до входа.

Когато дъждът спря за малко, магазинът се изпразни и хората забързаха по тротоарите към колите и камионите си. Облаците още тъмнееха, а ние искахме да се върнем, преди да завали отново.

В неделя небето беше сиво и облачно, а баща ми никак не държеше да се измокри в каросерията на път към църквата. Освен това камионът ни пропускаше вода и при по-силен дъжд тя капеше върху жените в кабината отпред. Рядко отсъствахме от неделната служба, но от време на време оставахме вкъщи, ако се канеше да вали. Не бяхме пропускали църква няколко месеца и когато баба предложи да закусим късно и да слушаме радио, бързо се съгласихме. Баптистката църква „Белвю“ беше най-голямата в Мемфис и службите ѝ се предаваха по радиото. Дядо не харесваше проповедника, който бил твърде либерален, но все пак обичахме да го слушаме. А хорът им беше от сто души, с около осемдесет повече от нашия.

Дълго след закуска седяхме около кухненската маса, пиехме кафе и аз също, слушахме проповедта, изнасяна пред три хиляди души, и се тревожихме за резките промени във времето. Възрастните се притесняваха; аз само се преструвах.

„Белвю“ си имаше и оркестър и когато той засвиреше, Мемфис ми изглеждаше на милион километри оттук. Оркестър в църква. Леля Бети, голямата дъщеря на баба, живееше в Мемфис и макар да не ходеше в „Белвю“, познаваше хора, които я посещаваха. Всички мъже носели костюми. Всички семейства карали хубави коли. Наистина друг свят.

С дядо отидохме до реката да проверим нашия метър. Дъждовете съсипваха работата на Отис. Плитките канавки до пътя бяха пълни, потоци вода си дълбаеха корита и се събираха на локви. Спряхме по средата на моста и огледахме реката от двете страни. Дори и аз виждах, че се е надигнала. Плитчините бяха покрити. Водата беше по-мътна и по-светлокафява заради полските потоци. Течението беше по-бързо и често се завихряше. По него се носеха трески, пънове и тук-там дори зелени клони.

Метърът ни още стърчеше, но нямаше да издържи дълго. Над водата се виждаха само няколко сантиметра. Дядо трябваше да обуе ботуши, за да издърпа пръчката. Той я погледна, като че ли тя беше виновна, и промърмори едва ли не на себе си:

— Надигнала се е дващест сантиметра за дващест и четири часа.
— После клекна и почука с пръчката по един камък. Докато го гледах, чух как шуми реката. Не беше силно, но бързата вода шуртеше по камънаците и се блъскаше в подпорите на моста. Течението плискаше

през гъстите храсти по брега и кълвеше корените на една върба наблизно. Шумът караше косите ти да настръхнат. Досега не бях чувал нищо такова.

Дядо също го чуваше много добре. Той посочи с пръчката завоя на реката вдясно от нас и каза:

— Ще стигне първо до Лечър. Те са в ниското.

— Кога? — попитах аз.

— Зависи от дъжда. Ако спре, реката може изобщо да не придойде. Ако продължи да вали обаче, за една седмица ще прелее.

— Кога беше последното наводнение?

— Преди три години, ама тогава беше през пролетта. През есента не е прииждавала отдавна.

Исках да го разпитам за наводненията, но дядо не обичаше да се разпростира на тази тема. Погледахме и послушахме реката, а после се качихме на камиона и се върнахме вкъщи.

— Хайде да идем до Сайлърс Крик — каза той. Полските пътища бяха твърде кални за камиона, затова дядо запали трактора и ние излязохме от двора под любопитните погледи на семейство Спрул и мексиканците. Никога не карахме трактора в неделя. Нима Илай Чандлър щеше да работи, когато Бог си е почивал?

Потокът беше преобразен. Нямаше ги бистрите води, където Тали обичаше да се къпе. Нямаше ги хладните ручейчета около камъните и пъновете. Беше станал много по-широк и пълен с кална вода, която бързаше да стигне до Сейнт Франсис. Слязохме от трактора и отидохме до брега.

— Ето оттук ще ни залее — каза дядо. — Не от реката. Тук е пониско и когато потокът придойде, водата отива право в нашето поле.

Водата беше поне на три метра под нас и още течеше в долината, издълбана през нашата ферма преди десетки години. Струваше ми се невъзможно потокът да прелее.

— Дали ще придойде, дядо? — попитах аз.

Той се замисли дълбоко. А може би изобщо не мислеше. Гледаше потока и накрая каза, без изобщо да си вярва:

— Не. Всичко ще бъде наред.

От запад се чу гръм.

Отидох в кухнята рано в понеделник сутринта. Дядо седеше до масата, пиеше кафе и въртеше копчетата на радиото. Опитваше се да

намери една станция в Литъл Рок, за да чуе какво ще е времето. Баба беше до печката и пържеше бекон. Къщата беше студена, но топлината и миризмата от тигана помагаша. Татко ми подаде старо вълнено сако, останало от Рики, и аз го облякох неохотно.

— Днес ще берем ли, дядо? — попитах аз.

— Сега ще разберем — каза той, без да сваля очи от радиото.

— Снощи валя ли? — попитах баба, която се наведе да ме целуне по челото.

— Цяла нощ — отвърна тя. — А сега иди за яйца.

Излязох след татко от къщата и тръгнах по задните стълби, когато нещо ме накара да замръзна. Слънцето едва бе изгряло, но навън беше много светло. Не можех да греша.

Посочих с пръст и едва успях да кажа:

— Виж!

Татко беше на три метра от мен и вървеше към кокошарника.

— Какво?

Под дъба, където дядо паркираше камиона си, откакто се помнех, нямаше нищо. Камионът беше изчезнал.

— Няма го — казах аз.

Татко дойде бавно до мен и дълго време гледахме празните коловози. Камионът винаги беше стоял там, като дъбовете или бараките. Виждахме го всеки ден, но не го забелязвахме, защото си беше там постоянно.

Без да каже и дума, татко се обърна, изкачи стълбите, прекоси верандата и влезе в кухнята.

— Защо го няма камиона? — попита той дядо, който от чайно се опитваше да чуе прогнозата за времето от някаква далечна станция.

Баба замръзна и наклони глава, сякаш не беше чула добре въпроса. Дядо спря радиото.

— Какво? — попита той.

— Камиона го няма — каза татко.

Дядо погледна баба, която пък погледна баща ми. И тримата се обърнаха към мен, сякаш бях направил нещо лошо. Тогава майка ми влезе в кухнята и цялото семейство се изниза от кухнята право към калния коловоз, където трябваше да е камионът.

Претърсихме фермата, сякаш той можеше сам да се пренесе на друго място.

— Оставих го тук — каза невярващо дядо. Разбира се, че там ще го остави. Камионът никога не стоеше другаде през нощта.

— Тали! — изкрещя в далечината мистър Спрюл.

— Някой ни е откраднал камиона — промълви баба.

— Къде беше ключът? — попита татко.

— До радиото, както обикновено — отвърна дядо. На края на кухненската маса до радиото имаше една купичка и ключът винаги стоеше там. Татко отиде да провери. Върна се бързо и докладва, че ключа го няма.

— Тали! — изкрещя по-силно мистър Спрюл. В лагера на планинците цареше паника. Мисис Спрюл се показва и забърза към предната ни веранда. Когато ни видя да стоим до къщата и да зяпаме празното място, тя се затича към нас.

— Тали я няма. Никъде не можем да я намерим.

Скоро и останалите дойдоха и не след дълго двете семейства стояха и се гледаха. Татко обясни, че камионът ни е изчезнал. Мистър Спрюл обясни, че дъщеря му е изчезнала.

— Може ли да кара камион? — попита дядо.

— Не, не може — отвърна мисис Спрюл. Това усложняваше нещата.

За миг всички млъкнаха и се замислиха.

— Нали не може Ханк да се е върнал и да го е взел? — попита дядо.

— Ханк не би ви откраднал камиона — отвърна мистър Спрюл със смесица от объркване и гняв. В този момент всичко изглеждаше хем невъзможно, хем вероятно.

— Ханк вече си е вкъщи — каза мисис Спрюл. Беше готова да се разплаче.

„Ханк умря!“, исках да изкрещя аз, а после да изтичам вкъщи и да се скрия под някое легло. Горките хорица не знаеха, че синът им никога няма да си стигне у дома. Твърде тежка ми ставаше тази тайна. Застанах зад майка ми.

Тя се наведе към баща ми и прошепна:

— Иди да видиш какво става с Каубой. — Понеже знаеше от мен за тях двамата с Тали, мама беше с една крачка пред всички други.

Баща ми се замисли за миг и погледна към плевнята. Дядо, баба, а скоро и останалите проследиха погледа му.

Мигел вървеше бавно към нас, без да бърза, и оставяше следи в мократа трева. Държеше в ръка мръсната си сламена шапка, а по походката му личеше, че никак не му се иска да прави това, което се канеше да стори.

— Добро утро, Мигел — каза дядо, сякаш денят почваше като всички други.

— Добро утро, зепог — кимна той.

— Някакъв проблем ли има? — попита дядо.

— Малък проблем.

— Какъв?

— Каубой го няма. Мисля, че се е измъкнал през нощта.

— Сигурно е заразно — промърмори дядо и плю в тревата.

На семейство Спрюл им трябваха няколко секунди, за да загреят какво става. Отначало изчезването на Тали нямаше нищо общо с това на Каубой, поне според тях. Очевидно не знаеха нищо за тайния роман на тия двамата. Семейство Чандлър се досети много по-рано, но пък ние разполагахме с моята вътрешна информация.

Бавно проумяваха какво се е случило.

— Мислите ли, че я е отвлякъл? — попита почти паникьосан мистър Спрюл. Жена му подсмърчаше и се опитваше да сдържи сълзите си.

— Не знам какво да мисля — отвърна дядо. Той беше много поразтревожен за камиона си, отколкото за Тали и Каубой.

— Взел ли си е нещата? — попита татко Мигел.

— Да, зепог.

— А Тали взела ли си е нейните? — попита баща ми мистър Спрюл.

Той не отговори и въпросът увисна във въздуха, докато Бо не каза:

— Да, сър. Торбата ѝ я няма.

— Какво има в торбата ѝ?

— Дрехи и други такива работи. И бурканът с парите.

Мисис Спрюл заплака по-силно.

— Детето ми! — ревно тя, а аз исках да се скрия под къщата.

Семейство Спрюл бяха потресени. Всички глави бяха наведени, раменете им превити, а очите притворени. Обичната им Тали беше избягала с човек, когото смятаха за по-нисш, тъмнокож натрапник от забравена от Бога страна. Унижението им пред нас беше пълно и много болезнено.

И мен ме болеше. Как можа да направи нещо толкова Ужасно? Тя ми беше приятелка. Доверяваше ми се и ме защитаваше като по-голяма сестра. Обичах Тали, а сега тя беше избягала с един зъл убиец.

— Той я е отвлякъл! — извика мисис Спрюл.

Бо и Дейл я отведоха и оставиха само баща им и Трот да се занимават с проблема. Празният поглед на Трот беше заменен с объркано и тъжно изражение. Тали защитаваше и него, а сега беше изчезнала.

Мъжете подхванаха дълъг спор какво да правят сега. Първата работа беше да се намерят Тали и камионът, преди да са стигнали далеч. Нямахме представа кога са заминали. Явно бяха използвали бурята, за да прикрият бягството си. Семейство Спрюл не бяха чули нищо през нощта, нищо освен гръмотевици и дъжд, а пътят минаваше на двайсет метра от палатките им.

Можеше да са тръгнали преди часове, достатъчно, за да стигнат до Джоунсбъро, Мемфис или дори Литъл Рок.

Но мъжете, изглежда, се надяваха да намерят Тали и Каубой, и то бързо. Мистър Спрюл отиде да откачи камиона си от палатките и масите. Помолих татко да ме пусне да ида с тях, но той каза „не“. Тогаваше отидох при мама, която също беше непреклонна.

— Не е твоя работа — каза тя.

Дядо и татко се сместиха на предната седалка до мистър Спрюл и потеглиха. Камионът занасяше, колелата боксуваха, а зад тях пръскаше кал.

Минах покрай силоза на път за обраслите с плевели останки от стар заслон и един час седях под прогнилия ламаринен покрив и гледах как дъждът капе пред мен. Радвах се, че Каубой си е заминал от фермата ни, и благодарих на Бог с кратка, ала искрена молитва. Но облекчението от неговото заминаване беше помрачено от разочарованието, което ми причини Тали. Успях да я намразя за онова, което беше направила. Проклинах я с думите, които бях научил от

Рики, и когато не се сетих за нито една повече, помолих Бог да ми прости.

Освен това го помолих да пази Тали.

На мъжете им трябвали два часа, за да открият Стик Пауърс. Той казал, че се връща от управлението в Джоунсбъро, но според дядо изглеждал така, сякаш цяла седмица бил спал. Стик видимо грейнал, че такова тежко престъпление е попаднало под неговата юрисдикция. Според местния закон кражбата на фермерски камион почти не се различаваше от убийство и Стик се втурнал да я разкрива. Позвънил на всички инстанции, които открил по раздрънканата си радиостанция, и не след дълго новината се разнесла из североизточен Арканзас.

Според дядо Стик не се притеснявал много къде е Тали. Той правилно предположил, че тя сама е избягала с мексиканеца, което беше срамно, но не и престъпно, макар мистър Спрюл да продължавал да говори за отвличане.

Двете гълъбчета едва ли щяха да тръгнат на далечен път с нашия камион. Те явно искаха да напуснат Арканзас и Стик решил, че най-вероятно ще вземат автобус. На авто-стоп биха изглеждали подозрителни; шофьорите в Арканзас едва ли щяха да качат тъмен тип като Каубой, особено с бяло момиче до него.

— Сигурно са в някой автобус, пътуващ на север — казал Стик.

Когато дядо ни предаде думите му, аз си спомних за мечтата на Тали да живее в Канада, далеч от горещината и влагата. Тя искаше много сняг и, кой знае защо, беше избрала Монреал за свое място.

Мъжете говорили за пари. Баща ми пресметнал, че Каубой е спечелил почти четиристотин долара от бране на памук. Никой обаче не знаел колко е изпратил вкъщи. Тали беше спечелила около половината от тази сума и вероятно беше спестила повечето. Знаехме, че купува боя за Трот, но нямахме представа за другите ѝ разходи.

На този етап от разказа на дядо исках да призная за Ханк. След като го уби, Каубой го беше обрал. Нямахме как да знаем колко пари е спестил Ханк от брането, но със сигурност онези двеста и петдесет долара от Самсон сега бяха в джоба на Каубой. Едва не изгърсих това на кухненската маса, но просто се изплаших. Каубой беше изчезнал, но, току-виж, го намерили някъде.

Почакай, казах си аз. Просто почакай. Ще дойде мигът, в който ще мога да разкрия тайните си.

Колкото и пари да имаха, явно щяха да им стигнат за автобус.

А ние както обикновено бяхме на червено. Поговорихме малко как ще трябва да купим друг камион, ако този не се намери, но темата беше твърде болезнена. Освен това аз само слушах.

Обядвахме рано, седнахме на задната веранда и се загледахме в дъжда.

Старата и шумна патрулна кола на Стик се довлече до предния ни двор, а зад нея беше откраднатият камион. Стик излезе с важен вид, защото беше решил най-спешната част от задачата. Другият полицай в Блек Оук караше камиона, на който, доколкото можехме да преценим, му нямаше нищо. Семейство Спрюл дотичаха да чуят нещо за Тали.

— Намерихме го на автогарата в Джоунсбъро — обяви Стик на събралата се пред него публика. — Както и предполагах.

— Къде беше ключът? — попита дядо.

— Под седалката. И резервоарът е пълен. Не знам дали е бил пълен преди, но сега е догоре.

— Беше до половината — каза удивен дядо. Всички бяхме учудени не само че отново виждаме камиона, а и че си е същият. Цял ден се бяхме тревожили как ще живеем без него, без средство за придвижване. Щяхме като семейство Лечър да бъдем принудени да молим някого да ни кара тук и там. Не можех да си представя подобно нещастие и повече от всякога се зарекох един ден да живея в град, където хората имат коли.

— Сигурно само са го взели на заем — каза почти на себе си мистър Спрюл.

— И аз така мисля — отвърна Стик. — Още ли искаш да подадеш оплакване? — попита той дядо.

Двамата с баща ми се намръщиха.

— Ами не — каза дядо.

— Някой видял ли ги е? — попита тихо мисис Спрюл.

— Да, госпожо. Купили са два билета за Чикаго, а после пет часа са стояли на автогарата. Чиновникът усетил, че става нещо, но решил, че не е негова работа. Да избягаш с мексиканец не е много умно, но не е престъпление. Чиновникът ги гледал цяла нощ, а те се опитвали да се държат, като че ли не се познават. Седели отделно, но щом дошъл автобусът, се качили заедно.

— Кога е тръгнал автобусът? — попита мистър Спрюл.

— В шест часа сутринта. — Стик извади от джоба си един сгънат плик и го подаде на мистър Спрюл. — Това го намерих на предната седалка. Мисля, че е писмо от Тали до всички вас. Не съм го чел.

Мистър Спрюл го подаде на жена си, която бързо отвори плика и извади лист хартия. Започна да чете и да си бърше очите. Всички я гледаха и чакаха мълчаливо. Дори Трот, който се криеше зад Бо и Дейл, се наведе напред да гледа как майка му чете писмото.

— Не че е моя работа, госпожо — каза Стик, — но ако има някаква полезна информация, трябва да знам.

Мисис Спрюл продължи да чете и когато свърши, наведе очи и каза:

— Нямало да се върне. Двамата с Каубой щели да се оженят и да живеят на север, където можели да си намерят хубава работа и тъй нататък. — Сълзите и подсмърчанията йвнезапно изчезнаха. Мисис Спрюл беше преди всичко ядосана. Дъщеря й не беше отвлечена; беше избягала с мексиканец и щеше да се омъжи за него.

— В Чикаго ли ще останат? — попита Стик.

— Не казва. Пише само „на север“.

Семейство Спрюл почнаха да се разотиват. Баща ми благодари на Стик и другия полицаи, че са ни докарали камиона.

— При вас вали най-много — каза Стик, докато отваряше вратата на колата си.

— Навсякъде е мокро — отвърна му дядо.

— На север реката се надига — рече Стик, като че ли беше експерт по тези работи. — Още дъжд ще падне.

— Благодаря, Стик — каза дядо.

Двамата полицаи се качиха в патрулната кола. Стик се настани зад кормилото. Тъкмо щеше да затвори вратата, когато изскочи и каза:

— Хей, Илай, обадох се на шерифа в Юрика Спрингс. Не е виждал онзи големия, Ханк. Момчето трябваше вече да си е вкъщи, не мислиш ли?

— Сигурно. Тръгна си преди седмица.

— Къде ли може да е?

— Не е моя грижа — каза дядо.

— Не съм свършил с него, да знаеш. Като го намеря, ще затворя дебелия му задник в затвора в Джоунсбъро и ще го дам под съд.

— Ами хубаво, Стик — каза дядо и се обърна. — Добре.

Изтърканите гуми на Стик се плъзгаха из калта, но най-сетне той стигна до пътя. Мама и баба се върнаха в кухнята, за да почнат да готвят.

Дядо извади инструментите си и ги нареди отзад на камиона. После отвори капака и взе да оглежда двигателя. Аз седях на калника, подавах му ключовете и следях всяко негово движение.

— Защо свястно момиче като Тали иска да се жени за мексиканец? — попитах аз.

Дядо стягаше ремъка. Нямаше почти никакво съмнение, че Каубой не е спирал да отвори капака и да бърника двигателя, докато бяга с Тали, но дядо все пак се чувстваше задължен да поправа, намества и пристяга, като че ли камионът е разнебитен.

— Жени — отвърна той.

— Какво искаш да кажеш?

— Жените вършат глупости.

Зачаках да поясни, но това беше целият му отговор.

— Не разбирам — казах накрая аз.

— Аз също. И като пораснеш, няма да ги разбираш. Жените никой не може да ги разбере.

Извади филтъра и подозрително погледна карбуратора. За миг ми се стори, че е видял следи от бърникане, но после той зави един болт и се ухили доволно.

— Мислиш ли, че ще я намерят? — попитах аз.

— Не я търсят. Нали си получихме камиона, значи няма престъпление и полицията не се опитва да ги намери. Съмнявам се, че семейството ѝ ще тръгне да ги гони. Дори да имат късмет да ги намерят, какво ще направят?

— Не могат ли да я накарат да се върне?

— Не. Щом се ожени, тя става голяма. Не можеш да накараш омъжена жена да направи каквото и да било.

Той включи двигателя и се заслуша в бръмченето му. На мен ми се струваше същото, но дядо мислеше, че чува ново дрънчене.

— Дай да направим едно кръгче — каза той. За него беше грях да се хаби бензин, но явно искаше да изгори малко от онова, което бяха налели Тали и Каубой.

Качихме се и тръгнахме на заден към пътя. Аз седях точно там, където Тали беше седяла преди няколко часа, докато бяха бягали през бурята. Мислех само за нея и бях по-озадачен отвсякога.

Пътят беше твърде мокър и кален и дядо не можеше да стигне идеалната си скорост от петдесет километра в час, но пък и явно усещаше, че нещо не е наред с двигателя. Спряхме на моста и погледнахме реката. Плитчините бяха изчезнали; между бреговете нямаше друго освен вода — вода и носени от реката отпадъци. Течението беше бързо, толкова бързо не го бях виждал. Пръчката на дядо отдавна я нямаше; беше отнесена от водовъртежите. И без нея се виждаше, че Сейнт Франсис ще прелее.

Дядо беше като хипнотизиран от водата и шума. Не знаех дали иска да ругае, или да плаче. И двете нямаше да помогнат, разбира се. Дядо, струва ми се, може би за пръв път осъзна, че ще загуби още една реколта.

Тайнственият проблем с двигателя се беше оправил по пътя за вкъщи. На вечеря дядо обяви, че на камиона нищо му няма, така че започнахме надълго и нашироко да обсъждаме къде ли са Тали и Каубой и какво ли правят. Татко беше чувал, че в Чикаго имало много мексиканци, значи Каубой и жена му лесно щяха да се смесят с тях и никога вече нямаше да бъдат открити.

Толкова се притеснявах за Тали, че едва преглъщах храната си.

Късно на следващата сутрин, когато слънцето се силеше да надникне през облаците, ние се върнахме да берем памук. Бяхме се уморили да стоим вкъщи и да гледаме небето. Дори аз исках да ида на полето.

Мексиканците бяха особено нетърпеливи. Нали бяха на три хиляди километра от домовете си, а бездействията и не получаваха пари.

Но памукът беше много мокър, а земята твърде мека. Калта се спичаше по ботушите ми, залепваше по чувала и след един час ми се струваше, че влача цяло дърво. Два часа по-късно се отказахме и тръгнахме към къщи тъжни и потиснати.

Семейство Спрюл бяха решили, че им стига толкова. Не се учудихме, че раздигат лагера си. Правеха го бавно, сякаш с неохота признаваха поражението си. Мистър Спрюл каза на дядо, че няма смисъл да стоят, ако не могат да работят. Дъждовете им бяха дошли до

гуша. Не можехме да им се сърдим. От шест седмици живееха в предния ни двор. Старите им палатки и брезенти бяха провиснали от дъжда. Дюшеците им бяха, кажи-речи, на открито и бяха целите опръскани с кал. На тяхно място отдавна да съм си тръгнал.

Седяхме на верандата и ги гледахме как събират вехториите си и ги трупат безредно в камиона и ремаркетото. Сега имаше повече място, защото Ханк и Тали ги нямаше.

Изведнъж се изплаших. Скоро щяха да се приберат вкъщи и нямаше да намерят Ханк. Щяха да почакаат, да го потърсят и да започнат да задават въпроси. Не знаех как може да ми се отрази това, но, тъй или иначе, се страхувах.

Мама ме накара да ида с нея в градината, където набрахме количества за двайсет души. Измихме царевичата, краставиците, доматиите, бамята и марулята на кухненската мивка, а после тя ги нареди в един кашон. Баба донесе десетина яйца, килограм домашна шунка, половин кило масло и два буркана сладко от ягоди. Не можеха да си тръгнат без храна за из път.

Към три-четири часа вече бяха стегнали багажа си. Камионът и ремаркетото им бяха безнадеждно претоварени — зад капаците бяха отрупани кашони и брезентови чували, криво-ляво привързани с канап, готови да паднат всеки момент. Когато стана ясно, че се канят да потеглят, цялото ни семейство слезе и прекоси двора, за да се сбогува с тях. Мистър и мисис Спрюл ни посрещнаха и приеха храната ни. Извиниха се, че тръгват, преди памукът да е обран, но всички знаехме, че реколтата може и без туй да е похабена. Опитвах се да се усмихнат любезно, но си личеше колко са нещастни. Като ги гледах, без да искам, си мислех как винаги ще съжаляват, че са дошли да работят при нас. Ако бяха избрали друга ферма, Тали нямаше да срещне Каубой. А Ханк можеше още да е жив, макар че като знам как налиташе на бой, сигурно си е бил обречен на ранна смърт. „Който нож вади, от нож умира“, обичаше да казва баба.

Тежеше ми на съвестта, че съм мислил толкова лоши неща за тях. Освен това се чувствах като крадец, защото аз знаех истината за Ханк, а те не.

Сбогувах се с Бо и Дейл, които нямаха какво да кажат. Трот се криеше зад ремаркетото. Когато дойде време да тръгват, той се дотътри

до мен и промърмори нещо неясно. После протегна ръка и ми подаде четката си. Нямах друг избор, освен да я приема.

Възрастните ни гледаха и изведнъж замълчаха.

— Ей там — каза Трот и посочи към камиона им. Бо разбра и протегна ръка. Извади четири литра бяла блажна боя, чисто нова неотворена кутия с ярък етикет отпред. Остави я на земята пред мен и извади още една.

— За теб е — каза Трот.

Погледнах двете кутии, а после вдигнах очи към баба и дядо. Макар от няколко дни да не говорехме за боядисването, отдавна знаехме, че Трот няма да успее да завърши. Сега той ми предаваше работата. Погледнах мама и видях на устните ѝ да играе любопитна усмивка.

— Тали я купи — каза Дейл.

Почуках с четката по крака си и най-сетне успях да кажа „благодаря“. Трот ми се усмихна глуповато, което накара останалите да се засмеят. Отново тръгнаха към камиона. Трот седна сам в ремаркетото. Когато ги видяхме на идване, с него беше и Тали. Сега той изглеждаше тъжен и изоставен.

Камионът им потегли с голяма мъка. Съединителят виеше и стържеше и когато най-после включи, всичко се залюля напред. Семейство Спрул си тръгнаха, тенджерите и тиганите им задрънчаха, кашоните се лашкаха насам-натам, Бо и Дейл подскачаха върху дюшека, а Трот се беше свил в един ъгъл на ремаркетото. Махахме им, докато не се изгубиха от поглед.

Не се разбрахме нищо за догодина. Семейство Спрул нямаше да се върнат. Знаехме, че никога повече не ще ги видим.

Малкото останала трева в предния ни двор беше сплескана и когато разгледах пораженията, изведнъж се зарадвах, че планинците си тръгнаха. Ритах пепелта там, където бяха клали огън, и за пореден път се изумих, че са толкова нечувствителни. Имаше следи от камиона им и дупки от колчетата на палатките. Следващата година щях да вдигна ограда, за да държа планинците настрани от бейзболното ми игрище.

Първата ми работа обаче беше да завърша започнатото от Трот. Занесох кутиите до предната веранда, една по една, и се учудих колко е тежка боята. Очаквах дядо да каже нещо, но той не направи никакъв коментар. Затова пък мама даде нареждания на татко, който бързо

издигна скеле до източната страна на къщата. То представляваше двуметрова дъска, подпряна от едната страна на стойката за триона, а от другата на един празен бензинов варел. Беше малко наклонена към стойката, но не толкова, че бояджията да залитне. Татко отвори първата кутия, разбърка я с една пръчка и ме качи на скелето. Даде ми няколко кратки инструкции, но тъй като не разбираше много от боядисване, ме остави сам да се уча. Реших, че щом Трот може, и аз ще успея.

Майка ми ме гледаше внимателно и ми даваше умни съвети като „Внимавай да не капе“ и „Не бързай“. Трот беше боядисал долните шест дъски от източната страна на къщата; със скелето аз стигах на още един метър над тях. Не бях сигурен как ще стигна до покрива, но реших, че после ще му мисля.

Старите дъски попиха първата ръка. След втората станаха гладки и бели. Бях възхитен от работата си, защото резултатът беше незабавен.

— Как става? — попитах аз, без да поглеждам надолу.

— Прекрасно, Люк — каза майка ми. — Само работи бавно и не бързай. И гледай да не паднеш.

— Няма да падна.

Защо винаги ме предупреждаваше за такива очевидни неща?

Този следобед татко на два пъти мести скелето и до вечеря бях свършил четирите литра боя. Измих ръцете си със сапун с луга, но по ноктите ми остана боя. Много важно. Аз бях горд с новите си умения. Правех нещо, което никой от моето семейство не беше правил.

На вечеря не говорихме за боядисването. Имаше по-важни неща. Планинците си бяха отишли, а толкова памук си стоеше необран. Имаше слухове, че и други работници си тръгват заради калните полета. Дядо не искаше хората да знаят, че оставяме нещо на дъждовете. Той твърдеше, че времето ще се оправи. Никога не бе имало толкова много бури през есента.

По мръкване отидохме на предната веранда, където беше още тихо. „Кардинале“ бяха далечен спомен, а рядко слушахме нещо друго след вечеря. Дядо не искаше да хаби ток, затова аз седях на стълбите и гледах празния ни двор. Шест седмици той беше покрит с всякакви заслони и палатки. Сега нямаше нищо.

Няколко обрулени листа се пръснаха по двора. Нощта беше хладна и ясна и това накара баща ми да предскаже, че утре ще можем да берем памук, цял ден. А аз исках само да боядисвам.

Докато закусвахме, погледнах часовника над печката. Беше четири сутринта — толкова рано не бяхме ставали. Татко говореше само колкото да направи прогноза за времето — хладно, ясно, без нито един облак, а земята щяла да бъде достатъчно изсъхнала, че да можем да берем памук.

Възрастните бяха притеснени. Голяма част от памука стоеше необрана и ако продължаваше така, нашата ферма щеше да затъне още по-дълбоко в дългове. Мама и баба измиха чиниите рекордно бързо и всички заедно потеглихме от къщи. Мексиканците се возиха с нас до полето. Седяха скупчени от едната страна на ремаркетото и се опитваха да се стоплят.

Ясните сухи дни бяха станали рядкост и ние се нахвърлихме на памука, като че ни е за последно. До изгрев бях капнал от умора, но мрънкането щеше само да ядоса възрастните. Бяхме на път да изгубим реколтата и трябваше да работим до припадък. Искаше ми се да подремна, но ако татко ме хванеше, щеше да ме набие с колана си.

Обядвахме набързо със студени питки и шунка в сянката на ремаркетото. Към пладне се беше стоплило, тъкмо време за следобедна почивка. Вместо това ние седяхме на чувалите си, дъвчехме питките и гледахме небето. Дори когато говорехме, очите ни бяха извърнати нагоре.

И, естествено, ясният ден означаваше, че се задават бури, така че след двайсет минути татко и дядо обявиха край на почивката. Жените скочиха също така бързо като мъжете, за да докажат, че не падат по-долу от тях. Само аз се цупех.

Можеше да бъде и по-зле: мексиканците изобщо не ядоха.

Прекарах еднообразния следобед в мисли за Тали, после за Ханк, а после пак за Тали. Освен това си мислех за семейство Спрюл и им завиждах, че се отърваха. Опитвах се да си представя какво ще правят, като стигнат вкъщи и не намерят Ханк. Повтарях си, че всъщност не ме интересува.

От няколко седмици нямахме писмо от Рики. Бях чул възрастните да си шепнат из къщата по този въпрос. Още не му бях изпратил дългия си разказ, преди всичко защото не знаех как да го

пусна, без да ме хванат. Освен това почвах да се чудя дали да го товаря с новината за Либи. И така си имаше достатъчно проблеми. Ако Рики си беше вкъщи, щях да ида с него за риба и да му кажа всичко. Щях да започна с убийството на Джери Сиско и нямаше да спестя нищо — бебето на Либи, Ханк и Каубой, цялата бъркотия. Рики щеше да знае какво да направи. Нямах търпение да се върне.

Не знам колко памук набрах този ден, но сигурно счупих световния рекорд за седемгодишни. Когато слънцето се скри зад дърветата край реката, майка ми ме намери и двамата с нея тръгнахме към къщата. Баба остана и продължи да бере бързо като мъжете.

— Докога ще работят? — попитах аз. Толкова бяхме уморени, че едва се тътрехме.

— Сигурно докато се стъмни.

Когато стигнахме вкъщи, беше почти тъмно. Исках да се строполя на канапето и да спя цяла седмица, но мама ме накара да си измия ръцете и да ѝ помогна за вечерята. Тя изпече царевичен хляб и претопли вчерашната храна, докато аз белех и режах домати. Слушахме радио — нито дума за Корея.

Въпреки тежкия ден на полето дядо и татко бяха в добро настроение, когато седнахме да ядем. Двамата бяха набрали общо половин тон. След последните дъждове цената на памука се беше вдигнала и ако само още няколко дни не валеше, можехме да вържем годината. Баба слушаше от разстояние, но не ги чуваше. Явно пак се беше пренесла в Корея. Мама беше твърде уморена, за да говори.

Дядо мразеше да яде вчерашна храна, но все пак благодари на Бога за нея. Благодарил му за сухото време и се помоли за още такива дни. Ядяхме бавно; най-накрая се предадохме на изтощението. Разговорите станаха по-кратки и тихи.

Аз пръв чух гръмотевиците. Отначало тътнеха далечно и глухо и аз се огледах, за да видя дали и възрастните са ги чули. Дядо говореше за пазара на памука. След няколко минути тътнежът приближи и когато в далечината проблесна светкавица, спряхме да ядем. Вятърът се усили и ламариненият покрив на задната веранда леко зазвъня. Не смеехме да се погледнем.

Дядо скръсти ръце и облегна лакти на масата, сякаш смяташе пак да се моли. Току-що бе поискал от Бог сухо време. А сега пак щяхме да прогизнем.

Раменете на татко увиснаха няколко сантиметра. Той потърка чело и впери поглед в стената. Дъждът забарабани по покрива малко по-силно и баба каза:

— Градушка.

Това означаваше силни ветрове и пороен дъжд и наистина скоро из фермата ни се разрази буря. Дълго седяхме на масата и слушахме гръмотевиците и дъжда; бяхме забравили за недоядената вечеря и се чудехме колко дъжд ще се извали и кога ще можем пак да берем. Сейнт Франсис нямаше да издържи дълго, а прелееше ли, с памука ни беше свършено.

Бурята отмина, но дъждът продължи, като от време на време се усиливаше. Най-сетне излязохме от кухнята. Отидох с дядо на предната веранда, но между къщата ни и пътя имаше само едно езеро. Дожаля ми за дядо; той седна на люлката и изумен се загледа в пороя, който ни изпращаше Бог.

По-късно майка ми чете библейски притчи. Гласът ѝ едва се чуваше от трополенето по покрива. И дума не можеше да става да ми чете за Ной и потопа. Заспах, преди младият Давид да убие Голиат.

На другия ден родителите ми обявиха, че ще ходят в града. Аз бях поканен — би било твърде жестоко да откажат да ме вземат, — но дядо и баба не. Беше семейна разходка. Спомена се нещо за сладолед. Благодарение на Каубой и Тали имахме малко безплатен бензин, а във фермата нямаше нищо за вършене. Памукът беше удавен във вода.

Седях отпред при тях и гледах внимателно скоростоме-ра. Като излязохме на магистралата и се насочихме на север към Блек Оук, татко вдигна до седемдесет километра в час. Според мен камионът си вървеше също като при петдесет, но нямаше да кажа това на дядо.

Странно, но ми поолекна, като видях, че и другите ферми не работят заради дъжда. Никой не се мяркаше из полето, за да се опита да бере. Не се виждаше нито един мексиканец.

Нашите земи бяха в ниското и бяхме губили реколти, когато другите фермери се бяха отървавали. Сега май всички бяха пострадали поравно.

Беше по обяд и нямаше нищо за вършене, така че семействата се бяха събрали по верандите и гледаха към пътя. Жените чистеха боб. Мъжете говореха и се тревожеха. Децата или седяха на стълбите, или играеха в калта. Познавахме ги всички, всяка къща. Махахме им, те

отвърщаха на поздрава, а аз си представях как казват: „Накъде ли са тръгнали?“

Ставната улица беше тиха. Паркирахме пред магазина за железария. През три къщи група фермери в работни дрехи бяха потънали в сериозен разговор. Татко се почувства длъжен първо да се обади там или поне да послуша мислите и прогнозите им за времето. Аз тръгнах след майка ми към дрогерията, където в един ъгъл продаваха сладолед и лимонада. Едно хубаво градско момиче на име Синди работеше там, откакто се помнех. В момента Синди нямаше други клиенти и аз получих особено щедра порция ванилов сладолед с череша. Той струваше на майка ми пет цента. Настаних се на едно столче. Когато стана ясно, че през следващите трийсет минути няма да мръдна оттук, мама излезе да купи някои неща.

Синди имаше по-голям брат, който беше загинал при страшна катастрофа. Колкото пъти я видех, все си спомнях какво бях чул. Колата на брат ѝ се запалила и не могли да го измъкнат от смачканото купе. Събрали се много хора, което, естествено, означаваше най-различни версии за това колко ужасно е било. Синди беше хубава, но очите ѝ бяха тъжни. Знаех, че е заради трагедията. Не ѝ се говореше, а аз нямах нищо против. Ядях бавно, та сладоледът да ми стигне за дълго, и я гледах как се движи зад тезгяха.

Бях чул родителите ми да си шушукат и знаех, че смятат да се обаждат по телефона. Тъй като нямахме собствен телефон, трябваше да ползваме чужд. Сигурно онзи в ба-калничката на Поп и Пърл.

Повечето къщи и магазини в града имаха телефони. Фермите на четири-пет километра оттук също, защото дотам стигаха жиците. Веднъж майка ми каза, че ще минат години, преди да ни прекарат и на нас. Дядо и без това не искаше. Казваше, че който има телефон, трябва да говори с хората тогава, когато на тях им е удобно, а не на него. Телевизорът беше нещо интересно, но телефонът беше загубена работа.

Джеки Мун влезе и дойде до нас.

— Здравсти, малкият — рече той, разроши косата ми и седна до мен. — Какво те води насам?

— Сладоледът — казах аз и Джеки се разсмя.

Синди застана пред нас и попита:

— Както обикновено ли?

— Да — отвърна той. — А ти как си?

— Добре съм. Джеки — изгука тя. Те се спогледаха и аз добих впечатлението, че става нещо. Тя се обърна, за да му приготви обичайното, а Джеки я измери от глава до пети.

— Имате ли новини от Рики? — попита той, без да сваля очи от Синди.

— Нищо ново — казах аз и също се загледах в нея.

— Рики е железен. Няма да им се даде.

— Знам — казах аз.

Джеки запали цигара и смукна от нея.

— Мокро ли е при вас? — поинтересува се той.

— Не питай.

Синди сложи пред Джеки купа шоколадов сладолед и чаша черно кафе.

— Викат, че щяло да вали още две седмици — каза той. — Не се и съмнявам.

— Дъжд, дъжд и пак дъжд — отвърна Синди. — Само за това приказват хората. Не ви ли прилява да говорите за времето?

— Няма за какво друго да говориш — каза Джеки. — Ако си фермер де.

— Само глупаците стават фермери — отвърна тя, хвърли кърпата си на бара и отиде до касата.

Джеки изяде лъжичка сладолед.

— Май е права, да знаеш.

— Сигурно.

— Татко ти ще ходи ли на север? — попита той.

— Къде да ходи?

— На север, във Флинт. Чувам, че някои момчета вече се обаждат и се опитват да си намерят работа в завода на „Буик“. Казват, че тази година работата била кът и не можели да вземат колкото преди, така че хората се блъскат да се вредят. Памукът пак отиде на кино. Още един здрав дъжд и реката ще прелее. Половин реколта да изкараме, пак ще е късмет. Голяма идиотщина, а? Бъхтиш като луд шест месеца, губиш всичко и хукваш на север да работиш и да спечелиш колкото да си върнеш дълговете. После пак сееш.

— Ти ще ходиш ли на север? — попитах аз.

— Чудя се. Много съм млад, за да се забивам във фермата за цял живот.

— Аз също.

Той отпи от кафето си и няколко минути мълчаливо се дивяхме на мисълта каква глупост е фермерството.

— Чух, че онзи, едрият планинец е избягал — каза накрая Джеки.

За щастие устата ми беше пълна със сладолед, така че само кимнах.

— Надявам се да го хванат — рече той. — Искам да го видя в съда, да си получи заслуженото. Вече казах на Стик Пауърс, че ще свидетелствам. Всичко ще разкажа. И други хора се обаждат и разправят на Стик какво стана. Не трябваше да убива Джери Сиско.

Натъпках в устата си още една лъжичка и продължих да кимам. Бях се научил да мълча и да гледам глупаво, щом станеше въпрос за Ханк Спрюл.

Синди се върна и взе да се върти зад бара, да бърше това-онова и да си тананика. Джеки забрави за Ханк.

— Свършваш ли? — попита той и погледна сладоледа ми.

Явно двамата със Синди имаха да си споделят нещо.

— Ей сега — казах аз.

Тя си тананикаше, а той ме гледаше, докато не свърших. Когато изядох и последната капка, аз се сбогувах с тях и отидох при Поп и Пърл, където се надявах да науча нещо повече за телефонния разговор.

Пърл стоеше сама до касата. Очилата за четене бяха паднали до върха на носа ѝ, а погледът ѝ моментално срещна моя. За нея казваха, че познава по звука не само кой камион минава по главната улица, но и кой фермер го кара и откога не е идвал в града. Не пропускаше нищо.

— Къде е Илай? — попита Пърл, след като си разменихме любезности.

— Остана вкъщи — казах аз и погледнах кутията с марципанчета „Тутси“.

— Вземи си — посочи ги тя.

— Благодаря. Къде е Поп?

— Отзад. Само ти и вашите, а?

— Да. Виждала ли си ги?

— Не още. Ще купуват ли нещо оттук?

— Да. Освен това татко трябва да се обади по телефона. — Тя се сепна и се замисли защо пък може да му трябва телефон. Аз разопаковах марципанчето си.

— На кого ще се обажда? — попита тя.

— Не знам. — Нямах начин да ползваш телефона на Пърл и да скриеш нещо от нея. Тя научаваше повече от човека в другия край на жицата.

— Кално ли е при вас?

— Да. Много.

— Земята и без това е лоша. Май вас, семейство Лечър и семейство Джетър винаги ви залива първи. — Гласът ѝ заглъхна и тя се замисли над нещастията ни. Погледна през прозореца и бавно поклати глава пред перспективата за още една провалена реколта.

Дотогава не бях виждал наводнение, или поне не си спомнях, така че нямах какво да кажа. Всички бяха посърнали заради времето, дори и Пърл. Трудно е да си оптимист, когато над теб са надвиснали такива облаци. Задаваше се още една мрачна зима.

— Чувам, че някои хора ще ходят на север — казах аз.

Знаех, че ако е вярно. Пърл ще разполага с подробности.

— И аз така знам — каза тя. — Опитват се да си намерят работа в случай, че дъждовете продължат.

— Кой ще ходи?

— Не съм чула — каза тя, но по тона ѝ усетих, че знае последните клюки. Фермерите вероятно бяха използвали нейния телефон.

Благодарих ѝ за марципанчето и излязох от магазина. Тротоарите бяха празни. Градът беше на мое разположение, което много ми допадна. В събота не можеше да се разминеш от хора. Мярнах родителите си да купуват нещо в железарския магазин и отидох да проуча въпроса.

Купувах боя, много боя. На тезгяха бяха наредени пет огромни кутии бяла блажна боя и две четки в найлонови опаковки. Когато влязох, продавачът пресмяташе общата сума. Баща ми търсеше нещо из джоба си. Майка ми стоеше близо до него, гордо изправена. Явно тя бе настояла да се купи боята. Усмихна ми се доволна.

— Четиринайсет долара и осемдесет цента — каза продавачът.

Татко извади парите си и започна да отброява банкнотите.

— Мога просто да ги сложа на сметката ви — каза продавачът.

— Не, това не го пишете там — каза майка ми. Дядо щеше да припадне, ако получи месечна сметка с толкова пари, похарчени за боя. Отнесохме кутиите в камиона.

Кутиите с боя бяха строени на задната веранда като войници, чакащи в засада. Под зоркото око на майка ми татко премести скелето до североизточния ъгъл на къщата и го нагласи така, че да мога да боядисвам от земята почти до покрива. Минах първия ъгъл. Трот би се гордял с мен.

Отворихме нова кутия. Махнах найлона от едната четка и огънах косъмчетата напред-назад. Беше десетина сантиметра широка и много по-тежка от онази, която ми беше дал Трот.

— Ние имаме малко работа в градината — каза мама. — Ей сега се връщаме. — Двамата с татко заминаха с три от най-големите кошници във фермата. Баба беше в кухнята и вареше сладко от ягоди. Дядо беше отишъл някъде да се тюхка. Аз останах сам.

Инвестицията на родителите ми в делото придаваше тежест на задачата ми. Сега къщата щеше да бъде боядисана цялата, все едно дали на дядо му харесваше, или не. А основната работа щеше да бъде свършена от мен. Все пак не беше толкова спешно. Ако реката придойдеше, щях да боядисвам, когато не вали. Ако пък успеехме да приберем памука, щях да имам цяла зима, за да завърша шедьовъра си. През всичките си петдесет години къщата не беше боядисвана. Закъде да бързам?

След трийсет минути се уморих. Чувах как родителите ми си говорят в градината. Имаше още две четки — другата нова и онази, която ми даде Трот. Те лежаха на верандата до кутиите с боя. Защо родителите ми да не ги хванат в ръце и да не се заловят за работа? Сигурно смятаха да помогнат.

Четката наистина тежеше. Стараех се мазките ми да са къси и равни. Мама ме беше предупредила да не се опитвам да загребвам по много боя наведнъж. „Гледай да не капе.“ „Внимавай да не потече.“

След един час имах нужда да си почина. Потънал в свой собствен свят, пред такова гигантско начинание, взех да се ядосвам на Трот, задето ми натресе тази работа. Боядиса една трета от едната стена и офейка. Започвах да мисля, че може би дядо е прав. Къщата нямаше нужда от боядисване.

Ханк беше виновен. Ханк ми се беше присмял и беше обидил семейството ми, задето къщата ни не е боядисана. Трот беше решил да ме защити. Двамата с Тали бяха замислили всичко, без да съзнават, че голямата работа ще падне на моя гръб.

Близо зад себе си чух гласове. Мигел, Луис и Рико бяха дошли и ме гледаха любопитно. Усмехнах се и си разменихме по едно „Buenos Dias“. Те се приближиха, явно учудени защо такава голяма задача е възложена на най-малкия член на семейство Чандлър. Няколко минути аз боядисвах съсредоточено и бавно-бавно напредвах. Мигел стоеше до верандата и оглеждаше неотворените кутии и другите четки.

— Може ли да се включим? — попита той.

Каква прекрасна идея!

Отворихме още две кутии. Аз дадох четката си на Мигел и след няколко секунди Луис и Рико седяха на скелето, провесили босите си крака, и боядисваха така, сякаш цял живот това са правили. Мигел подхвана задната веранда. Не след дълго другите шест мексиканци седнаха на тревата да ни гледат.

Баба чу шума и излезе, като бършеше ръце в кърпа за съдове. Погледна ме, засмя се и се върна при ягодовото сладко.

Мексиканците се радваха, че има какво да правят. Дъждовете ги принуждаваха да убиват времето си в плевнята и край нея. Нямаха камион, с който да стигнат до града, нямаха си радио и книги. Дори не бяхме сигурни дали могат да четат. От време на време играеха на зарове, но тутакси спираха, щом чуеха някой от нас да се приближава.

Затова се нахвърлиха на небоядисаната къща. Шестимата без четки даваха безкрайни съвети и мнения. Очевидно някои от предложенията им бяха много забавни, защото понякога бояджиите така се заливаха от смях, че не можеха да работят. Сипеха испанските думи все по-бързо и по-високо; деветимата мексиканци говореха и се смееха. Номерът беше да убедиш някого да остави за малко четката и да даде на някой друг да поработи. Най-опитен се оказа Роберто. С театрални жестове той учеше новациите на правилна техника, особено Пабло и Пепе. Заставаше зад работещите и сипеше съвети, укори и шеги. Четките се прехвърляха от ръка на ръка и въпреки обидите и подигравките се получи нещо като екип.

Аз седях под дървото с другите мексиканци и гледах как задната ни веранда се преобразява. Дядо се върна. Спря трактора до бараката с

инструментите и погледа малко от разстояние. Не можех да преценя дали одобрява, или не, но това май нямаше значение. Походката му беше вяла, а движенията му — отпуснати. Сега дядо беше просто един от многото съсипани фермери, губещи поредната си реколта.

Родителите ми се върнаха от градината с пълни кошници.

— Гледай, гледай, истински Том Сойер — каза майка ми.

— Кой е той? — попитах аз.

— Довечера ще ти разкажа.

Оставиха кошниците на верандата, като внимаваха да не се докосват до боядисаното, и влязоха вътре. Всички възрастни се събраха в кухнята и аз се чудех дали говорят за мен и мексиканците. Баба се появи, понесла кана чай с лед и поднос с чаши. Това беше добър знак. Мексиканците си направиха почивка и пиха чай. Благодариха на баба и веднага започнаха да се карат кой да вземе четките.

Цял следобед слънцето се бореше с облаците. Имаше моменти, когато светлината му беше ярка, а въздухът топъл почти като през лятото. Неизменно вдигаме глава с надеждата облаците най-сетне да напуснат Арканзас и никога да не се върнат, поне до пролетта. Но тогава пак притъмняваше и захладняваше.

Облаците печелеха битката и всички го знаехме. Скоро мексиканците щяха да напуснат фермата ни също като семейство Спрюл. Не можехме да очакваме от тях да седят при нас дни наред, да гледат небето, да търсят сушина и да не получават пари.

Привечер боята свърши. Гърбът на къщата, включително и верандата, беше боядисан и разликата беше удивителна. Светлите блестящи дъски ярко контрастираха с небоя-дисаните в ъгъла. Утре щяхме да атакуваме западната стена, стига да успееш да извърнкам още боя.

Благодарих на мексиканците. Те се смяха по целия път до плевнята. Щяха да си опекаат и похапнат тортили, да си легнат рано и да се надяват, че утре ще могат да берат памук.

Седях върху хладната трева, възхищавах се от работата им и не исках да се прибирам, защото възрастните бяха вкиснати. Щяха да ми се усмихват насилено и да се мъчат да кажат нещо забавно, но всъщност те умираха от притеснение.

Защо си нямах брат — все едно по-голям или по-малък. Родителите ми искаха още деца, но нещо ги възпираше. Имах нужда от приятел, от друго дете, с което да говоря, да играя и да заговорнича. Омръзнало ми беше да съм единственият малък човек във фермата.

И Тали ми липсваше. Мъчех се да я намразя, но просто не се получавах.

Дядо мина край ъгъла и огледа новия слой боя. Не можех да преценя дали е ядосан.

— Дай да идем до потока — каза той и ние мълчаливо тръгнахме към трактора. Запали и потеглихме в коловоза през полето. Тракторът пуфтеше, а предните гуми пръскаха кал. Задните сдъвкваха пръстта и правеха коловоза още по-дълбок. Пъпяхме през поле, което скоро щеше да се превърне в блато.

Самият памук изглеждаше жалък. Кутийките бяха увиснали от тежкия дъжд. Стъблата бяха превити От вятъра. Една седмица ярко слънце можеше да изсуши земята и да ни позволи да довършим брането, но това време беше отминало.

Завихме на север и прегазихме още по-кален път, същия, по който на няколко пъти бяхме минавали с Тали. Потокът беше право пред нас.

Аз седях плътно зад дядо, стиснал поставката за чадър и скобата над лявата задна гума, и гледах профила му. Челюстите му бяха стиснати, а очите присвиц. Като изключим гневните изблици от време на време, дядо не обичаше да показва емоции. Никога не го бях виждал да плаче или нещо подобно. Той се притесняваше като всеки фермер, но не се оплакваше. Ако дъждовете съсипеха още една реколта, значи е имало защо. Бог щеше да ни запази и да ни храни през добри и лоши години. Като баптисти ние вярвахме, че всичко е в Божиите ръце.

Бях сигурен, че има причина „Кардинале“ да загубят шампионата, но не можех да разбера защо БОГ би направил нещо такова: защо ще позволи два отбора от Ню Йорк да играят за световната титла? Нищо не разбирах.

Водата пред нас изведнъж стана по-дълбока и предните ни гуми затънаха петнайсет сантиметра. Пътеката беше наводнена и в първия момент не разбрах каква става. Наближавахме потока. Дядо спря трактора и посоки към него.

— Придошъл е — каза уж небрежно той, но гласът му беше посърнал.

Водата течеше през един гъсталак, който преди беше високо над потока. Нямаше го вече хладния чист ручей, в който се беше къпала Тали.

— Прелива — каза дядо и угаси трактора. Заслушахме се в шума на течението, което бе излязло от бреговете на Сайлърс Крийк и заливаше долните ни чегирийсет акра.

Губеше се между редовете памук, докато се плъзгаше по лекия наклон. Щеше да спре насред полето, на около половината път към къщата, където земята почваше леко да се издига. Там щеше да набира дълбочина, преди да се разлее на запад и изток и да покрие по-голямата част от земите ни.

Най-сетне щях да видя наводнение. Беше имало и други, но аз съм бил твърде малък, за да ги помня. През цялото си детство бях слушал как реките прииждат и давят памука, а сега го виждах сам, за първи път. Беше страшно, защото почнеш ли, никой не знаеше къде ще му излезе краят. Нищо не можеше да спре водата; тя течеше накъдето си иска. Дали щеше да стигне до къщата ни? Дали Сейнт Франсис щеше да прелее и да ни отнесе всички? Дали щеше да вали четириисет дни и нощи и да ни издави като хората, които се присмивали на Ной?

Сигурно не. В онази история имаше нещо за дъгата, която Бог изпратил като обещание повече да не наводнява земята.

Това тук обаче си беше потоп. В нашия живот дъгата беше нещо едва ли не свещено, но от седмици не бяхме виждали ни една. Не разбирах как Бог позволява да се случват такива неща.

Този ден дядо беше ходил поне три пъти до потока, за да гледа водата, да чака и сигурно да се моли.

— Кога почна? — попитах аз.

— Май преди един час. Не съм сигурен.

Исках да попитам кога ще спре, но вече знаех отговора.

— Отдолу идва — добави дядо. — Сейнт Франсис е препълнена и няма къде да побере водата.

Дълго стояхме и гледахме. Течението прииждаше към нас и вече бе заляло няколко сантиметра от предните гуми. След малко ми се прииска да се връщаме. Дядо обаче не бързаше. Страховете и

притесненията му се потвърждаваха и той беше хипнотизиран от гледката.

В края на март двамата с татко бяха започнали да орат, да преобръщат почвата, да заравят стъблата, корените и листата от предишната реколта. Тогава бяха щастливи, че са излезли на въздух след дългия зимен сън. Следяха времето, четяха алманаха и се навъртаха около кооперативния, за да чуят какво казват другите фермери. Ако времето беше подходящо, сееха в началото на май. Петнайсети май беше най-крайният срок да пуснеш семенцата на памука в земята. Моят принос в цялата работа започваше в началото на юни, когато свършвахме училище, а плевелите почваха да никнат. Даваха ми една мотичка, посочваха ми накъде да вървя и по няколко часа на ден аз прекопахам памука, което беше почти толкова трудно и затыпяващо, колкото и брането. Цяло лято, докато памукът и плевелите около него растяха, ние копаехме. Ако цъфнеше до Четвърти юли, значи голяма реколта ни чакаше. До края на август бяхме готови за бране. В началото на септември търсехме планинци и се опитвахме да намерим мексиканци.

А сега, в средата на октомври, гледахме как всичко отива на вятъра. Целият труд, потта, мускулната треска, всички пари, вложени в семена, торове и гориво, всичко това бе отнесено от водите на Сейнт Франсис.

Чакахме, но потопът не спря. Всъщност когато дядо най-после запали двигателя, предните ни гуми бяха наполовина покрити с вода. Кажи-речи, нищо не виждахме. Пътят беше заят и с тези темпове до изгрев щяхме да изгубим долните четирийсет акра.

Никога не бях чувал такава тишина на вечеря. Дори и баба не можеше да измисли нищо приятно за казване. Побутвах бобчетата в чинията и се опитвах да си представя за какво мислят родителите ми. Татко сигурно се притесняваше за заема срещу реколтата, който сега ставаше неизплатим. Мама обмисляше как да избягаме от памука. Тя не беше толкова разочарована като другите трима възрастни. Една провалена реколта след многообещаващите пролет и лято ѝ даваше куп доводи, които да използва срещу баща ми.

Наводнението отвличаше вниманието ми от по-страшните въпроси — Ханк, Тали и Каубой, — така че не ми беше омразно да мисля за него. Но не казах нищо.

Скоро щяхме да почнем училище и майка ми реши, че трябва всяка вечер да чета и да пиша. Мечтаех си за класната стая, макар че никога не бих си го признал, така че се зарадвах на домашните. Майка ми се скара колко съм си развалил почерка и заяви, че трябва много да се упражнявам. И четенето ми не беше много гладко.

— Виждаш ли докъде води памукът? — казах аз.

Бяхме сами в стаята на Рики и си четяхме един на друг преди лягане.

— Ще ти кажа една тайна — прошепна тя. — Можеш ли да пазиш тайни?

Какво знаеш ти, помислих си аз.

— Да.

— Обещаваш ли?

— Да.

— Няма да казваш на никого, дори на баба и дядо.

— Добре де, кажи.

Тя се наведе още по-близо до мен.

— Татко ти и аз мислим да идем на север.

— Ами аз?

— И ти ще дойдеш.

Слава богу.

— Искаш да кажеш татко да работи като Джими Дейл?

— Точно така. Баща ти е говорил с Джими Дейл и той можел да му намери работа в завода на „Буик“ във Флинт, Мичиган. Добре плащали. Няма да стоим вечно, но татко ти трябва да си намери нещо постоянно.

— Ами баба и дядо?

— О, те никога няма да тръгнат оттук.

— Ще продължат ли да гледат памук?

— Сигурно. Не знам какво друго ще правят.

— Как ще го гледат без нас?

— Ще се оправят. Слушай, Люк, не можем да стоим тук всяка година, да губим пари и да вземаме още на заем. Татко ти и аз решихме да пробваме нещо друго.

Изпитвах смесени чувства. Исках родителите ми да са щастливи, а майка ми нямаше да се чувства добре във ферма, особено със свекъра и свекървата си. Аз определено не исках да ставам фермер, но пък

моето бъдеще в „Кардинале“ беше сигурно. Ала мисълта да напусна единственото място, където бях живял, ме притесняваше. И не можех да си представя живота без баба и дядо.

— Ще бъде много интересно, Люк — продължи да шепне тя. — Повярвай ми.

— Сигурно. Там не е ли студено?

— Има много сняг през зимата, но мисля, че това ще е забавно. Ще си правим снежни човеци и снежен сладолед и ще имаме бяла Коледа.

Спомних си Джими Дейл — разказваше как гледал „Детройт Тайгърс“ да играят и как хората имали хубава работа и телевизори, а училищата били по-добри. После си спомних жена му, ужасната Стейси с носовия говор. Сетих се и как я изплаших в клозета.

— Там не говорят ли смешно? — попитах аз.

— Да, но ще свикнем. Ще бъде приключение, Люк, а ако не ни хареса, ще се върнем.

— Ще се върнем тук?

— Ще се върнем в Арканзас или някъде на юг.

— Не искам да виждам Стейси.

— И аз. Виж сега, бягай в леглото и си помисли. И не забравяй, че е тайна.

— Добре.

Тя ме зави и изгаси лампата. Още новини за криене.

Щом си изяде бърканите яйца, дядо избърса уста и погледна през прозореца над мивката. Беше достатъчно светло, за да види каквото искаше.

— Да хвърлим едно око — каза той и ние излязохме след него от кухнята на верандата и през задния двор тръгнахме към плевнята. Аз се бях сгушил в един пуловер и се опитвах да не изоставам от татко. Тревата беше мокра, а след няколко крачки се намокриха и ботушите ми. Спряхме до най-близкото поле и погледнахме тъмния пояс край Сайлърс Крик, на около километър от нас.

Отпред се простираха четирийсет акра памук, половината от земите ни. Те бяха наводнени, но не знаехме колко.

Дядо тръгна между два реда памук и скоро виждахме само раменете му и сламената му шапка. Той трябваше да спре, когато види докъде е стигнал потокът. Ако вървеше дълго, значи щетите не бяха

толкова големи, колкото очаквахме. Може би водите се отдръпваха, а може би слънцето щеше да се покаже. Току-виж, сме успели да спасим нещо.

На около двацет метра, колкото от възвишението на питчера до хоума, дядо спря и погледна надолу. Не виждахме земята, нито какво има на нея, но вече знаехме. Потокът продължаваше да приижда към нас.

— Вече е тук — каза през рамо той. — Пет сантиметра.

Заливаше ни по-бързо, отколкото бяха предрекли мъжете. А с тяхното черногледство това не беше малко постижение.

— Такова нещо през октомври не съм виждала — каза баба и изтри ръце в престилката си.

Дядо гледаше какво става в краката му. Ние не сваляхме очи от него. Слънцето изгряваше, но имаше облаци и сенките се меняха. Чух един глас и погледнах надясно. Мексиканците се бяха събрали, мълчаха и ни гледаха. Беше по-мрачно от погребение.

Всички искахме да узнаем какво става с водата. Вчера я бях видял лично, но бях любопитен да погледна как пълзи през полето към къщата като огромна змия, която никой не можеше да спре. Татко тръгна между два реда памук. Спря до дядо и сложи ръце на хълбоците си също като баща си. Баба и мама бяха следващите. Аз ги последвах, а мексиканците тръгнаха след нас. Пръснахме се из полето да търсим водата. Спряхме в редица и се загледахме в мътната тиня от Сайлърс Крийк.

Отчупих едно стъбло и го забих в земята до прииждащата вода. След малко пръчката беше залята от течението.

Бавно се оттеглихме. Татко и дядо говориха с Мигел и мексиканците. Те бяха готови да си тръгнат или към къщи, или към друга ферма, където памукът ставаше за бране. Кой можеше да им се сърди? Аз вървах след тях достатъчно близо, за да чувам. Решиха да идат с дядо до задните четирий-сет акра, които бяха малко по-нависоко, и да се опитат да оберат каквото могат. Памукът беше мокър, но ако слънцето се покажеше, може би щяха да наберат петдесетина кила.

Татко щеше да иде в града за втори пореден ден и да провери дали има друга ферма, където да търсят мексиканци. В североизточната част на окръга имаше много по-добра земя, високи

полета далеч от потоците и от Сейнт Фран-сис. Освен това се чуваше, че в Монет не валяло толкова, колкото при нас.

Бях в кухнята с жените, когато татко обяви новите планове за деня.

— Памукът е прогизнал — каза неодобрително баба. — Няма да наберат и по двайсет кила. Чиста загуба на време.

Дядо още беше навън и не чуваше коментарите. Татко чуваше, но не беше в настроение да се кара с майка си.

— Ще се опитаме да ги преместим в друга ферма — каза той.

— Може ли да дойда в града? — Бързах да се изнижа, защото иначе щеше да се наложи да ида с мексиканците на полето, където трябваше да мъкна чувал през калта и водата и да се мъча да бера мокрия памук.

Майка ми се усмихна и каза:

— Да, трябва ни малко боя.

Баба отново погледна неодобрително. Защо да харчим пари за боя, когато губехме още една реколта? Но все пак къщата беше наполовина боядисана и лъскавите бели дъски се биеха със старите бледокафяви. Работата трябваше да се довърши.

И на татко не му се искаше да дава още пари, но все пак ми каза:

— Да тръгваме тогава.

— Аз ще остана тук — каза мама. — Трябва да затворя малко бамя.

Още една разходка до града. Аз бях щастлив. Нямаше да се наложи да бера памук, а само да се возя по шосето и да кроя планове как да си изврънкам сладолед или бонбони. Трябваше обаче да внимавам, защото бях единственият щастлив човек в семейството.

Когато спряхме на моста, Сейнт Франсис беше побесняла.

— Да не стане нещо? — попитах аз.

— Надявам се, че няма.

Татко мина на първа и ние запълзахме над реката, като се страхувахме да погледнем надолу. Когато стигнахме до средата, мостът се разтресе от тежестта на камиона и силното течение. Набрахме скорост и скоро бяхме на другия бряг. И двамата си отдъхнахме.

Загубата на моста би била катастрофа. Щеше да ни откъсне от света. Водата щеше да ограда къщата ни и нямаше да има къде да мръднем. Дори семейство Лечър щяха да са по-добре от нас. Те

живееха от другата страна на моста, където бяха Блек Оук и цивилизацията.

Погледнахме към земите им, докато минавахме оттам.

— Къщата им е наводнена — каза татко, макар че не можехме да я видим. Памукът им със сигурност беше съсипан.

Близо до града по полетата имаше мексиканци, макар и не колкото преди. Паркирахме до кооперативния магазин и влязохме в кафенето. Няколко мрачни фермери седяха отзад, пиеха кафе и говореха за проблемите си. Татко ми даде пет цента за кока-кола и отиде при тях.

— Ще берете ли нещо? — попита го някой.

— Може би малко.

— Как е потокът?

— Снощи придойде. До изгрев се разля на повече от половин километър. Долните четирийсет акра заминаха.

Всички запазиха минута мълчание при ужасната новина. Гледаха надолу и ни окайваха. Още повече намразих фермерството.

— Реката сигурно се държи — каза друг.

— Засега не е тръгнала към нас — отвърна татко. — Но едва ли е за дълго.

Всички кимнаха и се съгласиха с прогнозата.

— Другаде прелива ли? — попита татко.

— Чух, че двацет акра на семейство Триплет са залети от Диър Крийк, но не съм го виждал — каза един фермер.

— Всички потоци прииждат — допълни друг. — Качват налягането на Сейнт Франсис.

Отново млъкнаха и се замислиха за потоците и налягането.

— Някой да търси мексиканци? — попита накрая татко. — Имам девет, а нямам какво да ги правя. Искат да си ходят.

— Да си чувал нещо за десетия?

— Нищо. Той си замина отдавна и нямаме време да мислим за него.

— Ригс познава някои фермери в Блайтвил, които ще вземат мексиканците.

— Къде е Ригс?

— Ей сега ще се върне.

Планинците си заминаваха на тумби и разговорът се спря на тях и мексиканците. Напускането на работниците за пореден път доказваше, че с реколтата е свършено. Мрачното настроение в кафенето стана още по-мрачно и аз отидох да видя Пърл и може би да си изпрося от нея едно марципанче.

За пръв път виждах бакалницата на Поп и Пърл затворена. На една табелка пишеше, че работи от девет до шест от понеделник до петък, а в събота от девет до девет. Неделя, естествено, беше почивен ден. Мистър Спарки Дилън, механикът от „Тексако“, дойде зад мен и каза:

— Отварят чак в девет, синко.

— А сега колко е?

— Осем и дващсет.

Никога не бях ходил в Блек Оук толкова рано. Огледах главната улица и се зачудих къде да отида. Спрях се на дрогерията с лимонада в дъното и тръгнах натам, когато чух шум от мотори. Два камиона идваха от юг, от нашия край. Явно бяха планинци, които си отиваха у дома. Бяха вързали багажа си за капаците на камионите. Първите можеха да минат за семейство Спрюл; две по-големи от мен момчета клечаха на един стар дюшек и тъжно гледаха магазините. Вторият камион беше много по-хубав и по-чист. И той беше пълен с кашони и чували, но те бяха подредени спретнато. Мъжът караше, а жена му седеше до него. Детенцето в скута ѝ ми махна. Аз му отвърнах.

Баба казваше, че някои планинци имали по-хубави къщи от нашите. Не можех да разбера защо тогава идват да берат памук.

Видях татко да влиза в железарския магазин и тръгнах след него. Той беше отзад при боята и говореше с продавача. На тезгяха имаше четири големи кутии бяла блажна боя, произведена в Питсбърг. Сетих се за „Питсбърг Пайрътс“. Те пак свършиха последни в шампионата. Единственият им голям играч беше Ралф Кайнър, който беше ударил трийсет и седем хоумръна.

Някой ден щях да играя в Питсбърг. Да се издокарам в кардиналско червено и да размажа жалките „Пайрътс“.

Вчера за гърба на къщата беше отишла всичката останала боя. Мексиканците се канеха да си ходят. Виждаше ми се логично да купим повече боя и да се възползваме от безплатната работна ръка във

фермата. Иначе щяха да си идат и всичко пак щеше да падне на мой гръб.

— Тази боя е малко — прошепнах аз на татко, докато продавачът правеше сметката.

— Засега стига толкова — намръщи се той. Проблемът беше в парите.

— Десет долара плюс трийсет и шест цента данък — каза продавачът. Татко бръкна в джоба си и извади тънко руло банкноти. Преброи ги бавно, сякаш не искаше да се разделя с тях.

Спря на десетата — десет банкноти по един долар. Когато стана ясно до болка, че няма достатъчно пари, той се разсмя насилено и каза:

— Май съм си взел само десет. Ще ти платя данъка другия път.

— Разбира се, мистър Чандлър — каза продавачът.

Мъжете взеха по две кутии всеки и ги занесоха в каросерията на камиона ни. Мистър Ригс се беше върнал в кооперативния и татко отиде да поговори с него за мексиканците. Пак влязох в железарския магазин и отидох право при продавача.

— Колко струват две кутии? — попитах.

— По два и петдесет едната, това прави пет долара.

Бръкнах в джоба си и извадих парите.

— Ето ти пет — казах аз и му подадох банкнотите. Отначало той не искаше да ги вземе.

— От памука ли са? — попита той.

— Да, сър.

— Татко ти знае ли, че купуваш боя?

— Още не.

— Какво ще боядисвате?

— Нашата къща.

— И защо?

— Защото не е боядисвана.

Той неохотно взе парите ми.

— Още осемнайсет цента данък — каза той. Подадох му един долар и казах:

— Колко данък дължи баща ми?

— Трийсет и шест цента.

— Прихвани и тях.

— Добре. — Върна ми рестото и качи в камиона ни още две кутии по четири литра. Аз заставах на тротоара да наглеждам боята, сякаш някой щеше да я открадне.

До бакалничката на Поп и Пърл видях пощальона мистър Линч Торнтън да отключва пощата и да влиза. Мистър Торнтън обикновено беше доста сприхав и мнозина твърдяха, че причината била в пиянството на жена му. В Блек Оук почти никой не одобряваше какъвто и да било алкохол. В окръга не се пиеше. Най-близкият магазин за алкохол беше в Блайтвил, макар че наблизко имаше няколко контрабандисти, които печелеха доста. Знаех, защото Рики ми беше казал. Той твърдеше, че не обичал уиски, но от време на време пиел по една бира. Бях слушал толкова проповеди какво зло е алкохолът, че се тревожех за душата му. А ако за мъжете беше грях да пият тайно, за жените това си беше направо скандално.

Исках да питам мистър Торнтън как да си пусна писмото до Рики така, че никой да не разбере. Писмото беше три страници и аз се гордеех с него. Но то съдържаше всички подробности за бебето на Либи и още не бях сигурен дали искам да го пращам в Корея.

— Здравсти — казах аз на мистър Торнтън, който се наместваше зад гишето.

— Ти не си ли момчето на Чандлър? — едва вдигна поглед той.

— Да, сър.

— Имам нещо за вас. — Изчезна за миг и ми донесе две писма. Едното беше от Рики. — Това ли е всичко? — попита той.

— Да, сър. Благодаря.

— Как е той?

— Сигурно е добре.

Стиснах здраво писмата и хукнах към камиона. Другото беше от сервиза на трактори в Джоунсбъро. Погледнах онова от Рики. Беше адресирано до всички: Илай Чандлър.

На другия ден след късната закуска повторихме новия си ритуал. Пресякохме подгизналата от дъжда трева между къщата и обора, заставахме на края на памука и видяхме вода, не дъждовни локви, а същата онази гъста вода от потока. Беше десетина сантиметра дълбока и изглеждаше готова да тръгне бавно от полето към плевнята, бараката за инструменти, кокошарниците и накрая къщата.

Стъблата бяха наклонени на изток, огънати от вятъра, който обсаждаше фермата ни снощи. Кутийките бяха увиснали от тежестта на водата.

— Ще наводни ли къщата, дядо? — попитах аз.

Той поклати глава и обви раменете ми с ръка.

— Не, Люк, никога не е стигала до къщата. На няколко пъти сме били на косъм, но тя е на цял метър по-високо от тук. Не се притеснявай за нея.

— Веднъж стигна до плевнята — каза татко. — Същата година, когато се роди Люк, нали?

— Четирийсет и шеста — каза баба. Помнеше всички дати. — Само че беше през май — добави тя. — Две седмици след като засяхме.

Утрото беше хладно и ветровито, с високи тънки облаци и слаби изгледи за дъжд. Само ден за боядисване, стига, естествено, да можех да си намеря помощници. Мексиканците се въртяха наблизко, но не чак толкова близо, че да ги заговоря.

Скоро щяха да си тръгнат, може би след няколко часа. Щяхме да ги закараме до кооперативния магазин и да изчакаме да ги вземе някой фермер с по-суха земя. Чух как възрастните обсъждат това на чаша кафе преди изгрев и едва не се паникьосах. Осем мексиканци щяха да боядисат западната страна на къщата за по-малко от ден. На мен щеше да ми отнеме цял месец. Нямаше време да се смущавам.

Върнахме се към къщата и аз отидох при мексиканците. Поздравих ги.

И деветимата отговориха нещо. Връщаха се в обора след поредния пропилян ден. Вървах с тях, докато се отдалечихме достатъчно, за да не чуят родителите ми.

— Искате ли да боядисвате малко? — попитах аз.

Мигел преведе и всички се усмигнаха.

Десет минути по-късно три от шестте кутии с боя бяха отворени, а по цялата западна страна на къщата ни висяха мексиканци. Караха се за трите четки. Други издигаха скеле. Аз сочех насам-натам и давах инструкции, които май никой не чуваше. Мигел и Роберто даваха нарежданията и мненията си на испански. Но и на тях толкова им обръщаха внимание.

Баба и мама надничаха през кухненския прозорец, докато миеха чиниите. Дядо отиде до бараката за инструменти, за да поправи нещо по трактора. Татко тръгна на дълга разходка, вероятно да огледа колко е пострадал памукът и да реши какво да прави по-нататък.

Боядисването вървеше с бясна скорост. Мексиканците се шегуваха, смееха се и се дразнеха един друг, но работеха два пъти по-бързо от предния път. Не губеха нито секунда. На всеки половин час четките се предаваха на следващата смяна. Подкрепленията не свършваха. Към десет часа бяха минали половината стена. Къщата не беше голяма.

Аз с удоволствие се оттеглих и не им се пречках. Мексиканците работеха толкова бързо, че ми се струваше пълна глупост да взема една от четките и да ги бавя. Освен това безплатната работна ръка беше до време. Наближаваше часът, когато всичко отново щеше да остане на мен.

Мама донесе чай с лед и сладки, но боядисването не спря. Седналите при мен на сянка ядоха първи, а после трима от тях си смениха местата с бояджиите.

— Имаш ли достатъчно боя? — пошепна майка ми.

— Не.

Тя се върна в кухнята.

До обяд западната стена беше готова, покрита с блеснал на изменчивото слънце дебел слой боя. Остана една кутия. Заведох Мигел до източната страна, където преди месец беше започнал Трот, и му посочих една небоядисана ивица, до която не бях успял да стигна. Той изкрещя нещо и екипът се премести от другата страна на къщата.

Използваха нов метод. Вместо да издигат скеле, дребничките Пепе и Луис се качиха на раменете на най-тежките, Пабло и Роберто, и почнаха да боядисват точно под стряхата. Това, естествено, предизвика безкраен поток от забележки и шеги.

Когато боята свърши, дойде време за ядене. Стиснах ръцете на всички и изказах куп благодарности. Те се смяха и бърбориха по целия път до плевнята. Беше пладне, слънцето се бе показало и температурата се покачваше. Докато ги гледах как се отдалечават, обходих с очи полето отвъд плевнята. Виждаха се големи локви. Струваше ми се странно, че водата пълзи към къщата, когато грее слънце.

Обърнах се и огледах работата. Гърбът и двете страни на къщата ни изглеждаха като нови. Само предната фасада оставаше небоядисана, но след като вече имах опит, знаех, че ще се оправя и без мексиканците.

Майка ми излезе и викна:

— Хайде на обяд, Люк! — Помаях се миг-два, за да се порадвам на постижението си, и тя дойде до мен да огледаме заедно къщата.

— Браво, Люк — каза тя.

— Благодаря.

— Колко боя ти остана?

— Николко. Всичката свърши.

— Колко още ти трябва?

Фасадата не беше толкова дълга като източната и западната стена, но пък имаше веранда, също като отзад.

— Ами четири-пет кутии — прецених аз, сякаш боядисвах от години.

— Не искам да харчиш парите си за боя — каза тя.

— Парите са си мои. Нали казахте, че мога да ги харча за каквото си искам.

— Да, но не бива да ги хабиш за нещо такова.

— Няма значение. Искам да помогна.

— Ами якето ти?

Не бях спал от притеснения за якето на Кардинале, но сега не ми се струваше важно. Освен това се бях сетил за друг начин да се сдобия с него.

— Може Дядо Коледа да ми го донесе.

— Може — усмихна се майка ми. — Хайде да обядваме.

След като дядо благодари на Бог за храната, без да споменава нищо за времето и памука, татко мрачно обяви, че водата е почнала да се процежда към задните четирийсет акра. Новината се прие без много коментари. Вече бяхме претръпнали.

Мексиканците се събраха около камиона и зачакаха дядо. Всеки държеше чувалче с нещата си, същите, с които беше пристигнал преди шест седмици. Стиснах им ръцете за сбогом. Както обикновено, няха търпение да ида в града, макар че поводът не беше приятен.

— Люк, тичай в градината да помогнеш на майка си — каза татко, докато мексиканците се качваха. Дядо запали мотора.

— Няма ли да ме вземете? — попитах аз.

— Не ме карай да повтарям.

Позяпах малко след тях. Мексиканците махаха тъжно, докато гледаха къщата и двора ни за последен път. Според татко заминавали за една голяма ферма на север от Блайтвил, на два часа път оттук, където при добро време щели да работят три-четири седмици и да се върнат в Мексико. Мама беше попитала как ще пътуват на обратно, с камион или с автобус, но не бе настояла за отговор. Тези подробности не бяха наша грижа, пък и изглеждаха много по-маловажни сега, когато водата заливаше памука ни.

Храната обаче беше важна; храна за дългата зима след лошата реколта. Всичко на масата щеше да идва от градината. Това добре, но нямаше да има пари за нищо освен брашно, захар и кафе. Добрата реколта означаваше и нещо под дюшека за глезотии като кока-кола, сладолед, соленки и бял хляб. Лошата реколта значеше да не ядем нищо, което не сме сели.

През есента беряхме синап и грах и вадохме ряпа — късните зеленчуци, които се сееха през май и юни. Тук-там беше останал и по някой домати.

Градината се променяше през всеки сезон освен през зимата, когато най-сетне си почиваше и се готвеше за идните месеци.

Баба беше в кухнята, вареше грах и го затваряше в буркани колкото се може по-бързо. Мама беше в градината и ме чакаше.

— Исках да ида в града — казах аз.

— Съжалявам, Люк. Трябва да побързаме. Ако пак завали, всичко ще загние. Ами ако водата стигне до градината?

— Дали ще купят боя?

— Не знам.

— Исках да ида да купя боя.

— Може би утре. Сега трябва да извадим ряпата. — Роклята ѝ беше запретната до коленете.

Беше боса и кална до глезените. Никога не бях виждал майка ми толкова мръсна. Клекнах и нападнах репите. След няколко минути бях изкалян от главата до петите.

Два часа брах зеленчуци, а после ги мих в коритото на задната веранда. Баба ги занесе в кухнята да ги вари и да ги затваря в буркани.

Фермата беше тиха — нямаше вятър и гръмотевици, нямаше ги семейство Спрюл в предния двор, нито мексиканците в плевнята. Пак бяхме останали сами да се борим с времето и да се опитваме да останем сухи. Все си казвах, че всичко ще се оправи, когато се върне Рики, защото щях да имам с кого да приказвам и да си играя.

Мама донесе на верандата още една кошница зеленчуци. Беше изморена и потна и почна да се чисти с един парцал и кофа вода. Не търпеше мръсотията — нещо, което се опитваше да предаде и на мен.

— Хайде да идем в плевнята — каза тя. Не бях ходил там от шест седмици, откакто бяха пристигнали мексиканците.

— Добре — казах аз и тръгнахме нататък.

Долу, в обора, поговорихме на Изабел, млечната ни крава, а после се качихме по стълбата до плевнята. Мама доста се беше потрудила да спретне уютно местенце за мексиканците. Цяла зима беше събирала стари одеяла и възглавници, на които да спят. Беше взела един вентилатор, който от години използвахме на предната веранда, и го беше сложила в плевнята. Беше накарала татко да прекара електрически кабел от къщата до плевнята.

— И те са хора, все едно какво си мислят някои люде тук — казваше неведнъж тя.

Плевнята беше също така чиста и спретната, както я бяха заварили. Възглавниците и одеялата бяха наредени до вентилатора. Подът беше изметен. Нямаше никакъв боклук. Мама беше много горда с мексиканците. Тя им беше показала уважение и те ѝ бяха отвърнали със същото.

Отворихме вратата на плевнята — същата, през която Луис бе подал глава, когато Ханк обстрелваше мексиканците с камъни и буци, и седнахме на ръба с провесени крака. На десет метра над земята оттук най-добре се виждаше цялата ферма. Зад дърветата на запад беше Сейнт Франсис, а право пред нас полето с памука беше залято от Сайлърс Крийк.

На места водата стигаше почти до върховете на стълбата. Оттук много по-добре можеше да се прецени докъде е стигнало наводнението. Виждахме как между равните лехи текат ручейчета право към плевнята и се процеждат през пътя към задните четирийсет акра.

Ако Сейнт Франсис прелееше, къщата ни щеше да бъде застрашена.

— Така като гледам, край на брането — казах аз.

— Май си прав — отвърна малко тъжно майка ми.

— Защо ни залива толкова бързо?

— Защото земята ни е в ниското и близо до реката. Не е много хубава земя, Люк, самата истина. Това е една от причините да заминем. Тук няма голямо бъдеще.

— Къде ще идем?

— На север. Там има работа.

— За колко дълго?

— Не много. Ще останем, докато спестим пари. Татко ти ще работи в завода на „Буик“ с Джими Дейл. Там плащат три долара на час. Ще се справим, ще издържим, ще те запишем в ново училище, някое хубаво.

— Не искам да ходя на ново училище.

— Ще бъде забавно, Люк. Там на север имат добри училища.

Хич не ми звучеше забавно. Приятелите ми бяха в Блек Оук. На север не познавах никого освен Джими Дейл и Стейси. Мама сложи ръка на коляното ми и го потърка, сякаш това ще ме разведри.

— Промяната винаги е трудна, Люк, но може да е интересна. Мисли си за това като за приключение. Нали искаш да играеш в „Кардинале“?

— Да.

— Значи ще трябва да заминеш отгук и да идеш на север, да живееш в нова къща, да си намериш нови приятели и да ходиш в нова църква. Това ще бъде забавно, нали?

— Сигурно.

Босите ни крака висяха и леко се люлееха напред-назад. Слънцето се беше скрило зад един облак и в лицата ни лъхаше ветреца. Дърветата по края на полето почваха да жълтеят и листата им капеха.

— Не можем да останем тук, Люк — каза тихо тя, сякаш мислено вече се беше пренесла на север.

— Какво ще правим, като се върнем?

— Няма да гледаме памук. Ще си намерим работа в Мемфис или Литъл Рок и ще си купим къща с телевизор и телефон. Ще имаме

хубава кола, а ти ще можеш да играеш бейзбол в отбор с истински униформи. Това как ти звучи?

— Много добре.

— Често ще идваме на гости на баба, дядо и Рики. Ще започнем нов живот, Люк, много по-добър от този. — Тя кимна към полето със залетия памук.

Помислих си за братовчедите в Мемфис, децата на татковите сестри. Те рядко идваха в Блек Оук — само за погребения и евентуално за Деня на благодарността. Аз не държах да ги виждам, защото бяха гражданчета, по-добре облечени и по-устати от мен. Не ги харесвах особено, но все пак им завиждах. Не бяха груби или надуты, а просто достатъчно различни, за да се притеснявам от тях. Реших, като отида в Мемфис или Литъл Рок, да не се правя на по-важен от другите.

— Ще ти кажа една тайна, Люк — рече майка ми.

Пак ли! Бедната ми глава не можеше да побере повече тайни.

— Каква? — попитах аз.

— Ще си имаме бебе — усмихна се тя.

И аз не можах да сдържа усмивката си. Харесваше ми да съм единствено дете, но всъщност ми се искаше да имам с кого да си играя.

— Наистина ли?

— Да. Другото лято.

— Може ли да бъде момче?

— Ще се опитам, но нищо не ти обещавам.

— Щом ще имаме бебе, искам братче.

— Радваш ли се?

— Да. Татко знае ли?

— О, да, и той знае тайната.

— А радва ли се?

— Много.

— Това е добре. — Трябваше ми време да се опомня, но веднага разбрах, че новината е хубава. Всичките ми приятели си имаха братя и сестри.

Дойде ми една идея, която не ми даваше мира. Като стана въпрос за бебета, искаше ми се да призная една от тайните си. Сега ми се струваше безобидна и стара. Толкова неща се бяха случили, откакто двамата с Тали отидохме до фермата на Лечър, че случката ми се струваше смешна.

— Знам как се раждат бебетата — казах аз.

— Наистина ли?

— Да.

— И как разбра?

— А ти можеш ли да пазиш тайна?

— Естествено.

Почнах да разказвам, като натопих Тали за всичко, което можеше да ми създаде неприятности. Тя ми пусна мухата. Тя ме изнуди да отидем. Тя ме подучи. Тали това, Тали онова. Щом мама включи докъде ще се стигне, ококори очи и взе да повтаря:

— Не мога да повярвам!

Цялата беше в слух. Попресилих тук-там, за да е по-драматично и напрегнато, но в общи линии не изневерях на истината. Мама ме слушаше внимателно.

— Гледал си ме през прозореца? — попита смаяно тя.

— Да. И баба, и мисис Лечър.

— А Либи видя ли?

— Не, обаче я чух. Винаги ли боли така?

— Е, невинаги. Продължавай.

Не спестих подробностите. Когато й казах как двамата с Тали тичахме пред фаровете към къщата, мама стисна лакътя ми толкова силно, че щеше да го счупи.

— И през ум не ми е минало! — каза тя.

— Има си хас. Едва успях да стигна преди вас. Дядо още хъркаше, а аз умирах от страх да не дойдете при мен и да видите колко съм из калян.

— Бяхме много уморени.

— И слава богу. Аз спах два часа и дядо ме събуди да ходим на полето. Толкова капнал никога не съм бил.

— Люк, как можа! — Тя искаше да ми се скара, но беше твърде погълната от разказа ми.

— Беше забавно.

— Не биваше да го правиш.

— Тали ме подкокороса.

— Не обвинявай Тали.

— Ако не беше тя, нямаше да ида.

— Умът ми не го побира — каза тя, но си личеше, че е впечатлена. Усмихна се и поклати удивено глава.

— Колко пъти ходихте да скитосвате нощем?

— Само веднъж.

— Тали ти харесваше, нали?

— Да. Тя ми беше приятелка.

— Надявам се, че е щастлива.

— И аз.

Мъчно ми беше за Тали, но не исках да си го призная.

— Мамо, мислиш ли, че ще я видим, като идем на север?

— Сигурно не — усмихна се мама. — В онези градове там, Сейнт Луис, Чикаго, Кливланд и Синсинати, живеят милиони хора. Никога няма да я видим.

Помислих и за „Кардинале“, за „Къбс“ и „Редс“. Представих си как Стан Мюжъл тича край базите пред трийсет хиляди запалянковци на „Спортсманс Парк“. Щом като отборите бяха на север, тъй и тъй щях да ида там. Замислих се. Защо да не тръгна няколко години по-рано?

— Май ще дойда — казах аз.

— Ще бъде забавно, Люк — повтори мама.

Когато татко и дядо се върнаха от града, изглеждаха като попарени. Имаше защо. Работниците им си бяха заминали, а памукът им беше мокър. Дори да изгрееше слънце и водата да се отдръпнеше, те нямаха достатъчно хора, които да пратят на полето. Освен това не бяха сигурни дали памукът ще изсъхне. Този път слънцето не се виждаше, а водата продължаваше да се надига.

След като дядо влезе в къщата, татко разтовари две кутии боя и ги остави на предната веранда. Не каза нито дума, макар че аз следях всяко негово движение. Когато свърши, отиде в плевнята.

Две кутии нямаше да стигнат за фасадата. Ядосах се, но после разбрах защо татко не е купил повече. Нямаше пари. Двамата с дядо бяха платили на мексиканците и не им беше останало нищичко.

Изведнъж ми докривя, че продължих боядисването, след като Трот си замина. Аз бях настоял и така принудих татко да изхарчи малкото си пари.

Гледах двете кутии и очите ми се насълзиха. Дотогава не си бях давал сметка как сме я закъсали.

Татко се трепа на полето шест месеца, а сега всичко се беше провалило. Когато дъждовете заваляха, аз реших да боядисам къщата.

Правех го за хубаво. Защо тогава се чувствах толкова зле?

Взех четката, отворих една кутия и се захванах да довърша работата си. Боядисвах бавно с дясната ръка и бършех сълзите си с лявата.

Първата слана щеше да попари каквото беше останало от градината. Това обикновено ставаше към средата на октомври, макар че алманахът, който татко четеше като Библията, вече на два пъти беше сбъркал датата. Въпреки това баща ми продължаваше да го преглежда с първата си чаша кафе. Той предлагаше безкрайни поводи за притеснение.

Тъй като не можехме да берем памук, вниманието ни беше насочено към градината. Всички отивахме там след закуска. Всяка вечер майка ми беше сигурна, че ще падне слана, ако не днес, то утре. И така нататък.

Цял час се мъчих с граха. Дядо, който мразеше градинската работа повече и от мен, береше зелен боб. Баба помагаше на мама да обере останалите домати. Татко мъкнеше кошниците напред-назад под надзора на жена си. Когато мина покрай мен, аз го попитах:

— Може ли да ида да боядисвам?

— Питай майка си.

Така и направих, а тя каза да набера още една кошница грах и да почвам. Градината не беше виждала такава бране. До обед нямаше да остане и едно бобче.

Скоро се върнах към самотното си боядисване. Предпочитах тази работа пред всяка друга освен карането на грей-дер. Само дете всъщност не можех да карам и щяха да минат години, докато се науча. Боядисването обаче беше друго нещо. От гледане на мексиканците бях научил много и бях подобрил техниката си. Размазвах боята колкото можех по-тънко, така че двете кутии да ми стигнат за по-дълго.

Татко най-после пристигна в плоскодънната лодка на мистър Джетър. Мотора го нямаше, но лодката плаваше лесно по силното течение. Татко използваше веслото като кормило и спря под моста точно до нас. Двамата с дядо измъкнаха лодката от реката и я

пренесоха до камиона. После се върнахме до пътя на Лечър, където я свалихме и я избутахме до края на водата. Скочихме в нея. Краката ни бяха целите кални. Възрастните гребяха по тесния път на педя над земята, а край нас се нижеха редове похабен памук.

Колкото по-навътре стигаме, толкова по-дълбока ставаше водата. Вятърът се усили и почна да ни отвява към памука. Дядо и татко гледаха небето и клатеха глави.

Всички бяха на предната веранда, чакаха със страх и следяха всяко наше движение, докато лодката ни пресичаше езерото около къщата им. Предните стъпала бяха залети. На верандата имаше поне педя вода. Закарахме лодката пред къщата, където мистър Лечър я издърпа. Водата му стигаше до гърдите.

Погледнах изплашените и тъжни лица на верандата. Дрехите им бяха още по-окъсани от миналия път. Бяха слаби и изпити, сигурно от глад. По-малките ми се усмигнаха и аз изведнъж се почувствах много важен. Либи Лечър излезе напред с бебето, завито в старо одеяло. Никога досега не я бях виждал и не можех да повярвам колко е хубава. Русолявата ѝ коса беше дълга и опъната на опашка. Очите ѝ бяха светлосини и блестяха. И тя беше висока и слаба като другите. Когато се качи в лодката, татко и дядо я прихванаха. Тя седна до мен с бебето и аз изведнъж се оказах лице в лице с новия си братовчед.

— Казвам се Люк — рекох аз, макар че това едва ли беше най-подходящото време за запознанство.

— Аз съм Либи — отвърна тя и ми се усмигна така, че сърцето ми се разтупка. Бебето спеше. Не беше пораснало много от миналия път, когато го видях от прозореца в нощта на раждането му. Беше малко, сбръчкано и сигурно гладно. Е, баба го чакаше.

Рейфърд Лечър се качи в лодката и седна колкото се може подалеч от мен. Той беше един от тримата, които ме бяха нападнали миналия път. Пърси, най-голямото момче и водачът на побойниците, се криеше на верандата. Качиха още две деца, а после и мистър Лечър скочи при нас.

— Ще се върнем след няколко минути — каза той на жена си и на другите, които оставаха на верандата. Те ни гледаха, сякаш са обречени да умрат.

Скоро заваля и вятърът смени посоката си. Татко и дядо гребяха с всички сили, но лодката едва се движеше. Мистър Лечър се хвърли

във водата и за миг съвсем изчезна. После намери дъното и се изправи, потопен до кръста във вода. Хвана едно въже до носа и ни задърпа по пътя.

Вятърът продължаваше да ни тласка към памука и затова татко скочи от лодката и започна да я буца отзад.

— Внимавай със змиите — предупреди отново мистър Лечър. И двамата бяха мокри до кости.

— Една змия за малко да ухапе Пърси — каза ми Либи. — Доплува на верандата. — Тя се беше надвесила над бебето и се опитваше да го скрие от дъжда.

— Как се казва? — кимнах към него аз.

— Още си няма име.

Такава глупост не бях чувал. Бебе без име. Повечето бебета на баптисти си имаха по две-три още преди да дойдат на бял свят.

— Кога се връща Рики? — прошепна тя.

— Не знам.

— Добре ли е той?

— Да.

Явно примираше да чуе нещо за него и това ме караше да се чувствам неловко. Все пак не беше неприятно да седиш до такова хубаво момиче и то да ти шепне в ухото. Братчетата и сестричетата й следяха приключението с ококорени очи.

По-близо до пътя водата стана плитка и най-накрая лодката заседна в калта. Излязохме и натоварихме децата в камиона. Дядо седна зад кормилото.

— Люк, ти оставаш с мен — каза татко. Камионът тръгна на заден, а мистър Лечър и баща ми обърнаха лодката и почнаха да я дърпат и бутат обратно. Вятърът беше толкова силен, че трябваше да се притиснат към нея. Аз се возех сам с наведена глава и гледах да не се измокря много. Студените капки ме удряха все по-силно.

Когато наближихме, в езерото около къщата се бяха надигнали вълни. Мистър Лечър отново издърпа лодката и закрепя на жена си. Тя му подаде едно дете от верандата. Едва не го изтърваха, когато вятърът изви и блъсна лодката назад. Пърси подаде дръжка на метла и аз я сграбчих, за да върнем лодката до верандата. Татко крещеше нещо, мистър Лечър също. Оставаха четири деца и всички искаха да се качат наведнъж. Аз им помогнах да влязат едно по едно.

— Внимавай, Люк — повтори десетина пъти татко.

Когато децата се качиха, мисис Лечър метна един чувал, явно пълен с дрехи. Предполагах, че други нямат. Чувалът падна до краката ми и аз го стиснах, сякаш беше много ценен. До мен седеше едно босо момиченце — те всичките бяха боси — с ризка без ръкави. Зъзнеше от студ и се държеше за крака ми, сякаш вятърът ще я отнесе. В очите ѝ имаше сълзи, но когато я погледнах, тя ми благодари. Мисис Лечър се качи в лодката между децата си и се развика на мъжа си, защото той ѝ крещеше. Когато лодката се напълни и в къщата не остана никой, обърнахме и потеглихме към пътя. Ние в лодката стояхме с наведени глави, за да се пазим от дъжда.

Татко и мистър Лечър се бореха с всички сили да я бутат срещу вятъра. На места водата им стигаше само до колене. Но след няколко крачки пак се вдигаше до гърдите им и им пречеше да пазят равновесие. Мъчеха се да карат по средата на пътя и да не влизат в памука. Обратния път изминахме много по-бавно.

Дядо не ни чакаше. Не му беше стигнало времето да остави първата групичка и да се върне за втората. Когато стигнахме до калта, татко върза лодката на мистър Джетър за един стълб от ограда и каза:

— Няма смисъл да чакаме тук.

Нагазихме в калта и се борихме с вятъра и дъжда, докато се добрахме до реката. Техните деца се страхуваха от моста и пицяха като луди. Бяха се вкопчили в родителите си. Мистър Лечър носеше чувала. По средата на моста аз погледнах дъските пред себе си и забелязах, че и мисис Лечър е боса като децата си.

Когато прекосихме моста, видяхме дядо да се задава.

Баба и мама ни чакаха на задната веранда, където бяха стъкмили нещо като поточна линия. Те посрещнаха втората вълна деца и ги заведоха до другия край на верандата, където имаше купчина дрехи. Гостите се съблякоха, кой притеснено, кой не, и се облякоха в неща, които се предаваха в нашето семейство от десетки години. После ги заведохме в кухнята, където имаше достатъчно ядене за няколко обяда. Баба беше извадила наденица и шунка и беше направила два тигана питки. Масата беше покрита с големи купи от всички зеленчуци, които майка ми беше отгледала през последните месеци.

Семейство Лечър се скупчиха около масата до един. Само бебето спеше някъде. Почти не говореха — не знам дали от срам, от

облекчение или просто от глад. Подаваха си купите и от време на време си казваха „благодаря“. Мама и баба направиха чай и се засуетиха около тях. Аз ги гледах от вратата. Татко и дядо бяха на предната веранда, пиеха кафе и гледаха как дъждът утихва.

Докато гостите ядяха, ние отидохме във всекидневната, където баба беше запалила огън в камината. Петимата седнахме край него и дълго време слушахме семейство Лечър в кухнята. Говореха тихо, но вилиците и ножовете им дрънчаха. Бяха на топло и безопасно място и не умираха от глад. Как можеше да има толкова бедни хора?

Открих, че вече не мога да мисля лошо за тях. Те бяха хора като нас, само че имаха нещастieto да се родят изполичари. Не беше хубаво да ги презирам. Пък и Либи ми харесваше.

Вече се надявах, че може би и тя ме харесва.

Докато се наслаждавахме на добрината си, бебето се разрева някъде из къщата. Баба скочи и изчезна.

— Ще ида да го нагледам — долетя гласът ѝ от кухнята. — Вие си дояжте.

Не чух някой от тях да става от масата. Това бебе плачеше, откакто се беше родило, и те му бяха свикнали.

Ние обаче не бяхме. То плака през остатъка от обяда. Баба го разнася цял час из стаята, докато родителите ми и дядо отведоха семейство Лечър до новото им жилище в плевнята. Либи се върна с тях да нагледа бебето, което продължаваше да реве. Дъждът беше спрял, така че мама го взе да го разходи около къщата, но то не млъкна и навън. Не бях чувал някой да се дере така неспирно.

Следобед вече не издържахме. Баба опита няколко от домашните си лекарства, леки отвари, които само влошиха нещата. Либи го полюля на люлката, но полза никаква. Баба му пя и танцува из къщата; ревът според мен само се усили. Мама го поноси на ръце. Татко и дядо отдавна бяха изчезнали. Аз исках да избягам и да се скрия в силоза.

— Не съм виждала такива колики — каза баба.

По-късно, докато Либи отново люлееше бебето на предната веранда, по дочух един разговор. Другата ми баба, която беше умряла и която бе живяла в града в боядисана къща, навремето ми дала няколко лъжички ванилов сладолед. Аз веднага съм спрял да плача и след няколко дни коликите ми минали.

След известно време пак съм получил пристъп. Баба по принцип не държеше купешки сладолед в камерата. Родителите ми запалили камиона и тръгнаха към града. По пътя аз съм спрял да плача и съм заспал. Те решили, че номерът бил в движението.

Мама ме прати да намеря баща ми. Тя взе бебето от Либи, която нямаше търпение да се отърве от него, и след малко тръгнахме към камиона.

— В града ли ще ходим? — попитах аз.

— Да — отговори майка ми.

— Ами то? — попита татко и посочи бебето. — Нали е тайна.

Мама беше забравила за това. Ако ни видеха в града с чуждо бебе, клюките нямаше да имат край.

— Ще преценим на място — каза тя и блъсна вратата. — Хайде да тръгваме.

Татко запали мотора и тръгна на заден. Аз бях по средата, а бебето беше само на няколко сантиметра от рамото ми. След кратка пауза то отново избухна в плач. Докато стигнем до моста, ми идеше да го изхвърля през прозореца.

Щом пресякохме реката обаче, се случи нещо странно. Бебето постепенно притихна и заспа здраво. Мама се усмихна на татко, сякаш искаше да рече: „Нали ти казвах.“

По пътя за града родителите ми не спряха да си шепнат. Решиха майка ми да слезе от камиона до църквата и да прескочи до Поп и Пърл за сладолед. Притеснявах се, че Пърл ще се учуди защо не купува нищо друго и защо изобщо майка ми е в града в сряда следобед. Решиха да не й казват нищо и да я оставят да се измъчва от собственото си любопитство. Колкото и умна да беше, Пърл нямаше да се сети, че сладоледът е за едно незаконородено бебе, скрито в камиона ни.

Спряхме до църквата. Никой не гледаше, така че мама ми прехвърли бебето със строги инструкции как да държа едно такова същество. Докато затвори вратата, то вече беше зейнало, очите му светеха, а дробовете му бяха пълни с гняв. Изрева два пъти и едва не ме изплаши до смърт, преди татко да запали мотора и отново да тръгне да кръстосва улиците на Блек Оук. Бебето ме погледна и се умири.

— Само не спирай — казах аз на татко.

Минахме покрай магана, който изглеждаше мрачен и запустял. Заобиколихме зад методистката църква и училището, а после завихме на юг по главната улица. Мама излезе от бакалничката с хартиена торбичка в ръка. Пърл, естествено, вървеше след нея и не млъкваше. Те си приказваха, а ние минахме покрай тях. Татко им помаха, сякаш нямаше нищо необичайно.

Просто си знаех, че ще ни хванат с бебето. Един силен писък и целият град щеше да научи тайната ни.

Пак обиколихме магана и когато се насочихме към църквата, видяхме мама да ни чака. Щом спряхме да я вземем, бебето се ококори. Долната му устна затрепери. Беше готово да запищи, когато аз го подадох на мама и казах:

— Подръж го малко.

Излязох от камиона, преди тя да успее да влезе. Бързината ми ги учуди.

— Къде отиваш, Люк? — попита татко.

— Искам да купя боя. Вие покарайте малко.

— Влизай в камиона! — викна той.

Бебето изплака и майка ми бързо се пъкна вътре. Аз се скрих зад камиона и побегнах с всичка сила към улицата. Зад мен се чу нов писък, макар и не толкова силен, и камионът потегли.

Изтичах до железарския магазин и поисках три кутии бяла блажна боя.

— Имаме само две — каза продавачът.

Онемях от изненада. Как така ще им свърши боята?

— Ще ми докарат до другия понеделник — каза той.

— Дай ми двете — казах аз.

Сигурен бях, че няма да ми стигнат, но му дадох шест банкноти по един долар, а той ми върна рестото.

— Дай да ти ги занеса — предложи той.

— Не, мога и сам — казах аз и хванах двете кутии. Вдигнах ги с мъка и ги помъкнах към изхода, като едва не се спънах. Изнесох ги от магазина на тротоара. Огледах се за кола и се ослушах за бебешки плач. Слава богу, беше съвсем тихо.

Пърл пак излезе на тротоара пред магазина си и се зао-зърта. Аз се скрих зад една паркирана кола. После видях нашият камион да се задава от южния край, като едва-едва пъплеше и изглеждаше много

подозрителен. Татко ме зърна и спря посред улицата. Напънах се да вдигна боята и хукнах към камиона. Татко слезе да ми помогне. Аз скочих в каросерията и той ми подаде кутиите. Предпочитах да се возя отзад, по-далеч от най-малкия Лечър. Точно когато татко пак седна зад кормилото, бебето изписка.

Камионът потегли и то млъкна.

— Здравсти, Пърл! — извиках аз, докато минавахме край нея.

Либи седеше на предните стълби с баба и ни чакаше. Когато камионът спря, бебето пак се разрева. Жените го занесоха в кухнята и взеха да го тъпчат със сладолед.

— Всичкият бензин в окръг Крегхед не може да го накара да млъкне — каза татко.

Слава богу, сладоледът го успокои. Малкият Лечър заспа в ръцете на майка ми.

Тъй като ваниловият сладолед беше подействал, когато аз съм бил болен, въпросното лекарство беше прието за още едно доказателство, че сме братовчеди. Това не ме радваше особено.

В никакъв случай не бяхме планирали пълна плевня съседи. И макар отначало да се радвахме на собствената си християнска доброта и състрадателност, скоро почнахме да се питаме докога ще стоят. Първ повдигнах въпроса на вечеря; обсъждахме надълго и нашироко събитията през деня и аз се обадох:

— Според вас кога ще си тръгнат?

Дядо смяташе, че ще си идат още щом водата спадне. Да живееш в чужда ферма беше допустимо при изключителни обстоятелства, но никой, който малко от малко се уважава, нямаше да остане и ден повече от необходимото.

— Какво ще ядат, като се върнат? — попита баба. — Троха не е останала в онази къща. — Тя предрече, че те ще останат до пролетта.

Татко сметна, че паянтовата им къща няма да издържи наводнението и те няма да имат къде да се върнат. Освен това нямаха камион, нито някакво друго превозно средство. И без това от десет години земята им не можеше да ги изхрани. Къде другаде да идат? Тази перспектива сякаш не се хареса на дядо.

Мама главно слушаше, но по едно време каза, че те не са от хората, които се срамуват да живеят в чужда плевня. Освен това се

притесняваше за децата — не само за очевидните проблеми със здравето и недохранването, а и за тяхното образование и духовност.

Дядовата прогноза за скорошно заминаване беше обсъдена и в крайна сметка отхвърлена. Трима на един. Четирима, ако се броеше и моят глас.

— Ще се оправим някак — каза баба. — Имаме достатъчно храна и за нас, и за тях. Те са тук, нямат къде другаде да идат, и ние ще са погрижим за тях. — Никой нямаше намерение да спори с нея. — Бог не случайно е дал плод на градината ни — добави тя и кимна към майка ми. — Според Лука Исус казва: „Кани бедни, маломощни, хроми, слепи и ще бъдеш блажен.“

— Ще заколим две прасета вместо едно — каза дядо. — Ще имаме много месо за зимата.

Прасетата се колежа в началото на декември, когато беше студено и бактериите умираха. Всяка година едно прасе се застрелваше в главата, попарваше се с вряла вода, провесваше се от дървото до бараката с инструменти, изкормваше се и се нарязваше на парченца. От него се правеше бекон, шунка, наденица, салам и пушени ребра. Използваме всичко — езика, мозъка и краката. „Всичко освен квиченето“, казваха възрастните. Съседът ни мистър Джетър беше добър касапин. Той надзираваше изкормването и сам вадеше по-важните части. Плащахме му с една четвърт от най-крехкото месо.

Когато за пръв път видях как се убива прасе, избягах зад къщата и повърнах. След време обаче промених мнението си — ако искаш да имаш шунка и бекон, трябва да си заколиш прасе. Само че и два шопара нямаше да изхранят семейство Лечър до пролетта. Те бяха единайсет души заедно с бебето, което в момента караше на ванилов сладолед.

Докато говорехме за тях, аз взех да мечтая да ида на север.

Пътуването ми се струваше по-привлекателно. Жал ми беше за семейство Лечър и се гордеех, че ги спасихме. Знаех, че като християни сме длъжни да помагаме на бедните. Разбирах всичко това, но не можех да си представя цяла зима да живея с всички тези дечурлига. Скоро щях да се върна в училище. Те с мен ли щяха да дойдат? Като нови ученици може би трябваше да ги представя? Какво щяха да си помислят приятелите ми? Очаквах само унижения.

А след като живееха у нас, беше само въпрос на време голямата тайна да излезе наяве. Всички щяха да разберат, че Рики е бащата на бебето. Пърл щеше да се досети къде отива ваниловият сладолед. Все нещо щеше да се обърка и с нас щеше да е свършено.

— Наяде ли се, Люк? — попита татко и ме изтръгна от мислите ми.

Чинията ми беше празна. Всички я погледнаха. Трябваше да поговорят насаме. Това беше знак да си намеря някаква работа.

— Много беше вкусно. Може ли да ставам? — изрецитирах аз.

Баба кимна, аз отидох на задната веранда и блъснах вратата така, че да се чуе. После се промъкнах обратно в тъмното на една пейка до кухненската врата. Оттук се чуваше всичко. Те се притесняваха за парите. Заемът щеше да бъде отсрочен до другата пролет и тогава щяха да му мислят. И другите сметки можеха да се отложат, макар че дядо мразеше да закъснява.

По-важното беше да издържим зимата. Храната не беше проблем. Трябваше да имаме пари за основни неща като електричество, газ и бензин за камиона, а също за кафе, брашно и захар. Ами ако някой се разболее и му потрябват лекарства? Ами ако камионът се развали и трябват резервни части?

— Тази година не сме давали нищо на църквата — каза баба.

Дядо пресметна, че около трийсет процента от реколтата е на полето. Ако времето се оправеше и памукът изсъхнеше, все можехме да спасим нещичко. Това щеше да донесе малко пари, но маганът щеше да задържи повечето от тях. Пък и двамата с татко не вярваха да оберат повече памук през 1952-ра.

Парите бяха проблем. Почти ги бяхме свършили, а нови нямаше откъде да дойдат. Едва щяха да ни стигнат за бензин и електричество до Коледа.

— Джими Дейл ми пази място в завода на „Буик“ — каза татко. — Но не може да чака дълго. Точно сега няма много работа. Трябва да действаме.

Според Джими Дейл в момента надницата била три долара на час, работело се четирийсет часа седмично, но можело и извънредно.

— Той казва, че можело да изкарвам почти двеста долара седмично — каза татко.

— Ще ви пращаме колкото можем — добави майка ми.

Дядо и баба уж протестираха, но всички знаеха, че решението е взето. В далечината се чу шум, който ми се струваше смътно познат. Докато приближаваше, аз потръпнах и съжалих, че не съм се скрил на предната веранда.

Бебето пак беше тук, ревеше и явно умираше за ванилов сладолед. Аз се измъкнах от верандата и направих няколко крачки към плевнята. В сенките видях Либи и мисис Лечър да идват към къщи. Скрих се зад кокошарника и се заслушах, докато минаваха край мене. Неспирният рев огласяше фермата ни.

Баба и мама ги посрещнаха на задната веранда. Запалиха лампа, надвесиха се над малкото чудовище, а после го внесоха вътре. През прозореца видях как татко и дядо се изнасят към предната веранда.

Под грижите на четири жени след няколко минути плачът спря. После Либи излезе от кухнята и седна на края на верандата точно там, където Каубой ми беше показал ножа си. Отидох до къщата.

— Здравсти, Либи — казах аз, когато стигнах на два-три метра от нея.

Тя подскочи, а после се опомни. Нервите ѝ бяха опънати от коликите на бебето.

— Люк, какво правиш? — попита тя.

— Нищо.

— Ела седни тук — рече Либи и потупа мястото до себе си. Аз я послушах.

— Това бебе винаги ли плаче?

— Така ми се струва. Мен не ме дразни.

— Наистина ли?

— Да. Напомня ми за Рики.

— Сериозно?

— Да. Той кога ще се върне? Знаеш ли?

— Не. В последното си писмо пишеше, че може да се прибере до Коледа.

— Нямам търпение да го видя — каза тя, видимо развълнувана.

— Какво ще стане, като се прибере? — попитах аз, макар да не бях сигурен, че искам да чуя отговора.

— Ще се оженим — каза тя с широка хубава усмивка. В очите ѝ се четеше радост и очакване.

— Така ли?

— Да, той ми обеща.

Не исках Рики да се жени. Той си беше мой. Щяхме да ловим риба и да играем бейзбол, а той щеше да ми разказва за войната. Той беше мой батко, а не нечий съпруг.

— Толкова е сладък — каза тя и вдигна поглед към небето.

Рики беше всякакъв, но не и сладък. От друга страна, кой знае какви звезди ѝ беше сваял.

— Не казвай на никого, Люк — предупреди ме сериозно тя. — Това е наша тайна.

Тайни ми дай на мене, исках да кажа аз.

— Не се тревожи — успокоих я. — Няма да кажа на никого.

— Можеш ли да четеш и да пишеш?

— Естествено. А ти?

— Много добре.

— Но нали не ходиш на училище?

— Стигнах до четвърти клас, но мама все раждаше и трябваше да напусна. Написах на Рики писмо за бебето. Знаеш ли му адреса?

Не бях сигурен дали Рики иска да получи писмо от нея и за миг се зачудих дали да не се направя на глупак. Но какво да правя, като Либи ми харесваше? Толкова беше луда по Рики, че ми се струваше жестоко да не ѝ дам адреса.

— Да, знам го.

— Имаш ли плик?

— Разбира се.

— Би ли го пратил вместо мен? Моля те, Люк. Мисля, че Рики не знае за бебето.

Нещо ми подсказваше да не се меся. Това си беше тяхна работа.

— Ами да, може — казах аз.

— Страшно ти благодаря, Люк — почти изписка тя и ме прегърна здраво през врата. — Утре ще ти дам писмото. Обещава ли да го пуснеш?

— Обещавам.

Колко ли щеше да се учуди мистър Торктън в пощата, като видеше писмо от Либи Лечър до Рики! Щях да измисля нещо. Може би щях да питам мама.

Жените донесоха бебето на задната веранда, където баба го люля, докато то се унесе. Майка ми и мисис Лечър зашепнаха колко е

уморено малкото — целият този рев го беше изтощил, — така че когато заспа, заспа здраво. Скоро ми писна да слушам за него.

Мама ме събуди малко след изгрев-слънце и вместо да ме измъкне от леглото за поредния ден на фермата, седна до възглавницата ми и заговори.

— Утре заминаваме, Люк. Днес ще стягам багажа. Татко ти ще ти помогне да боядисаш фасадата на къщата, затова по-добре започвай отсега.

— Вали ли? — попитах аз и седнах.

— Не. Има облаци, но можеш да боядисваш.

— Защо заминаваме утре?

— Време е.

— Кога ще се върнем?

— Не знам. Иди да закусиш. Много работа имаме.

Започнах да боядисвам преди седем часа, макар слънцето едва да се беше показало над дърветата на изток. Тревата беше мокра, къщата също, но нямах избор. Скоро обаче дъските изсъхнаха и работата ми тръгна гладко. Татко дойде да ми помогне и двамата преместихме скелето, за да стигаме по-високите места. После мистър Лечър ни намери и след като ни погледа няколко минути, каза:

— Искам да ви помогна.

— Няма нужда — каза татко от два метра височина:

— Искам да ви се отблагодаря някак си — каза мистър Лечър. Нямах как да прави.

— Добре. Люк, иди донеси другата четка.

Хукнах към бараката с инструментите, доволен, че пак съм намерил безплатна работна ръка. Мистър Лечър почна да боядисва като бесен, сякаш да покаже какво може.

Скоро се събра публика. Преброих седем души на земята под нас, всички деца освен Либи и бебето. Седяха и ни гледаха с безизразни лица.

Реших, че чакат закуската. Не им обръщах внимание и продължавах да работя.

Това обаче не беше лесно. Първо дойде да ме вземе дядо. Каза, че щял да ходи до потока да види наводнението. Аз отвърнах, че искам да боядисвам.

— Върви, Люк — каза татко и сложи край на протестите ми. Подкарахме трактора през наводненото поле, докато водата почти покри предните гуми. Когато вече нямаше как да продължим, дядо изключи мотора. Дълго време седяхме в трактора, а край нас беше мокрият памук, отгледан с толкова труд.

— Утре заминавате — каза накрая дядо.

— Да, сър.

— Но скоро ще се върнете.

— Да, сър.

Мама, а не дядо, щеше да реши кога ще се върнем. А ако той си мислеше, че ще дойдем пак да сеем памук, значи грешеше. Дожаля ми за него, пък и отсега ми липсваше.

— Мислех си за Ханк и Каубой — каза той, без да сваля очи от водата пред трактора. — Дай да си мълчим, както се разбрахме. Няма полза да казваме на някого. Ще отнесем тайната в гроба. — Подаде ми дясната си ръка. — Става ли? — попита той.

— Става — отвърнах и стиснах едрата му мазолеста длан.

— Няма да забравяш дядо си, чуваш ли?

— Няма.

Той включи мотора, даде на заден и потегли през водата.

Когато се върнах пред къщи, Пърси Лечър беше взел четката ми и работеше усилено. Без да каже и дума, той ми я подаде и отиде да седне под едно дърво. Аз боядисвах около десет минути, а после баба излезе на верандата и каза:

— Люк, ела малко. Трябва да ти покажа нещо.

Заведе ме зад къщата, към силоза. Беше осеяно с локви, а водата беше стигнала на десет метра от плевнята. Баба искаше да се разходим и да поприказваме, но навсякъде имаше вода и кал. Седнахме на ръба на плоското ремарке.

— Какво ще ми показваш? — попитах след дълго мълчание аз.

— А, нищо. Исках да постоиш малко при мен. Утре тръгвате. Опитвах се да си спомня дали си прекарвал една нощ вън от къщи.

— Не си спомням — казах аз.

Знаех, че съм роден в стаята, където сега спяха родителите ми. Знаех, че ръцете на баба са ме поели първи — тя ме беше извадила и се беше грижила за майка ми. Не, никога не бях напускал къщата, нито дори за една нощ.

— На север ще ви е добре — каза тя, но не много убедено. — Много хора отиват там да търсят работа. Винаги се оправят добре и винаги се връщат. Докато се усетиш, ще си пак тук.

Толкова много обичах баба, но все пак усещах, че никога вече няма да живея в нейната къща и да работя на нейното поле.

Поговорихме малко за Рики, а после за семейство Лечър. Баба сложи ръка на раменете ми, прегърна ме и ме накара няколко пъти да обеща, че ще ѝ пиша. Освен това трябваше да обеща да уча сериозно, да слушам родителите си, да ходя на църква, да уча Библията и да внимавам как говоря, за да не заприличам на янките.

Когато успя да изтръгне всички тези обещания, аз нямах повече сили. Върнахме се в къщата, като заобикаляхме локвите.

Утрото нямаше край. Ордата Лечър се разпръсна след закуска, но се върна навреме за обяд. Гледаха как моят и техният баща се надпреварват да боядисват фасадата.

Нахранихме ги на задната веранда. След като се наядоха, Либи ме дръпна настрани и ми даде писмото си до Рики. Бях успял да измъкна чист бял плик от купа в края на кухненската маса. Адресирах го до Рики през военната поща в Сан Диего и му сложих марка. Либи беше впечатлена. Внимателно пъкна вътре писмото си и два пъти облиза ръба на плика.

— Благодаря ти, Люк — каза тя и ме целуна по челото. Пъкнах плика под ризата си, за да не го види някой. Смятах да кажа на мама, но досега не бях имал възможност.

Събитията се развиваха бързо. Мама и баба цял следобед праха и гладиха дрехите, които щяхме да вземем. Татко и мистър Лечър боядисваха, докато не опразниха кутиите. Искях времето да тече побавно, но кой знае защо, денят мина бързо.

Пак вечеряхме в мълчание. Всеки се притесняваше за пътуването на север, но по различни причини. Аз бях толкова тъжен, че направо нямах апетит.

— Скоро няма да вечеряш тук, Люк — каза баба, за да разведри обстановката. Нищо не се получи.

Беше твърде студено, за да седим на верандата. Събрахме се във всекидневната и се опитахме да си приказваме, сякаш всичко си е същото. Само че никоя тема не ни се струваше подходяща. Църковните въпроси бяха скучни. Бейзболът беше свършил. Никой не искаше да

споменава Рики. Дори времето не можеше да задържи вниманието ни. Накрая се отказахме и отидохме да си легнем. Мама ме зави и ме целуна за лека нощ. После баба направи същото. Дядо влезе да ми каже няколко думи — нещо, което никога досега не беше правил.

Когато накрая останах сам, аз казах молитвите си. После се загледах в тъмния таван и се опитах да повярвам, че е последната ми нощ във фермата.

Татко бил ранен в Италия през 1944-та. Там го лекували, качили го на кораб и го изпратили в Бостън, където прекарал известно време в санаториум. Когато пристигнал на автогарата в Мемфис, носел два войнишки сака с дрехи и няколко сувенира. Два месеца по-късно се оженил за майка ми. Десет месеца след това на бял свят съм се появил аз.

Никога не бях виждал саковете. Доколкото знаех, не бяха ползвани от войната насам. Когато рано на другата сутрин влязох във всекидневната, те бяха наполовина пълни с дрехи, а майка ми подреждаше другите вещи. Канапето беше покрито с рокли, одеяла и няколко ризи, които беше изгладила предишния ден. Попитах я за саковете и тя ми каза, че са прекарвали последните осем години в едно килерче над бараката с инструментите.

— Сега бягай да закусиш — каза тя, докато сгъваше една кърпа.

Баба не беше спестила нищо за последното ни ядене. Яйца, наденички, шунка, сланинки, пържени картофи, печени домати и питки.

— Пътят е дълъг — каза тя.

— Колко дълъг? — попитах аз. Седях на масата и чаках първата си чаша кафе. Мъжете бяха излезли някъде.

— Баща ти каза осемнайсет часа. Един господ знае кога пак ще хапнеш прилично. — Тя внимателно постави кафето пред мен и ме целуна по главата. Баба не признаваше едно ядене за хубаво, ако не беше сготвено в нейната кухня и не бе от зеленчуци, които са расли във фермата.

Мъжете вече бяха закусили. Баба седна до мен с кафето си и гледаше как нападам устроения от нея пир. Отново повторихме обещанията — да пиша, да слушам мама и татко, да чета Библията, да казвам молитвите си и да внимавам да не стана янки. Докато тя редеше десетте си заповеди, аз дъвчех и кимах в подходящите моменти.

Обясни ми, че майка ми ще има нужда от помощ, когато бебето се роди. Там щяло да има други хора от Арканзас, добри баптисти, на които можело да се разчита, но аз трябвало да помагам в къщната работа.

— Каква работа? — попитах с пълна уста. Мислех си, че работа има само във фермата. Смятах, че съм се отървал от нея.

— Домакинска — каза неясно тя. Баба никога не беше прекарвала и една нощ в града. Нямахме представа къде ще живеем, впрочем ние също. — Просто помагай, когато се роди бебето.

— Ами ако плаче като детето на Либи? — попитах аз.

— Няма. Никое бебе не плаче толкова.

Майка ми мина покрай нас с дрехи в ръцете. Стъпваше пъргаво. От години мечтаеше за този ден. Дядо, баба и дори може би татко смятаха, че заминаваме само за малко. За мама обаче това беше важна крачка. Този ден беше крайъгълен камък не само в нейния живот, а и в моя. Тя отрано ме беше убедила, че няма да стана фермер, така че с нашето тръгване ние прекъсвахме връзките си с този живот.

Дядо влезе в кухнята и си наля кафе. Седна в края на масата до баба и почна да ме гледа как ям. Не го биваше много по поздравите, а със сбогуванията беше още по-зле. Според него колкото по-малко приказваш, толкова по-добре.

Когато се натъпках до спукване, излязох с дядо на предната веранда. Татко носеше саковете към камиона. Беше облечен в колосани кафяви панталони и колосана бяла риза. Никакъв гащеризон. Мама носеше красива неделна рокля. Не искахме да приличаме на бегълци от памуковите поля на Арканзас.

Дядо ме заведе в предния двор, там, където преди време беше втора база. Спряхме и погледнахме към къщата. Тя светеше на ясното утринно слънце.

— Браво на теб, Люк — каза той. — Добра работа свърши.

— Само дето не можахме докрай — казах аз. В далечния десен ъгъл, откъдето беше започнал Трот, оставаше небоядисано местенце. Колкото и да се опитвахме да пестим, четирите кутии не ни стигнаха за малко.

— Още един-два литра и готово — каза дядо.

— Да, сър. Горещо-долу толкова.

— Ще я добоядисам тази зима — каза той.

— Благодаря, дядо.

— Като се върнете, ще е готова.

— Чудесно.

Събрахме се при камиона и всички прегърнахме за последно баба. За миг ми се стори, че тя пак ще изреди списъка с обещанията, но гърлото ѝ се беше свило. Качихме се в камиона — дядо зад кормилото, аз по средата, мама до прозореца, татко отзад със саковете — и излязохме на пътя.

Докато потегляхме, баба седеше на предните стълби и бършеше очите си. Татко ми беше казал да не плача, но не можах да се сдържа. Стиснах ръката на мама и закрих лицето си.

Спряхме в Блек Оук. Татко имаше малко работа в центъра. Аз исках да се сбогувам с Пърл. Мама занесе в пощата писмото на Либи до Рики и го изпрати. Двамата говорихме надълго и нашироко за него и тя също реши, че не е наша работа. Щом Либи искаше да пише на Рики и да му разкаже за бебето им, не трябваше да я спираме.

Пърл, естествено, знаеше, че заминаваме. Тя ме прегърна толкова силно, че щеше да ми счупи врата. После извади кесийка с бонбони.

— Ще ти трябват за из път — каза тя.

Аз зяпнах огромните количества шоколадови, ментови и дъвчащи бонбони в кесията. Пътуването вече беше успешно. Поп се появи, стисна ми ръката като на възрастен и ми пожела късмет.

Върнах се в камиона с бонбоните и ги показах на дядо, който още беше зад кормилото. Родителите ми също скоро се върнаха. Не бяхме в настроение за голямо изпращане. Заминавахме от безсилие пред провалената реколта. Никак не държахме целият град да разбере, че бягаме на север. По това време на деня обаче беше тихо.

Гледах нивите до магистралата към Джоунсбъро. И те бяха мокри като нашите. Канавките преливаха от мътна вода. Потоците и реките бяха препълнени.

Минахме край пътя, където двамата с дядо чакахме планинците. Там бяхме срещнали семейство Спрул и аз за пръв път бях видял Ханк, Тали и Трот. Ако друг фермер беше спрял по-рано или ние бяхме стигнали по-късно, сега цялото семейство Спрул щеше да си бъде в Юрика Спрингс.

Тали беше изминала същия път в същия камион, само че посред бурна нощ и с Каубой зад кормилото. Тя бе избягала да търси по-добър живот на север, също като нас. Още не можех да повярвам, че го направи.

Не видях жива душа да бере памук, докато не стигнахме Нетълтън, малко градче до Джоунсбъро. Там канавките не бяха толкова пълни, нито земята толкова мокра. Няколко мексиканци работеха усилено.

На края на града движението се усили. Аз седнах, за да виждам по-добре магазините, хубавите къщи, чистите коли и минаващите край нас хора. Не можех да си спомня кога за последен път съм ходил в Джоунсбъро. Когато фермерско дете стигнеше до града, то говореше за това цяла седмица. Ако градът беше Мемфис, можеше да говори и месец.

Дядо явно се изнерви от многото коли. Той стисна кормилото, наби спирачки и промърмори нещо под носа си. Завихме по една улица и ето ти автогара „Грейхаунд“, многолюдно място с три лъскави автобуса, паркирани в редица отляво. Спряхме на бордюра до табелата „Заминаващи“ и слязохме бързо. Дядо не беше много по прегръдките, така че бързо си взехме довиждане. Но когато щипна бузата ми, видях влага в очите му. По тази причина той бързо се върна в камиона и замина. Махахме му, докато не се изгуби от поглед. Сърцето ми се сви, като гледах как старият му камион завива зад ъгъла и изчезва. Отиваше обратно във фермата, при наводненията, семейство Лечър и дългата зима. Но в същото време се радвах, че аз няма да се върна.

Обърнахме се и влязохме в автогарата. Приключението ни вече започваше. Татко сложи саковете до няколко седалки, а после отидохме на гишето.

— Два билета за Сейнт Луис — каза той.

Зяпнах от изненада и го погледнах удивено.

— За Сейнт Луис ли? — попитах аз.

Той се усмихна, но нищо не каза.

— Автобусът тръгва в дванайсет — каза продавачът.

Татко плати билетите и седнахме до мама.

— Мамо, ще ходим в Сейнт Луис! — казах аз.

— Само ще спрем там, Люк — каза татко. — От Сейнт Луис ще хванем автобуса за Чикаго, а после за Флинт.

- Дали ще видим Стан Мюзъл?
- Съмнявам се.
- Може ли да видим „Спортсманс Парк“?
- Не този път. На връщане, да речем.

След няколко минути ме пуснаха да обиколя автогарата и да разгледам къде какво има. Видях едно кафене, където седяха двама войници. Спомних си за Рики и осъзнах, че нямаше да съм си вкъщи да го посрещна. Видях семейство негри, рядка гледка в нашата част на Арканзас. Стискаха чантите си и изглеждаха объркани като нас. Видях още две фермерски семейства, които също бягаха от наводнението.

Когато се върнах, родителите ми се държаха за ръце и бяха потънали в разговор. Чакахме цяла вечност, преди да ни извикат да се качваме. Саковете бяха пхнати в багажника на автобуса и ние заехме местата си.

Мама и аз седнахме заедно, а татко се настани точно зад нас. Аз бях до прозореца, гледах през него и не пропусках нищо, докато обикаляхме из Джоунсбъро, излязохме на магистралата и набрахме скорост. Край нас все още имаше само мокри памукови поля.

Когато успях да откъсна очи от прозореца, погледнах майка ми. Главата ѝ беше облежната назад. Очите ѝ бяха затворени, а на лицето ѝ бавно изгряваше усмивка.

Издание:

Джон Гришам

Бялата къща

Издателство „Обсидиан“, София, 2001

Балканпрес АД, София

368 с.; 20 см

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.